

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР «МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»

**Збірка робіт переможців
Всеукраїнського конкурсу есе
імені Сергія Кемського
до Дня Гідності та Свободи**

Частина 2

Київ
Національний центр
«Мала академія наук України»
2020

У к л а д а ч і:

Н. М. Чепурко — завідувачка лабораторії культурної освіти та гуманітарних дисциплін;

Н. М. Легка — завідувачка відділу організації освітнього процесу, кандидатка філософських наук;

Л. В. Терехова — завідувачка лабораторії інноваційного змісту освіти, кандидатка філософських наук;

А. Л. Чумак — методистка лабораторії культурної освіти та гуманітарних дисциплін, кандидатка філософських наук;

О. М. Левицька — методистка лабораторії культурної освіти та гуманітарних дисциплін

*Рекомендовано науково-методичною радою
Національного центру «Мала академія наук України»
(протокол № 2 від 27 лютого 2020 р.)*

3-41 **Збірка** робіт переможців Всеукраїнського конкурсу есе імені Сергія Кемського до Дня Гідності та Свободи : у 2-х ч. Ч. 2 / уклад. : Н. М. Чепурко, Н. М. Легка, Л. В. Терехова та ін. ; [відп. за вип. О. В. Лісовий]. — Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2020. — 262 с.

Збірка містить роботи переможців Всеукраїнського конкурсу есе імені Сергія Кемського до Дня Гідності та Свободи за 2019 рік, який проводиться для вшанування пам'яті українського журналіста, політолога, Героя Небесної Сотні Сергія Кемського. Метою конкурсу є формування і розвиток умінь та навичок учнів у літературній діяльності, підтримка талановитої молоді і творчої праці педагогів.

Видання призначене для учнів закладів загальної середньої освіти, вихованців закладів позашкільної освіти, учасників Всеукраїнського конкурсу есе імені Сергія Кемського до Дня Гідності та Свободи.

УДК 82-4

Алієва Ельза

учениця 9 класу Томаківської
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2
Томаківської селищної ради
Дніпропетровської області

І буде світ новим — мрія мільйонів... Небесна Сотня... У цих словах звучить мелодія на честь життя і пам'яті.

Умить, ніби самі собою, оживають спогади. Свою ходу вже розпочав неспокійний 2014 рік.

Майдан... Лише згадати... Зібралися до гурту ті, кому болить найбільше, у кого вогонь у грудях, жадоба до боро'тби за правду. Тут ті, хто не боїться смерті, але так не хоче втрат... Лунає клич від серця і до серця: «Борімося! Так жити більше вже не можна!». І відчайдушні гучні крики, влучні постріли, вирує дух свободи, все палає... Нам не збагнути, не зрозуміти мить... Бо треба бути там, щоб дух отой відчути і пережити все...

Звичайно, знайшлися й ті, що так бояться світла й правди. А кулі їхніх снайперів уже летять, наздоганяючи своїх обранців. Ледь чутно крик Небес: «Відведи, порятуй, збережи...».

Здрігнувся мікрофон у молодій руці... Та палке слово (чесна зброя журналіста) вже понеслось у безкінечний світ. Мільйони глядачів стали свідками й учасниками незабутніх подій — нелегкої борні за чесність, гідність і свободу.

Із уст в уста передавалися ті правдиві й важливі слова. І перед очима оживали картини поединку за честь і гідність, за нове життя... Нестямні людські страждання зачепили струни сердець багатьох людей. І лютий жаль котився гучною хвилею по Україні.

Відійшли у безсмертя грандіозні події. На сторінках історії України навіки закарбували імена загиблих, найстійкіших та наймужніших — Небесної Сотні.

І буде світ новим! Так хочемо ми, так хотів і Сергій Кемський — політолог, журналіст, активіст Євромайдану. Він був звичайною людиною. Таким самим, як і всі ми. Зі своїми думками і побажаннями, перемогами і невдачами, талантами і перспективами, надіями і мріями. І от однією із цих мрій було відновити справедливість. Відчути нове життя, щоб в українців нарешті з'явилося те, чого їм так не вистачало.

Те, за що боролися Сергій Кемський і наші співвітчизники, надзвичайно багато значить для всіх нас... Ця проблема принесла багато розпачу і розчарування. Ніхто не очікував, що відбудеться щось подібне. Але українці навіть після такого не припинили вірити у світле майбутнє.

Я вважаю, що Україна — найкращий приклад усім у боротьбі за європейські цінності та цілісність території країни. Ніхто ще так завзято не намагався повернути згаяне і надолжити пропущене, як українці. Навіть коли здавалося, що все втрачено та вже неможливо щось змінити, українці не губили своєї віри і надії.

Кожен із нас так сильно прагне нового світу. Але що ж таке цей «новий світ»? Для когось це — новий етап... Для когось — життя без обмежень. Для мене ж це — передусім нові можливості... Досягнення нових висот, поява нової перспективи.

Не стоїть на місці життя. Воно продовжується. І хтось знову шукає істину, сенс життя. Яким би не було міркування, тяжким чи приємним, усі повертаються до одного. До реальності...

Так було, так є, так і буде. У кожній людини свій шлях, своя віра. Свої проблеми і свої рішення. А також свій обов'язок перед людьми і перед самим собою.

І ми сьогодні вчимося прощати і вирішувати, допомагати і знаходити, щоб життя продовжувалося, змінювалося на краще...

Батьки і вчителі намагаються прищепити нам, сьогоднішнім старшокласникам, прості істини: якщо хочеш змінити щось у своїй державі — почни із себе. Дуже хочеться, щоб назва нашої країни асоціювалась із мальовничими краєвидами, освіченим народом, давніми і сучасними героями, співучою українською мовою. Ми, молоде покоління, готуємося зробити свій внесок у розвиток нашої держави, щоб піднести її до рівня розвинених країн Європи. Щоб через кілька десятиліть кожен українець міг твердо сказати: «Україна — європейська держава, а я у ній — європеєць!».

Ми віримо, що будемо тут завжди. Але життя таке швидкоплинне...

Життя людини... Кажуть, що це «... тільки мить між минулим і майбутнім...». Як добре, що нерідко ця мить запалює енергією мільйони гарячих сердець.

А світ усе-таки змінюється, стає кращим, чистішим, новішим...

Бабюк Дар'я

учениця 9 класу

*Фонтанського навчального-виховного
комплексу «Загальноосвітня*

школа I–III ступенів – гімназія»

Лиманської районної ради

Одеської області

Прагнути вільно і гідно жити — чи правильно це? Або чи можна змінити себе та світ навколо?..

Змалечку нас вчать. У нас виховують гуманістичність та добро, які прикрашають людину і, відповідно, суспільство. Також нам розповідають про минуле, акцентуючи увагу на тому, щоб ми побудували майбутнє; з цього ми робимо висновки, а потім у дорослому житті стараємося використовувати всі ці знання.

Після кожного переломного моменту в нашій історії держава зміцнюється, народ згуртовується, а світ стає новим для нас, але ми завжди зберігаємо гідність та маємо можливість змінити себе та світ навколо.

Гідність — це поняття моральної свідомості, яке виражає уявлення про цінність людини як моральної особистості. Гідність може об'єднувати націю, згуртовувати народний дух. Саме український народ гідно відстоював свободу під час Помаранчевої революції та Революції Гідності. Звісно, прагнути вільно і гідно жити цілком правильно, кожна людина має на це право.

Щире прагнення українців жити у вільній та демократичній державі призвело до першої Помаранчевої революції.

Помаранчева революція, або «Майдан» була організована і проведена прихильниками Віктора Ющенка, основного кандидата на президентських виборах у листопаді — грудні 2004 року. Приводом стали масові фальсифікації виборів Президента України. Люди не хотіли бути ошуканими політиками та довіряти популістам, вони дотрималися своєї позиції, вийшовши на мітинги та протести. Помаранчева революція викликала вибух творчої активності серед українських письменників, які хотіли висловити свою думку з приводу подій. З'явилася низка творів у різних видах і жанрах мистецтва, так чи інакше присвячених подіям Помаранчевої революції.

Чому саме Помаранчева революція? Це словосполучення з'явилося через те, що прихильники кандидата в президенти Віктора Ющенка

використовували помаранчевий колір для позначення своєї участі в русі (прапорці, стрічки, шарфи або інші деталі одягу). Центром подій стала центральна площа столиці України — Майдан Незалежності. Свої «майдани» виникли в багатьох інших містах.

Помаранчева революція закінчилася на користь людей, були здійснені перевибори у другому турі, на яких перемогу отримав Віктор Ющенко. Народ сподівався на демократичне майбутнє та гарне життя після минулої революції, але політичні та суспільні зміни призвели до Революції Гідності (від 21 листопада 2013 до лютого 2014 року), яка була наймасштабнішою подією в новітній історії України і логічним продовженням обстоювання прав людини та громадянина.

Однією з головних причин стало несприйняття популістичної влади людьми, а також надмірна концентрація влади. Уже вкотре народ прагнув демократичності та чесності до себе та знову повстав, щоб змінити державу. Євромайдан був сильним рухом та потоком значних подій. Люди, які по жертвували життям заради гарного майбутнього — справжні патріоти.

Чому саме «Євромайдан»? Основні події під час Революції Гідності розгорталися на Майдані Незалежності, а люди прагнули об'єднання з європейськими країнами, тому й виникла назва «Євромайдан». Після цих важливих подій Україна продовжує жити духом нації, ми донині згуртовані та дружні. Усі цілі, поставлені народом, здійснені, але є й негативні наслідки.

На мою думку, світ українців стає новим з кожним етапом в історії. Усе, що трапилося з українським народом, дає зрозуміти, наскільки це цілеспрямовані, відчайдушні та патріотичні люди. На такі події не можна закривати очі або перегортати історичну сторінку на наступну. Пережите залишається в пам'яті, як і герої, бо ми знаємо: «Герої не вмирають».

Традиційно Україна вшановує Революцію Гідності та Помаранчеву Революцію 21 листопада, як день Гідності та Свободи — «з метою утвердження в Україні ідеалів свободи і демократії, збереження та донесення до сучасників і майбутніх поколінь об'єктивної інформації про доленосні події в Україні початку XXI століття, а також надання належної шани патріотизму й мужності громадян, які восени 2004 року, у листопаді 2013 року та лютому 2014 року постали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини і громадянина, національних інтересів нашої держави та її європейського вибору...».

Батеньова Дарія

*учениця 10 класу Охтирської
загальноосвітньої школи I–III ступенів
Охтирської міської ради
Сумської області*

Я не екстрасенс і не пророк, але впевнена в тому, що в майбутньому світ зміниться. Час не стоїть на місці, і все навкруги теж.

Коли, наприклад, порівняти сьогоднішня та минуле (те, що було років двадцять чи тридцять тому), то можна помітити істотні зміни. Чи не так?

Якщо розглядати сучасний світ з точки зору науково-технічного прогресу, то навіть неозброєним оком помітні відмінності. Своєю чергою, технологічні зміни «тягнуть» за собою зміни у професіях. Наприклад, у далекому XVIII ст. професія програміста не була відомою. Англійська вчена-математик Ада Лавлейс стала першою, хто в 1843 році створив певні програми для аналітичної машини. А вже зараз нам, дітям XXI століття, неможливо уявити світ без клопіткої роботи програмістів.

У час розвитку інформаційно-технологічної ери деякі спеціальності стають популярними, а інші, на жаль (чи на щастя), і зовсім непотрібними. Тож у новому світі можуть зникнути такі професії, як-от бухгалтер, продавець і навіть учитель.

У майбутньому з такими стрімкими науково-технічними змінами можливий перехід у віртуальну реальність. Нині ця технологія використовується в іграх та в медицині. Є шанс, що під впливом цього технічного прийому зміниться й уся система освіти. Гарно це чи ні — вирішувати вам. Або навіть не вам, а наступним поколінням.

Якщо подивитися на екологічну ситуацію сучасності, стає зрозуміло, що вона не найкраща. Ліси масово вирубуються, забруднюються та міліють водні ресурси, купи на сміттєзвалищах все ростуть і ростуть... Відбувається глобальне потепління... І винні в цьому ми самі — всі жителі планети Земля. Тому мені хотілося б щиро вірити, що в майбутньому світ розвиватиметься, економлячи та зберігаючи природні ресурси. Можливо, колись з'явиться транспорт, який працюватиме на екологічно чистому пальному.

Якщо вже мріяти та фантазувати про реалії нового світу, то вповні! Тож нехай у новому світі люди будуть по-справжньому щасливими! Я уявляю той світ, де немає зла, заздрості, жорстокості та горя. Я бачу перед очима час, у якому панують добро, справедливість, мир, спокій,

злагода та любов. Нехай у майбутньому не буде воєн, тероризму, катастроф та природних катаклізмів. Я хочу, щоб малюки не знали, що таке дитбудинки, щоб усяка дитина на планеті мала маму й тата, щоб кожна пара, яка мріє мати маля, неодмінно його мала! Мені хотілося б, щоб усі батьки пишалися своїми дітьми, а діти поважали старших.

Нехай наші вчені-професори винайдуть препарати від усіх невиліковних нині хвороб. Мрію, щоб усі на білому світі були здоровими!

Так, я розумію, що деякі мої роздуми щодо майбутнього, можливо, наївні. Але ж є вислів: «Мрій: мрії мають властивість здійснюватися».

Мрії мріями, а майбутнє нашого світу — у наших руках. Діяти повинен уже зараз кожен, не потрібно чекати манни небесної. Від наших сьогоднішніх кроків, обдуманих та впевнених, залежить те, яким буде новий світ. Наприклад, щодо екології: якщо ти про неї дбаєш, то, будь ласка, як мінімум, прибирай після себе й не залишай сміття. Не шкодь навколишньому середовищу! І так в усьому. Будь Людиною з великої літери, будь справедливим та обачним. Будь ввічливим і толерантним. Щиро вірю в те, що, як би там не склалося в новому світі, людські моральні цінності все ж таки будуть на першому місці.

Зрозуміло, що цей шлях до нового життя — довгий та тернистий. А як його проходити, згідно з якими нормами та правилами, залежить від нас усіх і кожного зокрема. Тож дбаймо про майбутнє разом: у єдності — наша сила! І тоді світ справді стане новий!

Безугла-Алексейчук Діана

*учениця 9 класу Краматорської
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 12
Краматорської міської ради
Донецької області*

Хто вони такі? Чому не шкодують свого життя, кладучи його на вівтар перемоги? Чи вистояла б моя країна без них? Так, це вони — лицарі сучасності, шляхетні і безстрашні герої-добровольці. Для мене вони завжди будуть тільки лицарями, що повстали проти зла.

Уже поволі стають історією буремні події тієї спекотної зими, коли повстав Майдан, коли загинуло багато героїв за нашу і мою національну

гідність і свободу. Наша перемога не влаштувала нашого сусіда — великого карлика зі сходу, який нічого не вміє, крім як забирати чужі землі і свободу. І ось зі сходу на мою Країну посунули «зелені чоловічки», вони розповзлися вулицями мого міста, несучи страх і вбивства. Здавалося, все вкрив морок і ніхто не врятує мої мрії, ніхто не захистить надії, ніхто...

Ніхто, крім нас! Ось воно — гасло моїх лицарів! Вони пройшли пекло заради мене і моєї Батьківщини, вони повстали проти гібридного зла, що вже вкотре прийшло до нас з-за «поребрика», підтримуване нашими східними манкуртами.

Так, боронити найдорожче завжди легше і найважче водночас. Легко, бо — своє й по-іншому бути не може. Важко, бо іншого не буде і відступати нема куди. Саме так і тому боролися наші «кіборги» з ДАП — мої сучасні лицарі-патріоти. Адже саме він — патріотизм — перетворює звичайну людину на безстрашну машину, яка не відчуває страху і болю, йдучи впевнено і безстрашно до своєї мети. Ні, до нашої мети, до моєї мети. Так, вони вистояли, вони стали символом, легендою. Вони — мої лицарі-добровольці.

Я — жива! Я буду вічно жити! Я маю в серці те, що не вмира... Ні, не тільки я — моя Країна. Доки існують герої-патріоти, що мають невмирущу віру в її красу і велич, її свободи й незалежності нікому не забрати. І загибель героя дуже прикра і важка для мене і моєї Батьківщини, але вже не так непоправна. Саме так, адже з неї виростуть нові покоління героїв, патріотів, добровольців, вічних лицарів, готових будь-якої миті боронити все найдорожче. Ми ж бо знаємо: «козацькому роду нема переводу», «разом нас багато — нас не подолати!» і «борітеся — поборете!». Ось наш генетичний код. Він — у нашій крові, він — сутність наших добровольців.

Такими є наші добровольці, мої шляхетні лицарі, герої моєї Країни. Вони вписали свої імена золотими літерами в нашу сучасну історію. Вони завжди стоятимуть на сторожі національної честі й гідності, нашої свободи і незалежності. І буде світ новим! Завдяки ним!

Береза Ольга

учениця 10 класу

комунального закладу освіти

«Середня загальноосвітня школа № 2»

Дніпровської міської ради

У всіх цей вираз викликає суб'єктивні думки, бажання, мрії, спогади... Кожен уявляє свій новий світ, саме той, який ближче до його серця.

То що ж означають ці солодкі, іноді такі примарні слова «і буде новий світ...» у нашому повсякденному житті? Який же він?

Авжеж, на ці запитання всі ми одразу відповімо словами великого українського поета Тараса Григоровича Шевченка:

Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі.

Отже, новий світ — це світ без війни, без жорстокості та ненависті; світ, де панують порозуміння та повага, де люди не вороги, а браття та сестри. Світ яскравих барв, усмішок та спокою. Тільки уявіть собі: ви йдете чистою, охайною, немов казковою вулицею; сонячні промені виграють сяючими блискітками на стінах немов лялькових будівель; назустріч вам ідуть люди і... усміхаються! Ось якась дівчинка біжить у навушниках під веселу музику, широко розкинувши руки, немов обіймаючи все місто. Там, через дорогу, гуляє компанія підлітків, щось активно обговорюючи.

І з жодного вікна, з жодної квартири не лунають ані крики, ані сварки, ані плач. Чи не дивно?! Усе це здається нам дитячою вигадкою або словами божевільної людини. Адже такого не буває...

Нас із дитинства привчають, що життя — це боротьба, де виживає найсильніший. Що нема у світі справедливості, правди, щирості, та й ніколи не було й не буде. Але найдивніше те, що ми не тільки живемо з цим, а й сприймаємо як звичайну річ. Проте, незважаючи на таку позицію, люди не припиняють діяти, сподіватися на те, що колись їхнє життя, життя їхнього міста та країни покращиться.

Ми часто думаємо й чекаємо, що лише влада може змінити суспільне життя, поліпшити економічний стан, покращити якість навчання тощо. І треба лише почекати, поки «верхівка» зверне увагу на свій народ. Ось тоді одразу ж усе покращиться «з помаху чарівної палички» й станемо

жити «як у Бога за пазухою». До речі, саме це й мала на увазі наша талановита Леся Українка:

Жалкуєм-тужим в кожний час,
З плачем ждемо тії години,
Коли спадуть кайдани з нас...

Насправді ми забуваємо дещо важливе: «новий світ» створює кожен з нас!

Справа в тім, що більшість людей сприймає світ у різких контрастах. Деякі живуть за принципом «моя хата з краю — нічого не знаю», а інші, навпаки, дуже залежать від соціуму, забуваючи про власну індивідуальність.

Перший тип людей — це егоїсти, які дбають лише про своє благо, байдужі до життя інших, бо їм нема коли, вони дуже зайняті собою. Часто це яскраві, креативні особистості, але чи може світ бути новим, коли кожен лише сам за себе? Чи може тоді він існувати?

Другий тип — занадто соціально залежні люди. Вони завжди бояться або не хочуть висловлювати свою думку, зливаючись із навколишнім сірим оточенням, намагаються теж стати «сірою масою». Так чи може світ бути новим, коли люди однакові? Коли їхні натури сухі та скупі, якісь неясні та слабкі, бо кожний думає: «Так роблять усі. Отже, це круто. А я теж хочу бути крутим». Ні, всюди необхідна «золота середина».

Наш настрій та почуття впливають на інших людей. Кожна людина — не просто частина соціуму, а **соціальна особистість**. Ми ніби й автономні, але пов'язані між собою. Сподіваюся, всім знайома ситуація, коли вранці ви заходите в громадський транспорт, людей там, «як шпротів у банці», всі штовхаються, сидять з «кислими» обличчями, а то й лаються на весь салон... І яким би не був ваш настрій — у більшості випадків він стане гіршим. Або коли приходите до друга в гості, «мов у воду опущені», то й другові вже не солодко чомусь стане. Та уявимо, що в цьому транспорті вам хтось поступиться місцем та ще й посміхнеться — то настрій стане кращим і навіть похмурий день — трішки яскравішим... А вирушивши до друга в гості, дорогою купите його улюблену піцу і своєю сонячною посмішкою, здобреною смаколикком, забарвите його день.

Отже, наш настрій, поведінка, вчинки мимоволі відображаються і на нас, і на нашому оточенні.

Тож попрошу вас уявити, що в один дивний день усі люди несподівано прокинуться вранці з гарним настроєм... Тоді ж усе піде до ладу!

І у школі вчителі не будуть допікати нудьгою, в університеті лекції будуть цікавішими, а студенти слухатимуть їх із захопленням, робітники із натхненням виконуватимуть свою справу, а завжди скандальна продавчиня в магазині бажатиме всім гарного дня (це навіть складно уявити). То все одразу ж зміниться, засяє та повеселішає. А якщо намагатися робити так якомога частіше, то наш світ зміниться до невпізнання!

Ще один момент: на нашу реальність впливає те діло, котрим ми займаємося. Дуже важливо знайти, розпізнати справу свого життя, те, до чого тягнеться твоє серце, а не те, на що вказують нам наші батьки, бо, як вони вважають, «так нам буде краще у майбутньому», не те, що люблять або критикують друзі. Бо ми у глибині душі відчуваємо голос свого покликання — головне його вчасно почути. Людина, яка хотіла стати лікарем, не зможе почуватися щасливою, працюючи юристом. Особистість, у якої в серці кипить покликання до пісень, акторської майстерності не зможе повноцінно жити, працюючи в офісі... Уже навіть не потрібно говорити про якість такої роботи... А якщо людина не має бажання та нагоди робити улюблену справу, чи може вона побачити новий світ? Чи відчує, що це таке?

Отже, ми самі, кожен окремо та всі разом створюємо цей світ, новий світ... Ми створюємо все навколо, натхненно працюючи, та підбадьорюємо один одного своїми посмішками, а грубістю, злістю та боягузством — руйнуємо.

Нащо даремнії скорботи?
Назад нема нам воріття!
Берімось краще до роботи,
Змагаймось за нове життя!

(Леся Українка)

І буде світ новим...

Березанська Марина

учениця 11 класу (II курсу)

Херсонського політехнічного коледжу

Одеського національного

політехнічного університету

А який залишиш після себе слід, нащадку?
Чи боротимешся ти за правду-матку?
Чи з гідністю живеш ти і працюєш?
Чи рідну неньку-Україну ти цінуєш?

Насильству в нашому світі немає місця! Жодна смерть, зранене тіло чи скривджена душа не минули безслідно для сьогодення. Ми маємо гідність не тому, що в нас немає недоліків, а саме тому, що останнє слово залишається за нами.

Згадуючи історію своєї країни, читаючи багато шедеврів української літератури, для себе я зробила один-єдиний висновок, що Україна, як і за часів Гетьманщини, а потім у складі СРСР, так і в часи незалежності, взяла на себе роль багатостраждальної, але спроможної боротися за свої права держави.

У своїх думках я не можу дійти консенсусу щодо подій 2013–2014 років. Перші звістки про заворушення на Євромайдані для мене як для малої ще тоді дитини проминули без яскравих спогадів. Взагалі, мені незрозуміло, чому есе на таку «недитячу» тему пропонують розглянути учням 8–11 класів. Навіть я, студентка другого курсу коледжу, не можу висвітлити цю тему такою, якою вона є насправді, так, щоб мої міркування сподобалися читачеві. Мені банально не вистачає досвіду та віку для розуміння всіх деталей політичних тонкощів. Якщо б я мала змогу, то звернулася б до учасників конкурсу і запитала, чи мають вони хоч маленький спогад про перебіг подій на Майдані, крім жаклих кадрів скалічених доль або ж стрічки, що внизу екрана перелічувала імена загиблих.

На час Революції гідності мала лише одинадцять років і дитяча наївність та необізнаність не давали усвідомлювати таку моторошну інформацію повною мірою. Чесно кажучи, не зовсім розуміла, чому люди цькують та, жакливіше за все, — вбивають одне одного. Тим паче зараз, коли в мене з'явився шанс зануритися глибше в цей перебіг. Не сумніваюся, що цю тему на всі сто відсотків краще розкрили б лише учасники цих демонстрацій або бодай ті, чиї родичі були близько до заворушень.

Але хочу скористатися можливістю, проявити ініціативність у цьому питанні, зробити невелике дослідження, що дасть змогу перш за все мені дізнатися про нову історію України.

Тож як це було...

21 листопада 2013 року декілька сотень українців вийшли на головну площу країни, щоб протестувати проти відмови від курсу на євроінтеграцію. Тоді ніхто не міг і уявити, як завершиться цей протест. Перші дні людей було небагато. Згодом утворилися два майдани. Політичний — на Європейській площі — і студентський. Наприкінці листопада ці майдани об'єдналися. В одну з ночей 30 студентів насильницькими методами розганяє «Беркут». Це стало переломним моментом у протесті. Люди з усієї країни почали з'їжджатися до Києва.

У січні проливається перша кров. Рада голосує за прийняття диктаторських законів. Події прокочувалися хвилями: наступали мітингувальники, відступали силовики і навпаки. Відповідно, коли наступали останні, мітингувальники падали, спіткнувшись через те, що по ним вистрілили з помпової рушниці, а потім налітали месники і дубасили їх кийками. Можна зрозуміти необхідність знерухомити людину для того, щоб посадити її в автозак або заарештувати, але така жорстокість від людей, які живуть з тобою в одній країні, які купують один і той самий хліб, що й ти? Звідки вона? Гріш ціна тій владі, яка не те що дозволяла, а заохочувала таке свавілля. 22 січня гинуть Сергій Нігоян і Михайло Жизневський. На вулицях «тітушки» і «Беркут» полюють на активістів. Неспокійний січень змінює кривавий лютий. Тоді гине Небесна сотня... Як сказала відома активістка Анжеліка Рудницька, «... ангели, які тримають українське небо. Вони білі, вони символічні. Це чистота наших помислів і нашої пам'яті».

До болі схожими були історії майданівців. «Мамо, все тільки починається», — з таким потужним гаслом Україна запам'ятала одного з багатьох героїв-активістів Сергія Олександровича Кемського.

«Я знайшла абсолютно всі відео і фотографії, бачила, як він йде повз Жовтневий палац. Бачу, як він просувається. О 9.16 він рухається, о 9.28 його вже відтягують за ноги», — розповіла мати Сергія, Тамара Гаврилівна. За роки, що минули з початку Євромайдану, слідчим органам так і не вдалося визначити винних у смерті ані Сергія, ані інших діячів. Ще до Майдану Кемський вважав себе прихильником анархізму і був прибічником самоорганізації населення та прямої демократії. Він удостоєний звання Героя України з орденом «Золота Зірка» — за громадянську

мужність, патріотизм, героїчне обстоювання конституційних принципів демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння українському народові, проявлені під час Революції гідності.

Чи був неминучим саме такий розвиток подій? Трішки подорослішавши, починаєш розуміти вислів про палицю з двома кінцями. Герої, що полягли за наше майбутнє і нашу гідність, розуміли, що їхні жертви не будуть марними. І саме через таку неймовірно велику кількість активістів люди по всій країні почали вірити, що вони гідні жити в країні, яку можуть змінити самостійно. Вперше за багато років українці об'єдналися заради спільної мети і досягли її, щоправда, за найціннішу плату — людське здоров'я та життя. Змінилася наша ментальність, сформувалася нова політична ідентичність.

Події Революції гідності назавжди закарбуються у пам'яті українців, порівнюючись із багряними слідами, що залишилися від героїв, які зберегли нашу гідність і свободу. І чи буде покарано винних? «*Contra spem spero...*».

Бернадін Владислав

*учень 8 класу Гуківського ліцею
Гуківської сільської ради
Чемеровецького району
Хмельницької області*

Інколи здається, що світ, у якому ми живемо, залишається незмінним протягом століть. Навіть незважаючи на сучасний розвиток технологій і технічний прогрес, усе виглядає якось «законсервовано». Люди щодня йдуть на роботу, діти поспішають до школи, хтось залишається вдома та пореається по господарству, у когось проблеми із друзями, а хтось не може знайти спільну мову з родичами, хтось втомився від щоденної роботи, а хтось нудьгує на березі моря. Здавалося б, з таких простих та непомітних моментів і складається наше життя. Дорослі говорять нам, що до школи потрібно ходити та вчитися добре, бо це запорука нашого успішного життя у майбутньому. Та я і сам починаю це розуміти, хоча дитинство вперто не відпускає мене зі своїх обіймів. Я інколи замислююся над тим, яку професію хотів би обрати, що мені потрібно

для цього, як я уявляю собі своє життя у майбутньому, яка в мене буде сім'я, автомобіль, будинок...

І все б нічого, але інколи мої думки заходять у такі далекі глибини моєї свідомості, що виникають неоднозначні запитання, відповідь на які мені важко віднайти. Попри всю буденність нашого життя, я розумію, що десь у різних куточках світу є люди, які просто не мають можливості піти до школи чи на роботу. Що ще гірше, є люди, які важко хворіють, або ті, в чийй країні йде війна, або такі, яким елементарно не вистачає їжі та води. У різних куточках нашої великої планети можна зустріти таких людей. І їм сьогодні зовсім не до уроків, бо їхня школа повністю знищена; вони не хвилюються, що спізнюються на роботу, бо важливішим є знайти хоч якесь укриття від обстрілів; і їм абсолютно байдуже, скільки коштує нова футболка, бо важливішим є питання: «Чи проживу я ще хоч один день?», «Чи побачу я ще хоч раз схід Сонця?».

Розмірковуючи над цим, я розумію, що не такі вже й важливі усі ці буденні речі, яким ми так часто приділяємо багато своєї дорогоцінної уваги. Так, з них і складається наше життя, та, напевно, цінувати потрібно не їх. Цінувати треба кожну мить, проведену в колі своїх рідних та близьких, цінувати треба можливість жити у прекрасній країні, багатій своєю природою та ресурсами, цінувати треба своє життя та здоров'я.

І хоча сьогодні у нашій країні неспокійно, я розумію, що є люди, готові покласти свої волю, свободу та навіть життя за те, щоб я мав змогу жити спокійно і насолоджуватися всіма його прекрасними моментами. А скільки вже загинуло! Коли я про це думаю, то ніяк не можу уявити собі ті відчуття, які є у дитини, батько якої не повернувся з війни. Хіба думає вона про те, ким вона хоче стати, чи яка в неї буде машина. Напевне, ні! Вона, мабуть, постійно запитує: «Чому в інших дітей батько є, а мій загинув? За що він загинув? Чому саме мій тато?» Такі запитання, мабуть, ставив би і я.

Тому я хочу заплющити очі і, поринувши думками у своє майбутнє, побачити там не тільки себе, такого хорошого, красивого, успішного, щасливого, а побачити себе у своїй країні. Країні багатій, красивій, із недоторканною природою, людьми здоровими, щасливими, радісними, безтурботними. Я бачу величезні лани з дозріваючим пшеничним колоссям, зелені Карпатські ліси, що височіють своїми смереками, повноводні та чисті річки, що несуть життєдайну вологу у різні частини світу.

Я бачу, як вчені знайшли ліки від страшних, невиліковних хвороб і маленькі діти вже не вмирають від раку, я бачу, як на всій землі смер-

тельна зброя просто зникла, її немає, бо в ній немає потреби, всі люди доброзичливі та задоволені своїм життям. Я бачу, як у найвіддаленіших куточках нашої планети маленькі діти навчаються в школах, вони мають гарний одяг, їжу та воду. Я бачу, що на Землі немає бідних та багатих, а є щасливі, просто щасливі!

Я впевнений, що мрії і думки здатні матеріалізуватися, тому я точно знаю, що буде світ новим!

Бишкін Ігор

*учень 9 класу Херсонської
спеціалізованої школи I–III ступенів № 52
з поглибленим вивченням української мови
Херсонської міської ради*

Наш світ змінюється щодня. Не стоїть на місці ані економічний, ані культурний, ані науковий розвиток людства. Сьогодні можна розмірковувати, чи будуть наші нащадки кіборгами, чи все ж таки лишаться подібними до людини істотами... Це питання має багато відповідей. Напевно, ми цього не знаємо, але щоби поміркувати на цю тему, варто пригадати, як людина створювала себе, які події минулого вплинули на становлення суспільства, які культурні процеси призвели до сьогодення. Як говорить народна мудрість: «Хто не пам'ятає минулого, той не вартий майбутнього!» Тож давайте згадаємо, що вплинуло на нас, українців...

Україна — це наша земля, наш рідний край, наша країна зі славною багатовіковою історією і мудрими, талановитими людьми, з чарівною піснею, що дивує весь світ, з мальовничою природою.

Гомонить Україна, прагне не тільки хліба насущного для дітей своїх, а й незалежності, можливості самій розбудувати свій дім і своє майбуття. А для цього дуже важливо нині здобути істину про себе, повернути власну історію, почасти розтоптану; відживити отой козацький дух, яким славилися наші предки. Тому сьогодні я торкнуся історичних подій, які передували становленню державних символів нашої країни.

Україна як суверенна держава має власні державні символи. Давай-те подумаємо, чому ж наша країна має саме такі символи? Чим це

зумовлено? Державні символи — це закріплені в законодавстві країни офіційні знаки (зображення, предмети) чи звукові вираження, що в короткій формі виражають одну чи кілька ідей політичного, національного, історичного характеру і символізують суверенітет держави. Згідно зі ст. 20 Конституції України державними символами України є Державний Прапор України, Державний Герб України і Державний Гімн України.

А чи справді говорять, що державні символи — це душа українського народу? Державний Прапор України — стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів. У мене є дивне запитання, але все ж таки: чому було обрано саме такі кольори? Державний Прапор шляхом добору певних кольорів символізує певні ідеї національно-політичного та історичного характеру. Синьо-жовті кольори вперше згадуються близько 1410 р. на корогвах Галицько-Волинського князівства. На них ще на синьому полі був зображений золотий лев. Жовто-блакитний прапор мали й запорізькі козаки, які використовували його в мирний час, на відміну від бойового стяга малинового кольору. Сині і жовті кольори містилися і в гербах українських земель, міст і старшинських родів. З XVIII ст. ці кольори присутні на полкових прапорах Київського, Лубенського, Полтавського, Чернігівського, Ізюмського козацьких полків. Вони ж використовувалися при зображенні багатьох гербів українських гетьманів та козацької старшини. Але найбільшого поширення ці кольори набувають на західноукраїнських землях. Прапори, на яких домінувало поєднання жовто-блакитних фарб, було піднято над міськими ратушами в містах Самборі, Станіславові, Коломиї, Стрию. А чи уявляєте ви, що блакитні жупани й жовті свити носили учасники гайдамацького руху у XVIII ст.? Широко використовується прапор після 1848 р., коли у Львові на ратуші вперше було піднято жовто-блакитний прапор у вигляді двох горизонтальних смуг, тобто приблизно як тепер. Починається широке використання жовто-блакитного прапора на різних масових заходах, зокрема під час відзначення 50-річчя з дня смерті Т.Г. Шевченка (1911 р.), 100-річчя з дня його народження (1914 р.). З 1914 р. Січові стрільці під такими ж прапорами воювали на полях Першої світової війни. І ми ще питаємо, чи наші символи є душею народу? А згадаймо, що Україна — це зелена трава у дворі нашого будинку, на якій можна бігати, сидіти, лежати й дивитися в небо, спостерігати, як на ньому плывуть блакитні хмарки. А в полі — скрізь дозріле жито

і пшениця, насичено жовтого кольору. І стає так хороше, від думки, що все це твоя земля, земля твоїх батьків, твоїх предків.

Подумаємо, як же тризуб з'явився на теренах нашої держави. Перша літописна згадка про тризуб як князівський знак Київської Русі датована X ст. Вона збереглася в болгарському рукописі «Хроніка Манасії» (XIVст.), де зображені воїни — дружинники князя Святослава, у руках яких прапори увінчані тризубцем. Тризуб зображувався на монетах великого князя Володимира Святославовича, а згодом Ярослава Мудрого, Володимира Мономаха. Спочатку цей знак не був офіційним гербом, а виступав лише у ролі родового знака князів. Проте з часом він передається у спадок як символ влади та знак єднання східних слов'ян, тобто стає власне гербом. Хоча я особисто дотримуюсь версії, що тризуб на наші землі принесла княгиня Ольга зі свого отчого дому. Тоді він для неї був найкращим оберегом протягом життя. Кожному із нас може імпонувати будь-яке версія дослідників. Але як би ми не говорили, в усякому разі, всі теорії виникнення герба на теренах України стосуються минулого наших предків. І, напевно, недарма так часто зустрічаємо тризуб в історичних подіях держави, тому що він і є душею народу.

Зараз існує понад 40 версій, які пояснюють походження та інтерпретують суть тризуба. Усі дотеперішні пояснення тризуба можна зібрати в 6 головних груп, що об'єднують однорідні гіпотези: 1) символ державної влади; 2) церковна християнська емблема; 3) військова емблема; 4) геральдично-нумізматична фігура (норманський крук чи сокіл); 5) монограма (сплетіння кількох початкових літер у вигляді вензеля для позначення імені, слова або вислову); 6) геометричний орнамент (стилізована квітка (трисвічник), колос).

Слова українського гімну давно запали в душу і були вивчені мною за власним вибором у десятирічному віці. Державним Гімном України є національний гімн на музику Михайла Вербицького зі словами, затвердженими законом. Музика до гімну народилася в 1864 р., коли Львівський український центр показав спектакль письменника К. Гейнча «Запорожці». Тут уперше було виконано пісню «Ще не вмерло Запорожжя», яку із захватом зустріла публіка. Це була музика М. Вербицького — мелодія майбутнього Гімну України. Ця мелодія «Ще не вмерла Україна» затверджена Верховною Радою України 15 січня 1992 р.

6 березня 2003 р. Верховна Рада України затвердила текст Державного Гімну України у другій редакції історичного тексту П. Чубинського, перші рядки якого такі:

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші вороженьки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.
Душу й тіло ми положим за нашу свободу
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Наша історія славна ще й звитяжними боями: упродовж століть відчайдушні козаки захищали Україну й усю Європу від дикої орди. Прикро, що на межі другого тисячоліття нам, українцям, ціною життя найкращих синів доводиться боронити від східних сусідів свій європейський вибір. Сьогодні ми по-особливому розуміємо Шевченкову настанову любити Україну «во врем'я люте» і знаємо, що вистоїмо, бо за нами правда й славна історія.

Так, ми йдемо далі у піднесеності духовності та держави, йдемо, щоб врешті з гідністю явити світові славну історію і культурний та духовний розвиток нації. На Україну багато разів нападали інші народи світу, але ніхто з них не зміг завоювати нашу могутню Батьківщину. Кожен з нас пишається державними символами, бо вони уславляють волю, прагнення до свободи і незалежності нашої країни. Віддаємо належне символам, і навіть далеко за кордоном пам'ятаємо про свою рідну неньку. Отож, я вважаю, що державні символи — це, дійсно, душа українського народу! І, дійсно, буде світ новим зі своїми символами, зі своєю багатоміровою історією, зі своїми традиціями!!!

Білокур Каріна
слухачка закладу
загальної середньої освіти

Майбутнє у сьогодні, але майбутнє і в минулому.
Це ми створюємо його.
Якщо воно погане, у цьому наша провина.

Анатоль Франс, французький письменник

Питання майбутнього не може не хвилювати людей, які живуть не лише днем сьогоднішнім, а й думають про прийдешнє. Людям ХХІ століття — епохи стрімкого прогресу новітніх технологій — стає цікаво, що ж ще може готувати для них майбутнє, які відкриття нестиме... Здається, всім, що необхідно забезпечені: в розпорядженні сучасної людини — потужні гаджети, вишукані продукти харчування, екзотичні місця для відпочинку, альтернативні види освіти, транспорту, розваг... Думаю, у багатьох людей майбутнє асоціюється з машинами, що літають, телепортацією, штучним інтелектом, пігулками безсмертя. Насправді дуже не просто моделювати майбутнє, не володіючи геніальним даром Бредбері чи Шеклі, Орвелла чи Азімова, Біляєва чи Веллса. Майбутнє комусь малюється веселковим, світлим, комусь — апокаліптичним. Мені хочеться бути оптимісткою в погляді на майбутнє. Саме це може стати мотиваційним стимулом для навчання, творчості. Класно ж, коли ти думаєш глобально, широко і сміливо! Але фантазувати про майбутнє є сенс лише у тому випадку, коли буденні проблеми мають шанс бути вирішеними. А їх сьогодні безліч. Найголовніша, на мій погляд, проблема екології. Масштабне забруднення суші та води породжують страждання не лише «братів наших менших», а й Людини.

Як казав Крістіан Фрідріх Геббель: «Ми всі живемо за рахунок майбутнього. Не дивно, що його очікує банкрутство». Страшний прогноз. Він змушує задуматися, скільки надр Землі понівечено задля чийогось миттєвого прибутку, збагачення. Хто і коли їх поповнить?!

Іноді охоплює відчуття, наче ми живемо одним днем, в якому купа проблем, що потребують негайного вирішення, і всі надії покладаємо лише на світле майбуття. А воно буде сповнене цікавих відкриттів у різних сферах, коли ми будемо в гармонії із власним внутрішнім світом, а в ідеалі — в гармонії із планетою. Багато з тих, хто хоче досягнути кар'єрного і життєвого успіху, думають і працюють лише над зовнішніми

його атрибутами: придбанням дорогих речей, нерухомості, високими посадами, забуваючи про потребу внутрішнього самовдосконалення.

Валентин Борисов влучно сказав: «Майбутнє виникло тоді, коли людина відчула в собі прагнення до кращого». Розвиваючи цю думку, хоч наголосити, що щаслива прийдешність може виникнути лише тоді, коли люди не сидітимуть у мушлях власного благополуччя домашнього затишку. Я впевнена, що, якби кожен усвідомив, що в майбутньому будуть жити продовжувачі його роду — діти, онуки, правнуки; якби кожен зрозумів нарешті, що Земля — це наш спільний дім, то шанси того, що світ зміниться на краще, були б значно вищими. Гадаю, що саме такими людьми багата моя Україна. Людьми, які здатні у жертву майбутньому принести власне життя, молодість, силу. Ті, хто у 2014 році вийшли на український Майдан, не думали про власний добробут, комфорт. Вони керувалися ідеалами гідності і честі. Я вірю, що в майбутньому, щоб людині чогось досягти, не потрібно буде вбивати, адже не для цього ми працюємо тут і зараз. Не задля пролитої крові наших синів у майбутті ми живемо, а заради їхнього щастя. Ліна Костенко ще в далекому минулому писала: «Бо хто за що, а ми за незалежність. Отож нам так і важко через те». Невже всі ці муки через нашу сміливість, патріотичність та бажання бути незалежними? Невже у сучасному світі ці якості не цінуються, а навпаки — караються? Ліна Костенко є влучним прикладом «майбутнього в минулому», про який говорить на початку розповіді Анатоль Франс... Думаю, що жага нашого народу бути тими, ким ми є насправді — це те, що закладено в наших ДНК, те, що тече в наших жилах і те, що змушує наші серця битися, — це гідність і потяг до свободи! Я точно знаю, що всі помилки «майбутнього в минулому» ми виправимо і створимо для нас та наших нащадків світле майбуття! Я відчуваю, що буде світ новим...

Біляченко Ілона

*учениця 11 класу Галаганівського
навчально-виховного комплексу
«Загальноосвітній навчальний
заклад I–III ступенів – дошкільний
навчальний заклад»
Снігурівської районної ради
Миколаївської області*

Наш світ дуже різноманітний і розвинений. У ньому є багато технологічних новинок та починань, але це лише початок індустріалізації.

У наш час люди поважного віку хочуть зрозуміти мову комп'ютерів, спробувати щось нове та просто бути в тренді. Раніше не було таких можливостей, як тепер, тому люди, які народилися в 50–70-ті роки, прагнуть досягнути всі нові науки, що їх оточують. А молодь, навпаки, думає ніяк не про навчання і власне майбутнє. Переважна її більшість не має бажання розвиватися, спілкуватися й навчатися, хоча можливості є повсюди. Багато підлітків думають лише про себе і навіть не помічають, що навколо них є інші люди, інтереси і думки, яких треба поважати.

Скоро наш світ буде кардинально новим, бо всі ми разом до цього прагнемо. Україна докладає багато зусиль, щоб стати високорозвинутою європейською країною. Проведено та запроваджено низку реформ у таких галузях, як безпека та оборона, ефективне врядування, розвиток людського капіталу, економічне зростання та інші. Упродовж останніх років Україна впевнено рухається шляхом глибоких реформ, які, на мою думку, допоможуть створити абсолютно новий світ. У країні повністю змінився уряд, який ухвалює багато новітніх та ефективних законів. Я вважаю, що влада повинна працювати для людей, усуваючи громадські проблеми та створюючи комфортні умови для життя. Деякі люди в нашій країні саме це і роблять.

Аргументувати свою думку можу прикладом із життя. Благодійний Фонд Ріната Ахметова «Розвиток України» піклується про людей та не лишається байдужим до їхніх проблем. Він реалізує багато власних проєктів у сфері спонсорства і благодійності, бере участь у фінансуванні програм інших благодійних організацій, надає підтримку громадським ініціативам. У нашій країні є досить багато мільйонерів та навіть мільярдерів, але я маю сумніви, що хоч деякі з них витрачають свої заробітки на благодійність. А от Рінат Ахметов думає не лише про себе, а й

підкується про інших людей, яким на долю випало чимало випробувань, які живуть під обстрілами, яким немає що їсти, які тяжко хворіють, але не мають змоги фінансово подолати ці труднощі. Це означає, що ще не все втрачено. І завдяки таким небайдужим людям ми будемо могутньою, сильною та по-справжньому незалежною державою.

Коли Україна стане невід'ємною частиною Європи, тоді люди почуватимуться щасливими, вільними і зрозуміють, що життя прекрасне й чудове. Деякою мірою це просто самонавіювання, а не прагнення до змін, але ж українці мають сталевий характер. І переважна більшість із нас — справжні патріоти, які всім серцем вірять у нашу свободу та гарне, щасливе майбутнє. І які б випробування не траплялися на шляху такої людини, вона все одно залишається в Україні, у своїй рідній державі. Але водночас українці масово виїжджають на заробітки за кордон. У творі «Камінний хрест» Василь Стефаник написав про еміграцію задля пошуків кращого життя, тобто увесь час наш народ прагнув знайти щось більш гідне для себе.

І буде світ новий. Я бачу новий світ без війни. Ще хочу, щоб пенсіонери ніколи не знали, що таке голодування задля оплати комунальних тарифів; щоб діти, які хворіють захворюваннями різних ступенів тяжкості, мали право на безкоштовне лікування та реабілітацію; щоб у нашій країні не було безробіття і всі мали дах над головою; щоб інтернатів та дитячих будинків не було і матусі не відмовлялися від своїх чад; щоб не було корупції, яка є майже у будь-якій сфері діяльності; щоб кожен фахівець мав гідну зарплатню за якісну роботу. Загалом можна багато чого хотіти, але для цього треба ще щось робити. Передусім ми повинні обрати людей, які зроблять наш світ кращим. А вже потім можна щось вимагати.

Новий світ буде ідеальним для життя: ніякої соціальної нерівності, ніякого булінгу, знущань, цькування як дорослих, так і дітей, кожна людина матиме змогу користуватися засобами мас-медіа, бажано власними, та безліччю комфортних умов для існування. Та українці мають розуміти, що «хто як працює, так і їсть», тобто ми маємо обов'язки, які потребують нашого виконання, владі також потрібна наша підтримка, і, можливо, якби всі дотримувалися законів та правил поведінки, то рівень життя та цивілізації був би набагато вищим.

Українці, зробімо це разом! Давайте гуртом створимо громади, об'єднаємось, станемо одним цілим, будемо взаємовічливими та в такий спосіб виведемо Україну на новий, сучасний рівень розвитку!

Бірецька Вікторія

учениця 11 класу

*Антонінського Будинку творчості дітей
та юнацтва Антонінської селищної
ради Красилівського району
Хмельницької області*

Життя людини... Воно складається з секунд, хвилин, годин, днів, місяців та років. І чим буде наповнений кожен його момент, залежить тільки від нас. Але є те, що необхідно пам'ятати завжди: життя неповторне і незворотне. Неможливо повернутися у якийсь його момент, день, місяць чи рік, щоб зробити щось інакше або повторити найкращу мить. Можна зробити щось схоже, щось інакше, це може бути краще чи гірше, але переробити чи повторити те, що вже сталося, не можна.

Те, як ми живемо сьогодні, впливає на те, як ми житимемо завтра. Тобто кожного дня ми творимо своє майбутнє, значить, і майбутнє своєї держави. Кожного дня ми творимо історію своєї країни, спільними зусиллями ми досягаємо поставленої мети, ми підтримуємо нові закони або виступаємо проти них. Ми — люди, і тільки від нас залежить наше майбутнє і майбутнє нашої держави. Яким же буде наше майбутнє? Яким буде новий світ?

Мир — це стан спокою і стабільності. Якщо в країні є порядок, гармонія і терпимість, її люди почуваються в безпеці і живуть у відносному благополуччі. Якщо буде мир у кожній країні, буде мир у світі. На жаль, для нас мир — усього лише мрія.

Протягом усієї історії були війни; двох світових воєн у ХХ столітті жоден регіон світу не уникнув. Африканський континент пережив більше 20 громадянських воєн, починаючи з 2005 року. Одним з останніх конфліктів є сирійська революція, яка привела до загибелі більше 70 000 людей до початку 2013 року. А чого вартує 2013 рік в Україні? Мирний протест українців на Майдані, місяці протистоянь завершилися жорстокими розгонами та вбивствами мирних громадян.

Які ж причини цих конфліктів, чому руйнується мир і людські життя?

Найбільш частими причинами є жадібність до ресурсів, жадоба влади і незгода в ідеології. Багато конфліктів є наслідком того, що одна нація зазіхає на ресурси іншої, зокрема землі, воду і корисні копалини. Інші прагнуть розширити свою територію і владу. Великі історичні завойовники, такі як Олександр Македонський і Чингіз-Хан, розв'язали

війну з багатьма країнами з таких міркувань. Сьогодні багато конфліктів виникає через різницю в інтересах та ідеологіях. Поки ці чинники існують, нового світу не може бути досягнуто. Природа людини, її жадібність, бажання панувати над іншим і нетерпимість призвели і призводять до насильства і знищення людей упродовж століть.

Чи означає це, що немає ніякої надії на нове життя, новий світ? Мабуть, ні. Є люди по всьому світу, які вірять, що можна щось зробити, щоб домогтися всесвітньої згоди. Перший крок — почати з себе. Ми повинні практикувати самоконтроль і терпимість особисто. Ми повинні відучити наших дітей від насильства. Коли гармонійні відносини стають способом життя нації, буде мир у цій країні. І якщо кожна нація приймає культуру миру, є надія, що світ стане кращим, стане новим.

Для мене новий світ — це такий, у якому збуваються мрії. Хай не всі, але хоча б найголовніші. Для мене дуже важливо жити в економічно стабільній країні, у якій є перспективи для молоді. Щоб ми, випускники, не думали про те, де ми змушені будемо працювати після закінчення вишу: їхати за кордон чи працювати за мізер на благо країни. Я мрію побачити свою Україну серед найрозвиненіших країн світу, без жадібності, критики та корупції, без сліз, болі та крові. Саме такою в майбутньому я хочу бачити Україну. Змінимося ми — зміниться країна — і стане світ новим: благородним, тихим, вільним, без страшних хвороб, без залишених дітей, без жахливого крику матерів...

Ключ до нового світу в наших руках. У нас є сили, щоб зробити мир у нашій країні реальним!

Богуцький Антон

учень 10 класу Славутського

навчально-виховного комплексу

«Спеціалізована школа I–III ст., ліцей “Успіх”»

Хмельницької області

Величі бурхливої повноводої ріки можна позаздрити. Її води, спрямовані в русло, здатні запускати найпотужніші турбіни, щоб дати світло й тепло тисячам, мільйонам людей, а значить — дати життя людині, людям, народу, країні.

Чи не такою самою бурхливою рікою є наш народ, що потужно і стрімко пливе уздовж берегів історії, то збурюючись хвилиною, то спокійно та поважно несучи свої води, що краплина по краплинці, злившись, утворили могутню силу. Ім'я цій силі — українці!

«Дякую Богу, що дав мені народитися українцем», — це останній запис у щоденнику Олеся Терентійовича Гончара, добре знаного у світі видатного письменника-гуманіста. Ці слова, що вилися з самого серця у час, коли людина збиралася стати перед судом Божим, — вияв глибокої любові до рідної України, ознака великої гордості за свій такий багатостраждальний народ, це свідчення грандіозного почуття національної честі. Це почуття у нас віками топтали загарбники-чужинці й домощені відступники, а воно вставало, росло, розвивалося і множилося в серцях нових і нових людей — найстійкіших, найвідданіших. Без нього ми б не збереглися як нація, і не було б нині такої держави, як Україна.

Усі ми в гонитві за матеріальними благами стали твердошкірими егоїстами, котрі поставили своє «Я» понад усе. У сучасному світі кожен «сам за себе», як сказано у народному прислів'ї: «Моя хата скраю — нічого не знаю». Становище в Україні не є спокійним. Україну розривають «братні сусіди», як голодні коршуни зловлену здобич. Хто ж захистить її? Скільки українців поїхало шукати кращої долі, втікаючи від сьогоднішньої біди — негараздів, покинувши Батьківщину на розтерзання ворогам. Але залишилися ті небайдужі, молоді хлопці та дівчата, вони вийшли на Майдан, щоб сказати, цитуючи Шевченка: «Та не однаково мені, як Україну злії люде присплять, лукаві, і в огні її, окраденую, збудять... Ох, не однаково мені!» Саме завдяки ним, таким небайдужим патріотам, наша ненька Україна вистояла на Майдані. Тепер, обстоюючи свою цілісність, незалежність та свободу, наші «лицарі великі, Богом не забуті»,

йдуть у бій пад гаслом Великого Кобзаря: «Борітеся — поборете! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!»

Український народ сильний, нездоланий. Дух його незборимий. Вірні сини й дочки твої не здалися, коли лунали обстріли на Грушевського та Інститутській... Вдень і вночі захищали твої права. І все-таки вистояли, перемогли!

Почалася війна (як раніше здавалося, між братськими народами). Анексовано Крим. Однак він і досі для нас залишається Південним сонцем нашої неньки України. Як не прикро, але боротьба триває, гинуть мирні мешканці і військовослужбовці на Сході України, зруйновано комунікації, зірвано з рідних домівок тисячі родин, що стали вигнанцями у власній країні. Хтось кляне владу, хтось на війні робить бізнес і заробляє гроші, а хтось просто, без будь-якої фінансової підтримки чи власного зиску йде захищати свою матір, сестру, брата, незнайомих дітей, сивих бабусь та німечних дідусів. Іде вперед, не здаючись, попри біль, нестерпну втому, страх, відчай, біль втрат і поразок.

За ці буремні роки ми змогли відчувати себе єдиним народом, справжньою родиною! І я твердо вірю, що наша нездоланна, сильна духом Україна витримає всі перепони на шляху до своєї величі. На її священній землі пануватимуть мир, спокій та Божа благодать. Головне, що ми сьогодні маємо усвідомити: ми не прибульці на своїй землі й маємо таке глибоке коріння, що його не вирвати ніякими силами. Ми маємо, що пам'ятати, чим пишатися і чим дорожити.

Вітчизно, це ми, твої сини й дочки, краплинами «спадаємо» на землю твою. Ми, не лише, що нині сущі, а й ті, що відійшли у вічність, стали краплинами твоєї історії, продовжуємо творити сучасне, торуємо шлях у майбутнє.

Бондаренко Єлизавета

*учениця 7 класу Комунального
позашкільного навчального закладу
«Кременчуцький міський
Будинок дитячої та юнацької творчості»
Полтавської області*

Я хочу змінити світ. Для цього вже зараз активно працюю над собою: ходжу до школи, відвідую гурток «Клуб юних кореспондентів», багато читаю. У клубі мені дають базові знання журналістики, різноманітні творчі завдання, а також оголошують конкурси. Я намагаюся бути активною, і це дає мені поштовх до нових звершень. На мою думку, це допоможе мені в майбутньому зробити свій вагомий внесок, щоб навколишній світ став кращим. За допомогою набутих мною знань я зможу створити нову країну можливостей.

Але одна я не впораюсь. Потрібні однодумці. Наприклад, Грета Тунберг — шведська школярка, яка сьогодні є головною претенденткою на Нобелівську премію. У 8 років вона дізналася про вплив парникових газів на зміну клімату. Дівчинка не могла викинути цю тему з голови. В 11 років у неї сталася депресія. Школярка перестала їсти і розмовляти. Потім вона почала стояти біля міського парламенту з плакатами, в яких закликала дорослих до збереження екології. Згодом у неї почали з'являтися однодумці. Сьогодні у дівчини вже тисячі прихильників. Зараз Грета відома на весь світ і продовжує свою активну діяльність за збереження планети.

Мені здається, такі однодумці можуть вирости з моїх однолітків, у них є всі шанси. Коли в нас набереться потрібна команда, розпочнуться зміни. Одні розуміють цей факт, а інші ні. Одні розвиваються, стають лідерами. Наприклад, наші вихованці «Клубу юних кореспондентів». Наша міні-команда вже має певні знання, мені здається, що ми більш розвинені... Сподіваюся, в майбутньому в мене буде багато таких однодумців.

У такій команді знайдеться місце і для мене — активної громадянки, в майбутньому відомої журналістки і спікерки, борця за справедливість і гарне життя для українського народу. Разом ми почнемо проєкт під назвою «Новий світ». Грамотно застосовуючи знання та вміння, змінимо Україну.

Я вважаю, все вийде, якщо не відступати від своєї мети, бути наполегливим і рішучим. Якщо в країні виросте така команда — будуть зміни, якщо ціле покоління — буде світ новим.

Бондаренко Ярослава

*учениця 9 класу Великописарівської
спеціалізованої школи I–III ступенів
імені Героя Радянського Союзу І. М. Середи
Великописарівської районної ради
Сумської області*

У ніч з двадцять першого на двадцять друге листопада дві тисячі тринадцятого року розпочалися події, омиті кров'ю. Вони залишили чорну мітку в історії нашої, ще молодої країни. За покликом серця люди поставили на захист демократичних цінностей. Ці події об'єднали людей з різних куточків країни. Вони залишали свої домівки, сім'ї, роботу заради європейського майбутнього. На той час усі дороги вели до Києва. Ніхто не звертав уваги на буденні затори; люди, залишаючи свої автомобілі на узбіччях, пішки йшли до Верховної Ради. Натовп поступово збільшувався. У людей була одна мета — побудова чесно́ї і демократичної держави. Поступово мітинг переростав у сутички. Люди тоді ще не знали, що для досягнення своєї мети вони розплатяться власним життям. Тоді ніхто не думав, що в самісінькому центрі Києва проллється людська кров. Загибло більше сотні людей, згодом їх увіковічили назвою «Небесна сотня». Серед цих людей був і Герой Євромайдану Сергій Кемський — журналіст, ім'я якого носить цей всеукраїнський конкурс. Усі вони мріяли жити в незалежній державі. Трагічні події на Майдані стали символом всенародного опору.

На мою думку, життя не має ціни, але воля дорожча за життя. Українці дуже волелюбні, справедливі та цінують свою гідність. Після цих кривавих подій весь світ дізнався про Україну, про наш рішучий, незламний народ та погодився з твердженням, що українцями не стають, Українцями народжуються.

Борисенко Максим

учень 11 класу Старокостянтинівського
ліцею Старокостянтинівської міської ради
Хмельницької області
імені Михайла Семеновича Рудяка

У вільній державі можуть бути хворі особини, але ціле залишається здоровим; у державі поліцейській, навпаки, здоров'ям тішиться окремі люди, а ціле — хворий організм, який виробляє у важкий час самі тільки загадкові наттури.

Фрідріх Шнільгаген

Двадцять перше століття... Фантасти уявляли його по-різному... Зараз ми мали б підкоряти космос, літати під час відпустки на Марс, відпочивати, поки за нас все працюватимуть роботи... Автомобілі, які літають, безмежна енергія, миттєва медицина, мир у всьому світі — усе це мало стати реальністю. Але хіба так стало? Що можуть згадати про початок двадцять першого століття українці? Запах палених шин, відблиски коктейлів Молотова, звуки куль снайперів чи розпачливий крик здавленої, розчавленої людини, а може, братерський крик тисяч горлянок у відповідь на твій клич: «Героям Слава!»... Чи, може, розвалини аеропорту, запах вистріляного магазину патронів, руки, обпечені гарячим від стрільби дулом автомата. Зима, холод, окопи... Хіба таке майбутнє ми очікували?

Життя часом кардинально відрізняється від наших сподівань. Ще вчора українці раділи створенню нової, ні від кого не залежної держави. Ціль, яку прагнули досягти десятки поколінь українців, виявилась здійсненою. Відкрито безліч можливостей і перспектив для розвитку світлого й спокійного майбутнього... Однак наївність та недосвідченість часом приносять розчарування.

І що ж далі? Кожна наступна влада створює ілюзію вибору для простого народу, якому більшого і не хочеться. Саме цей факт бентежить найбільше. Коли людям добре, вони не роблять нічого, однак коли їм погано, то вони теж нічого не роблять. Або не бачать, або закривають очі на проблеми, бо бояться втратити й ті крихти, які в них залишилися: «А що, як стане гірше?». А якщо хтось і побачить та зрозуміє проблеми, то він, скоріш за все, просто пристосується, виплеснувши свій гнів чи розчарування на інших, цим самим створюючи собі подібних. Суспільство

зациклюється... Цю людську рису помітив ще Цицерон у глибоку давнину. Він казав: «Раби не мріють про свободу. Раби хочуть мати власних рабів». Однак добре, що такі люди не всі, а інших можна змінити якись «струсом».

І цей «струс» стався тоді, коли увесь столичний спецпідрозділ «Беркут» лупцював наших студентів... Тоді, коли на їх захист вийшли сотні тисяч обурених українців... Тоді, коли подія, яку згодом назвали гордим ім'ям Революція Гідності, згуртувала людей і перевернула світогляд цілої нації. Вона бурхливою хвилею знесла і тодішню владу, і ненависний багатом устрій, і головне — людську байдужість!

Як казав Альбер Камю: «Є сенс вмирати тільки за свободу, бо тільки тоді людина впевнена, що вмирає не повністю!» Люди, які віддали життя за свій народ, залишаються жити в наших серцях, служачи невидимими поводирями, які вказують на правильні вчинки і надихають на рух уперед.

І ось — рух розпочався... Але хіба прості люди його підтримують? Якщо спитати в кожного особисто, то ви отримаєте позитивну відповідь. Проте світогляд людей так просто не зміниш. Хто раніше давав хабарі, не перестануть цього робити. Хто брехав ціле життя, не зміняться раптово. Кожен думає лише про свою короткострокову вигоду, коли на щось вище не залишається часу. А може, бажання?..

Усе починається з дитинства... Якщо з дитинства ти бачив брехню й несправедливість, то це відкладеться у твоїй підсвідомості, і в майбутньому ти з більшою вірогідністю піддасися спокусі нечесної гри. Потрібно виховувати нове покоління так, щоб воно вміло аналізувати, ставити запитання і приймати рішення, не боячись наслідків, а усвідомлюючи їх. Якщо ж цього не робити, то все повториться і «нове майбутнє» не настане.

Кожен з нас може внести свій вклад і пришвидшити його настання, почавши зміни з себе. Українці пройшли революцію і мають війну. Якщо не винести уроків з історії, ми будемо довго повторювати помилки. Хіба не самі винні у всьому безладі, який є в країні? Хіба ви не чули скептичних реплік: «А що змінить мій голос?» Наш голос змінить усе! Побачимо зміни тільки тоді, коли кожен перестане бути байдужим, коли кожен почне думати: «Чого хочу я? Що треба всім?» і рівноцінно зіставляти ці поняття — от тоді й будуть і Мир, і Воля, і Гідне життя, і головне — Людяність! І буде світ новим...

Адже, як каже народна мудрість: «Коли усім народом дмухнути, то й ураган буде». То хіба кожен з нас не може змінитися? Це ж зовсім не важко. Чи не так?

Букреєва Марія

учениця 8 класу

комунального закладу «Навчально-виховний комплекс “Спеціалізована школа I–II ступенів – ліцей” № 157 Оболонського району м. Києва»

Подих за подихом, приємна метушня навколо. Що це? Здається, у цей світ прийшла нова людина, яка здатна його змінити. З цього самого моменту формується наше майбутнє. Знаєте, так багато хочеться вкласти в цю дитину, віддати всю свою душу, виконувати будь-які її бажання. І ми сподіваємося, що в майбутньому саме це маля змінить систему, розіб'є всі стандарти і зробить світ кращим. Але треба розуміти: найголовніше, чому потрібно навчити дитину, це бути стійкою та щирою. У цих начебто простих словах закладений величезний сенс життя. Адже попри те, що наш світ стрімко розвивається, людина кожного дня стикається з величезною кількістю спокус. Нас мовби затягує у світ всездозволеності, в якому нам пропонують легке вирішення наших проблем. Воно може бути зручне, вигідне, але не факт, що за совістю та честю. Кожен наш крок є вирішальним не тільки для нас, а й для навколишніх, і моральну відповідальність за свої вчинки несемо тільки ми.

Наразі у світі є купа глобальних проблем, які потребують вирішення. Звідки взагалі вони з'явилися? Чому? Ми не хочемо дивитися глибше і зрозуміти причину їхнього виникнення. А відповідь буде проста: це ми — люди — своїми ж руками руйнуємо те, що дала нам природа, що залишили наші предки. Але найбільше лякає і засмучує відчуття й розуміння того, що ми спопеляємо одне одного. Не стежачи за своїми словами, ми робимо людей жорстокими, холодними та безнадійними. Будь-який організм, відчувши такі емоції, починає проявляти агресію. І це породжує ефект бумерангу. Ми, не стримуючись, сіємо зло й одразу ж отримуємо його у відповідь, перетворюючись на емоційно винищені і спустошені душі. Своїми діями ми руйнуємо світ та людей, не боячись зламати свій особистий внутрішній стрижень. Ми спалюємо свою духовність і не збираємось зупинитися. От що насправді повинно бентежити нас.

Цікаве питання: хіба не розповідали нам батьки, що треба бути добрими та щирими? Хіба не проводили в школі лекції на тему «Толерантність»? Це все було, але слів замало, потрібен приклад. Доки дитина

мала, вона спостерігає за поведінкою інших, копіює своїх батьків, навколишніх і робить це підсвідомо. Це саме той золотий період, коли дитина може набратися досвіду дорослих, використати їхній життєвий багаж. Але на жаль, минуле сидить у кожному з нас. Весь біль та страждання передаються із поколінь у покоління. Люди бояться щось змінювати. Ми створили стандарти, які обмежують наші фізичні та моральні можливості. Нами керують засоби масової інформації. То що, комп'ютер переміг? Людина, якій надані безмежні можливості, навіть не може висловити власну думку. Вона під впливом того, що колись сама створила. Не хоче захищати інтереси власного народу, свою історію. І просто так робить крок назад, відступаючи від своїх принципів. Проте у кожного з нас має бути свій погляд на ситуацію, якщо ми не хочемо бути сірою масою, яка здатна тільки слухати й підкорюватися. Ми не повинні забувати про життєві цінності і ставати заручниками соціальної думки, яка з кожним роком дедалі більше давить на нашу свідомість. А люди, які стають носіями інформації для суспільства й мають авторитетний вплив на нього, повинні бути дуже відповідальними за свої слова, розуміти, що їхні думки й репліки можуть породжувати в суспільстві різні емоції. І дуже хочеться, щоби це була тільки хвиля позитиву й надії на краще.

Останнім часом я зустрічаю дуже багато молоді. Вона різна за релігійними поглядами, музичними вподобаннями, політичними принципами, проте всі молоді люди хочуть бачити навколо себе світ, наповнений свободою поглядів, незалежності, креативних думок та сміливих дій. І саме ця молодь відчайдушно вкладає свої сили в розвиток світу. Вона просто вчиться чути та розуміти інших, виганяє страх зі своїх думок, прагне жити без брехні, на негативне ставлення намагається відповідати позитивно, аби зупинити натиск агресії. Адже випромінювати добро — це так просто! Сподіваюся, наші діти не будуть вважати нас слабкими!

Усі ми прагнемо у своєму житті досягти перемоги не тільки над ситуацією, а й над самими собою: своєю слабкістю, лінню, байдужістю. Життя нам дане для того, щоби змінюватися, робити себе краще й ніколи не зупинятися. Почавши з себе, ми даємо приклад та мотивацію іншим. Може, варто спробувати? І буде світ новим!

Булах Діана

*учениця 10 класу комунального
закладу освіти «Середня
загальноосвітня школа № 2»
Дніпровської міської ради*

Новий світ... Яким ми його бачимо, яким уявляємо та про що мріємо? Чи можуть хворі люди сподіватися на краще майбутнє? Я вірю, що це можливо.

Онкологічні хворі... Що ми знаємо про них, окрім історій їхніх хвороб? Чи знаємо ми, що вони відчувають, перебуваючи на межі життя та смерті? Ці люди та їхні родичі віддають усе задля їхнього порятунку. Що означає для них новий світ?

Ці люди не винні в тому, що хворі. У них були свої мрії та бажання, своє життя. І брешуть ті, які кажуть, що життя їхнє продовжується. Вони насамперед живуть ілюзією світу, в якому хотіли б жити, ілюзією світу, в якому відсутні хвороби, в якому вони здорові і щасливі.

Нові технології та інновації і є шляхом у новий світ для всіх істот нашої планети. Вони можуть стати поштовхом до кращого майбутнього та нового світу. Світу, де не існує хвороб, де всі люди здорові, живуть кілька сотень літ і залишаються молодими. Це цілком можливо, адже технології розвиваються і зростає ефективність генної інженерії, яка поступово наближає нас до цієї нової моделі світу. Це буде цілком реальний новий світ, де не буде лікарень. Вони просто стануть непотрібні.

Нещодавно австралійські вчені винайшли ген, за допомогою якого можна буде назавжди подолати онкологічні захворювання. Це одна з інновацій, яка для хворих людей означає те, що для них настане новий світ, де вони будуть здорові. І вони разом із близькими і рідними будуть насолоджуватися життям, до якого так прагнули.

Однією з причин виникнення генетичних мутацій є погана екологічна ситуація. Проблема із забрудненим довкіллям є актуальною, адже саме з цієї причини страждають не тільки люди, а й усі живі організми.

Лише нещодавно американські біологи виділили ген, який веде до розвитку синдрому Дауна. «Цей дослід допоможе знайти ліки, які будуть діяти як на ембріони, так і на дорослих носіїв цієї хвороби», — заявив Пен Цзян із університету США. Технології генної інженерії розвиваються дедалі швидше, відкриваючи нам шлях до нового щасливого світу без хвороб та смертей. А хворі люди не повинні полишати надії

на порятунок, вони мають боротися та не здаватися, незважаючи ні на що.

Для мене показовим стало життя журналіста Сергія Кемського, який боровся за краще майбутнє України. Він виступав за пряму демократію, кооперативний рух, був одним з тих, хто контролював політиків та боровся з корупцією. Був засновником та адміністратором ресурсу «Кооперативний рух»; переклав пісню «Imagine» українською. Неабияку роль він зіграв на Майдані. Допомогав у створенні організацій взаємодопомоги в Києві. Як справжній активіст він часто приїздив на Майдан та допомагав виносити поранених. За активні дії його нагородили медаллю «За жертвовність і любов до України», але, на жаль, уже посмертно. Своїм яскравим прикладом він показав нам, що навіть невеликі кроки можуть призвести до результату. Ця людина віддала своє життя за свою мрію про краще майбутнє України.

Як сказав хтось із видатних осіб: «Якщо не можеш йти до своєї мрії, повзи, якщо не можеш повзи, то ляж у напрямку до неї». Навіть якщо йти невеликими кроками, можна досягнути величезних результатів у всякому ділі.

Технології генної інженерії йдуть уперед і наближають нас до нового кращого світу. Адже для всіх людей справжнє щастя — бути поруч зі своїми близькими та рідними, знати, що тебе розуміють і люблять таким, яким ти є насправді. Ніякі багатства не замінять людського тепла та щирої розмови без таємниць та брехні. Всі люди прагнуть до цієї ідеальної моделі світу без хвороб та смертей. Щирі усмішки людей з поглядом, де відсутній біль, є головною ознакою нового світу. Я точно знаю, що цей час настане. Якщо ж не застанемо його, ми повинні зробити все, щоб наблизити цей час нового світу для наших нащадків.

Бурлака Дар'я

учениця 11 класу

Саратського навчально-виховного
комплексу «Загальноосвітня

школа I–III ступенів – гімназія»

Саратської районної ради

Одеської області

Агов! Майдане,
Всіх пригноблених
Клич до свободи!

Сергій Кемський

Україна... Скільки емоцій викликає це слово! Так, ніби щось рідне душу гріє й серце щемить. Уже перед очима ясніє небо, широкі золотаві житні лани, а десь поряд соловейко щебече й струмочок бринить. З давніх-давен наша Богом дана земля — то є ніщо інше, як скарб для всього народу. Українці — працьовиті люди. Часом нашому запалу та завзяттю можна лише позаздрити. Українці талановиті, адже скільки всесвітньовідомих постатей народила ненька Батьківщина. Українці — небайдужа нація: ми завжди робили все можливе для кращого життя майбутніх поколінь. Українці — то прекрасний народ-душа, народ-серце, який приголомшує своєю неповторністю та самобутністю. Україна — вона одна така у всьому світі: сильна, вільна, незалежна й самодостатня. Недарма наша рідна земля потерпає від постійного втручання, спрямованого нібито на допомогу нам самим. Сила духу та міць нації вражає, бо скільки перепон випало на долю її та всього народу. На жаль, нерідко світле приваблює темряву, яка прагне запанувати, де їй заманеться. Чий тільки чобіт не пхався до нас, хто тільки не намагався підкорити, знищити, зламати, стерти з лица землі наш народ! Але чого українці не вміють, так це стояти на колінах! Гостре почуття честі, гідності, свободи та справедливості дано нам Богом від народження. Цього в нас точно не відбере ніхто! Спасіння для всіх українців — це єдність заради спільної мети. Та як же прикро, коли в рідній оселі з'являється зрадник.

Кінець ХХ століття. Державотворчі процеси досягають свого апогею. 24 серпня 1991 року — нарешті! Ось вона, ми її здобули! То наша перемога! Незалежність — як нагорода за терпіння й небайдужість. Та хто здогадувався, що попереду ще довгий шлях до омріяного добробуту в країні. Щодня все набувало нового вигляду: активно велася політика

становлення країни, розвитку економіки, а разом з тим й інших сфер життя всіх українців. У той час, коли нашій неньці «тринадцятий минало», вона пережила першу у своєму незалежному житті революцію, закарбовану згодом у людській пам'яті під назвою Помаранчева. Брехня, свавілля та фальш стали основними причинами повстання народу. Тоді політикам вдалося використати «кредит довіри» громадян, проте вони ще не знали, на що ми здатні заради волі й правди. Ніхто й ніщо не змусить українця підкоритися чужій волі й знову допустити добу Руїни.

На двадцять другому році життя країні увірвався терпець. Те, що надихало всіх нас, те, що дарувало крила й перспективи розвитку, забрали, як в дитини іграшку. Зупинення процесу асоціації України з ЄС, аби велетенські пазурі східного сусіда знов захопили нашу землю. Що? Свавільне придушення честі й гідності народу. Що?! Вбивство тих, хто небайдужий до майбутнього країни. Що?! І це не сон, як колись писав Т.Г. Шевченко. Це була реальність. Це — Революція гідності. Ця подія збрала сотні тисяч небайдужих українців, які вийшли на Майдан Незалежності й боролися до самого краю за загальні цінності, за майбутнє. Серед них був і Сергій Кемський, думки та філософія якого вражають. Він був не з тих, хто боявся або лицемірив. Рішучість дій — ось його головний принцип. У широковідомій статті «Чуєш, Майдане?» знайшли відображення його погляди, плани та шляхи вирішення проблеми влади в Україні. 19 грудня — день, коли його витвір побачив світ; день, коли магія, на яку чекають і дорослі, і малі, вривається в наше життя. Чи не диво це? Чи не знак це, що сам Бог нам допомагає, бо досить уже терпіти свавілля! Можливо.

Для Сергія, напевно, найбільшим подарунком було б втілення в життя статті № 5 Конституції України, про яку колишні політики чомусь забули. Забули, що Україна — то є республіка. Чи, може, не розуміли значення того слова, чи історію не вчили? Байдуже, але найстрашніше залишалось реальністю: нас знов намагалися зламати. І хто? Наша влада? Гарант прав і свобод людини? Уродженець Криму був прихильником анархії, дух якої панував у його роздумах. Зазвичай вони знаходили місце в його статтях. В одній з них він зазначив, що певним принципом народу має бути блискавичне пікетування офісів, будівель, аби змусити владу підкоритися волі народу. То до чого треба було довести націю, щоб громадянський дух повстав з такою силою! Що ж це за влада, яка знищує власний народ?! Зрадник, який оселився в домівці! Як же гірко усвідомлювати, що в спину били свої, ті, хто

був поруч з нами, навіть нібито пліч-о-пліч. Наскільки це ницо і при-
низливо — стріляти в того, хто тебе не бачить! Серед загиблих опи-
нився й Сергій. Постріл у шию. Остання думка промайнула... Остан-
ній погляд... Останній подих... Остання мить... Немає більше сина
у матері. Ріки крові текли по Майдану. Сьогодні від них не залишилося
жодного сліду, але пазурі вбивць будуть по лікоть кривавими довіку.
Страх, темрява, морок полонили країну в ті часи...

Осінь, майже шість років потому. Україна все так само чарує своєю
красою. На жаль, на Сході все ще триває війна, яка щодня забирає дітей
Вітчизни на той світ. Але озирніться навколо: світ уже не такий, як був
до того. Країна потроху оговтується від тих страхіть, що знов випали
на її долю. Ще тоді, будучи лишень у п'ятому класі, я не усвідомлюва-
ла того, що відбувається. По телевізору постійно транслювали жахли-
ві новини, де лунали постріли та крики. Дорослі навколо лише про те
й говорили, що невідома наша доля. Мені ж було важко зрозуміти, що
насправді коїться в моїй країні. Що буде з майбуттям? Лише зараз, ана-
лізуючи минулі страхітливі події, мені стає зрозумілою ціна щасливого
буття. Сьогодні я ось-ось стану на поріг дорослого життя. І для мене
щастям є жити в цій країні. Щодня я дякую Богові за те, що живу у віль-
ній державі, де маю право на свободу слова та на працю задля розвитку
держави. Це нова будова світу, калейдоскоп подій та можливостей, які
творють наше сьогодення. Мені не лячно від саява майбутнього! Його
сліпучі промені дають змогу зрозуміти, що все найкраще лише попереду.
Це новий світ, новий етап, нове життя, яке починається вже сьогодні.
Цінуймо цей Богом даний шанс Україні!

Важніченко Єлизавета

учениця 8 класу Херсонської
спеціалізованої школи I–III ступенів № 52
з поглибленим вивченням української мови
Херсонської міської ради

Напевно, кожен із нас коли-небудь замислювався над майбутнім своєї держави або ж світу загалом. Усіх цікавить питання: що ж буде далі? Звичайно, ніхто не може передбачити майбутнє. Але ми мріємо і сподіваємося на щось у подальшому житті.

Не секрет, що багато хто жаліється на сьогоднішній день, на те, що війна в нашій країні призводить до загибелі багатьох людей і залишає сім'ї неповними. Кажуть, що це все через сучасну владу, яка нічого не може зробити. Так. Але ж ми самі й обираємо тих людей, які керують державою.

Те саме з нашою екологічною ситуацією. У всьому світі розповсюджена ця проблема. Океани й моря забруднені сміттям. А через це страждає багато риб та морських тварин, які, хоч і живуть на суші, але довгий час перебувають під водою — починаючи від черепах середнього розміру й закінчуючи дельфінами. Вони зазвичай харчуються медузами, та тепер просто плутають їх із поліетиленовими пакетиками, викинутими в океан, — і невдовзі помирають. Якщо так буде продовжуватися, то це може призвести до винищення багатьох видів тварин загалом.

Усі зараз тільки й стверджують, що треба берегти навколишнє середовище, бо через деякий час Земля може перетворитися на безлюдну пустелю. Телебачення говорить, що сміття, яке викинув Світовий океан, тепер спричинило клопіт людям. Та ніхто навіть не замислюється над тим, що через це вже загинуло багато підводних мешканців. Адже якби люди не викидали б увесь цей бруд в океан, це б не зашкодило ані їм, ані підводному царству. Недарма кажуть, що життя — це бумеранг. Усе, що зробиш доброго чи поганого, повернеться до тебе. За дослідженнями та спостереженнями вчених, у Світовому океані створився цілий острів зі сміття та бруду. І якщо так буде й далі, то, скоріш за все, небачено активна й здебільшого непродумана діяльність людини, яка супроводжується знищенням природних ресурсів і забрудненням навколишнього середовища, призведе до того, що біосфера планети перебуватиме в критичному становищі, й тоді до глобальної катастрофи залишаться лічені кроки. Із розвитком цивілізації та науково-технічного прогресу, бурхливим зростанням кількості населення на Землі, обсягів виробництва та його

відходів проблеми в стосунках між природою та суспільством дедалі загострюються. Ліквідація глобальної екологічної кризи є нині найважливішим завданням людства. Ми бачимо, розуміємо, що це дуже серйозно, але чому ж тоді не вирішуємо? Чи справді це неминуче призведе людство до загибелі?

Мені здається, технології перевищують свої межі й починають замінювати наш природний дім, тобто винищують його. Величезні потоки диму, спаленої нафти або вугілля засмічують атмосферу, тобто повітря — те, чим ми дихаємо. Сьогодні дітям не потрібно нічого, крім комп'ютерів та телефонів. Людство просто починає винищувати природу. Усім стає байдуже до довкілля. Темпи технологічного прогресу все зростають і зростають. Особисто я дуже хвилююся, що в майбутньому з таким швидкоплинним технічним прогресом узагалі ніхто не згадає за матінку-природу. Можливо, роботи замінять дітям їхнє дитинство й усілякі ігри на свіжому повітрі разом з однолітками, бо буде набагато цікавіше з інтерактивним роботом-нянею, який виконуватиме всі необхідні функції. А можливо, й дорослі теж узагалі не виходитимуть на вулицю зі свого будинку. А навіщо? Якщо до магазину замість них будуть їздити електрокошики, які на замовлення через певну програму куплять і привезуть усе те, що потрібно, прямо до рук свого замовника. Працювати будуть теж онлайн, а прибирати в будинку — взагалі не проблема! Навіть зараз уже існує купа роботів, які всю хатню роботу виконують за лічені хвилини. Дітей до школи теж не водитимуть, адже у кожного вдома буде свій робот-учитель, який буде проводити заняття в будь-яку зручну для вас годину. Тож виявляється, що цей прогрес призведе до того, що людство просто все робитиме, не встаючи з дивана? Так... Навіть страшно уявити. А що, якщо ми й справді дійдемо до такого? Ні! Цього допустити в жодному разі не можна.

Багато людей скаржаться на погане самопочуття та численні захворювання, які непросто вилікувати або ж не можна вилікувати й зовсім. Усе це через нашу екологічну ситуацію. Сміття літає навіть у космосі, не кажучи вже про нашу забруднену атмосферу. Але що ж саме ми зробили для того, щоб зберегти своє здоров'я разом із природою? На щастя, є люди, які допомагають природі відновитися. Наприклад, саджають дерева на місці вирублених, вирощують популяцію рідкісних видів рослин та не дають сміттю розповсюджуватися на планеті.

Я мрію, щоб у подальшому не було війни, щоб на землі в кожному куточку світу панував мир та добробут, щоб кожна дитина мала свою

сім'ю та раділа мирному життю в повній родині, щоб у майбутньому люди назавжди забули, що таке екологічна криза й нарешті почали докладати зусиль для того, щоб якомога краще зберегти наш спільний дім.

Якщо ти хочеш змінити цей світ, почни з себе. Усе у твоїх руках! Лише тоді буде світ по-справжньому новим.

Людина над природою панує,
Сучасні технології планує,
Щоб споживати більше від природи,
Підкорює її красу і вроду.
Людина над природою панує,
Бездумно світ навколишній руйнує,
Відходи у довкілля викидає.
І бруд, і пил на землю осідає.
Панує над природою людина
І неминуча та страшна година,
Коли природа відповість сюрпризом,
І виникне екологічна криза...
А може, катастрофи уникнемо?
А може, берегти природу звикнемо?

Вакулюк Едуард

*учень 10 класу Житомирської
міської гуманітарної гімназії № 23
ім. М. Очерета*

Нам пощастило: ми живемо в чудовій країні, яка має давню й героїчну історію й розташована у приємній кліматичній зоні з чудовими природними ландшафтами. Яка ж вона гарна восени, коли рясніє різнобарвне листя. Ми ще маємо можливість дихати чистим повітрям завдяки деревам, які його очищають, щоб людство могло існувати. Ми ще маємо чисту воду, землю, на якій вирощуємо їжу, і багато інших речей, які задовольняють потреби людства.

Але недовго ми ще зможемо насолоджуватися чистою водою, повітрям й іншими ресурсами, адже під впливом діяльності людини світ

змінюється. Є багато прикладів погіршення екологічних умов внаслідок людських помилок. Ми досі відчуваємо наслідки Чорнобильської катастрофи, яка негативно вплинула на екологічний стан довкілля. Але зазвичай екологічна ситуація погіршується не тільки від таких грандіозних подій. На довкілля впливають маленькі явища, які з кожним роком створюють дедалі жакливішу проблему.

Зазвичай люди не задумуються про своє майбутнє, майбутнє нашої планети. Сьогодні ти викинеш пластикову пляшку у водойму, а завтра в тебе не буде чистої води. Люди не усвідомлюють, якої шкоди довкіллю завдає одна маленька пластикова пляшка.

За статистикою, одна п'ята пластикового сміття в океані — це трубочки від коктейлів. Ця статистика вражає. Не можна навіть уявити таку величезну кількість трубочок. Але якщо б люди викидали трубочки в урну, то екологічний стан нашої планети був би набагато кращим. Саме тому потрібно починати з себе, привчати себе берегти природу.

Німецький поет Гете казав: «Природа — це вічне життя, становлення і рух. Природа не визнає жартів, вона завжди правдива, завжди серйозна, завжди сувора; помилки ж і омани виходять від людей. Природа — творець всіх творців».

Є багато прикладів покращення екологічної обстановки в місцях, де відсутня діяльність людини. Наприклад, природний стан території, що зазнала впливу Чорнобильської катастрофи, з кожним роком покращується. І це не лише завдяки природним процесам, а й завдяки тому, що на цій території немає людей. Зараз уже деякі українські чиновники навіть заговорили про зменшення території відчуження ЧАЕС.

Ще близько чотирьох тисяч років тому китайські імператори й європейські монархи піклувалися про природу й видавали накази про охорону природного стану землі, водойм.

Але я не розумію, чому ми такі байдужі до екологічного стану нашої планети. Немає жодної перешкоди для того, щоб викинути цю пляшку в смітник. Це не потребує багато часу, зусиль. Смітники є майже на кожному кроці. Але все одно деяким людям навіть не спаде на думку, що сміття не можна викидати в будь-якому зручному для них місці.

Але люди усвідомлять, наскільки жакливим є екологічний стан нашої планети, і зрозуміють, що потрібно щось змінювати, тільки тоді, коли ця проблема зачепить кожного з нас. Ми розплющимо очі тільки тоді, коли шляху назад уже не буде. Саме тоді ми відчуємо наслідки наших вчинків: нестачу чистої води, повітря, ґрунту.

Тому потрібно зупинитися зараз і задуматися над подальшими діями. Якщо з сьогоднішнього дня ми почнемо берегти природу, то вона нам точно віддячить. Тим паче піклуватися про нашу планету набагато простіше, ніж ми собі уявляємо. Зрубав дерево — посади два, побачив пляшку на землі — підними й викинь у смітник. Це дуже просто й водночас надзвичайно важливо.

І якщо кожен з нас буде покращувати екологічну ситуацію, на Землі стане на одну проблему менше. І буде світ новим...

Валікова Євгенія

*учениця 11 класу
Фонтанського навчально-виховного
комплексу «Загальноосвітня
школа I–III ступенів – гімназія»
Лиманської районної ради
Одеської області*

І буде світ новим... Будуть нові ідеї, нові люди, нові ми. Доля України завжди була тяжка та досить жорстока. Довгі та дуже виснажливі спроби завоювати незалежність були врешті-решт виправдані. 24 серпня 1991 року Верховна рада УРСР прийняла постанову про проголошення незалежності України, яка набрала чинності одразу після прийняття, а також Акт проголошення незалежності України, який 1 грудня 1991 року підтвердив народ на всеукраїнському референдумі. У документі зазначено: «Зважаючи на волю українського народу та його одвічне прагнення до незалежності, підтверджуючи історичну вагомість прийняття Декларації про державний суверенітет України 16 липня 1990 року, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки постановляє: вважати день 16 липня Днем проголошення незалежності України і щорічно відзначати його як державне загальнонародне свято України».

Уже 28 років як Україна є незалежною державою зі своїми традиціями, мовою, народом, що вірить у краще майбутнє.

Проте Революція Гідності, яка починалася з маленьких заходів та мітингів сколихнула український народ. З чого все почалося? 18 листопада

2013 року на засіданні Ради міністрів закордонних справ ЄС вкотре не було прийнято рішення про асоціацію з Україною на саміті у Вільнюсі 28–29 листопада. На той час Київ не виконав усі умови для підписання угоди. Проте містр закордонних справ головної в Євросоюзі Литви Лінас Лінкявічус прокоментував це рішення такими словами: «Я думаю, що це було передбачувано, що ми не прийнемо такого рішення, як я про це сказав до початку засідання. Я можу підтвердити, що жодного рішення не було ухвалено. Я вірю, що це добре, тому що немає негативного рішення. Двері залишаються відкритими».

21 листопада Урядом Азарова було оприлюднено рішення щодо сповільнення та навіть призупинення процесу підготовки до укладання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Угода ця готувалася з 1998 року, її повинні були підписати на Вільнюському саміті 28 листопада. Проте після таємної зустрічі Путіна та Януковича у Сочі українська влада відмовилася від підписання. Соціальні мережі допомогли швидко рознести цю інформацію, і врешті-решт люди почали говорити про акції протесту, які незабаром запропонували втілити в життя журналісти «5 каналу» Інна Неродик і Ольга Сінцарчук. Вони у Facebook та Twitter пропонували людям вийти на Майдан Незалежності. Але найбільший ефект на людей справив пост у Facebook журналіста Мустафи Найема. «Зустрічаємось о 22:30 під монументом незалежності. Вдягайтесь тепло, беріть парасолі, чай, каву, хороший настрій та друзів», — написав Найем. Згодом на Майдані Незалежності зібралось близько 1,5 тисячі осіб.

Влада тих часів моментально відреагувала на спротив громадян. Окружний суд Києва постановив заборонити під час проведення мирних акцій встановлювати малі архітектурні форми у вигляді наметів, кіосків, навісів, у тому числі тимчасових та пересувних, із 22 листопада 2013 року по 7 січня 2014 року на Майдані Незалежності, вулиці Хрещатик та Європейській площі. Наступного дня на мітинг прийшло вже близько 5 тисяч осіб. Саме тоді вперше пролунало нині відоме нам гасло «Україна — це Європа!». Подібні до Майдану акції пройшли у Вінниці, Одесі, Миколаєві, Львові, Донецьку, Харкові, Сумах та майже в кожному іншому обласному центрі України.

24 листопада на Майдані Незалежності зібрався найбільший мітинг за період президентського правління Януковича, за різними оцінками туди прийшли від 60 до 150 тисяч людей. Народ вимагав відставки Азарова, скасування рішення Уряду про відмову від асоціації ЄС, підписання

Угоди про асоціацію на саміті у Вільнюсі та звільнення з ув'язнення Юлії Тимошенко. Водночас протестувальники звернулися до країн Заходу із закликом запровадити персональні санкції проти Януковича та представників його влади. Мітинги з аналогічними вимогами пройшли в Харкові, Львові, Луганську, Вінниці, Донецьку, Кривому Розі, Сумах та Чернівцях.

28–29 листопада на саміті Східного партнерства у Вільнюсі Угода про асоціацію між Україною та Європейським союзом так і не була підписана. У мережі з'явилося відео неформального спілкування канцлера Німеччини Ангели Меркель і президента Литви Далі Грибаускайте з тодішнім президентом України Януковичем. На ньому, зокрема, видно, що президент Литви намагається схилити Януковича до того, щоб він підписав Асоціацію. Проте Янукович відповів, що вже є рішення уряду.

Цього дня Партія регіонів зібрала людей на Європейській площі, аби показати підтримку дій президента народом. Однак з анонованих 50 тисяч людей їм вдалось зібрати лише 10. У цей самий час на Майдані громадські активісти і лідери опозиційних партій ухвалили спільну резолюцію з вимогою відставки Януковича «за зраду українського народу». 29 листопада українські студенти організували «живий євроланцюг» між Києвом та Перемишлем.

Маршрут ланцюга розпочався у Києві і проліг через Житомир, Рівне, Львів і до Шегині на кордоні з Польщею. Довжина цього маршруту становила 625 кілометрів. Цей Євроланцюг став другим в історії України. У січні 1990 року живий ланцюг українці створили на Акт Злуки.

У ніч з 29 на 30 листопада 2013 року на Майдані Незалежності спецпідрозділ «Беркут» жорстоко розігнав мітингувальників. Ще перед 4-ю годиною ранку на Майдан почали завозити вантажівками елементи новорічної ялинки, яку зводили неподалік місця протесту. Тоді ж загони міліції оточили близько тисячі активістів, які мирно протестували і співали пісні. В результаті наступу силовиків десятки людей було жорстоко побито, серед них багато студентів. Беззахисні люди втікали від озброєних бійців «Беркуту» до Михайлівського собору, щоб уникнути побиття. На відеозаписах, оприлюднених в інтернеті, було видно, як спецпризначенці витісняли людей з-під монументу Незалежності, б'ючи їх кийками. Декого продовжували бити навіть після того, як він упав. Одночасно з'явилися комунальні машини, що почали прибирати площу і встановлювати новорічну ялинку. Внаслідок дій «Беркуту» постраждали щонайменше 80 осіб. 35 людей міліціонери затримали, але

згодом відпустили. Проти учасників мітингу відкрили кримінальні провадження за статтями «спротив представникам влади» і «хуліганство». У МВС розгін протестувальників пояснювали провокаціями з їхнього боку. Від дій силовиків тодішнє керівництво держави відмежувалося; нікого не було покарано, розслідування не було почато. Жорстоке побиття студентів на київському Майдані приголомшило не тільки українців, а й світову спільноту. Події 30 листопада стали переломним моментом в українських протестах кінця 2013 року, змістивши акцент протестів із проєвропейського на антиурядовий, а також додавши їм масовості. Наступного дня на Майдані вже звучало «Ката на нари» і «Януковича на йолку».

1 грудня у Києві пройшов один із найвелелюдніших мітингів Революції Гідності. Опівдні колона мітингувальників рушила з Михайлівської площі вулицею Володимирською до парку Шевченка, а звідти у бік Хрещатика, потім пройшла Бессарабською площею і попрямувала до Майдану Незалежності. За різними даними, того дня у Києві мітингували близько півмільйона осіб. Міліція, яка заблокувала напередодні підступи до Майдану Незалежності, відступила. Заходи відвідали європейські дипломати: віцепрезидент Європарламенту Яцек Протасевич, колишній глава Європарламенту Ежи Бузек та колишній глава польського уряду, лідер партії «Закон і справедливість» Ярослав Качинський. Разом з тим, цього дня мітингувальники зайняли будівлю КМДА та Будинок профспілок — там розташувався Штаб національного опору. Поки на сцені Майдану Незалежності виступали політики, частина учасників акції намагалася штурмувати Адміністрацію президента. Крім кулаків та палиць у хід пішли бруківка, цепи і навіть трактор, яким намагалися таранити кордони силовиків. Саме на цей трактор піднявся Петро Порошенко, закликаючи припинити провокації. «Беркут» відбив штурм, застосувавши світлошумові гранати і сльозогінний газ. Потім бійці почали переслідувати нападників. «Беркут» діяв максимально жорстоко і бив усіх, хто траплявся на шляху. Так, крім учасників протесту, постраждало понад 40 українських та іноземних журналістів, зокрема польський журналіст Павел Пененжек, оператор 5-го каналу Іван Наконечний, головний редактор сайту Цензор.НЕТ Юрій Бутусов. Павел Боболовіч, кореспондент польського радіо «Wnet 24»: «1 грудня — хвиля несамоविта. Було стільки людей... Приїхали й поляки, офіційна делегація. І знову ніби проявилось нове обличчя Майдану — стало зрозуміло, що це вже революція, вже вийшла велика сила українців. Я мав відчуття,

що весь Київ вийшов на вулиці. І весь рухався у напрямку Майдану. Особливістю і феноменом Майдану було те, що там було вироблено такі правила, які ти не можеш порушити, і духовенство постійно наголошувало, що це мирний протест... Ще одна рефлексія. На тих барикадах всюди були європейські прапори, і люди, які йшли на ту боротьбу, йшли з європейськими прапорами. Дуже прикро, але із самого початку моє відчуття як людини, що приїхала з Європи, — Європа не була з тими людьми. На те, що вони ризикували своїм життям і пізніше фактично поклали свої життя за європейські цінності, Європа нічим реально не відповіла. Хоча, звісно, приїжджали політики європейські, і польські зокрема». Близько п'ятої вечора на Банкову прийшли Віталій Кличко, Петро Порошенко, Олег Тягнибок та стали між радикалами і міліцією, намагаючись заспокоїти обидві сторони. Парламентська опозиція пізніше назвала нападників на міліцію провокаторами і заявила про свою непричетність до цього нападу, поклавши відповідальність на «штурмовиків-провокаторів» Дмитра Корчинського.

1 грудня розпочав свою діяльність і Автомайдан — співтовариство автомобілістів, які підтримували Євромайдан. Ввечері колона приблизно з 300 автомобілів спробувала проїхати до президентської резиденції «Межигір'я», проте по дорозі в село Нові Петрівці їм перегородили шлях 4 автобуси спецпідрозділу «Беркут». Разом з тим 1 грудня акції протесту відбулися в багатьох містах країни. Наймасовіший протест був у Львові — близько 40 тисяч осіб. У Луцьку протестували понад 8 тисяч, у Тернополі — понад 5 тисяч, у Чернівцях — близько 5 тисяч. Акції також відбулися у Рівному, Харкові, Дніпропетровську, Хмельницькому, Одесі, Вінниці, Ужгороді, Кіровограді, Донецьку, Луганську, Житомирі.

8 грудня у Києві відбувся так званий «Марш мільйона». На віче на Майдані Незалежності зібралися, за різними оцінками, від 500 тисяч до 1 мільйона людей. Майдан був заповнений ущерть, і це без урахування інших центральних вулиць міста. Зі сцени виступали як політичні, так і культурні та духовні діячі. Було оголошено про намір блокувати урядові будівлі та встановлювати наметові містечка на вулицях урядового кварталу. Опозиція дала тодішньому президенту Януковичу 48 годин для виконання вимог Майдану і пообіцяла блокувати його резиденцію у Межигір'ї. Після завершення офіційної частини заходу мітингувальники рушили на вулиці урядового кварталу, де створили і побудували кілька блокпостів і барикад, зокрема на вул. Грушевського, Лютеранській, Круглоуніверситетській та перехресті Шовковичної й Богомольця.

Увечері активісти «Свободи» повалили пам'ятник Леніну на бульварі Шевченка біля Бессарабки в Києві. На постаменті встановили державний прапор України та червоно-чорний прапор ОУН-УПА. Разом з тим, на Майдані було сформовано 15 загонів цивільної самооборони, які назвали «сотнями».

У ніч із 10 на 11 грудня 2013 року численні підрозділи внутрішніх військ і «Беркута» зробили першу спробу розігнати мирних протестувальників на Майдані у Києві. Тоді Михайлівський Золотоверхий собор безперервно бив у дзвони, і на той дзвін з усього міста стікалися кияни. Диякон Михайлівського собору Іван Сидор згодом згадував: «Отримав благословення у намісника монастиря ігумена Агапіта і побіг на дзвіницю. Як бити на сполох, не знав, адже останній раз таке відбувалося в 1240 році, коли під Києвом стояла татаро-монгольська орда. Але постарався вкласти в передзвін всю душу і дзвонив так сильно і так довго, щоб все місто почуло і прийшло на Майдан... Я почав втрачати сили ще до кінця першої години. Добре, що мені на допомогу прийшли студенти. За чотири години ми вшістьох порвали чотири троса на дзвонах! У мене встигли нарости і полопатися криваві мозолі, стер собі руки в кров, але болю майже не помічав...» Основною точкою протистояння тоді була барикада на Інститутській, а після її руйнування беркутівцями — Європейська площа. Із кожною годиною людей у центрі столиці більшало — станом на п'яту ранку мітингувальників на Майдані було вже близько 10 тисяч. Кількома годинами пізніше силовики спробували штурмувати Київраду, однак протестувальники почали поливати їх із другого поверху водою з пожежних брандспойтів, а на вході до КМДА зчинилася бійка. Тим часом кількісна перевага вже явно була на боці активістів Майдану, і спецназівці під дедалі більшим натиском людей відступили.

1 січня 2014 року на Майдані зібралося кількасот тисяч людей. Рівно опівночі вони заспівали Гімн України, тримаючи в руках ліхтарики та мобільні телефони. На сцені разом з усіма співали гімн Руслана, лідери опозиції Петро Порошенко, Арсеній Яценюк, Віталій Кличко, Юрій Луценко, народні депутати, а також координатори Євромайдану. Після поздоровлень та салюту на Майдані був святковий концерт. Серед виконавців — ТНМК, «Тартак», Руслана, «Скай», Лама, Марія Бурмака і «Мандрі».

16 січня Верховна Рада України ухвалила пакет законів, які дістали назву «диктаторських законів 16 січня». Вони були проголосовані з порушенням регламенту і стосувалися обмеження свобод громадян.

Наступного дня пакет прийнятих законів підписав тодішній президент Янукович. Незважаючи на численні протести й заклики світової та української громадськості не публікувати тексти законів, вони все ж таки були оприлюднені.

19 січня протистояння на Майдані з мирної фази перейшло в силову. Кількасот тисяч людей, обурених прийняттям «диктаторських законів» 16 січня, зібралися на народне віче. Незважаючи на численні заклики лідерів опозиції до продовження мирного протесту, багатотисячна колона пішла до Верховної Ради, однак зіткнулася із кордоном «Беркуту» на вулиці Грушевського. Почалися сутички, які тривали всю ніч. Під час протистояння мітингувальники закидали міліцію бруківкою, фаєрами, «коктейлями Молотова». При цьому були спалені шість автобусів і вантажівок правоохоронців. «Беркут» використовував проти демонстрантів шумові гранати і гумові кулі, а також водомет. Під час силового протистояння на Грушевського був пошкоджений фасад входу на стадіон «Динамо». Також були спалені каси стадіону і розібрана частина огорожі. Пошкодженень зазнав і пам'ятник Валерію Лобановському. 22 січня його загорнули у брезент. За повідомленнями столичних медиків, у період з 19 січня до ранку 21 січня за медичною допомогою звернулися 122 постраждали, 50 із них були госпіталізовані. Водночас, згідно з даними медичної служби Євромайдану, за добу 19–20 січня на вул. Грушевського було поранено 1400 осіб.

22 січня на Майдані загинули перші активісти — вірменин Сергій Нігоян, білорус Михайло Жизневський. Водночас Роман Сенік із Львівщини отримав важкі поранення і помер у лікарні 25 січня. Того ж дня в лісі під Києвом було знайдено тіло зі слідами тортур львів'янина Юрія Вербицького, якого викрали невідомі просто з лікарні напередодні. Після цих подій керівництво США та представники Євросоюзу вперше заговорили про санкції проти тодішнього керівництва України. Протести поширюються по всій Україні. У ряді міст — Тернополі, Львові, Рівному, Івано-Франківську та Хмельницькому, протестувальники захоплюють будівлі обласних державних адміністрацій. Подекуди губернаторів змусили написати заяви про відставку. Однак у Донецьку, Луганську та Харкові пройшли мітинги на підтримку влади. Переговори в ніч з 23 на 24 січня між президентом Януковичем і лідерами опозиції ні до чого не приводять. Влада відхиляє більшість вимог, а запропоновані нею у відповідь умови не приймає Майдан. Протестувальники зводять нові барикади в урядовому кварталі.

28 січня прем'єр-міністр Микола Азаров подав у відставку. Верховна Рада провела засідання, на якому переважною більшістю голосів анулювала 9 з 12 «диктаторських законів». Це стало можливим через те, що в «Партії регіонів» утворилося потужне лобі мирного врегулювання конфлікту. В першу чергу його підтримували депутати, орієнтовані на Ріната Ахметова та Дмитра Фірташа. До них приєдналась і більшість «регіоналів»-бізнесменів.

Вранці 18 лютого демонстранти пішли до Верховної Ради, де депутати мали розглянути зміни до Конституції України. Однак канцелярія парламенту відмовлялася реєструвати цей документ, що викликало обурення серед мітингувальників і призвело до сутичок з силовиками. Протягом дня під час зіткнень протестувальники були відтіснені до Майдану, понад 20 людей було вбито з вогнепальної зброї.

19 лютого демонстранти утримували позиції на Майдані, тоді як силовики почали підготовку до «антитерористичної операції». Проти демонстрантів з боку вулиці Інститутської були застосовані 3 водомети, було підтягнуто БТРи. Близько 22 години загорівся Будинок профспілок, де в той час розташовувався штаб євромайданівців та перебували поранені. За офіційними даними, на пожежі загинули дві людини, 41 врятовано. Пожежу змогли загасити тільки 20 лютого вранці. Тим часом переговори лідерів опозиції з тодішнім президентом Януковичем знову не дали результатів. 20 лютого протестувальники перейшли в контрнаступ, і, незважаючи на значні втрати, змогли зайняти Український Дім, Жовтневий палац і відтіснити силовиків до урядового кварталу. Разом з тим, на дахах будівель навколо Майдану розташувалися снайпери, які відкрили прицільний вогонь по майданівцях. Проти активістів діяли не тільки силовики, а й спеціально набрані бандити — «тітушки». Загалом з 18 по 21 лютого на Майдані загинули понад 100 осіб. Усіх їх згодом назвуть «Небесною Сотнею». Тим часом у Києві транспортний колапс: під'їзди до міста охороняють автоматники, метро не працює три дні через оголошену владою терористичну загрозу. Не працює залізничне сполучення із Львівською та Івано-Франківською областями.

21 лютого парламент абсолютною більшістю голосів (386) схвалив у цілому Закон «Про відновлення дії окремих положень Конституції України 2004 року». Крім того, схвалено Закон «Про недопущення переслідування та покарання осіб з приводу подій, які мали місце під час проведення мирних зібрань, та визнання такими, що втратили чинність, деяких законів України». Разом з тим, Рада імплементувала

до національного законодавства положення статті 19 Конвенції ООН проти корупції, згідно з якими була декриміналізована стаття, за якою було засуджено Юлію Тимошенко. Наступного дня вона була звільнена. У ніч з 21 на 22 лютого Віктор Янукович з найближчим оточенням покинув країну. Спочатку він залишає Київ й виїжджає до Харкова, де за підтримки Росії намагається влаштувати з'їзд для відділення східних регіонів від України. Однак цей план зазнав поразки. Янукович та більшість членів його уряду втекли до Росії. Зранку 22 лютого тисячі активістів, журналістів та волонтерів приїхали до Межигір'я, аби перевірити інформацію про втечу Януковича. У резиденції нікого не було. Стоси документів плавали у Дніпрі, а на записах камер спостереження було видно, що вночі звідси поспіхом вивезли декілька вантажівок дорогоцінних речей. Цього ж дня Верховна Рада України, Адміністрація Президента, Кабмін та МВС перейшли під контроль і охорону Майдану.

23 лютого народні депутати 328-ма голосами ухвалили постанову «Про самоусунення Президента України від виконання конституційних повноважень та призначення позачергових виборів Президента України». Вибори призначили на 25 травня 2014 року. Виконання обов'язків президента України покладено на спікера парламенту Олександра Турчинова. 27 лютого Арсенія Яценюка призначено прем'єр-міністром України.

Тож Революція Гідності завершилась перемогою. Я вважаю, це лише початок чогось більшого. Адже ми варті більшого, кращого. Варто лише згадати відважних козаків, котрих боялися і поважали через їхню цілеспрямованість та волелюбність. Це все національна пам'ять, історія, котру ми пишемо самостійно. А світ... Він буде новим лише тоді, коли народ буде прагнути змін і робити їх.

Василенко Агнеса

учениця 10 класу
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 4
комунальної власності територіальної
громади міста Жмеринки
Вінницької області

Я вважаю, що світ може бути і навіть стане новим, коли кожна людина почне про нього дбати. У майбутньому не буде людей, які не матимуть освіти та професії. Культура вийде на новий рівень. Люди, ступаючи в майбутнє, почнуть поважати свою історію та державу. Значно кращим стане й розвиток суспільства. Кожен з нас почне цінувати хвилини, не витрачаючи життя даремно. Усі ми будемо щасливими у новому суспільстві. Найбільшою цінністю людей буде життя, тому-то ніхто з них не буде думати про самогубство. Держави будуть жити в мирі без воєн. Усі політичні проблеми будуть вирішуватися переговорами. Країни досягатимуть компромісів мирними шляхами. Зважаючи на глобальні проблеми сьогодення, світ почне заощаджувати свої ресурси та бережливо ставитися до них. Фундаментальними цінностями майбутнього світу стануть: демократія, свобода, пошана до прав людини, а також рівність та справедливість. Кожен з нас почуватиметься відповідальним не лише за власне життя, а й за інших людей. Так ми почнемо берегти ті ресурси, які надає нам природа. Уряди держав почнуть дбати про безпеку та про розвиток кожного громадянина. Малорозвинені країни стануть у один ряд з високорозвиненими. Почнуть створюватися нові технології. Винайдуть ліки від багатьох невиліковних хвороб, завдяки чому все більше і більше людей отримають шанс на життя. Нині людство робить великі кроки до успіху, але кожен повинен почати з себе, лише тоді ми зможемо стати новим, незалежним та сучасним світом. Саме тому у нас є надія на краще життя та суспільство. Суспільство небайдужих людей!

Васильєва Оксана

учениця 10 класу Чорноморської
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 1
Чорноморської міської ради
Одеської області

У дитинстві ми уявляли світ казковим. Але що ми бачимо зараз? Яке ставлення людини до навколишнього середовища?

Мені відомо, що ООН оголосила про жахливу екологічну ситуацію у світі. Глобальне потепління, масштабні лісові пожежі, підвищення температури води і острови сміття в океані. На жаль, це не повний список шкоди, яку людина заподіяла природі.

Багато користувачів соціальних мереж збентежені такою ситуацією, але свідомих дій і змін, на жаль, не відбувається.

Змалечку батьки вчать нас дбайливому ставленню до природи. Не смітити навколо себе, висаджувати дерева і квіти, не розпалювати вогнище у лісі. Це елементарні правила, які усвідомлює далеко не кожна людина.

Яке ще глобальне лихо повинне відбутися, щоб людство схаменулося і почало допомагати природі, а не знищувати її?!

Я вважаю, якщо кожна людина висаджуватиме на рік по 10 саджанців дерев, то у світі збільшиться кількість лісів і парниковий ефект можна буде зменшити. Такі акції потрібно проводити на місцях там, де наявне вирубування лісів та вирують пожежі.

Українські Карпати — наглядний приклад тому. Так, сосни будуть рости багато років, але ми збережемо домівки лісових мешканців, зменшимо кількість повеней у прилеглий місцевості та покажемо приклад майбутньому поколінню.

Молодь повинна свідомо брати участь в екологічних акціях, тим самим заохочувати більшість людей.

Наприклад, у нашому Чорноморську протягом весни і літа проводиться екологічна акція, спрямована на прибирання узбережжя від сміття. Я з однокласниками, класним керівником та громадськими активістами міста залюбки беру участь у цих заходах. Прикро, коли ти збираєш купу непотрібу, бо хтось не може викинути це у смітник. Найчастіше це пляшки або поліетиленові пакети.

Люди повинні розуміти шкоду пластику і поліетилену, через використання і відсутність переробки яких гине морська флора та фауна.

Треба якомога швидше поширювати у світі екологічний транспорт, розширювати сміттєпереробні заводи з мінімальною кількістю викидів в атмосферу. Наукові конференції з екологічних проблем проводити так, щоб були результати і відбувалися зміни.

Саме тоді, коли ми будемо шанувати матінку-природу, берегти і жити з нею в гармонії, ми зможемо змінити світ на краще та через деякий час побачимо, як природа нам віддячить. І тоді світ стане новим!

Вітушко Альона

*учениця 10 класу Миколаївської
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 52
Миколаївської міської ради
Миколаївської області*

Коли-небудь світ зміниться...

Одного дня війна, напевно, закінчиться. Припинять гримати вибухи, не буде більше литися задарма українська кров, а вранці ми, переглянувши стрічку новин, не побачимо жодного слова про чергові втрати й загибель наших героїв. Більше не буде чути гірких зітхань при згадках про Донбас, не йтимуть у бій наші рідні й знайомі, не будуть люди лаяти владу, армію, сусідні держави й одне одного за те, що немає миру, прикриваючи злістю власні страх і смуток.

Бої закінчаться — і тоді привернуть увагу наші солдати, рідні загиблих, волонтери й ще багато-багато-багато людей, яких не згадаєш і не перелічиш. Різних у своєму горі й щасті, але однаково скалічених цією війною. Тоді ж виникне запитання: «Що робити зі зруйнованими господарствами й понівеченою землею, як починати й відбудовувати знищене?»

Цей новий світ буде улюбленим дітям безжальної війни — і то буде ще не перемога, а лише припинення сутичок, сходинок значна, та не єдина.

А бої — вони як були, так і будуть, тільки на іншому ґрунті. Тими, хто візьме в свої руки нову зброю — слово, — стануть журналісти, політики, діячі культури, народні лідери й педагоги. І хто знає, чи не останні

будуть вносити найважливіший вклад, адже доки інші обстоюватимуть Україну більшою мірою перед світом і співгромадянами похилого віку, відроджуватимуть з попелу її честь та славу, саме вчителям, вихователям, викладачам ЗВО та училищ надана найбільша влада — влада над дитячим розумом. І саме вони мають розповідати, доводити й стверджувати словом і ділом, що Україна прекрасна, незалежна і вільна, а її мова та культура неповторні й цінні, бо навіть батьки часом не мають такого впливу на дітей, молодь, як педагоги. Це й зрозуміло, бо коли дитину передають з рук на руки якомусь дорослому й кажуть у всьому слухатися, цей дорослий стає для неї беззаперечним авторитетом, і саме з вуст такої важливої людини вихованець має чути ту мову й ті слова, які потім понесе з собою у майбутнє життя.

Головне, що мусить робити кожен з нас, — долучитися до руху за українську культуру в міру своїх сил, бо в свідомості моїх співвітчизників, пригнічуваних спочатку царською й королівською, а потім радянською владою, ще інколи спливає думка, що, мовляв, Україна — сама по собі, а мені зручніше говорити російською, мріяти поїхати кудись подалі, за кордон і піклуватися тільки про ту сорочку, яка ближче до тіла.

Але де не лікує час, там допоможуть або справний будівничий, або талановитий лікар. І одного дня раптово виявиться, що поламане потроху відновлено, а знищене створено заново. І вже тоді на міцному фундаменті стабільності можна буде озирнутися й подивитися не тільки навколо, а й на себе та своїх ближніх. Чи змінилось щось важливе після цього бою?

«Ні, — скаже хтось, — все те саме небо, ті самі дерева і ті самі пристрасті в нашому серці». Але для того, щоб визначитися, чи так це насправді, треба просто дослухатися до розмов на вулиці, до пісні, що лунає по радіо, подивитися в очі перехожим. До війни, до цієї жорстокої, кровопролитної сторінки нашої історії, менше дзвеніла українська мова по вулицях і скверах, рідше чути було українські пісні в маршрутках й кафе. До неї й люди були закам'яніліші. Але ця подія прокотилася країною, як хвиля вогню, що трощить і знищує застарілі шкарлупки, якими ми прикриваємо свою душу від сторонніх скорбот, від проблем, чужих глузувань. Ця битва за незалежність зблизила тих, хто завжди був справжнім українцем, але не міг чи не хотів цього казати — і водночас показала, хто насправді не був патріотом жодного дня. Цей розділ став межею, кордоном, після якого Україна минулого — забута, зневажена — повільно почала переходити в Україну майбутнього, незалежну й повну

людей, які справді відчують себе її громадянами. І нехай війна руйнує старий лад, тому що ми побудуємо інший.

Я вірю, що одного дня наша держава буде складатися з людей, які справді люблять її, з тих, хто цінує велику жертву нашого народу заради миру й розуміє, що вона була не даремною.

І цей новий світ, побудований на уламках старого, буде світлішим і кращим за той, що догорає у вирі війни.

Власенко Надія

*учениця 11 класу Партизанської
загальноосвітньої школи I–III ступенів
Генічеської районної ради
Херсонської області*

Гідність — це слово вже більше п'яти років не дає мені спокою. Тоді мене, дванадцятирічну, розбудила неголосна, але пристрасна розмова моїх батьків, яка лунала з кухні.

«Ти уявляєш, що зовсім скоро здійсниться те, про що ми мріяли, коли були студентами? Невже я не сплю? Невже в наступний свій день народження ти поцілуєш мене на Ейфелевій вежі? Ти не уявляєш, яка я щаслива! Мені хочеться обійняти увесь світ!»

Батько щось шепотів у відповідь, а я заснула щасливою, бо радість рідних передалося мені. Та святковий настрій тривав у нашій родині недовго. За кілька днів я побачила заплакані мамині очі, стурбованість батька і гнітючу тишу, яку раз по раз переривало питання: «Ну як він міг?» Тоді я багато чого не розуміла, але довелось швидко подорослішати й почати нове життя — свідомої громадянки своєї держави...

Ішов листопад 2013-го. Наша щаслива родина кудись зникла. Батьки ходили, наче зомбовані: робота — телевізор — новини. Погаслі погляди. Мене постійно обіймали, наче хотіли від чогось захистити. Далі сталося ще страшніше. Повернувшись зі школи, я застала таку картину: заплакана мама, а тато збирає речі. Я кидаюсь до нього, прошу не йти, а він: «Тримайтесь, так треба. Мушу їхати. Не можу стояти осторонь.

Я повинен. Якщо не я, то хто? Я захищатиму нашу з мамою мрію, твоє майбутнє, людську гідність...»

До сьогодні це слово звучить в мені потужним церковним дзвоном. Що воно таке за «гідність»? Чому ми мусимо її обстоювати?.. Купа питань, які не давали мені спокою. У мами спитати боялася: вона тінню пересувалась по кімнатах, чекаючи дзвінка від тата. Життя зупинилося, будинок перетворився на зал очікувань: дзвінка, новин, повернення. Так тривати довго не могло. За тиждень я була в бабусі, мама — на Майдані, поруч з татом. Усією родиною висиджували коло телеекрана. Тепер я знала про підлу зраду тодішнього президента Віктора Януковича, який обіцяв євроінтеграцію для народу, а сам готував повернення в «совок» — так говорив про радянське минуле дідусь.

Чому сталося так, що купка людей принизила гідність цілого народу? Чому зрадники були впевнені, що їм усе зійде з рук? А до цього, на жаль, ми самі дали привід, дозволивши так чинити з собою.

Може, це десь і звучатиме як виправдання, але вивчаючи гірку історію нашого народу, я зрозуміла, що гідність у нас знищували століттями!!! І як результат — українець до Революції Гідності — малорос-міщанин, для якого «мій дім — моя фортеця», а що діється за фортечними мурами, мене не стосується. Йде вулицями, втягнувши голову в плечі, чекаючи ударів звідусіль: від держави за «інакомисліє», від улюбленців влади — приниження та кпинів, бачачи в кожному сексота, готового донести «куда слідует» про сусіда, односельця, товариша, а навіть і рідного.

Людську гідність витравляли страхами, тортурами, яких не знав жоден народ у світі... Були й «Сади Гетсиманські», й «Івани Євграфовичі», що не належали собі, були й «Чорні дошки», й «Зелені клини», й Биківня, й Сандармох. Як результат з'явилися покручі, такі як Максим із «Марії» Уласа Самчука, як Кулішів Мина Мазайло. Коли нескорених було вбито, витравлено, заслано, замордовано, взяли за тих, хто купився на гасла, перетворившись із «Я (Романтиків)» на фанатиків, що втратили своє власне я, здатних до вбивства найрідніших заради якоїсь примарної ідеї...

Пам'ять про тих, хто не погодився розтоптати власну гідність навіть перед загрозою смерті, розпоростили. Когось викреслили із списку тих, що існують. Їх не просто знищили фізично — пам'ять про них витерли, вилучивши твори з бібліотек, засекретивши кожен їхній крок, кожне слово. А якщо ім'я чиясь впливало, то його таврували так, що пересічні громадяни сахалися таких героїв, ба навіть більше, самі охоче вішали

на тих небагатьох сміливців, що мали крихту гідності й бажали її відстояти, ярлики мазепинців, бандерівців, куркулів. Ось так наша нація була позбавлена справжніх героїв, а тих визначних особистостей, яких треба було показати, щоб «молодший брат» не відчував себе зовсім обмеженим, зображували нам зовсім іншими, ніж були вони насправді. А якими ж постали українські митці перед нами? Обскубаними, обсмиканими, однобокими... І заслуги їхні перед народом мізерні. Складалося враження, що вони стали знаними лише тому, що вели свій народ дорогою, якою він міг іти лише рука об руку зі «старшим братом». Так і постав перед нами Богдан Хмельницький, єдиною заслугою якого було підписання в 1654 році угоди з Московією. Угоди, яка чомусь не збереглась, угоди, зміст якої систематично змінювався, угоди, яка ярмом панщини лягла на плечі українського народу. А Шевченко? Модний та актуальний, за спогадами сучасників, постав перед нами в кожуху та смушевій шапці як митець знедоленого селянства, недопоет, недохудожник, без ґрунтовної освіти, самоук, вільний слухач Петербурзької академії мистецтв, якого хочеться пожаліти... Це ж не Пушкін, інтелектуал з гарною освітою... За таким самим шаблоном зменшували постаті великих поетів, роблячи з них олов'яних солдатиків, здатних написати лише подібне Тичиновому «Трактор в полі дир-дир-дир, ми — за мир!» А все естетичне, гарне, самобутнє викреслили зі шкільних програм, з книг... Складається враження, що українською мовою й неможливо нічого досконалого створити. От і виходить, що пишатися нічим.

Шістдесяті роки повіяли змінами. З'являється плеяда молодих талановитих письменників, науковців, митців, які запитали в кожного українця: «Ти знаєш, що ти — людина?» Та знову будителів людської гідності швидко поставили на місце: Василя Симоненка — забито до смерті, Володимира Івасюка вбито, а злочин інсценовано під самогубство, Аллу Горську знищено служками КДБ, а Стуса заслано до Сибіру, звідки він повернувся в труні. І знову причини смерті завуальовані серпанком «совершенно секретно». Ліну Костенко перестали друкувати. А вона була не просто поетеса, «це — голос наш. Це — пісня. Це — душа». А радянських метрів українського письменства, які, скориставшись «хрущовською відлигою», посміли створити шедеври, покарано. Хоч, може, не так суворо покарано, як молодь, але їм ще довго луною озивався їхній необачний учинок...

От так і виростили наші дідусі та бабусі, мами й тата (та й ми не виняток), не знаючи про гідність людську, про те, що в будь-якій цивілізованій

країні цю рису вдачі особистості введено до рангу незаперечних цінностей, захист яких є пріоритетом держави. І тільки Революція 2013–2014 років особисто для мене стала точкою відліку нової «я» — гідної дочки українського народу, готової стати на захист цього почуття, як це зробили мої батьки. Для моєї родини участь у цих подіях завершилася благополучно. Мама й тато повернулися живими, але ті люди, що покладали життя, обстоюючи свою і мою гідність, стали частиною моєї родини, мого народу, моєї України, бо вони здійснили подвиг — повернули гідність українському народові.

Войтюк Сергій

учень 11 класу

Пироговецького ліцею

Хмельницької районної ради

Хмельницької області

Усі так чекають змін у світі, великих, глобальних. Але якщо сказати точніше, то всі чекають не змін у цьому світі, а просто нового світу, прекрасного, неповторного й справедливого. Спитаєте, коли він настане, той новий світ, а я скажу: «Тоді, коли ми його зробимо таким, бо все залежить від Бога й від нас самих».

Ми — найвище творіння Бога, отже маємо виконати свою місію на цій землі.

Я вірю, що буде світ новий, бо його так чекають усі: і діти, які ще, певно, й не розуміють, яким його хочуть бачити, і ті, в кого, як кажуть, ще все життя попереду, і навіть ті, хто прожив уже його, таке довге й нележке. Правда, вони чекають його вже не для себе, а для прийдешніх поколінь.

То що ми маємо зробити, щоб настав той новий світ, такий бажаний, довгоочікуваний?

Ну, по-перше, перші кроки, на мою думку, вже зроблені: ми — вільна незалежна держава, європейська, нас оцінили, зрозуміли й підтримують у світі (а це так важливо), ми зробили перші кроки, щоб змінити цей світ, зробити його новим і прекрасним, у нас нова школа, нова медицина.

І ми не зупинимося, зробивши перші кроки, ми будемо йти вперед, у той новий світ, якого так довго чекали.

Ми будемо здобувати глибокі знання тут, на рідній землі, щоб потім вітлити їх у якісь досягнення, в життя.

А навіть якщо хтось зараз учиться за кордоном, він, здобувши там освіту, обов'язково повернеться в рідну Україну, за якою так скучав, за якою так сумував, щоб внести і свій вклад у створення нового світу.

Ми не будемо продавати рідну землю, а самі будемо її обробляти, впроваджувати нові технології. А вона, як кажуть у народі, віддячить нам за любов до неї, турботу й нелегку роботу.

А ще ми маємо зробити все, що можемо, все, що від нас залежить, щоб рідну землю не поливала кров наших захисників — героїв, які роками живуть у землянках, захищаючи рідну Україну, нас з вами. Вони, напевно, вже й забули, коли по-справжньому раділи... Хіба що тоді, коли чули рідні голоси по телефону, або роздивлялися дитячі малюнки й дарунки, привезені волонтерами. Саме на тих малюнках вони бачать новий світ, мирний, багатий, щасливий, і саме ці малюнки, зроблені дітьми, дають їм силу й насагу жити, боротися й перемагати, бо, тільки здобувши перемогу, вони побачать новий світ, а точніше — його початок.

Я розумію, що треба ще багато часу, багато праці, щоб він прийшов, той новий світ, у всій своїй красі й досконалості. І ми для цього зробимо все.

Будуть безмежні лани золотої пшениці, новобудови, в яких житимуть щасливі українці, чисті ріки й моря, ліси, посаджені нашими руками, нові досягнення в науці. Любов, взаєморозуміння, добро запанують навколо...

І буде новий світ...

Волошина Світлана

учениця 11 класу

Слов'янської загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 11

Слов'янської міської ради
Донецької області

Що є людське життя? Чого воно варте? Мабуть, нічого. Адже історія показує, що воно ніколи не цінувалося. Людину можна було використувати як раба, продавати і навіть вбивати. Надто часто відбувалися події, які доводили, що людське життя — ніщо. Революції, війни... Скільки найкращих чоловіків та жінок було вбито... Чому? Навіщо все це було? Немає точної відповіді, але люди завжди прагнули кращого життя. І українці — не виняток. «Бути українцем — це значить бути постійно в стані доказування свого права на існування», — В. Винниченко.

Революція гідності — як гарно звучить, але які страшні події насправді. Ті, хто бачив, відчув, ніколи цього не забудуть. А дехто навіть віддав своє життя. Ці події зворушили не одне серце. У той страшний час, коли люди зневірилися у владі, молодь, студенти, люди похилого віку, іноземці, які прагнули допомогти, брали участь у обстоюванні своєї гідності та свободи слова. Борці за ідею з'їжджалися до Майдану Незалежності з усієї країни, щоб стояти за світле майбутнє для своїх дітей та онуків. Пліч-о-пліч вони переживали той страшний тягар, який бентежив усю Україну.

Що ж це було? Для чого відбувалося? Експерти характеризують ці події як революцію за демократизацію та європейський вибір України.

«Небесна Сотня» — так називають загиблих, які хоробро захищали інтереси українців. Серед них — Нігоян Сергій Гагікович, Хурція Зураб, Сергій Кемський, Зайко Яків Якович, Арутюнян Георгій Вагаршакович і багато інших відданих нашій державі людей. Ці жертви не були даремними, оскільки Євромайдан досяг перемоги. І зараз ми вшановуємо тих, хто не пошкодував життя за рідну землю, маємо бути вдячні за їхню сміливість та героїзм.

Та водночас є певні речі, яких не вдалося реалізувати: подолання корупції, оновлення принципів діяльності влади.

Є багато запитань, на які кожен повинен відповісти собі. Чого ми досягли завдяки Революції гідності? Чи є чим похизуватися? Що ми можемо зробити, щоб і надалі покращувати життя в Україні?

Революція гідності залишила незабутній та глибокий слід в історії нашої країни та нашого народу. Ще не один раз будуть переписувати

та передумувати історію тих подій, які відбулися на наших очах і які не давали спокою нашим серцям. Як кажуть, папір все стерпить. Та насправді лідери і герої цього часу залишаться, і кожного року будемо вшановувати їх пам'ять. Саме тоді, у всій гушці подій, пролунало гасло: «Україна — це Європа».

Шанс на світле життя нам дістався надто дорогою ціною: ціною людських страждань і життів та втрати частини території. Український народ змусив корумповану владу піти з посад, але замість цих випробувань настали нові — війна на наших землях.

Тепер наша задача — не змарнувати свій шанс на зміни. «Ніхто нам не збудує держави, коли ми її самі не збудуємо, і ніхто з нас не зробить нації, коли ми самі нацією не схочемо бути», — В. Липинський. Кожен повинен починати з себе. Усі прагнуть кращого життя, орієнтуються на європейський рівень. Ми повинні жити і працювати, вчитися у своїй державі, відчувати патріотизм та любові до Батьківщини, щодня пам'ятати про тих, хто віддав своє життя за наше майбутнє, за нашу Україну, про яку ми всі мріємо, — вільну, незалежну, квітучу та родючу. «А ви думали, що Україна так просто. Україна — це супер. Україна — це ексклюзив. По ній пройшли всі катки історії. На ній відпрацьовані всі види випробувань. Вона загартована найвищим гарттом. В умовах сучасного світу їй немає ціни», — Ліна Костенко.

Ворона Олександр

*учень 8 класу Великоновосілківської
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2
Великоновосілківської районної ради
Донецької області*

Одного разу, переглядаючи новини в інтернеті, я знайшов статтю, у якій йшлося про прогрес людства за останні століття. І я поставив собі запитання: невже за такий короткий час люди могли досягнути таких висот у сфері науки і техніки? Невже ті люди, що нещодавно спалювали «відьом» на багатті та встромляли у серце «вампірів» осиковий кілок, зараз користуються інтернетом та мобільними телефонами як звичайними

речами? А що буде, якщо одного дня людство не зможе контролювати свої творіння і почнеться описане в багатьох книгах та фільмах «повстання машин»? І я вирішив поміркувати на цю тему.

З одного боку, технічний та науковий прогрес людського суспільства дійсно приніс у наше життя дуже багато корисних та цікавих речей, які наразі є необхідними для нас. Вони допомагають нам знайти найрізноманітнішу інформацію, бачитися одне з одним на величезній відстані, подорожувати, не виходячи з дому, знаходити будь-яку інформацію про будь-що та навіть отримувати знання онлайн. Але не залишається без уваги й той факт, що під час проведення часу за цими новими гаджетами погіршується зір, порушується будова хребта; також в інтернеті можна зустріти дуже багато шахраїв або грабіжників, які за допомогою психологічних і комп'ютерних навичок можуть легко дізнатися персональну інформацію про тебе, а іноді навіть пограбувати тебе. Тому, користуючись інтернетом, треба розуміти, як робити це правильно. Популярний сучасний польський письменник Януш Вишневський висловився про це так: «В Інтернеті все на відстані витягнутої руки. Треба тільки знати, як витягнути руку».

Не можна не відзначити і те, що за телефоном або за комп'ютером ти зовсім втрачаєш лік часу, забуваєш про важливі речі, які пообіцяв зробити одразу, коли прийдеш зі школи або з роботи. А коли отямимися, виникає запитання: «Як? Я ж тільки на хвилиночку зайшов?!».

Усі ці найвищі досягнення в техніці були здійснені людьми. Тільки за допомогою людського розуму, вправності, уяви та прагнення зробити доступ до інформації та інших речей легшим зараз ми можемо користуватися найсучаснішою апаратурою.

Ще з давніх-давен люди постійно намагалися оновити своє життя, вони постійно знаходили щось нове, відкривали нові землі та отримували нові знання. Ті люди, що, незважаючи на страх, пізнавали все нові й нові дивовижні речі, формували своє уявлення про майбутній світ. Так, з часом людство почало уявляти собі такі звичайні для нас сьогодні речі, як комп'ютер, телефон, інтернет та мобільний зв'язок. З цього ми можемо зробити висновок, що нове завжди буде надходити до нас через людську уяву. Покоління за поколінням буде з'являтися дедалі більше інноваційних технологій, розвиток людства ніколи не зупиниться та продовжить приносити в наше життя неймовірні та дуже цікаві речі.

Іноді я замислююся над тим, чи не призведе весь цей технічний прогрес до нашого постійного проживання в онлайн-реальності. Що там

попереду? Куди нас веде ця віртуальна дорога життя? Невже тоді люди зможуть жити вічно? Чи зможуть люди подивитися у вічі співрозмовнику або відчутти теплоту рукостискання?

На ці запитання поки що немає відповідей, але я впевнений, що невдовзі ми їх отримаємо!

Авжеж, жити у такому світі буде дуже цікаво та незвичайно. Не переміщуючи тіло, яке постійно прагне до спокою, мандрувати світом або зустрічатися з друзями, придбати речі, які ти давно хотів, скуштувати їжу, що не була доступна раніше. Усе це прийде до нас із новими технологіями. І які б не були нові винаходи, прогрес суспільства не зупинити, якщо це справді так, то я з упевненістю можу сказати: «І буде світ новим!»

Гавриленко Яна

*учениця 9 класу Херсонської
спеціалізованої школи I–III ступенів № 52
з поглибленим вивченням української мови
Херсонської міської ради*

Як вам здається, чи легко зараз жити?

На мою думку, легко, бо я ще дитина і про мене піклуються батьки. Усе, що мені потрібно, є. Але я вже багато чого розумію. Слухаючи розмови дорослих, переглядаючи новини, визначаю, що не так уже все й безтурботно.

Розглянемо історію. Протягом усього часу народи ведуть війни за території, корисні копалини або через релігійні переконання тощо. А моя країна, наприклад, споконвіків веде боротьбу за незалежність, ідентичність. Тарас Шевченко ще майже двісті років тому у своєму легендарному «Заповіті» писав:

...вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.

Що ж породило ці рядки? Гніт, рабство нашого народу, жорстоке ставлення до нього, маніпулювання та використання заради збагачення та амбітних цілей.

Що змінилося за цей час? Люди досягли прогресу в науковій та технічній галузях, але рядки «Заповіту» залишаються, на жаль, актуальними для моєї держави. І знову, як писав О. Олесь:

Війна, війна! І знов криваві ріки!
І грім гармат, і шаблі дзвін.
Могили, сироти, каліки
І сум покинутих руїн.

Якщо порівняти статистику бойових і мирних днів на всій планеті, то люди без війни прожили лише близько двохсот днів. Це означає, що, незважаючи на всі досягнення, люди досі не можуть знайти спільної мови. А в Біблії наголошується на важливості взаєморозуміння та взаємоповаги між людьми.

Я ставлю собі запитання: чому дорослі не замислюються про життя наступних поколінь? Так багато коштів використовують на військові потреби і практично нічого — на збереження навколишнього світу. Забруднюються ґрунт, вода, повітря. Масштабним прикладом є Чорнобильська зона — непридатна для життя земля через недолугі дії людини. Землі Рівненської, Волинської, Житомирської областей вщерть перекопані шукачами бурштину. А в Західній Україні з таким ставленням до вирубки дерев скоро зовсім не залишиться лісів. І тут уже не чужинці винні, а наші ж громадяни! Щоб відновити екологічний баланс, треба не один десяток років. Це лише приклад нашої країни... А в масштабі всієї Землі ми навіть не можемо уявити межі бездумної діяльності людини. Уже навіть дитина організовує акцію протесту через бездіяльність дорослих! Її підтримують мільйони небайдужих громадян, які виходять на мітинги.

Більшість розуміє важливість життя в мирі й екологічно комфортних умовах, пропонує різні заходи: хтось радить встановлювати огорожі на кордонах, аби зменшити потік емігрантів, інші, навпаки, виступають за те, щоб зовсім відкрити кордони задля вільного пересування; одні пропонують припинити користуватися всіма зручностями, до яких ми звикли, а інші — використовувати відновлювані джерела енергії. Хтось наполягає на тому, щоб ввести повний патріархат або матріархат, їхні

опоненти — за рівноправ'я чи фемінізм. А комусь узагалі байдуже. Скільки людей — стільки думок. Кожна позиція має право на існування.

На мою думку, життя зміниться тільки тоді, коли люди зможуть не лише слухати, а й чути. Коригувати свої вчинки згідно із «золотим» правилом моралі: стався до людей так, як хочеш, щоб ставилися до тебе. І коли ми навчимося толерантного ставлення одне до одного, станемо з повагою ставитися до навколишніх, не треба буде шкодити своїм сусідам або завойовувати чужі землі. А коли, нарешті, людству стане зрозуміло, що кожен — частинка цього світу, цієї природи, яка дає нам прихисток і годує нас, наша Земля стане квітучою і рідною для всіх. І буде світ новий! Я в це вірю!

Гаврушенко Вікторія

*учениця 9 класу комунального закладу
«Нерушайський заклад загальної
середньої освіти I–III ступенів»
Татарбунарської районної ради
Одеської області*

Осінь... Опадає пожовкле листя, а в небі сумно курличуть журавлі. Я дивлюся на них і пригадую слова своєї бабусі, що це душі померлих людей, які загинули як патріоти. А це й не дивно...

З давніх-давен журавель, журавка, жура є символом щастя, вірності та волелюбності. В українців він символізує ангела-охоронця, адже журавель на подвір'ї, за народною мудрістю, захистить дім від незгод, а у деяких східних культурах вважається, що довгоніг — то реінкарнована душа. Це досить точне порівняння, бо іноді в дитинстві, дивлячись на клин пернатих, здавалося, що вони справді якісь інші, неземні, не з цього світу, і що своїми всеобіймаючими крильми вони захищали нас від палючого сонця.

Ми виростаємо, але, як і раніше, в нашому житті залишаються деякі «журавлі», які оберігають нас: вдома — батьки, в школі — вчителі. А хто ж далі? Хто захищає нас там, за межами нашого села чи міста? Звичайні такі собі хлопці, які мають друзів, дружин, дітей та батьків. Але є в них щось особливе, щось таке, чого немає в інших, це — сміливість

та гідність. Вони не могли стояти мовчки, осторонь, коли рідну країну ділять між собою сусіди, коли кожен олігарх намагається відтяти собі ласий шматок родючої землі. Ці молоді люди, без перебільшення, справжні герої. І ніякі Супермени чи Бетмени їм не рівня. Вони поклали своє життя на терези справедливості і, з гордо піднятою головою, йшли на захист країни.

Але, на жаль, війна — це машина смерті. Вона нещадно поїдає людські життя і спопеляє міста та села. Вона, як гнітюча сіра хмара, весь час нависає над Україною і забирає найкращих її синів, її захисників, її лебедиків. Проте всі ці смерті не даремні, бо вони — захисники своїх родин, рідних домівок, Батьківщини. А вони ж бо у нас єдині. Як писав український поет В. Симоненко:

Можеш вибирати друзів і дружину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.
Можна вибрати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати.

Багато бійців АТО загинули. Їхні тіла втратили душу, проте душа знайшла безсмертя в пам'яті людській.

Їхні імена закарбовані в історії навіки, і ніяка влада не заховає, не зітре їх. Тож не забуваймо наших захисників, борців за справедливість, наших героїв. Адже вони, як ніхто, заслужили це.

Політ журавля — це вибух, що несе мертвого солдата в небо. Можна сказати, що це душа, яка йде на небо. Загиблі воїни стають птахами.

Вони не в землю нашу мертвими лягли,
А обернулися на білих журавлів...

Ці світлі й добрі люди ніби розчинилися в небі, залишивши по собі, як комета, яскравий слід для нас. І ми йдемо на це світло...

Крім того, птахи летять прямо на південь. Відлітають, щоб у молодому поколінні знову повернутися на батьківщину з журавлиною зграєю. Та тут звити гніздо і продовжити свій рід для того, щоб у нашому житті завжди було місце для подвигу, бо не дарма журавель — це символ свободи, волелюбності, любові до життя та сподівання на краще життя, на мир. Допоки існують патріоти в державі і ми відчуваємо їхній захист, є надія на оновлення, на поступальний розвиток, на зміни, а отже, на світ новий...

Гадомська Ксенія

учениця 9 класу Херсонської
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 4
Херсонської міської ради

Я впевнена, що кожна людина хоча б на хвилину мріяла про майбутнє: чи про своє, чи про всього світу. А інші люди замість мрій вирішують змінювати його на краще. Кожен вчинок будь-кого, беззаперечно, впливає на наше спільне майбутнє, але зазвичай дії відомих та великих персон мають більший вплив. Кожне рішення, зміна, дія суспільства визначає, як воно буде жити у подальшому. І це важливо. Переглядаючи новини світу, важко не помітити, що з'являються проблеми глобального рівня: забруднення, збільшення смертності на деяких територіях, вирубка лісів, пожежі, ворожнеча між країнами. Спеціалісти доповідають, що планета повільно, але впевнено занепадає від людських вторгнень у природу і якщо так триватиме й надалі, Земля загине. Розумієте, єдина планета, придатна для життя, зникне! І це все через людину.

Новий світ напруму пов'язаний із майбутнім, бо це і є наше майбутнє. Все просто пояснюється, але, на жаль, дуже складно змінюється. Для утворення нового світу треба, по-перше, змінювати «старих» людей. Якби люди замислювалися про подальше життя і, головне, робили все для його покращення. Звичайна людина не в праві змінювати інших, але якби кожен почав змінюватися на краще, то і все навколо змінювалося б. Якби чоловік, що йде вулицею, не викинув на узбіччя поліетиленовий пакет, а трохи проніс його і викинув би у смітник, якби жінка, йдучи до магазину, брала б із собою бавовняну сумку замість пакету, і взагалі, якби менше почали б виробляти поліетилен, то, звичайно, не було б таких наслідків, як зараз. Ці дії вже б змогли зберегти нашу чудову планету від однієї лише, але глобальної проблеми. Бо та ситуація, що коїться зараз із сміттям, повільно вбиває людство. Це величезна екологічна яма, масштаби якої невпинно зростають. До речі, цікавою новиною є те, що гроші, зібрані відомими багатими людьми на відновлення Нотр-Даму, могли б за один раз вирішити цю проблему із засміченням океану і врятувати безліч морських жителів та суспільство.

Ще недоліком сучасного світу є жадібні, жорстокі та нечесні люди. На превеликий жаль, таких багато. І дуже багатьом відомим впливовим персонам притаманні ці риси. Я маю на увазі політиків, які розпочинають війни, безжалісно обкрадають народ і витрачають кошти на власні

забаганки. Війни забирають багато життів людей, у яких немає вибору, бо їх примушують йти у це пекло, багато сімей держава-агресор залишила без батька, сина чи брата. Правителями, котрі нападають на інші території, керують гроші. Звичайно, не лише правителями, а й людьми, які можуть зрадити, відмовитися від чогось рідного та близького, вчиняти кримінальні вчинки відносно іншого. Вони частіше за все виконують це за гроші, втрачаючи свої моральні та етичні принципи. Чоловік, який вбив іншого, на мою думку, не може називати себе людиною, бо нічим не відрізняється від тварини. Людина заслуговує називати себе людиною за розумні усвідомлені вчинки, а вбивство не є таким.

Я маю надію на те, що суспільство вчасно почне змінювати занедбаний світ на новий та вирішувати описані вище проблеми. Якщо людство буде розвиватися і прагнути підвищити комфорт життя, то всі інші сфери рівномірно прогресуватимуть. Будуть поліпшуватися економіка, екологічна ситуація, державне правління вийде на новий кращий рівень, буде модернізуватися технічне виробництво, забезпеченість людей зростатиме, наука буде розширювати свої межі і простір для пізнання. Люди будуть вести здоровий образ життя, що помітно зміцнить їх здоров'я. Було б добре, якби зменшили б викид хімічного диму з заводів, тоді повітря стало б чистішим і приємнішим. Якби відбувалася економія природніх ресурсів, які можуть закінчитися через великий попит, то ми надовше зберегли б прекрасну природність нашої планети. Мріяти може кожен, але лише герої можуть змінити все на краще. То чому ми втрачаємо такий шанс ними стати?

Галабурда Анжеліка

учениця 9 класу комунального
закладу Дунаєвецької міської ради
«Будинок творчості школяра»
Дунаєвецького району
Хмельницької області

Усі ми хочемо жити у новому покращеному світі. Щоб довкілля було чисте, охайне і зручне. Але для цього потрібно щось робити. Насамперед, не засмічувати планету. Не лише побутовим сміттям та відходами, а й духовним — словами, діями, вчинками. Людина приходить у світ для добра.

Кожна людина є неповторною.

Дуже важливо бути у цьому світі особистістю. Не менш важливо правильно обрати свою стежину. Бути людиною — це: любити життя, батьків, друзів, природу, збагачувати себе духовно і морально. Адже у вислові «яка людина — такий і світ їй відкривається» закладено великий зміст життя.

Розумію, що мене оточують люди рідні, близькі і важливо думати не лише про себе, а й про те, як не зробити іншим боляче. Я знаю, що в житті, крім добра, існує і зло. Людина має протистояти цьому.

Важливо не те, що ти людина, а те, яка ти людина, і чи затишно та комфортно тим, хто тебе оточує, залежить від тебе.

І хочеться промовити до всього людства словами відомої поетеси Ліни Костенко:

...Люди, будьте взаємно ввічливі! —

І якби на те моя воля,

Написала б я скрізь курсивами:

— Так багато на світі горя,

Люди, будьте взаємно красивими!

І коли ми змінимося самі, змінимо своє ставлення до оточення, почнемо обережніше ставитися як до свого, так і до чужого та до інших із добром, щирістю, любов'ю та повагою, тоді і буде світ новим.

Гапочка Валерія

учениця 11 класу

комунального закладу «Обласна

спеціалізована школа-інтернат II–III ступенів

“Обдарованість”

Харківської обласної ради»

Наше життя постійно змінюється. Цей світ ніколи не стоїть на місці. Ми весь час потребуємо змін. Гортаючи стрічку у Фейсбуці, дивлячись телевизор, дізнаємося щось нове. Але що саме ми хочемо почути? Певно, що гарні новини. Про те, що десь закінчилися бойові дії, про новий природний заповідник, про ліки від важкої хвороби, про припинення терактів та катаклізмів, про покращення екологічного стану довкілля або просто про гарну погоду. Ось, що хочемо чути кожного дня. Саме таким має бути наш новий світ. У ньому має бути більше добра, співчуття, доброзичливості, люди повинні поважати одне одного, усім має бути добре й затишно. Так хочеться, аби люди стали добрішими, частіше посміхалися, адже це так просто. Але як цього досягти?

Люди в кожную епоху хотіли принести в цей світ щось нове. Намагалися хоч трошки наблизитися до мети, що й зараз стоїть перед нами. І здавалося б, скільки часу минуло відтоді, коли люди вперше усвідомили необхідність щось змінювати, а ми й зараз не можемо повністю цього досягнути.

Ми, люди двадцять першого століття, опанувавши швидкісні літаки та космічні кораблі, не можемо привести до ладу самих себе. Ніяк не зрозуміємо, що щастя не в прогресі, а істина в простих речах. Мабуть, ми й досі повною мірою не збагнули, що нам потрібно. Кожна людина, навіть розуміючи проблему, не зможе нічого змінити, просто поговоривши про неї. Чому? Відповідь потрібно шукати у собі. Адже кожна людина — особистість. Унікальна, неповторна, хоч і така маленька частинка великого світу, який має стати новим. Про це писали вже давно, зокрема, Василь Симоненко: «... усмішка твоя єдина, мука твоя єдина, очі твої одні». У кожному з нас — маленький світ, ми здатні на більше, ніж думаємо. Об'єднавшись заради спільної ідеї, ми дійсно зможемо її досягти.

Так, у 2014 році на Майдан вийшли ті, кому була небайдужа доля Батьківщини. Серед них був і Сергій Кемський — журналіст, політолог, який теж намагався змінити світ на краще. Тепер ми знаємо їх як Героїв Небесної Сотні. За що розплатилися ці люди? За любов до Батьківщини,

за спільну ідею, чи, може, за новий світ, що сходяв надією у їхніх душах? Ні, вони були простими людьми, які хотіли змін, прагнули правди й свободи. Тепер ми вшановуємо їх хвилиною мовчання...

Історія знає безліч таких прикладів. І від кожного з них мороз шкірою. Може, причини трагедій і втрат у байдужості людей? Бо небайдужі завжди страждають першими. Але варто подивитися на це з іншого боку. Уявіть світ безвільних, інертних людей. На що він стане схожим? Страшно навіть уявити. Як жити, у якому світі, кожен вирішує сам. Це йде не від виховання, не від лекцій і настанов. Воно має йти зсередини. Бажання щось змінити. Тільки коли людина сама усвідомлює свою роль, саме тоді вона здатна до рішучих дій.

А починати треба з себе. Ніхто не вимагає від тебе чогось радикального. Просто будь ввічливим, почни спілкуватися рідною мовою, стався з повагою до оточення. І ти сам побачиш, як твій світ починає змінюватися.

Ми йдемо вперед. За нами майбутнє. Нас так багато, ми — велика рушійна сила: уже скоро на Землі буде вісім мільярдів людей. І у кожного своє життя, своя доля і своя свідомість. Саме там зароджується наш шлях до змін. У свідомості кожного з нас.

Найперше, що потрібно, — повірити у свої сили. Знайти стимул, тобто уявити собі кінцеву мету — світ, до якого всі йдемо. Ми ще не знаємо достеменно, яким він буде. Але там точно цінуватимуть високі моральні якості, людське життя й волю. Подивися на свої долоньки: частина цього світу вже в них. Потрібно тільки стиснути їх у кулаки і підвестися. Варто відчувати ту силу, яка є в кожному з нас, так само, як тече кров. Зараз, певно, ми ще не до кінця сформовані, не зовсім усвідомлюємо необхідність змін. На нас дуже сильно впливає середовище. Уся інформація, яку ми сприймаємо, здійснює вплив на наш мозок, а отже, на свідомість. Здавалося б, люди покоління «зет», як нас стали називати останнім часом, мали б простіше вчитися на помилках попередніх поколінь, спілкуватися, об'єднуватися. Але замість того, щоб допомогти, інтернет навпаки стає перешкодою на шляху до спільних дій. Сучасна молодь просто потопає в інформації. Але ми не можемо дійти до розуміння кінцевої мети. Чому? Бо нам не вистачає знань. І я маю на увазі не шкільні предмети. З приходом нових технологій стало дедалі важче розширювати свій діапазон можливостей та знань, які нам необхідні, хоч як парадоксально це не звучить.

На заваді стають перешкоди: внутрішня байдужість, необмежений потік інформації, у якому ми просто губимося, нерозуміння ситуації...

Що відбувається зараз із суспільством? Але я вірю, що ми зможемо поступово подолати ці труднощі. На нас покладають великі надії. Не можна здаватися напівдорозі. У кожного є вибір, який ми повинні зробити. Якщо небайдужих, розумних, цілеспрямованих людей, які дійсно хочуть жити в іншому світі, буде багато — успіх не за горами. Саме ми повинні стати тим поколінням, яке змінить цей світ. На нас усі сподіваються, ми доведемо всім, що тут не дарма. Ми, діти двадцять першого століття. Йдемо крок за кроком до нового життя. До своєї мети. Сміливі, сильні, працелюбні. Звичайно, цього неможливо досягти одразу. Все прийде поступово. Навіть зараз, у цю саму секунду світ стає кращим. З кожним днем. З кожним роком. З кожним десятиліттям.

І цей тернистий шлях ми повинні пройти разом, не зупиняючись, передаючи цю естафету своїм нащадкам.

За нами майбутнє. За нами світ, який зможемо змінити, який завдяки нам таки буде новим.

Гемаєва Аміна

*учениця 10 класу Очаківської
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2
імені П. П. Шмігта
Очаківської міської ради
Миколаївської області*

Для мене дуже важливо жити в економічно стабільній країні, у якій є перспективи для молоді. Я хочу, щоб Україна стала успішною європейською країною, щоб молодь хотіла не виїхати з неї, а, навпаки, повертатися б назад і прагнула працювати на її території...

Я би хотіла бачити Україну незалежною, територіально цілісною, процвітаючою, суспільно справедливою. Такою, де кожну людину цінують. Такою, де держава піклується про громадян.

Економічне зростання прийде зі встановленням верховенства права, створенням та розумним регулюванням ринків, визначеним законом та однаковим для всіх ринкових гравців збором податків. І для того, щоб це здійснилося, треба дуже багато над чим працювати.

Але найголовніше для країни — вирішити проблему війни, припинити загибель людей.

«Завершення війни, повернення всіх окупованих українських територій і панування миру є моїм завданням. Але не ціною життя наших громадян, не ціною свободи чи права України на власний вибір» (Президент України Володимир Зеленський).

Дотримання законів призведе до появи прозорої судової системи, перед якою в громадян не буде страху. Я думаю, що в майбутньому люди нашої держави будуть впевнені у завтрашньому дні. Вірю, що в майбутньому буде подолано корупцію в державі на всіх її рівнях. Вибори стануть прозорими, люди обиратимуть гідних політичних обранців, припиниться нескінченна політична реклама, народ знатиме, що обирати треба за те, що той чи інший кандидат зробив для держави, а не за красиві промови та агітацію.

Робочі місця теж дуже важливі для молоді; вона буде мати змогу працювати там, де хочеться, і ця праця матиме відповідну оплату.

Не менш важливою зміною є підвищення пенсії.

Кожний громадянин повинен старатися якнайкраще виконувати свої завдання. Слід пам'ятати, що кожний із нас є неповторним і має особливі таланти: те, що може зробити одна особа, не зробить за неї ніхто інший. Отже, якщо людина не виконає свого життєвого завдання, не зробить того, що тільки вона може зробити — це завдання буде невиконаним. Цю думку сформулював Іван Франко: «Кожний думай, що на тобі мільйонів стан стоїть, що за долю мільйонів мусиш дати ти одвіт».

Те, як ми живемо сьогодні, впливає на те, як ми житимемо завтра.

Кожного дня ми творимо своє майбутнє.

«Хочеш змінити світ — почни з себе».

Гергеа Софія

*учениця 9 класу Борщівського
навчально-виховного комплексу
«Загальноосвітній навчальний
заклад І–ІІІ ступенів № 3 – гімназія
імені Романа Андрияшика»
Тернопільської області*

Наша ненька Україна — держава з різноманітною історією. Вона довго, завзято, не покладаючи рук виборювала свою незалежність, яку отримала на диво мирно, без кровопролиття й ворожих пострілів. Прагнення волі — це рушійна сила, яка об'єднує людей у всі часи історії, аби боротися за свою незалежність. Але зі здобуттям незалежності змінився лише територіальний устрій країни, залишилася залежність від Росії в економічній, політичній та церковній сферах. Думаю, ви чули вислів росіян про їхній парламент, у якому його називають «скаженим принтером». У такому випадку українська Верховна Рада була «скаженим ксероксом», адже часто депутати просто перекладали російські документи і вносили їх у парламент. Саме це і сподвигло українців вийти на мирний протест заради справжніх змін у політиці, зокрема і вступу держави до Європейського Союзу.

Народ не міг спокійно спостерігати за сповненими фальшу подіями, які відбувалися в державі. Останньою краплею у чаші терпіння громадян стало скасування підписання Угоди про асоціацію з ЄС. Мирна акція протесту почалася 21 листопада 2013 року. Ця подія була спонтанною, кияни збиралися на майдані Незалежності, з'явилися прапори ЄС. Це не сподобалося тогочасній владі, тому було вирішено провести привселюдний каральний акт. Перші постраждали з'явилися 30 листопада, коли о 4 ранку загони силовиків почали розганяти мітингувальників палицями, йдучи на мирних, беззбройних людей щільним рядом і збиваючи їх з ніг. Побиття молоді повинно було зменшити запал народу, але надії влади не здійснилися і дії з її боку не поставили незадоволених громадян на коліна. Хвиля протестів поширилася й на інші великі міста, зокрема на всі обласні центри країни. Небайдужі громадяни України не могли змиритися з таким звірством щодо своїх співвітчизників, тому кількість людей на вулицях столиці невпинно збільшувалася.

За цей час почалося протистояння між мирними протестувальниками й силовиками, які виконували доручення президента. Мирні

учасники мітингу могли захищатися лише «коктейлями Молотова», камінням, барикадами з шин, дошок і всього, що потрапило під руку, а ще щитами й касками, що не могли захистити від світлошумових гранат і резинових куль, які згодом змінилися на БТри та свинцеві кулі. На протесті з'явилися народні депутати. Поступово кількість постраждалих збільшувалась у десятки, а згодом й у сотні разів.

Небесна Сотня стала першою краплею крові, яка пролилась у чашу, що має бути принесена в жертву за сучасну вільну Україну. Першими у цьому кривавому списку долі стали вірменин Сергій Нігоян та білорус Михайло Жизневський.

Після закінчення Революції Гідності українці видихнули спокійно, адже не знали про те, що смерті вірних Батьківщині людей ще не закінчилися і продовжуватимуться у Луганському та Донецькому аеропортах, в Іловайському котлі, Дебальцевому, Пісках, Мар'їнці та інших місцях на Сході держави. Війна на Сході України розпочалася у квітні 2014 року, коли російські загони вторглися у Слов'янськ, Краматорськ і Дружківку. Далі події почали стрімко розвиватися: захоплення інших міст, анексування Кримського півострова, створення самопроголошених республік ЛНР та ДНР. Це військове протистояння назвали антитерористичною операцією (АТО). Сотні молодих юнаків залишали свої домівки, сім'ї та мрії й брали зброю до рук, щоб захищати рідну Батьківщину та майбутнє своїх дітей. Жаль, що багато добровольців так і не повернулося, не скуштувало сповна життя, не здійснило свої мрії. На щастя, багато людей влаштувало збір допомоги для військових. Потрібне було все: і харчі, і засоби особистої гігієни, й одяг та взуття, бронжилети й каски. Ще досі пам'ятаю випуск новин, у якому показали маленького хлопчика, який віддав заощаджені на новий планшет кошти для того, щоб військовим купили такі необхідні бронжилети.

Росія і досі не визнає того, що її війська вбивають тисячі українців, хоча весь світ знає правду. Невідповідна назва «антитерористична операція» ще довго трималася за цими подіями. Вже 5 рік триває це протистояння, яке вже не маскують під аббревіатурою АТО і відкрито називають війною між Росією і Україною.

Мине багато часу, зміниться кілька поколінь, але ці герої завжди житимуть у пам'яті і серцях людей. Думаю, буде ще не одна подія, що сколихне Україну, але кожна з них зміцнить нашу державність і дух народу як випробування, призначене для нас Богом. І будуть світ та Україна новими...

Голошумова Катерина

*учениця 9 класу загальноосвітньої
школи № 2 I–III ступенів
міста Ізмаїл Одеської області*

І буде світ новим,
І серце світлим стане,
Сторінок чорний дим
У хмари злі затягне.

Я дуже мрійлива людина. Напевно, моїх мрій вистачило б, щоб огорнути пів планети. Може, хтось скаже, що ці мрії нічого не варті: «Ти ще молода і недосвідчена. У твої роки кожен так вважав!». І я відповім: «Так!». Справді, всі ми, будь то в минулому, теперішньому чи майбутньому, проходимо через це. Але скільки людей, стільки й мрій, і в кожного вони різні: хтось просто хоче жити і найчастіше тоді, коли зазнає горя чи ледь не покидає цей світ; хтось хоче стати відомим космонавтом, дістати рукою до неба й відчутти справжнє тепло Сонця; хтось — піднятися на Говерлу і побачити всіх нас разом, з піднятими руками догори, тримаючи прапор України; а хтось хоче забрати атрибути нашої та інших держав і володіти світом.

— Гей, Христю, біжимо! Вона наздожене нас!

— Славко, але я вже не можу! Ми й так уже біжимо годину третю чи четверту. Ти ж знаєш, втекти від неї неможливо. Вона не дає нам навіть дихати. Це завдяки їй ми існуємо, вона, як наша мати, — майже повзучи, промовляє Христа.

— Ні, Христю! Он бачиш — небо, як чорні крила ворона, скоро вони накриють усю планету і порятунку не буде. Так, ми народжені, як і вони, чорними птахами, що можуть перетворюватися на людей, таких чесних і справжніх. Чорна Королева завжди нашіптує нам свої правила. Але — ні! Досить! Пам'ятаєш, як Явдоха розповідала нам, що в момент нового народження всіх ворон Білий Король все ж таки зачепив її і саме тоді була наша черга.

— Так, так. Я це пам'ятаю. Але це все так складно. Хоча стій. Ні, я згадала. Коли я вибирала у бібліотеці Чорномирів книжку, то мою увагу привернула лише одна: «Історія народження світу та правління нашої королеви. Її життя і таємниці». О Боже, я згадала: ця книжка була така непримітна, на перший погляд, без початку і кінця. Здається, хтось просто не хотів, щоб інші знали про наше народження, зокрема королева.

Але чому ж немає кінця? Може, тому, що цей анонім хоче, щоб ми закінчили цю історію самі?

— О так. Твоя правда! Справді, це воно. Послухай — ми повинні бігти! Ти ж розумієш, яка велика відповідальність на нас лежить.

— Так, розумію. Славко, тільки ми вдвох можемо допомогти людству.

— Але є умова!

— Яка?

— Нам треба добігти.

— Так, ми це зробимо!

Як ви вже бачите, це діалог між двома істотами, яких не можна назвати людьми. Але іноді істоти розумніші та гуманніші за нас і це, напевно, найбільша кара, що тільки може бути. Невже так ми віддячимо нашим батькам? Чому нас повинні рятувати інші? Чому повинні думати за нас теж інші? Чому ми разом не можемо «кайдани порвати і вражою, злою кров'ю волю окропити?». І найголовніше питання: «Нащо позбавляти життя ще молодих, недосвідчених і хороших парубків?» Коли вже ця зла, стара королівна згине, дасть дорогу сильному і світлому королю, га?

Сорок п'ять хвилин потому:

— Ще трохи, Хрись.

— Так, Славко... Так!!! Ми добігли! Дивися, твоя місія — розповсюдити інформацію та зібрати народ. Моя — заблокувати кордони, підготувати людей і негайно почати оборонятися. Діємо максимально швидко. І пам'ятай, лише неординарне мислення, хитрість і сила народу допоможуть нам виграти. Бігом!

— Сила в тобі!

— Сила в мені!

— Сила в нас!

І знову я повертаюся. Розумієте, поки я зараз пишу, а ви це читаете, за нашу свободу боряться два виміри: Добра і Зла. І лише дві маленькі істоти можуть нас врятувати. Знаєте, це так дивно, що все так склалося. І зараз стоїть питання не тільки про те, хто переможе; тут цікаво, що всі ми — це і є Чорна Королева і Білий Король. І кожен особисто сам вирішує, на чий він стороні. Навіть не вкладається в голову, що таке може бути.

Дві години потому:

— Сила в кому?

— Сила в тобі!

— Сила в кому?

— Сила в мені!

— Сила в кому?

— Сила в нас!

Три години потому:

— Так!!! Ми це зробили!

Мабуть вам цікаво, як вони перемогли? Звісно ж. Отож, слухайте. Як вам уже відомо, Хрестя і Славко — це птахи, які можуть перетворюватися на людей. Але вони особливі: при їхньому народженні якраз відбулася знов ж таки війна, і Король зміг поранити Королеву, що дало свій результат — діти народилися білими, а не чорними, зі світлим серцем і душею. Справа в тому, що як тільки Королева завойовує нові землі, в нагороду їй даються нові птахи — діти, її воїни в майбутньому. Але всього лиш декілька років тому для сили зла сталося непоправне.

Уже всім набридла ця війна; можливо, саме віра в порятунок допомогла народити особливих. Саме вони мали врятувати Світ.

Що ж, наостанок я хочу сказати всім, що ми повинні жити в мирі, злагоді та любові. І не боятися мати ворогів, бо найчастіше саме від них ми отримуємо таку потрібну нам допомогу. А ще не забувайте мріяти, бо саме мрії народжують у нас сили й прагнення їх досягнути.

Мрійте, будьте Гуллівером у країні ліліпутів і саме тоді, коли всі ми це зрозуміємо, Світ стане новим!

Гордієнко Аліна

*учениця 11 класу Великоновосілківської
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2
Великоновосілківської районної ради
Донецької області*

Свобода. Незалежність. Право голосу. Омріяні відчуття, бажаний стан... Усі ми прагнули цього ще змалку, просто не звертали на це увагу. Адже ще в дитинстві людина хоче бути самостійною та незалежною, відпускає руку матері та промовляє: «Я сам!». Потім формується своя точка зору, вміння наполягати на своєму. Так само відбувається з країною. Держава — теж живий організм, який прагне відчути себе вільним від усього, незалежним.

Нині відчути цю омріяну свободу майже неможливо, адже наша країна перебуває в центрі бойових дій. Важко уявити, скільки вже пережила й переживає наша Ненька: Першу світову війну, репресії, страшний голод, Другу світову війну — ці події назавжди залишили кривавий слід та шрами в серцях багатьох людей.

Раніше діти мріяли про нові іграшки, нові книжки, про гарне вбрання. Я так само мала мрії. Але тепер усе перевернулося. Єдине, чого я хочу, про що я благаю — це мир. Нам усім його так не вистачає. Ми втйомили-ся жити в страху, ми хочемо насолоджуватися нашим життям. Хочеться кричати від болю, що розриває тебе зсередини, бо важко дивитися, як обстріли знищують будинки, села, міста, життя людей.

Як ви гадаєте, що ви побачите в очах дитини, яка чує гуркіт війни? Я відповім. Ви побачите біль, страх, недовіру, розпач, невпевненість у завтрашньому дні. Моторошно навіть уявити собі, скільки дитячих життів забрала війна. Я вважаю, що це несправедливо, адже яких висот вони могли б досягти у своєму житті! З когось вийшов би чудовий лікар, який рятував би сотні життів, з когось — талановитий художник чи музикант. Життя в людини одне, і воно не повториться. Ніхто не має права забирати його в інших та калічити.

Держава в нас ніби є і ніби її немає. Зовсім відсутнє відчуття захищеності, таке враження, що там, зверху, зовсім немає справи до простого народу. А ми ж так чекали самостійності, незалежності! Як довго ми її виборювали. Скільки крові пролито, скільки життів загублено. І ось, нарешті, довгоочікуваний 1991 рік, який став найщасливішим роком для всього населення. Україна — незалежна! Але ж в ім'я чого наші бабусі з дідусями так тяжко досягали тієї мети? Хіба зараз Україна щаслива? Хіба ми щасливі? Ми — злидарі. Гірко й соромно дивитися нашим пращурам у вічі, адже держава зробила їх жебраками. Отак ми їх шануємо. А вони виборювали незалежність для нашої Батьківщини кров'ю та потом, прагнули зробити нашу країну безпечною, аби ми могли вільно жити й не знати того, чого пережили вони. А що ж виходить тепер? Виходить, що вони втрачали своїх братів на полі бою дарма? Що все те, що вони зробили, виявилось марним?

Чесно, у дитинстві я навіть не могла собі уявити, що так само, як мої бабуся з дідусями, відчую на собі запах війни. Я вважала, що це просто неможливо, бо та жорстока, холодна, нищівна війна вже була і не може повторитися ще раз. А ні! Виявилось, що я дуже сильно помилялася. Війна повторилась і, на жаль, я також відчуваю її. Мені страшно, адже наразі я не впевнена в завтрашньому дні, я не впевнена ні в чому.

Єдине, в чому я досі впевнена — це те, що війна не буде вічною. Я знаю, що це минеться, як минули всі ті війни, що ми знову заживемо щасливо та матимемо змогу відчутти себе вільними. Так, відновити все зруйноване пострілами буде важко, але можливо! Головне — не втрачати надії, адже разом ми — сила!

Я вірю в те, що ми всі знову побачимо нашу Україну щасливою, квітучою та незалежною, що весь світ стане вільним, як раніше.

Гордіюк Сергій

учень 10 класу Фонтанського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I–III ступенів – гімназія» Лиманської районної ради Одеської області

Напевно, в житті кожної людини рано чи пізно настає такий момент, коли вона відкидає всі щоденні турботи й проблеми і замислюється над тим, для чого ж, власне, вона прийшла у світ. Питання сенсу життя — це одвічне питання, яким кожен переймається з давніх-давен. А що взагалі значить сенс життя? Людина — це унікальна істота, яка суттєво відрізняється від усіх інших створінь, адже їй недостатньо просто жити, вона мусить розуміти, для чого живе. Для кожного щастя — це своє, і кожен по-різному розуміє значення цього слова. Хтось мріє про матеріальні блага, хтось прагне визнання, а хтось просто хоче бути коханим і живе заради цього почуття. А проте навряд чи хтось зможе чітко й без вагань визначити сенс життя. Достоевський з цього приводу казав таке: «Бо таємниця людського буття не в тому, щоб лише жити, а в тому, для чого жити...».

Для чого я все це сказав? А тому, що сенс життя й людська гідність тісно пов'язані між собою. Згадаємо Майдан... Навіщо люди виходили на вулиці, стояли на холоді, ризикували життям і здоров'ям? Яка сила відривала їх від сім'ї, дітей, звичної атмосфери й добробуту?

Люди, які вийшли на Майдан, не хотіли помирати. Взагалі ніхто не думав, що це може бути так небезпечно. Народ вийшов на мирний

протест. На Майдані відчувалася дружня й братерська атмосфера. Вся Україна везла протестувальникам продукти, одяг, ковдри, ліки, дрова і шини. Часто ризикуючи потрапити до рук міліціонерів, які виловлювали тих, хто допомагав Майдану. Чому? Бо українці нарешті відчули в собі сили самим керувати своєю державою і своїм життям. Люди сподівалися, що нарешті зможуть зажити у країні, яка існує задля того, аби ніхто більше не відчував приниження. З'явився сенс життя. Адже кожна людина, яка йшла в ті дні на Майдан, мала певну мету, певну ціль, певні наміри і план дій. Український народ настільки хотів волі, доброго економічного життя, відчути себе гідним, з європейськими правами, що йому не були страшні ані тітушки, ані беркут, ані снайпери.

І попереду на Майдані стояла молодь. Навіть не виникало питання «Чому ти повинен?». Ніхто нікому нічого не винен. А стояли! Молоді українці — віддані своїй історії та культурі, своїм предкам, своїй державі, своїм нащадкам, котрим також доведеться жити в цієї країні. Був серед них і Назарій Войтович, студент Тернопільського коледжу...

Ще в середу, 19 лютого, Назарій був на парах, а ввечері мав тільки віднести до автобуса, який їхав на Київ, речі для столичного майдану. В останню хвилину чомусь вирішив, що й сам поїде. Напевно, зрозумів, що у вирішальний для країни час потрібно бути саме там, на Майдані. Це рішення коштувало йому життя. З друзями до Києва прибув о пів на восьму ранку, а за дві години на дзвінок від мами замість сина відповіла волонтер, яка повідомила, що Назарія вбито пострілом у голову. Герою України Назарію Войтовичу було тільки 17 років...

Зараз мені і моїм однокласникам по 15 років. Ми плануємо майбутнє, розмірковуємо над сенсом життя. Звичайно ж, майбутнє наше ми уявляємо світлим, мирним, стабільним. Варто лиш вірити у свої сили, у себе. А як би я чи мої друзі повели себе в ситуації, яка була на Майдані? В ситуації, коли вирішуються питання існування нашої країни, нашого народу? Важко сказати. Адже і на Майдані ніхто не хотів помирати. Люди стояли за краще майбутнє, намагалися змінити нашу Україну. А сталося так, що за це загинули кращі представники нашого народу. Хотів сказати «українського народу», але на Євромайдані боролися за нашу державу не тільки українці, а й представники інших національностей та іноземці. Вони, розуміючи, що це не їхня Батьківщина, все одно йшли й боролися за гарне, світле, вільне і гідне майбутнє! Вважаю, що ми теж не підведемо, й теж зможемо у разі потреби відстояти дух свободи. Я дійсно вірю, що молодь здатна все змінити на краще, і все зміниться!

Причому я хочу сказати не про грандіозні проекти на майбутнє, які перевернуть світ, а саме про вчинки, які перевернуть світ у собі, у сприйнятті реальності та свідомості. Мені імпонують слова Олесь Гончара, який стверджував, що саме в людяності людини, в її мужності, здатності любити, в силі творчій, у моральній чистоті полягає найвища духовність, що становить істинний сенс життя людей на планеті.

Майдан довів, що наш український народ саме такий. Людина може прожити лише одне життя. Тому мені здається, що сенс життя полягає в умінні жити, почуватися щасливим та вміти дарувати добро і щастя іншим людям. Я вважаю, що головне для кожного з нас — усвідомити, що сенс нашого власного життя — це ще й сенс життя інших людей. Тому важливо завжди, за будь-яких обставин пам'ятати, що живемо ми не заради себе, а заради самого життя на нашій планеті, в нашій чудовій країні — Україні!

Горенко Даніель

*учень 11 класу Догмарівської
загальноосвітньої школи I–III ступенів
Генічеської районної ради
Херсонської області*

Ми живемо на чудовій мальовничій землі, в Україні. Тут народились і жили наші прадіди, тут живуть наші батьки, тут корінь українського народу.

Становленню української державності передували століття боротьби наших предків, титанічна робота великих історичних та політичних постатей, просвітителів народного духу, діячів культури і науки.

Моїй Україні судилося багато випробувань та лихоліть, долаючи які вона здобула свою безсмертну славу. Упродовж багатьох століть історичного розвитку Україна не мала власної державності та єдиної території. Землі належали багатьом державам, але найбільше Росії.

Нас намагалися зробити людьми без роду та племені. Рідне слово було втопане в землю, його висміювали. Та нині українська мова, хоч не без труднощів, поступово посідає гідне місце в суспільстві.

28 років ми живемо в незалежній Україні й мусимо пишатися тим, що маємо свою державу, мову, землю, традиції та символи. Зовсім недавно ми відчули, що є частиною єдиного цілого.

Українці — народ із багатою історією, культурою, традиціями. Наша країна — частина Європи, її головна артерія. Почуття гордості змушує нас іти вперед, дивитися в європейське майбутнє. Українці самі творять історію.

Життя постійно ставить перед нами випробування. Події, що відбуваються в Україні, примусили кожного з нас відчутти причетність до своєї країни, зрозуміти, що ми — господарі на власній землі.

Свідомість українців постійно змінюється. Майдан та Революція Гідності змінили свідомість багатьох людей. Зігріта палкими серцями мільйонів національно свідомих українців з усіх регіонів, незалежна демократична держава Україна продемонструвала Європі та всьому світові, що українці — це міцна духом волелюбна нація, яка навчилася поважати себе і яка зуміла відстояти свій демократичний вибір.

Майдан став центром революції, місцем правди і свободи, площею добра, тепла, дружби, любові, братерства і гідності.

Та не всім це подобається. Росія не може пробачити Україні її незалежність. Російські сепаратисти зазіхають на територіальну цілісність нашої держави. Відбулася анексія Криму. Нині за активної підтримки уряду та президента Російської Федерації відбуваються криваві події на Сході. Там вирішується доля і майбутнє України.

Я знаю, що ми — єдині, що перемога буде за нами.

Україна — єдина, й іншого шляху в нас немає.

Саме за це зараз в АТО воюють герої — мужні, сміливі, хоробрі захисники, оборонці Вітчизни, готові скоріше вмерти, аніж підкоритися ворогові. Дорогою ціною дається Україні свобода і незалежність. І ця ціна — людське життя. Життя кращих синів і дочок.

Кожен з нас відповідає за долю Батьківщини. Від того, як ми до неї ставитимемося, залежить майбутнє нашої держави. Коли рідній землі загрожує небезпека знищення, тоді людина забуває про власне життя. Вона за будь-яку ціну намагається врятувати свою Батьківщину. В її очах немає страху, а тільки ненависть до ворога і палка любов до своєї Вітчизни.

Україна — наш спільний дім, а ми — її майбутнє, тож любимо та бережимо свою країну. Я вірю, що здоровий глузд переможе, що запанує мир. Про це мріють усі. Держава і громадянське суспільство роблять усе можливе для відновлення миру та порядку в країні, відбиття зовнішньої агресії проти України.

Я пишаюся своєю країною, молюся за неї і вірю в її щасливе майбутнє. Будьмо мужніми і своїми маленькими вчинками борімося за мир, за нашу вільну, сильну, прекрасну Україну.

І буде світ новим...

Граб Анастасія

*учениця 11 класу Ярмолинецького
навчально-виховного комплексу
«Загальноосвітня школа I–III ступенів № 1
і гімназія» Ярмолинецької районної ради
Хмельницької області*

Історично склалося (а може, це існує з прадавніх часів та зрослося із свідомістю людини), що час від часу український народ підіймається з колін, обстоюючи свою свободу та гідність. Звісно, словом «народ» я узагальнила все населення України, а це не так. Не точно. Адже частка тих людей, які прийшли на Майдан, стукали касками по бруківці, почали принципово розмовляти, слухати та дивитися українською, навіть і не наближається до ста відсотків. І далі існує категорія населення, для якої «моя хата скраю» та «на хліб не намажеш».

Дійсно, у світі все має бути гармонійно: і «хліба й видовищ», і «корисне та приємне». Та, на жаль, не все так виходить у реальному повсякденному житті. Ситість у шлунку та тепло в хаті не означають відчуття захищеності у власній країні, а фундаментальні академічні знання та висока поезія не забезпечують безбідного існування.

У час переломних моментів відбувається переосмислення суспільних цінностей, що веде за собою зміну категорій мислення. Особливо гостро це відчувається у студентській молоді, яка першою виходить на майдан обстоювати свої права.

Наймасштабнішим та найкривавішим за моєї пам'яті (мені тоді було лише десять років) був Євромайдан.

У пам'яті зринають уривки новин, переглянутих по телевізору, у вухах відлунюють вистріли та гул техніки. Згадую загальну паніку, яка

охопила і тих, хто був у зоні акції, і тих, хто спостерігав за нею з м'яких крісел та диванів.

Події кінця листопада стали переломним моментом в акціях протесту, змістивши свій акцент з проєвропейського на антиурядовий та ставши більш масовими. В офіційних джерелах зазначено, що постраждало близько ста осіб.

З'явилася окрема категорія людей, доти незнайома українцям — волонтери. І молоді, ще школярі, і старенькі пенсіонери допомагали Майдану. Хто — добрим словом та моральною підтримкою, хто — куснем хліба та мішком картоплі. Бажання бачити Україну іншою охопило більшість населення, що не могло не тішити.

Як писала лауреат Нобелівської премії з літератури, білоруська письменниця Світлана Алексієвич, «українці справді хочуть почати нове життя, і справді є небезпека, що чиновник знову зжере українську революцію. Але зараз народ налаштований рішуче, можливо, тому, що від часів Помаранчевої революції виросло нове покоління. В Україні відчувається дух часу, відчувається дух нації, що відродилася, яка не хоче, щоб її затягував російський вир...». І це дійсно так. У всіх було відчуття, що щось має докорінно змінитися.

Звісно, ніхто й уявити не міг, у що вилетиться Майдан і того, що Небесна Сотня стане першою сотнею, яка загинула за свою правду.

Військовий конфлікт на Сході України був логічним продовженням Майдану. Та, на жаль, з часом, крім бажання бачити Україну іншою, у ньому переплелися і політика, й економіка, і бізнес, і інші тіньові сторони будь-яких війн та революцій. Усе це знову перевернуло свідомість українців. До невпізнанності змінилися поняття «справедливість», «патріотизм», «волонтер» тощо. Та жодна людина, або ж і цілий народ, не здатна перебороти власні проблеми, якщо не вірить та не надіється. Тому залишається лише сподіватися, що незабаром ситуація врегулюється, воїни повернуться у свої домівки, і нарешті стане світ новим.

А на завершення своїх роздумів наведу слова Павла Тичини, співзвучні із сьогоднішнім настроєм:

І буде так —
Фальшиве небо сміхом хтось розколе.
І стане світ новий і люди, як боги,
І скрізь, де буде поле, —
Плуги, плуги...

Гриценко Катерина

учениця 8 класу комунального закладу

Сумської обласної ради

«Глухівський ліцей-інтернат

з посиленою військово-фізичною підготовкою»

Кожен з нас щиро вірить і сподівається, що в майбутньому світ зміниться. Зникнуть суспільні проблеми, політичні та економічні негаразди, особисті тривоги... Я переконана, якщо кожна людина буде патріотом, житиме гідно, то Україна зміниться швидко, стане новою державою, а громадяни — заможними й щасливими. Людям насамперед потрібно зрозуміти, що все залежить від них самих. Якщо ми хочемо, щоб світ став новим, то потрібно діяти вже сьогодні, без усяких зволікань, і починати із себе.

Нині світ розвивається стрімко, щоденно здійснюється багато відкриттів у різних сферах життя. І ми як частинка цього світу самостійно будуюмо своє життя. А чи замислюємося над тим, чи гідно ми це робимо? Чи власною працею та розумом, наполегливістю та цілеспрямованістю досягаємо бажаного? Чи не переступаємо через когось, не порушуємо неписаних законів людської моралі, не шкодимо при цьому іншим? Кожен повинен не тільки поставити собі ці запитання, а й чесно, як на сповіді, відповісти на них.

Я дуже хочу, щоб у нашій прекрасній Україні нарешті закінчилася війна, не гинули мої співвітчизники на Сході, щоб не було економічних проблем, політичних непорозумінь, різних катастроф, бідності. А щоб мрії стали реальністю, потрібно не чекати змін від влади, а кожному з нас, зокрема й учням, робити посильний вклад у розвиток нашої держави. Що конкретно можна зробити? По-перше, наполегливо навчатися, розвивати свій потенціал, щоб потім свої знання та вміння можна було використати для блага України. По-друге, жити гідно, щоб ні рідним, ні вчителям, ні державі не було соромно за нас. Прикладом громадянської свідомості та людської гідності для нас мають стати учасники Революції гідності та ООС, які ціною власного здоров'я та життя намагалися й намагаються зберегти цілісність і суверенітет України.

Що означає жити гідно? Це насамперед не проходити мимо чужої біди, не дозволяти варварам знищувати природу, дитячі майданчики, а нечесним людям — порушувати закони... І нам, школярам, це під силу!

Звісно, одна людина не зможе змінити суспільство, зробити світ новим, кращим, а життя кожного — щасливим і заможним. Тож кожен з нас зобов'язаний внести свою лепту в цю потрібну й важливу справу. І якщо ми будемо добрими, уважними один до одного, то вже зараз світ однозначно стане кращим!

Погодьтеся, не буває нічого неможливого! Людина віками мріяла підкорити небо й злетіти в повітря — і тепер у нас є повітряні кулі, літаки, космічні кораблі. Як бачимо, можливості людини і науки — невичерпні. Також невичерпним є прагнення українців жити у високорозвиненій й заможній державі. Тож саме це бажання й повинне стати стимулом діяти вже сьогодні, а не відкладати справи на завтра. Відкласти можна безглузді комп'ютерні ігри та додатки, марне витрачання часу в соціальних мережах. На жаль, зараз люди менше читають книг, значно рідше ходять у театри, музеї. Стало менше живого спілкування, яке безжально витісняє віртуальне. Однак ми повинні навчитися протистояти таким спокусам і кардинально змінити ситуацію!

Я мрію, щоб і молодь, і дорослі постійно навчалися, займалися самоосвітою та самореалізацією, працювали над собою, підвищували свій інтелектуальний та духовний рівень не лише заради власного добробуту, а й задля блага України.

Україна — дивовижна країна з багатою історією, культурою. Наша країна — наш дім, наш світ, а це означає, що ми повинні жити в ній щасливо та комфортно. Наше завдання — створити такі комфортні умови! Усе в наших руках.

Я хочу бачити свою країну першою серед прогресивних країн у всіх сферах життя, а в першу чергу — в галузі науки, економіки, освіти, медицини, адже для цього в нас є всі умови й ресурси. У нашій державі є видатні вчені, заслужені вчителі та лікарі, талановиті винахідники. Стає прикро, коли дізнаюся, що багато з них емігрували за кордон і тепер вони стали гордістю іншої держави. Невимовно болісно мені бачити й чути, коли наші найкращі спортсмени з фігурного катання, гімнастики виступають під прапором іншої держави й на честь їхньої перемоги звучить чужий гімн. Що їх змушує до цього кроку? Дефіцит громадянської свідомості, гідності, патріотизму, грошей?

Цього року дві мої однокласниці поїхали навчатися в Польщу. Вони пояснили, що хочуть у майбутньому мати гідне життя. Обрубали всі кінці, ні з ким з колишніх однокласників не спілкуються. А хто чи що їм заважає чи забороняє гідно жити в Україні? Можливо, я надто

категорична, однак я цього зрозуміти не можу! До того ж мені бабуся, яка все життя пропрацювала викладачем, розповідала, що у 80-х роках польські діти приїжджали на навчання до нас в Україну. Чому змінилася ситуація? Чому молодь десь шукає тепле місце, а не створює його тут, в Україні? Прикро...

Я хочу жити у своїй Україні, відпочивати у своєму Криму, оздоровлюватися в соляних шахтах своєї рідної Донеччини. Вірю, що так і буде, адже український народ мудрий, талановитий, працьовитий, а молодь стане могутнім двигуном прогресу та впевненого поступу до нового, щасливого життя!

Грицик Поліна

*учениця 11 класу Одеського
навчально-виховного комплексу
«Гімназія № 7 – спеціалізована
школа I ступеня з поглибленим
вивченням англійської мови»
Одеської міської ради Одеської області*

Історія України наскрізь пронизана спільним болем народу, що здавна проживав свій вік у нескінченній боротьбі: за свободу, за незалежність, за можливість бути не частиною чогось великого, а окремою суверенною одиницею. Спочатку несприйняття, потім завоювання, придушення волелюбної нації, знищення, спроби знищити з історії будь-які сліди України — все це пережили наші попередники, щоб зараз ми мали змогу писати про незалежну державу рідною мовою. У цьому полягає унікальність нашої історії: жодний народ не вистраждав стільки лише за право існувати.

Проте навіть сьогодні, коли Україна є незалежною, проблеми минулого не залишили нашу буденність. Історія залишила свій відбиток на дійсності, і це не просто пляма на реаліях життя, а криваві рубці, що досі не можуть загоїтися, нагадуючи про себе.

Неможливо говорити, що наразі все добре, коли в Україні панує роздробленість, коріння якої поринають глибоко у наше минуле, проявляю-

чись насамперед у мовному конфлікті. Голос, яким українці кричали про автентичність своєї держави, наразі звучить не всюди на території України, що є великою хворобою країни, оскільки уражає саме її серце і піддає сумніву саму ідею її існування. На думку спадає давня легенда про місто Вавилон, про вежу, що успішно будувалася лише доти, доки в ній звучала єдина мова. Чи не можна застосувати цей досвід у сьогоденній Україні? Може, лише тоді, коли в усій країні лунатиме державна мова, настане злагода і почнеться її процвітання?

Ще одна біблейська легенда дуже тісно пов'язана з українською ментальністю — легенда про Мойсея. Що тут говорити, коли більше сотні років тому визначний український письменник і громадський діяч Іван Франко вже порушив цю проблему, порівнявши єгипетський народ із народом українським, що занадто довго перебував у рабському становищі, майже змирившись із своїм статусом. «Мойсеї» змінювали одне одного, а народ усе продовжував іти, очікуючи, доки нове покоління волелюбних повністю не замінить покоління покірних та смиренних. І сьогодні нашому народу потрібен свій провідник, адже проблема самоідентифікації актуальна досі, і голос Мойсея лунатиме в кожному, відкритому до змін та боротьби.

Немає того народу, в якого немає єдиного шляху. Не тільки мовою спільною та традиціями воз'єднується він, а ще й метою, яку розділяє. Саме відчуженість народу від справ своєї країни призвела до більшості проблем нашого суспільства, адже набагато легше обговорювати проблему, звинувачуючи в її причинах «вищі сили», аніж відволіктися від скарг та почати діяти. Лише коли кожна окрема людина, що проживає під затишним «дахом» України, буде визначати себе як громадянина української держави і не лише отримувати від неї привілеї, а ще і вкладати сили в її розвиток, в Україні настане час миру.

«Я» кожної людини складається з багатьох факторів, що визначають її індивідуальність та роль у суспільстві. Нині в Україні панують демократичні погляди, а отже зростає роль народу у формуванні вектору державного розвитку. І це не безмовне стадо, що повинно працювати на благо держави, а особистості, що мають власні погляди. Саме тому зростає необхідність у тому, щоб кожен громадянин України визначав себе як частину країни, що має всі можливості розвивати себе та реалізувати свої амбіції, тим самим допомагаючи своїй державі. Якщо раніше люди могли вважати, що влада все вирішить за них, чекаючи на свого провідника, то сьогодні стають важливими погляди кожної людини, оскільки саме вони і формують громадську думку.

Настав час не покладатися на рішення влади, залишаючись пасивним споглядачем долі країни, а самостійно замислитися над своїм місцем у суспільстві і, власне, громадянською позицією. Не дивитися телевизор, чекаючи на відповіді, не шукати їх у новинах, не слухати інших, а заглянути в себе.

Ким я є? Якщо людина живе на території цієї країни, користується всіма її благами, перебуває під її захистом та має можливість реалізувати свій потенціал, сподіваюся, що на це запитання, незалежно від етнічного походження, вона відповість так: «Я є громадянином України».

Що я можу зробити для своєї країни? Насправді важливий не тільки визначний науковий, культурний внесок, не тільки самовіддане служіння державі. Патріотизм — це не тільки покора і присвята себе державі, а свідомі дії, спрямовані на її зростання і розвиток. Це також і здатність любити свою країну, незважаючи ні на що, поважати як цю землю, так і людей на ній, цінувати історію та культуру та бути небайдужим до її дійсності. Це готовність відкинути роль пасивного споглядача та перейти до реальних дій, що базуються на власних моральних цінностях. Отже, будь-який вчинок, гідний своєї країни, може стати значним внеском людини як особистості і громадянина.

Але в чому полягає гідність? Це схоже на розмову людини із собою щодо сприйняття її особистості та того, як вона хоче виглядати в очах суспільства. Це і образ, що формується у власному сприйнятті, і моральне ставлення до всього навколишнього. Поняття гідності кожен визначає для себе, і в контексті стосунків людини та країни це те, як індивідуум сприймає факт свого громадянства: ставиться до нього пасивно чи охоче діятиме під гаслом країни, яку любить; чи здатен зректися гідності щодо своєї держави та ставитися зневажливо до місця, де живе, тим самим принижуючи і власні чесноти. Всі ці рішення — в руках кожної людини, і хоча ставлення до своєї країни і до свого місця проживання в кожного індивідуальне, все це збирається, немов елементи мозаїки, в загальну картину. Отож, на певному етапі особиста гідність переростає в національну, і світле майбутнє чекає лише на ту державу, в якій народ готовий обстоювати чесноти країни, беручи на себе відповідальність за свої дії не лише як людини, а і як громадянина, частини соціуму.

І це — ключ до всеукраїнської єдності. Узгодженість кожної людини із власними моральними принципами, солідарність народу в бажанні розвитку своєї країни. Громадянська самоідентифікація — один з головних аспектів формування людини в суспільстві і важливий етап на шляху до миру і злагоди.

Гуменюк Анна

*учениця 9 класу комунального закладу
«Маріупольський міський ліцей
Маріупольської міської ради
Донецької області»*

Вечоріє. Повертаюся автобусом з ліцею додому. Вже майже п'ять років моя родина живе в Маріуполі. Ми покинули свій рідний дім у Донецьку через військові дії під свист куль та гуркіт від гусениць танків. Спочатку всі мене уникали, бо я була з ворожої території. Але зараз мене переповнює радість та гордість за себе: я вчуся в Маріупольському міському ліцеї, маю активну громадянську позицію. Тепер у мене цікаве та емоційне, мирне життя.

Попутників в автобусі небагато, ніхто не відволікає від думок. Слова в голові складаються в рядки, виходять нехитрі вірші:

Стежка від ганку,
Вдалині блищить річка,
Визначена доля —
Тут Батьківщина моя.

Кожна людина сама робить свою долю, ніякі посилання на обставини не повинні заважати йти до своєї мети, важливо лише розуміння сенсу задуманого.

Я дуже хочу, щоб Україна стала кращою. Щоб люди не тікали при першій можливості за кордон. Щоб залишалися жити на батьківщині. І для цього, звісно, треба докладати багато зусиль. Я дуже хочу довіряти людям, які зараз працюють у парламенті і вірити, що влада, яка є зараз у нас, підвищить рівень життя в країні та закінчить війну. І буде варто жити з усмішкою щастя на обличчі.

Напевно, кожна людина ставила собі запитання: «А яким же буде світ у майбутньому?» Хтось може припустити, що ми будемо борознити космічний простір у пошуку нової планети для життя, оскільки свою ми повністю виснажили. Хтось припустить, що нас захоплять представники інших галактик і люди як вид перестануть існувати. Але, як усім відомо, ми самі — творці своєї долі і тільки нам вирішувати, як ми будемо жити далі. Якщо люди нарешті перестануть ворогувати і об'єднають усі свої технології і розробки, то нас чекає нове майбутнє. Новий світ,

у якому лікуватимуть невиліковні наразі хвороби, де радісно і безпечно жити. А якщо ми продовжимо воювати одне з одним, то рано чи пізно знищимо всіх на цій планеті.

Зараз наш світ сповнений інформаційними технологіями, які ведуть у майбутнє. Щодня наш світ змінюється, стає кращим, вдосконалюється, як і ми самі. Але не всі розуміють, до чого можуть призвести ці зміни. Деякі вважають, що всі зміни на краще. Ми стаємо більш сучасними, розвиваємо душу та тіло. Деякі — що через зміни забуваємо постулати, які були створені тяжкою працею предків. Але ці обидві думки слухні.

На мою особисту думку, не можна сформувати новий світ без змін. Саме тому, якщо є бажання змін, то треба їх здійснювати. Як казав Пауло Коельйо: «Якщо хочеш змін, будь ними». Я повністю підтримую письменника. Не буде в нас нового світу, якщо ми будемо жити за старими правилами і не формувати нові цінності. Саме тому треба залишатися просто гідною людиною.

Зараз наш світ розвивається, здійснюється безліч відкриттів, роботи замінюють багато функцій людини, прогресують усі сфери життя, технології не стоять на місці. Ми ж, як частина світу, повністю вільні і самостійно можемо будувати своє життя. Всього цього вистачить, щоб крокувати у нове майбутнє.

Звичайно, як і багато інших, небайдужих до життя, я б дуже хотіла, щоб через кілька років люди раз і назавжди вирішили проблеми екологічної ситуації, важких захворювань, бідності.

Усі міста і країни можуть бути «зеленими». Адже не становить особливих труднощів висаджувати більше дерев, будувати парки і сквери. Люди неодмінно повинні дбати про природу і охороняти тварин, їздити на безпечному транспорті, їсти здорову їжу, дихати свіжим повітрям. Усе це обов'язково зробить людей більш здоровими і в майбутньому позбавить від хвороб.

Немає нічого неможливого. Людина століттями мріяла підкорити небо і злетіти в повітря — і зараз у нас є повітряні кулі, літаки, космічні кораблі. Людські можливості і можливості науки безмежні, а можливості — це опора і величезний ривок для того, щоб завтрашній день став новим.

Поодинокі ніхто не зможе змінити світ і, тим більше, зробити його краще, безпечніше і чистіше. Тому кожен з нас зобов'язаний попрацювати над собою, над своєю поведінкою і ставленням до навколишнього середовища і тих, хто нас оточує. Якщо всі ми будемо добрі і уважні хоча б одне до одного, то прямо зараз наш світ однозначно стане новим.

А що заважає зараз прийти до цього рішення, об'єднатися в одне ціле? Гордість, жадібність і байдужість? Я думаю, що пора позбутися цих вад. Адже тільки так ми можемо прийти до миру і процвітання. Але чвари між політиками і державами не дають нам іти вперед.

Нещодавно на маріупольському телебаченні була передача про нічне життя маріупольських підлітків. Алкоголь, куріння, нецензурна лексика. Шкода підлітків, які ведуть такий спосіб життя.

Я стаю дорослішою та намагаюся зрозуміти, як можна змінити навколишній світ, аби він став толерантнішим для своїх мешканців, як повірити у власні сили та підтримку суспільства.

Сподіваюся, що такі слова, як «дружба», «оптимізм», «щедрість», «співпраця» знову набувають свого первинного значення.

Я бачу новий світ як світ, у якому немає війни, де всі люди живуть у повному достатку і їм нічого не бракує. А щоб прийти до такого світу, потрібно вже зараз починати змінюватися самим і тільки потім міняти все навколо, адже все починається з самої людини.

І буде світ новим...

Це питання чи ствердження...

Це привід для роздумів та дій.

Гуменюк Богдан

учень 8 класу

Великослобідської гімназії (зі структурним підрозділом початкова школа)

Слобідсько-Кульчієвецької сільської ради

Кам'янець-Подільського району

Хмельницької області

Відмова від асоціації з ЄС, обурення, Євромайдан, розстріл, «живий Євроланцюг», спецпідрозділ «Беркут», побиття студентів, «диктаторські закони 16 січня», обмеження свободи, коктейлі Молотова, «тітушки», революція Гідності, Небесна Сотня — це реалії минулого, які стали майбутнім нашої держави. Переживши це, ми стали іншими, ми почали жити і думати по-новому, виріс рівень свідомості нашого народу.

Обраний нами шлях дуже важкий, але назад дороги немає — події, які почалися біля монументу Незалежності ввечері 21 листопада 2013 року, тривають і досі. Гідність неможливо купити за гроші. Вона або є, або її нема. Ми, Небесна Сотня, воїни АТО, волонтери, кримські татари та українці, що сидять у путінських тюрмах, і ті, кого звільнили, — довели, що вона в нас є. Історія нам доводить постійно: свободу треба виборювати, а виборовши — обстоювати.

Вірю, що ми обрали Президентом достойну і компетентну людину, яка піклується про добробут своїх громадян та захищає наші інтереси. Він виведе Україну з довготривалої кризи. Наша країна стала на шлях правди і справедливості. Я переконаний, що світ стане новим. Ми будемо мати чесних політиків, прозору і сильну економіку, забезпечену гідну старість, щасливе і безтурботне життя дітей, стабільне сьогодні.

Кожна людина вже зараз розуміє, що новий світ — це щоденні вчинки кожного.

Свідоме і толерантне ставлення одне до одного, любов і підтримка в сім'ї, повага і розуміння на роботі, усвідомлення цінності життя і неповторності кожної миті.

Для мене новий світ — це моя рідна держава: розвинена Україна, яка правильно використовує свої природні багатства, відбудувала і запустила всі підприємства, відремонтувала дороги, шанує звичаї і традиції пращурів, примножує культурні пам'ятки, знає історію свого роду. Україна — це люди, які щодня чують: «Люблю. Кохаю. Ціную. Вдячний. Цілую».

Це діти, які знають змалку, що їх не просто люблять, а поважають і рахуються з кожним їхнім словом удома, в садочку та школі.

Це дитячі садочки, які дарують дитині щастя спілкування, захист, розвиток креативності, творчого мислення. Тут діти не лише весело проводять час, а й отримують перші життєві навички, пізнають світ через гру, розвивають свої творчі здібності, стають здоровими і міцними духом, знаходять перших друзів.

Це заклади освіти, які прищеплюють любов до навчання, вчать застосовувати знання в житті, вміти аналізувати і досліджувати, а найголовніше — жити в суспільстві щасливо і мирно.

Медицина — не у реформах, а для людей і на належному рівні. Лікарі — висококваліфіковані спеціалісти, які не чекають винагороди за лікування «в кишеню», а мають гідну зарплату. І не лише вони, а й усі люди думають не про те, як вижити, а про те, де провести вихідні з користю

і для відпочинку, і для саморозвитку. Ми не відкладаємо гроші на «чорний день», а відкладаємо їх на подорожі і здійснення мрій.

Ми не збираємо гроші на лікування хворим дітям у соцмережах. Батьки не ходять з простягнутою рукою до людей, щоб врятувати дитину. Люди почуваються захищеними та впевненими в тому, що вони не самі.

Українці довіряють судам і суддям, які керуються чесними і справедливими законами, а не хабарами. Поліція захищає і дає змогу почуватися впевнено.

Усі відвідують українські магазини, купують українські продукти і не переймаються їхньою якістю. Адже все створюється якісно і корисно, а найголовніше — природньо. Крім того, українці будуть не лише заможними людьми, а людьми, які щоденно реалізують свій творчий потенціал.

В Україні буде сильна армія, юнаки і дівчата виконуватимуть свій обов'язок з честю, пишатимуться своєю службою.

Це країна без війни, вбивств, сліз і сиріт, насилля та свавілля влади, над якою мирне небо, тепле сонце, а навколо чудова природа і люди. Кожен з яких усвідомлює свою належність до нації і гордиться цим, а не цурається. Усі розмовляють своєю співочою, солов'їною мовою. Мова — це душа народу, мамина колискова, минуле і майбутнє кожного.

Збережена краса природи, створено багато заповідників, парків, садів. Ми перестали вирубувати ліси. Адже природа — це наше здорове життя і здоров'я майбутніх поколінь. Українська природа неповторна у своїй красі і повинна дарувати цю красу всім, хто живе на нашій планеті.

Кожен прагне стати щирішим, милосерднішим і добрішим, щодня змінює світ навколо, робить Україну найрозвиненішою і найсильнішою державою.

Гусар Валерія

*учениця 10 класу Летичівського ліцею № 2
Летичівської селищної ради
Летичівського району
Хмельницької області*

Історія України повна повстань і революцій за гідність та незалежність. Україна — це держава, на яку завжди зазіхали інші країни. За всю свою історію наша країна неодноразово зазнавала утисків зі сторони сусідніх держав, які насаджували свою мову та культуру. Школи закривалися, книгодрукування українською мовою заборонялося, українських діячів, які обстоювали соборність України, саджали у в'язницю.

Загарбники прагнули знищити національну свідомість українців, але українці — це сильний, волелюбний народ, який разом здатен на рішучі кроки, щоб перемогти.

Після прийняття Акту проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року українці відчували себе єдиними, маючи незалежну та соборну державу.

Нова хвиля боротьби за людську гідність та свободу почалася гордимими і впевненими словами, що облетіли не лише Україну, оселившись у серцях кожного з нас, а й світ: «Слава Україні! Героям слава!». Ці слова розбудили в нас патріотизм, переданий нам від предків, які положили свої «душу й тіло за нашу свободу». З цим гучним криком душі, який пролунав 21 листопада 2013 року, коли мирні люди вийшли з протестом проти намірів можновладців, у календарі для українців з'явився ще один пам'ятний день День Гідності та Свободи. Тут у центрі Києва, де відбулися мітинги, демонстрації, студентські страйки, українці знову довели, що ми — єдина сім'я. Кожного свідомого громадянина України охопив страх та відчай. Страх за своїх дітей, за матерів, за наше майбутнє.

Прокидаючись, ми вже звикли чути страшні цифри поранених або померлих. Кожний день ми сподіваємося, що в Україні настане мир, злагода, кожна людина стане щасливішою. Адже, хто, як не ми, на це заслуговує!

Зараз на Сході України триває війна, де гинуть тисячі свідомих українців, які обстоюють незалежність держави ціною власного життя. Сьогодні на їхню честь названі десятки вулиць України. Щороку 22 січня в День соборності України люди в багатьох українських містах створюють кількатисячні живі ланцюги, що є символом єдності українців.

Я мрію, щоб війна закінчилася, всі захоплені території повернулися до складу України. Ми, українці, здатні на все, ми можемо захистити та об'єднати нашу державу. Для цього необхідно вірити, не опускати руки. Якщо кожен українець, патріот своєї держави, буде виховувати в собі чесного, демократичного, небайдужого й життєрадісного громадянина, то Україна розквітне. Тоді ми матимемо менше сумних днів. Як говорила Ліна Костенко: «Кожному поколінню сняться свої кошмари». Нехай же для нас «кошмарами» будуть сумний настрій та дощова погода, а сни будуть лише яскравими та казковими. Наш світ стане новим, якщо ми будемо єдиними, справжніми патріотами України.

Наша сила — в єдності!

Всі разом — ми сила, єдина сім'я!

Всі разом — майбутнє держави!

Данильчук Анастасія

учениця 8 класу комунального закладу

«Луцький навчально-виховний комплекс

“Гімназія № 14 імені Василя Сухомлинського”

Луцької міської ради Волинської області»

Наше життя завтра залежить від нашого життя сьогодні. Живучи в досить складний час, спостерігаючи за життям людей, замислююся: а що буде з нами в майбутньому? Щодо цього маю різні думки. З одного боку, я сподіваюся на те, що люди задумуються над своїм життям і міркуватимуть про майбутнє в глобальному масштабі. Адже все залежить від нас. Хоча, якщо хочеш змінити світ — почни з себе, зміни себе! А з іншого боку, мені здається, що не так і просто все змінити...

Нестерпно боляче, коли вкотре читаю новини в інтернеті про загибель воїнів — захисників нашої держави. Ніхто нічого не обіцяє нашим героям, вони йдуть обстоювати незалежність через бажання волі Україні, ризикують своїм життям заради цього.

Невже ворог не схаменеться? Невже не хочеться, щоб усі люди жили в мирі та гармонії? Невже не хочеться побачити мирне небо над головою? Хтось вперто хоче знищити волю України...

Сміття... Яка наша планета забруднена!.. Хіба не можна викидати все сміття у корзини, що відведені для цього? Якщо ми не будемо дбати про нашу планету, то зовсім скоро втратимо все. Пожежі в найбільших тропічних лісах планети, аномальні погодні умови, найпотужніший тайфун за 25 років, кам'яні дощі у Карпатах... Зміни клімату — це невтішні новини з інших континентів... Лідерство України у світовому рейтингу вирубки лісів; сніг у червні, що не танув за 30-градусної спеки; смерчі, пилові та піщані бурі; аномальні зливи; опріснення Чорного моря — перлини України. Зміна клімату в Україні — реальність...

Серед перехожих часто бачу засмучених людей, які повинні важко фізично працювати, щоб заробити на прожиття. Чому наші депутати купуються в золоті, а прості люди важко працюють? Багато людей покидають країну і виїжджають за кордон, щоб заробити хоча б якусь копійку. Там вони і залишають усе своє здоров'я. Чому батьки повинні залишати свою сім'ю, не бачити своїх дітей тільки для того, щоб забезпечити їм хоч якийсь майбутнє і прогодувати їх? Чому бабусі та дідусі отримують таку мізерну пенсію? Як вони можуть прожити на такі гроші? Хочеться, щоб у близькому майбутньому їх збільшили, старші люди заслуговують на гідне життя...

Булінг... Які люди жорстокі. Тепер судять за зовнішністю. Якщо хтось не ходить у брендових речах, то він ніхто. Що за стереотипи? Хто їх встановив? Матеріальне багатство — не головне в житті. Якщо ти багатий, то хто тобі давав право знущатися над іншими людьми? Скільки людей закриваються в собі тільки через те, що їхні смаки засуджують. Кожен з нас — особистість, яка є унікальною і цікавою по-своєму. Чому для багатьох це є незрозумілим? Чому батьки не проводять такі розмови зі своїми дітьми? Дружні стосунки — запорука позитивного спілкування.

Насправді потрібно починати з себе. Що ти можеш зробити для світлого майбутнього нашої держави?

На мою думку, Україні потрібні кваліфіковані спеціалісти — освічені, добре обізнані у своїй галузі, з високими моральними чеснотами і принципами. Тому в майбутньому я хочу вступити у вищий освітній заклад, гарно вчитися і потім працювати на хорошій роботі на користь державі, щоб зробити невеличкий внесок у зміни нашої України.

Щасливе майбутнє не може бути без сім'ї. Мама, тато, я — щаслива сім'я.

Хочу здоров'я і щастя всім моїм рідним.

А ще хочу вірити, що свідомість наших людей зміниться. Відчуваю, що вона вже міняється. На моє глибоке переконання, майбутнє нашої держави належить молодому поколінню. І я щиро вірю, що молодь врахує помилки попередніх поколінь у минулому і подолає їх у майбутньому. Я належу до цього покоління, я — майбутнє України.

Дахно Олена

*учениця 8 класу Великовільмівської
філії опорного закладу Сагівської
загальноосвітньої школи I–III ст.
Сумської районної ради Сумської області*

На мою думку, в нашій країні відбувся справжній суспільний переворот, і я не можу бути байдужою до цих подій. І хоча мені лише 13 років, та все ж намагаюся слідкувати за всіма суспільно-політичними подіями, які відбуваються у нашій країні. Не скажу, що це мені цікаво, просто хочу йти нога в ногу із сучасним світом, тобто розуміти, в яку епоху я живу, і що вимагатиме від мене майбутнє.

Можливо, завдяки політиці нового уряду у нас усе ж почне розвиватися інфраструктура. Почнуть наші будівельники на наших землях будувати наші заводи та фабрики. І ми будемо підтримувати свою продукцію, а не імпортувати. І наші брати й сестри, дядьки і тітки не будуть вимушені шукати кращої долі, більших заробітних плат за кордоном, а сумлінно працюватимуть на наших фермах та підприємствах. І якщо й збиратимуть полуницю чи огірки, то на наших родючих чорноземах. Недаремно ж Шевченко-пророк писав:

У чужому краю
Не шукайте, не питаєте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі
В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля...

А взагалі, я вважаю, що однією з проблем нашого покоління є відірваність більшості українців від свого коріння та незнання історії рідного краю. Будувати суверенну Україну, сильну і могутню, потрібно починати з виховання у кожного національної гідності та любові до народних святинь.

Мені дуже приємно, що зараз телебачення і радіо у нас українське, і церква у нас тепер українська, і в усіх державних закладах лунає лише українська мова. Можливо, ось так, поступово, крок за кроком, наша мова, яка є однією з наймелодійніших, поетичних, чарівних мов у світі, стане рідною для кожного громадянина України і звучатиме скрізь: на вулиці, у маршрутці, сквері, лікарні, книгарні, магазині та просто в будь-кого з нас вдома. «І це справа кожного», — як часто говорить по телебаченню наш Президент. Починайте будувати новий світ, але почніть не із сусіда, а з себе. Адже Європа кожного з нас — у нас вдома. Не шукайте скарбів за кордоном, а станьте скарбом для своєї країни. Т. Шевченко закликав:

Свою Україну любіть
Любіть її... Во время люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Щодо історії, то роками, та ні, століттями, наші прапрудіди виборювали волю у чужоземних загарбників. Скільки мук, скільки невимовних страждань випало на долю нашої Батьківщини. Але вона вистояла, перемогла! Про ті тяжкі часи, що випали на долю нашого народу, я чула лише від мого дідуся та на уроках у школі. І раділа, як це добре, що ми не бачили всіх тих жахів війни, не чули розривів бомб та снарядів, шуму бою, плачу солдатських матерів... Та не судилося здійснитися моїм думкам. Це велике і страшне лихо, як хвороба, знову насунулося на наші землі. Та все ж ліки від цієї «чуми» у нас є. Відчайдушно хоробрі, невгамовні, відважні, прапороносці миру і гуманності, гідності та свободи — воїни АТО. Вони, як антибіотик, поступово, крок за кроком, вбивають цей насланий на наші землі вірус. Але далі, з таким сумом та болем у серці, згадуються слова Ліни Костенко: «Пішов у смерть — і повернувся в думі. І вже тепер ніхто його не вб'є». Справді, імена героїв Небесної Сотні залишить кожен у своїй пам'яті. Вони боронили нашу землю і заплатили за нашу свободу найдорожчу ціну — життя. Кожен повинен усвідомлювати весь патріотизм їхнього вчинку і не забувати імена своїх героїв.

І скоро, вже зовсім скоро, як говорив по телевізору наш Президент, ввечері в новинах будуть показувати статистику новонароджених хлопчиків та дівчаток, а не кількість полеглих бійців. І я йому повірила, і думаю, що повірив кожен українець. А віра творить дива! І, можливо, вже наступного року я зі своєю сім'єю поїду відпочивати на Чорне море у Ялту до рідної тітки у наш Крим. А родина Мусієнків повернеться додому, на Донбас, у відбудований їхній будинок. Т. Шевченко писав:

Борітеся — поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

І все ж, чи буде світ новим? Буде, якщо будемо всі разом вірити і діяти на благо нашої країни! То ж у добру путь, нележку, таємничу... І разом ми все зможемо! Сила народу — в його єдності! Разом з воїнами АТО, новим урядом та нашим Президентом ми створимо світ, у якому кожен буде просто щасливим!

Деменкова Єлизавета

*учениця 9 класу навчально-виховного
комплексу «Загальноосвітній навчальний
заклад І–ІІ ступенів – Тернівський ліцей»
Криворізької міської ради
Дніпропетровської області*

Думки, мрії, живі істоти, гвалт міста, радість і турбота — це те, що оточує нас кожного дня. Світ навколо дуже суперечливий. Він щомиті змінюється, та справжня сутність речей залишається єдиною. Сучасний світ дивовижний. Розвивається наука і техніка, технології випереджають час, ми дізнаємося все більше нового про наш всесвіт, намагаючись одного дня відповісти на запитання, яке хвилює чи не кожну людину, — хто ми такі та навіщо ми з'явилися у цьому світі. З розвитком технологій змінюється і суспільство. Світ стає ширшим та дає людям можливості, про які вони раніше могли

лише мріяти. Поняття, які раніше вважалися нормою, відходять у небуття, відкриваючи шлях для нових сучасних та толерантних стосунків у суспільстві. Тож постає питання: а яким буде світ завтра?

Незважаючи на стрімкий розвиток технологій, самі люди у нашій країні не дуже поспішають змінюватися. Вони все ще побоюються активно виступати зі своєю громадянською позицією, обстоювати і захищати свої права. І їх можна зрозуміти. Десятиліття обмежень свободи слова та репресій відносно непересічних індивідумів і творчих особистостей нав'язали людям страх вільно і привселюдно висловлювати свої думки. А хтось навмисно заганяє вільномислячих людей у рамки, лякаючи їх байками про фальшиві цінності, яких треба сторонитися. Вони намагаються повернути ті часи, коли можна було лише мовчати та покірно виконувати накази. Чому ж деякі люди вірять їм, коли за омріяну свободу вже було пролито так багато крові невинних людей?

Діти міряються тим, у кого кращий телефон, і цькують тих, хто не відповідає стандартам суспільства. Ми почали забувати про доброту та повагу до чужої думки. Але глобальні зміни в суспільстві інколи не можуть обійтися без жертв. Найбільшою ж жертвою стали життя людей заради Революції Гідності. Наше покоління — це покоління Майдану, воно підсвідомо відчуває Майдан, його героїзм і трагізм. Я вважаю, що Майдан ще не завершився, бо далеко не всі ідеї Майдану втілені в життя — його вистачить і на наше покоління. Але він не був марним.

Революція Гідності залишила глибокий слід у нашій сучасній історії. Вона закарбувалася в пам'яті українців назавжди як приклад нескореності українців та прагнення до кращого життя. Великою ціною наша нація виборола своє право на гідне європейське майбутнє. Ми впевнено рухаємось у напрямку Свободи, людської Гідності, європейських цінностей та Надії на нове Майбутнє. Майдан та Революція Гідності — це наш дороговказ.

Я вважаю, що наше суспільство, особливо молоде покоління, повинне бути єдиним у своєму прагненні до змін: багато вчитись і працювати, думати і мислити, змінювати свідомість, бути небайдужими, гуртуватись у громадські організації, дбати про колективне, а не особисте благо, сповідувати європейські цінності, бачити світ у його різноманітності.

На мою думку, в майбутньому деякі тренди в процесі розвитку почнуть суперечити один одному. І в людства виникнуть нові актуальні проблеми. Проте на перший план вийдуть особисті навички та вміння. Особливу цінність будуть мати індивідуальні таланти. Обдаровані художники, поети, музиканти, спортсмени, фахівці...

Місце у світі — це насамперед професія. Кожна людина прагне до гармонійного життя. Я вважаю, що дуже важливо реалізувати себе у всіх сферах життя, тому в майбутньому мені б хотілося поступити до університету внутрішніх справ, отримати омріяну роботу, бути корисною суспільству, брати участь у громадському житті та виховати хороших дітей.

Отже, світ стане новим — він невпинно змінюється, а зміни починаються зсередини, з людини. Важливо правильно будувати життєві принципи, саморозвиватися та передусім здобувати перемогу над собою, над власною інертністю, щоб рухатися вперед — до мрії. А мрію я про найкраще майбутнє і хороших людей у ньому. Адже до здійснення моїх мрій проклали шлях п'ять років тому справжні Люди — Герої Небесної Сотні.

Денисенко Катерина

*учениця 8 класу Конопотської
спеціалізованої школи I–III ступенів № 9
Конопотської міської ради
Сумської області*

Країна моєї мрії

Україна — країна квітучих садів, безмежних полів, високих гір, повноводих річок. Україна — країна, оспівана поетами і композиторами, змальована художниками, описана із захопленням закордонними гостями. Що ж сьогодні сталося з тобою, наша нене?

Ліси вивезли. Річки висихають. Невже за це боролися наші предки?

Але я вірю, що так триватиме недовго. Уже зараз помітні суттєві зміни.

Навіть зараз Україна може похвалитися своїми досягненнями в різних галузях науки.

Наші Руслана Лижичко і Джамала гордо заявили про себе на Євробаченні. Андрій Шевченко та брати Кличко підкорили світ своїми спортивними досягненнями. Сьогодні ми впевнено йдемо до Європи. Будуються дороги, затишнішими стають вулиці міст і сіл, кожна молода людина прагне здобути престижну освіту. А уявіть, що буде далі...

Протягом усіх років українці були справжніми патріотами, незважаючи ні на що, завжди захищали й намагалися «висмикнути країну з лап агресора», і завдяки нашим молодим дипломатам це вдалося. Отже, з упевненістю можемо сказати, що вже в недалекому майбутньому наша держава стане авторитетом серед європейських країн, її думку будуть поважати і прислухатимуться до неї. У майбутньому всі українці стануть досвідченими та успішними, зможуть подорожувати, куди заманеться, будуть впевненими у своїй медицині і не боятимуться лікарів. Батьки не будуть хвилюватися за освіту, яку отримуватимуть їхні діти. Кожен стане патріотом не на словах, а на ділі. А найголовніше — в Україні буде панувати мир. Вона ніколи не зазнає жаху війни, не буде більших переселенців, катастроф, убивств та нових днів пам'яті. Українці в майбутньому матимуть багато можливостей: без проблем здобути кілька освіт, запроваджувати свій бізнес, вивчити декілька мов та поїхати в навколосвітню подорож. Не існуватиме межі між Західною та Східною Україною, бо люди зможуть відпочивати в будь-якому куточку країни, всі почуватимуться одною великою родиною, не буде ворожнечі та ненависті між представниками різних регіонів. Люди будуть ходити по магазинах, не хвилюючись за ціну та якість продуктів і речей, адже в цій незвичайній країні буде все найкраще, найякісніше та за доступними цінами. Діти та дорослі ходитимуть вулицями, не боячись, що будуть стріляти. У майбутньому наша країна буде найпрекраснішою в цілому світі, і ніхто не зможе її зруйнувати або занапастити. Це все дуже добре, але моя найзаповітніша мрія про незалежну Україну — це щоб ніхто не зміг загарбати або роздірати її на шмаття. Сподіваюся, що це не тільки моя, а й ваша мрія, оскільки великі справи починаються з маленьких.

Україна — молода країна, але про нас уже говорить світ, нас знають як незалежну державу і не тільки за подіями на Сході. Але, я впевнена, і на Донбасі запанує мир. У моїх мріях наша держава в майбутньому є вільною і незалежною.

Впевнена, що це не тільки моя мрія, а й багатьох моїх однолітків. Та так і повинно бути, бо кому, як не нам, будувати нову державу — країну своєї мрії.

Україно, мамо рідна! Будеш ти радіти за своїх синів і дочок, за свої землі, поля і ліси, за стрімкі гори і швидкі ріки. І засяєш гордо на карті світу як красива країна з гостинним і трудолюбивим народом.

Я впевнена: так і буде!

Дзуган Катерина
учениця 10 класу
Іванівського ліцею № 1
Іванівської селищної ради
Херсонської області

Український народ, споконвіків переслідуваний за свою мову, знищений, покалічений історією та випробуваннями, все ще стоїть на ногах і намагається встояти, щоб побудувати своє життя. Українці завжди захищали свої права, й одним з прикладів цього стала Революція гідності. Ця подія збрала тисячі людей, тисячі однодумців; десятки з них поклали своє життя, відстоюючи честь і гідність співвітчизників.

Революція гідності розпочалася як «Євромайдан». Це був протест проти раптового рішення Януковича не підписувати Угоду про асоціацію з Європейським Союзом. Все змінилося після 30 листопада, коли молодих людей на Майдані жорстоко побили сили спецназу під назвою «Беркут». Майдан перетворився на революцію проти свавілля, тиранії, проти відчуття того, що людина — це безпорадна іграшка держав. Це був бунт проти панування бандитів, проти того, щоб поводитися з людьми, як з речами.

Юрій Прохасько був серед тих, хто відгукнувся на заклик психотерапевтів у дні після розправи. Останні ночі лютого 2014 він провів на Майдані, наближаючись до людей, які впали в розпач, намагаючись переконати їх, що вони не одні. Це був досвід, який дав йому величезне уявлення про революційну душу. Він описує: «Але я не зрозумів одного — для мене це була межа мого власного досвіду — я не зрозумів того моменту, коли людина готова померти... І там я це зрозумів... це відхід, рух за межі Я, коли ти переживаєш себе з людьми, готовими померти за тебе, зробити себе вразливими за тебе, перенести тебе, якщо ти поранений...».

Під час Євромайдану багато українців були розчаровані відсутністю реальної підтримки Європи. Адже революція починалася саме як «Євромайдан» і свідчила про пристрасне бажання стати частиною Європи. І таке прохолодне ставлення з боку європейських країн було ніби ознакою нерозділеної любові. Ця прохолода була обумовлена багатьма факторами. Був і фінансовий інтерес: російські олігархи прагнули зберегти свої гроші в Європі.

Майдан був не лише політичним протестом, а й цілим альтернативним суспільством. Спонтанна самоорганізація створила розвинуту інфраструктуру: відбувалися покази фільмів та концерти, була налагоджена

робота бібліотек, кухонь, пунктів розподілу одягу та надання медичної допомоги. На Майдані люди жили так, ніби вони вільні. Люди відчували та брали на себе відповідальність за це паралельне суспільство. Одяг, продукти харчування і ліки дарували та роздавали безкоштовно.

Одразу після революції відбулося російське вторгнення, яке завадило впровадженню змін, що вже почали відбуватися. Почалася війна, яка триває вже п'ять років. Якщо Майдан був майже ностальгічним нагадуванням про той час, коли люди все ще вірили в правду, то початок війни на Донбасі за формою нагадував гротеск постмодерну. Людей вбивають у реальності з причин, які є вигадкою. У поемі Сергія Жадана є рядки, які це доводять:

За кого він воював? — питаю. Не знаємо, — кажуть, — за кого він воював.

За когось воював, — кажуть, — а за кого — не розбереш.

Я хотіла би зазначити, що під час цієї війни вже загинуло понад 10000 людей; з'явилося приблизно два мільйони внутрішньо переміщених осіб, які втратили свої будинки та стали біженцями у власній країні.

Про ці страшні події знято безліч фільмів, написано безліч книг, і не тільки в Україні, а й за кордоном. Наприклад, фільм «Майдан» українського режисера Сергія Лозниці, в якому розповідається про хід революції: від мирних мітингів на Майдані Незалежності до кривавих вуличних боїв між протестувальниками і міліцією; документальний фільм «Зима у вогні» знятий режисером Євгеном Афінеєвським за сприяння платформи Netflix. Американська історикиня Марсі Шор випустила книгу «Українська ніч: інтимна історія революції», що базується на оповідях активістів і бійців, батьків і дітей. Українська письменниця Христина Лукашук створила казку, завдяки якій вона пояснює наймолодшим українцям події зими 2013–2014 років у цілком міфологічному ключі.

Юзеф Тішнер, польський богослов і філософ, який був капеланом «Солідарності», писав: «Революція — це подія у царині духу. Кожна людина змінилася. У новій людини немає і сліду глини, з якої сформували колишнього раба, васала, робочу силу. Люди не можуть, навіть якщо хочуть, повернути колишню форму. Зараз у них різні кістки». Майдан змінив душі людей; це був унікальний досвід, який підштовхував людей замислитися над найважливішими питаннями: що для них має найбільше значення; що таке добре, а що зло; для чого варто жити і заради чого варто померти.

Дзюба Владислав

учень 10 класу Криворізької
спеціалізованої школи I–III ступенів № 70
Криворізької міської ради
Дніпропетровської області

Гідність — це вміння себе тримати, особистий стоїцизм. Вона, як тіло, повинна огортати душу людини, але її іноді так легко втратити... Так, ти сам для себе вибираєш: бути ніким чи після себе слід лишити.

Гідність людини — це сенс життя. Кожен із нас знає, що таке гідність. Ця категорія — це особисте «я», враження від тебе як людини в очах інших. Кожна людина хоче дійти до свого ідеалу. Хтось планує стати вчителем, пожежником, поліцейським чи кимось іншим. Та гідна людина завжди залишається патріотом своєї країни, бо як можна не бути патріотом землі, де ти виріс і живеш. Треба діяти, не сподіваючись на диво. Дієвий патріотизм пов'язаний із активністю кола небайдужих людей, дій громадян, які посилюють життєздатність своєї Батьківщини, а не просто одягають вишиванку на свята.

А як же велося засудженим за свої переконання українським письменникам — політв'язням двадцятого століття? Замучених, але нескорених було доволі. Хіба ж це не образа гідності українця? Як тут не згадати Шевченкове «Караюсь, мучуся, але не каюсь» або ж Франкове, пройняте болем, але й гордістю за незнищений дух синів України, що, мов той міфічний Фенікс, щоразу постає з попелу неушкодженим: «Народе мій, замучений, розбитий, мов паралітик той на роздорозжжю. Людським презирством, ніби струпом вкритий, твоїм будучим душу я тривожу». Чи змінилося щось нині? Зовні в політиці — ніби так, а на практиці — ті самі тортури і тюрми за «криве слово» проти тоталітарної моделі правління Росії. Нас знов намагаються загнати в якісь рамки. Як на мене, то лозунг письменницького «Братства Тарасівців» у ХХ столітті не втрачає актуальності й нині: «... Визволимо народ з того гніту, в якому він перебуває, задля користі людської дамо ще одну вільну (!) одиницю». Скажете — утопія?! Але не так давно ми стали свідками чудової події: прилетіли визволені з російського полону наші моряки, режисер Олег Сенцов — постраждали невинно, бо Україну несли в серці.

Зневажена людина — карб на совісті держави, тому на шляху до Європи політикам ще є над чим працювати, оскільки кредит довіри вже майже вичерпався. Мені, та й не тільки мені, не подобається ставлення політиків

до людей в Україні. Дуже болить серце за зневажених її синів в історичному минулому та в сучасності — під час подій на Майдані. Україна — дуже гарна та неповторна. На неї чекає велике майбутнє, але люди, які вирішують долі мільйонів, іноді, не замислюючись, гублять її. Чому багато людей їдуть заробляти в Польщу та інші країни? Якщо б нашому народу надавали те, що нам треба, наприклад робочі місця, належну освіту для молоді, адекватну заробітну платню та інше, або хоч би не заважали самостійно діяти на благо, розбудовуючи країну, то ніхто б і не їхав деінде у світі, бо їм було б добре і в Україні. Людям природно обирати краще місце для подальшого життя, та, як відомо зі слів Кобзаря:

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра,
а ви претеса на чужину
Шукати доброго добра.

Цього року Україна святкувала вже 28-му річницю своєї незалежності. 24 серпня 1991 року прийнято Акт проголошення незалежності України, Верховна Рада України постановила вважати день 24 серпня Днем незалежності України і щорічно відзначати його як державне загальнонародне свято.

21 листопада 2013 року в Україні розпочався Євромайдан з численними мітингами, демонстраціями, силовою протидією — і результатом стала Революція гідності. Слова Ліни Костенко про Україну виявились пророчими: «Так, держава — це я, а не те, що вони з нею зробили. І якби кожен усвідомив, що держава — це він, то досі у нас вже була б достойна держава».

Російська інтервенція до Криму — військова операція, здійснена військами без знаків розрізнення на території Криму з 20 лютого 2014 року з метою анексії Кримського півострова. Це стало початком збройного конфлікту між Росією та Україною. Великий «російський ведмідь» знову підвів свою голову, хижо поглядаючи та ревучи... Військовий конфлікт був розпочатий російськими військовими, що вдерлися на територію України, на Донбас, у квітні 2014 року після захоплення Росією Криму і проголошення «державних суверенітетів» ДНР та ЛНР.

Багато людей, які проживають на території Криму, стали громадянами Росії. Люди, подібно звірам, шматують державу надвоє: одні — за те, щоб бути у складі України, а інші — у складі Російської Федерації.

Як говорить народне прислів'я: «За парканом яблука солодші». Стомлені від безгрошів'я та втративши віру в обраних політиків, українці піддалися на нові облудні обіцянки Росії «захистити своїх громадян». Та яблучка виявилися не такими й смачними — дуже швидко приспана советська гідра тоталітарного режиму в новій подобі вишкірила свої пащі. Більшість жителів півострову становлять українці, які за політичними обставинами мають жити під урядом Росії. З кожним роком на території Криму українських номерних знаків стає дедалі менше, ніж я помічав декілька років тому.

Громадяни України та Росії сподіваються на перемир'я між країнами, чекаючи закінчення війни на Сході. Тому не робіть помилок, за які доведеться платити вашим дітям. Відкриймо нову, щасливу й вільну сторінку нашої історії разом!!!

Дорош Анна

*учениця 9 класу навчально-виховного
комплексу «Балтська загальноосвітня
школа I–III ступенів № 2 – гімназія»
Балтської міської ради
Одеської області*

XXI століття — світ технологій: сучасних, деякою мірою корисних та необхідних для людства. Справді, ми не уявляємо своє життя без сенсорних смартфонів, пральних машин та інших електричних приладів для допомоги у господарстві. Адже вони полегшують наше життя та економлять наш час для інших справ. Неможливо уявити хоча б день без електрики, навіть декілька годин нам вкрай важко протриматися без того, чим ми користуємося кожну хвилину. Сучасні підлітки взагалі можуть цілодобово проводити час наодинці з улюбленим телефоном. Також ми часто спостерігаємо за дорослими батьками, які не звертають увагу на маленьку дитину, що просить в них приділити їй час, а сидять у соціальних мережах.

Чи правильно населення використовує сучасні технології? Звісно, ні! Якщо у нас є змога швидше виконувати свої справи завдяки

електроприладам, то це не означає, що нам необхідно брати свій гарненький ноутбук чи щось інше та дивитись годинами відео або ж сидіти в соціальних мережах. Це означає, що ми маємо кликати своїх друзів та разом проводити вільний час на природі, дихаючи свіжим повітрям. Спілкуйтеся, вигадуйте нові приводи для веселощів та незабутньо проводьте свій дорогоцінний день! Це йде на користь передусім вам самим, тому що свіже повітря добре впливає на наш розвиток, а ось різноманітні електроприлади шкодять нашому здоров'ю та зменшують роки життя.

На мою думку, необхідно замислитися над цим і змінювати себе та навколишній світ. Адже нині рідко зустрічаються люди, готові подати руку допомоги та не залишити вас наодинці у важку годину. Ми часто можемо спостерігати за боулінгом, та не завжди маємо змогу врятувати товариша від морального гноблення, що є вкрай неприємним для нас. Мабуть, кожен бажає мешкати в гідній країні, де немає місця насильству над дітьми та дорослими. Але ж як покращити цю ситуацію та зменшити кількість злочинців у нашому світі?

По-перше, ми повинні починати з самих себе та в кожній ситуації допомагати ближньому своєму. Не ображайте людей та не кепкуйте з них, адже це поганий приклад для молодшого покоління. Ми маємо показувати те, що до кожної особи необхідно ставитися з повагою та шаную. Нещодавно я знайшла безліч відео в соціальних мережах, де кривдять дітей та дорослих і жорстоко знущаються з них. Люди, зупиніться! Я не могла стримати сліз та вимикала ці відео на третій хвилині перегляду, а то й раніше. Звісно, це постановка, але вона базується на реальних обставинах. Це жах! Чому, чому людям так до вподоби вбивати морально та фізично всіх, хто трапляється на їхньому шляху? Не розумію і ніколи не зрозумію! Кожна людина має право на життя, честь та гідність, і ніхто не повинен руйнувати її мрії та прагнення. Поважайте одне одного та будьте чемні з кожною людиною, незалежно від того, до вподоби вона вам чи ні.

По-друге, необхідно лімітувати кількість жорстоких відео в соціальних мережах, які навчають поганому та не корисному для сьогодення. Я впевнена, що якщо б шкідливі відео видалялися, то світ був би краще! Адже сучасне покоління не бере до уваги слова батьків та їхній життєвий досвід. Їм краще переглянути щось цікавеньке та повторити за акторами з соціальних мереж. Отже, необхідно терміново лімітувати відео, які пропагують насильство, та створювати якнайбільше нових і цікавих повчальних уроків про честь людини та її право слова.

Чиніть завжди так із товаришем, як би ви вчинили з собою, і бажайте завжди кращого всім людям на планеті. Тому що з кожною щасливою людиною покращується наш світ, і ми вносимо прекрасні зміни в нього. Залишайтеся завжди людьми і ніколи не карайте ближнього, а бажайте завжди всього найкращого для нього. Адже кожна особистість повинна мати право на гідність і свободу. Не потрібно нікого повчати за своїм увлеченням. Нехай людина сама обирає, як краще чинити в тій чи іншій ситуації та як знайти вихід з неї. Не позбавляйте її цього права та не на-полюгайте на своєму виборі. Якщо буде потрібна ваша допомога, товариш завжди звернеться до вас за нею за необхідності.

Я дуже пишаюся тим, що в нашій країні людина має право слова та право на повагу до честі. Це дуже важливо для кожного і абсолютно правильно зі сторони держави. Завдяки цьому люди почуваються безпечніше та не відчують загрози для себе. Кожен чинить так, як вважає за потрібне, і не повинен звітуватися ні перед ким, як у давні часи. Мабуть, це одне з найкращих рішень для захисту персони в її особистому житті. Варто тільки замислитися, як важко було в стародавні часи, коли населення чинило так, як накаже керівник країни. Коли людина не підкорювалася наказу, її страчували. Це було дуже жорстоко і жахливо.

Наше сьогодення неймовірно прекрасне, адже кожен проводить свій час, як забажає, і за це його не буде покарано. Але потрібно пам'ятати: якщо ви знущаетесь над людиною, будете нести відповідальність за законом. І це правильно, тому що ніхто не має права насильно втручатися в життя інших людей та принижувати їх.

Насамкінець повторю: не будьте залежними від сучасних технологій та ні в якому разі не беріть приклад з відео, які пропагують булінг. Краще проводьте більше часу з друзями та пояснюйте одне одному, як важливо цінувати честь людини. Кожна людина — особистість, і ми не маємо порушувати її право на вибір. Ставтеся одне до одного з гідністю та зміняйте світ на краще!

Дрозд Марія

*учениця 11 класу опорного закладу
навчально-виховний комплекс
«Чаплинська школа-гімназія»
Чаплинської селищної ради
Херсонської області*

Холод. Ви відчуваєте його? Проте вітер, який штовхає у спину, чомусь зовсім не осінній. Чому? Герої повертаються. Вони знову хочуть бути тут, хочуть змінювати світ і надалі, хочуть тепло обійняти своїх рідних, хочуть залишитися в нашій пам'яті.

Спрага. Я відчуваю спрагу. Мені не вистачає тої джерельної води, яка сторіччями протікала під палючим українським сонцем. Під сонцем моєї батьківщини. Під великою яскравою зіркою, яку захистив я. Під безкрайнім вічним небом, яке стало моїм оберегом. Адже саме я — той біль, той страх, та пам'ять, яка з роками втрачається.

Новий світ. Що ми завжди уявляємо? Звісно, найбанальніші речі. Це світ, побудований на щирості, на безпроблемних роках, на винятково світлих і радісних подіях. Ми доведемо, що люди втрачали себе серед нескінченного вогню не аби за що. На цей раз не змарнуємо свій черговий «другий шанс». Зробимо все по-новому, краще, без прогалин у нашому плані. Адже ми на це заслуговуємо. Змінимося самі — і змінимо світ. Хто, якщо не ми, виведе все на новий рівень?

Юліан Вассиян сказав: «Без честі нема людини», проте про яку честь може йтися, якщо немає людяності? Саме за цим принципом у нашому випадку має будуватися новий світ. Найголовніша проблема сьогодні — відсутність людяності. Ми не розуміємо одне одного, не відчуваємо одне одного і через це не в змозі прийняти ані себе, ані інших. Люди вбивають людей. Чому? Тому що не зрозуміли, недочули, недобачили, недоговорили, не порозумілися. Тому що не захотіли цього. Тому що сховати обличчя в балаклаві, взяти холодну зброю в руки, якими потім ніжно обіймеш свого маленького сина, набагато легше. Простіше, ніж дослухатися і зрозуміти, ніж прийняти свого брата, ліпшого друга, себе. Усвідомити, що, вбиваючи інших, ти передусім вбиваєш самого себе — це, напевно, дуже складно. Важче, ніж зрадити себе як людину. Занурюючись у п'ятому, вишукуючи свою ціль, ти не думаєш, що зараз забереш батька чи матір у дитини, ровесника твого сина. Твоя рука не здригнеться. І не думаєш про те, що водночас ти несвідомо додаєш до списку наших захисників іще одного Героя України.

Наша сила — у нас самих. На жаль, слабкість також. Ми сильні! Змінимося, вистоїмо, виживемо. Проте зробимо це не як люди, патріоти, а як статистичні дані в записнику чергового маніпулятора нами. Ми стали просто цифрами. Кількість убитих, засуджених, поранених, овдовілих, осамотілих, хворих... Це про нас. Усі ми — маріонетки в чийсь впливових руках. Їм не потрібні люди. Вони потребують бездушних іграшок — без власних думок, із запрограмованою материнською платою всередині, яка не розрахована на таку відчайдушність, на яку завжди йдуть люди. Прості, незарозумілі, справжні — ми, народ. Усю довгу історію то замкнуті в кайданах, то вільні й незалежні. Проте вибору більше немає. Потім не буде, як раніше. Наша нова країна і новий світ не дозволять нескінченній кількості людей бути під пресом усе своє життя. Вони побудують сучасні стандарти і правила, не залишать нічого від того неспокійного і болючого минулого світу. Не згадають імен тих, хто давав брехливі присяги, не залишать у пам'яті страшних дат, назавжди закарбованих в історії. І, можливо, забудуть про сміливих, небайдужих, відчайдушних нас, які були готові робити, говорити й писати те, що не прийнято для того, щоб побачити новий світ.

Я — останній патрон, гучний постріл, вогонь, твоя кров, твій страх, вічність і порожнеча. Я — та найстрашніша подія, сльози, молитви, квіти. Я — не праведність і не гріх. Я — пам'ять про них. Про молодих і веселих, у яких вогонь в очах і юність у душі, їм байдуже все, здається, окрім одного. Окрім того, за що вони, не вагаючись, втратили своє життя. За нас. За світ, який ми ще не втратили, який ми ще можемо змінити. Люди закарбують усі сцени тих жахливих подій у своїй пам'яті. Запам'ятають імена всіх героїв. Усвідомлять, що ми ніколи не повинні повторити це ще раз, що ми ніколи не дозволимо нашим майбутнім дітям зрозуміти на власному прикладі, як зростали їхні батьки, вони ніколи не скажуть: «Розбуди мене, коли це все закінчиться. Коли знову буде не страшно».

І буде світ новим... Без того болю в душі. Без страху однієї ночі не прокинутись. Без розуміння того, що на місці всіх тих людей, чоловіків і жінок, могли бути мої близькі. Без рук, які з кожним днем стискають горло дужче і дужче. Без вас. Проте не тому, що ми хочемо вас забути. А тому, що мріємо про те, щоб ви більше не поверталися голосним свистом вітру, холодним листопадом і сильним дощем. Щоб ви були спокійні там, де зараз є. Там, де більше ніколи не пролунають постріли і не проллється людська кров. Світ стане новим. І обов'язково буде кращим. Завдяки вам, Герої. Без вас ми — ніщо. І якби не ви, то нас чекав би вічний холод.

Дрьомова Ангеліна

*учениця 8 класу комунального закладу
«Навчально-виховний комплекс “Спеціалізована
школа I–II ступенів – ліцей” № 157
Оболонського району м. Києва»*

І буде світ новим...

Яким же він буде? Припускати можуть усі. А сказати напевне — складно, як для науковців, так і для мислителів. Що ж у новому світі справді стане новим для мене, моєї країни? Усього світу загалом? Від кого буде залежати майбутнє?

«Від влади!» — такий «прогноз» чую майже не щодня. Але я не вірю, що саме завдяки керівництву країни наше життя дійсно стане кращим через хтозна-скільки років. Якщо нічого не змінити, то ми тільки й будемо тішитися барвистими картинками з казкових розповідей політиків-популістів. І що ж нам залишиться? Бездумним мрійникам — сліпо вірити всьому, що їм скажуть. А реалістам — або просто примиритися з таким розкладом речей, або розпочати довготривалу та виснажливу боротьбу за правду. За таких обставин новий світ ніколи не «оновиться», а майбутнє не стане світлим, а навпаки — потемнішає. Отже, всі хто сподівався, жадав «нового світу», побачать його лише на папері, на сторінках фантастичних романів. Я з гіркотою думаю про таке темне майбутнє.

Неохоче оживає в уяві безрадісна картина. Викинувши зі своєї голови безнадійні та сумні фантазії, я звертаюся до себе, до голосу свого розуму: чи хочу, щоб моя, і не тільки моя доля склалася саме так? Одразу ж відповідаю, бо відповідь знаю наперед: не хочу! Не хочу бути сліпим кошеням, що шукає істину серед усього, що є навкруги. А як же мені і взагалі всьому людству забезпечити собі світле майбуття та бути в ньому впевненими, як змінити світ?

Багато мислителів висловлювали свої міркування з того приводу, що для глобальних змін у світі треба починати з себе. І я приєднуюся до їхніх думок. Якщо я чи будь-який інший пересічний підліток або дорослий почне змінювати щось у собі на краще, приміром позбудеться хоча б однієї поганої звички, то на це рано чи пізно звернуть увагу інші. Особливо якщо це буде людина поважна, шановна, то її оточення рано чи пізно почне брати з неї приклад. І так далі. «Змінюючи себе, ми змінюємо світ». Цю фразу було проголошено ще за часів античної Греції, але як

бачимо, вона є слушною навіть зараз. Чим більше ми змінюватимемо цей світ на краще, чим більше робитимемо кроків до добра, хай і невеличких, тим швидше будемо просуватися вперед, тим ясніше і впевненіше зможемо дивитися у завтрашній день. Яким би довгим не здавався шлях у майбуття, ми все одно мусимо ним іти, бо так влаштовано світ та іншого вибору ми не маємо.

Але від чого ж ще буде залежати доля нашого майбутнього? Від якої важливої людської якості, якою так часто нехтують?

Відповідальність. «Немає волі без відповідальності» — цей вислів, знову ж таки, побутував ще за часів Стародавньої Греції, проте не втратив слушності навіть зараз. Якщо я і все моє покоління водночас опустимо руки та добровільно відмовимося відповідати за своє майбутнє, за майбутнє своїх дітей та онуків, правнуків, то приречемо не тільки себе, а й усі майбутні покоління на повну залежність від жорстоких диктаторів. Якщо ми відмовимося відповідати за таку, як зараз багато хто каже, «маячню» як навчання, то новий світ нікому буде будувати.

Якщо ми обмежимося навчанням у звичайній школі, та ще й не надто старанним, то ніколи не зведемо справді нового світу. Ми просто назавжди зациклимо наше життя і життя наших нащадків, утворимо міцне коло, яке доведеться розривати майбутнім поколінням. Ми також маємо бути відповідальними за свою освіту, адже недалекого неука набагато легше обвести навколо пальця та змусити зійти з правильного шляху, зокрема зі шляху до будування нового світу.

Новітні технології стрімко розвиваються. Наприклад, уже існують країни чи окремі їхні частини, де є своя власна Інтернет-мережа. Вона відрізняється від звичної нам тим, що має фільтри, які не пропускають певну інформацію. З першого погляду, це щось геть незначне, але це вже є певним обмеженням вільного доступу до інформації. Отже, можемо зробити висновок: новітні технології можуть вдало слугувати теперішнім і майбутнім диктаторам. А що ж лишається мені і всьому юному поколінню? Здобувати освіту та навчатися відповідати за себе та свої вчинки.

Дудзяк Богдана

учениця 10 класу

Кам'янець-Подільської загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 10

Хмельницької області

Прошло вже п'ять років після подій на Майдані 2013–2014 років. Мені на той час було дев'ять, і, граючись, я бачила, що мама плаче, дивлячись новини. Потім вона телефонувала комусь, знову плакала, розповідала про те, як ті нелюди зможуть потім жити, спати, ходити по землі, як можуть вбивати молодих людей. Я була налякана, запитувала маму: «Що відбувається?». Мама, як могла, пояснювала, що погані люди захопили Україну, роблять погані справи, а добрі люди, які не погоджуються з несправедливістю, вийшли на протести в Києві, вимагаючи будувати нашу країну європейською державою, де всі мають жити по закону, в добробуті і злагоді. Погані ж люди не згодні з такою позицією, вирішили силою приборкати молодь, почалися бійки і смерті.

Так приблизно мама мені пояснила ту ситуацію, яка відбувалася в країні; мене це лякало, але все сприймалося через призму простої дитячої цікавості і страху. Боялася, щоб у нашому місті не було того вогню і чорного диму. Саме вогонь і дим залишилися страшною і яскравою картинкою в пам'яті з того часу.

Потім влітку ми не поїхали на відпочинок в Крим. Чула багато розмов про те, що ми не зможемо поки туди їхати, від того було сумно.

Ці переживання п'ятирічної давності залишили в моїй пам'яті яскравий вогняний слід. Я часто думаю про ті події, але вже більш глибоко: хочеться прочитати про це якісь публікації, дізнатися думку інших людей, того часто звертаюся до інтернет-сторінок молодих блогерів, журналістів. У нашій школі проводяться заходи, присвячені Револуції Гідності. Про це ми розмовляємо з учителями, я знов повертаюся з цими розмовами і роздумами до мами. Тепер наша розмова — розмова двох дорослих людей.

Але тільки одне для мене залишається незрозумілим: коли погляди людей почали так різнитися, чому люди поділилися, чому більша частина країни підтримала європейський напрям розвитку країни, але були й ті, які боялися цього так, що підняли зброю проти тих, хто мав іншу думку? Для мене залишається незбагненим, як могли хлопці у формі дивитися через приціл снайперської гвинтівки в очі інших хлопців, які стояли навпроти? А потім виконали той страшний наказ — стріляти.

Коли читаю про долі тих людей, які залишили своє життя на Майдані, часто вражає, що звичайні громадяни, які так само, як інші жили своїм життям, займалися улюбленими справами, будували плани на майбутнє, вийшли на Майдан. Вони не стали осторонь того, що відбувалося, не були байдужими. Таких людей було багато, і саме це відрізняє нас, українців, від інших: ми можемо відстояти свої права і свободи і робимо це вже сотні років.

Саме таким і був Сергій Кемський, що в свої 32 роки не став осторонь, а також піднявся разом зі всіма молодими активістами та став на захист наших прав, свобод, заради своїх переконань і поглядів на життя та майбутнє.

Сергій був активним громадянином, писав статті в популярні українські видання, мав свою життєву позицію, любив читати Маяковського, який був його кумиром, як згадує його мама.

Дві підлі снайперські кулі перервали життя молодого чоловіка на Майдані 20 лютого 2014 року. Саме він був серед жертв, які полетіли у вирій небуття і стали янголами Небесної Сотні, саме його мама буде бачити свого сина лише уві сні і просити не йти, щоб подивитися на нього хоч ще кілька секунд. Саме його діти вже ніколи не народяться, не підуть до школи і не привітають бабусю з днем народження.

Сергій Кемський став жертвою несправедливості, щоб ми мали достойне життя, щоб ми жили в вільній демократичній державі, щоб ми мали достойне майбутнє. Тому ми не маємо права схибити, ми не маємо права помилитися, адже вибір уже зроблено давно і навіть не Сергієм, він тільки підтримав його. Цей вибір, цей достойний вибір зробили наші предки, які боронили нашу землю від загарбників із Заходу і Сходу. Вони будували не просто нашу державу, а й наш світогляд, жагу до волі, нескореність. Саме тому в нас є такі герої, як Сергій — хлопець родом з Керчі, що став послідовником Шевченка і Франка, Грушевського і Костомарова, всіх тих, кому боліла душа за нашу державу, хто попри всі перешкоди, всіма способами виборював українську самобутність і неповторність, не соромлячись своєї ідентичності та походження.

Аналізуючи для себе життя Сергія Кемського, хочу підкреслити, що за свою незламну позицію, безстрашність, жагу до волі і справедливості саме такі люди, як Сергій, стануть прикладом для наступних поколінь молодих українців. І коли прийде час, коли більшість українців буде такою самою, як Сергій, то тоді з впевненістю можна стверджувати, що ми

збудуємо саме ту державу, про яку мріяли століттями, за яку проливали кров наші предки.

Бо я не хочу в майбутньому лити сльози біля телеекрана. Не хочу, щоб моя донька запитувала: «Мамо, що відбувається, чому ти плачеш?». Я не хочу розповідати їй про поганих людей, я хочу, щоб новий світ усміхався їй з вікон, привітно приймав її в обійми і ніжив своєю красою. Я вірю в те, що буде світ новим, без крові та горя, бо надто багато зусиль покладено заради того, надто багато життів. І я готова докласти своїх зусиль зараз, заради змін. А ви готові?..

Дужик Юлія

*учениця 11 класу опорного закладу
навчально-виховний комплекс
«Чаплінська школа-гімназія»
Чаплінської селищної ради
Херсонської області*

Ми вивчаємо історію нашої Батьківщини з 5 класу. І я особисто, рахуючи від того дня, коли вперше взяла в руки підручник з цього предмета, ні разу не сперечалася зі своїм внутрішнім голосом, який безперестанку повторював: «Я — українка і пишаюся цим». Починаючи від героїчних походів українських козаків під проводом Богдана Хмельницького, які датуються 1648 роком, і закінчуючи Революцією Гідності 2014 року, Україна страждала від ворожих нападів сусідніх країн, у результаті яких проливалася кров мирного народу, що живе під жовто-блакитним прапором.

Українці завжди готові життя віддати за свободу, виборюючи її для наших нащадків. Ми — волелюбний народ з давніх-давен. Жага відчувати себе вільним птахом тече по наших жилах, це наша потреба — дихати на повні груди чистим повітрям, що не просякнуте кров'ю та неволею.

Українці — це візуалізація слів «гідність» і «свобода». Прикладів, які доводять мою думку, стільки ж багато, скільки разів нашу Батьківщину хотіли розірвати на шматки. У 1648–1657 роках наша країна боролася за звільнення від ярма Речі Посполитої. Приводом для війни стало те,

що польський шляхтич хотів таємно вкрасти кохану Богдана Хмельницького й убив його сина. Наш видатний гетьман звернувся до влади Речі Посполитої, але не дістав допомоги і зневірився в існуванні справжньої держави, яка дійсно піклується про свій народ. Тоді він пообіцяв, що сам створить таку країну, де люди будуть незалежні. У процесі боротьби багатьох козаків позбавили життя, безліч представників влади Європи витирали ноги о наші мрії, о наші чорноземи й колоски золотої пшениці. У той час, коли інші держави прагнули розширити свої території після війни, українці мріяли про те, як після перемоги отримають свою нагороду — незалежність. І це була перша цеглина у процесі довгої побудови бажаної країни для вільного народу.

1932–1933 роки — страшний час для України, який я бачу в червоночорних барвах, супроводжується плачем і нелюдськими криками благання про допомогу, про бодай шматок хліба для зморених голодом дітей. Це був час колгоспів, час постійних бунтів з боку українців, бо наша нація ніколи не хотіла коритися кривавій владі, не готова була віддавати свої власні землі, не стала б добровільно дарувати більшість плодів своєї тяжкої фізичної праці. І за те, що наші предки бажали жити вільно, вони отримали таку кару! Їх переслідували, обмежували у правах, залякували, розстрілювали безстрашних і непереможних, морили голодом. І все це для того, щоб підкорити дух української нації, яка прагнула свободи. Ми і наші предки завжди були такими. Нас неможливо знищити, бо почуття гідності — непереможне. А значить і ми — непереможні.

Проте постійно нас хочуть перевірити на міцність, прагнуть підкорити, зломити і захопити наші території. Інколи до мене приходять думки, що нас хочуть винищити, і це просто вбиває мою дитячу наївну душу. 2014 рік. Увечері ми всією сім'єю збираємося біля телевізора, слідкуючи за страшними неправдоподібними подіями. Я переповнювалася жахом від картин, які з'являлися на екрані. Це неймовірно важко, коли ти дивишся, як невинних хлопців лупцюють важкими палицями по голові, твої ватяні неслухняні руки тягнуться до піксельного зображення, прагнуть зупинити час, вплинути на ситуацію, але ти абсолютно безсила, бо тобі всього десять дитячих років, які нічого не вирішують у нашому житті. У той вечір я виросла. Маленька дівчинка зрозуміла, що таке несправедливість і смерть, справжнє переживання і полегшення, гідність і припущення. Здавалося, що я побачила те, що від мене приховували, ніби стала випадковим спостерігачем реальності, яку мені забороняли бачити. Кожна загибель серед чорного ядучого диму в самому центрі Києва

вражала до глибини душі своєю трагічністю. Відколи ця сторінка історії назавжди закарбувалася на історичному шляху нашої неньки України, ніхто не може пройти вулицею Інститутською, не згадуючи закривавленої блакитної каски, великої купи шин, палатки, червоно-бурих плям на асфальті, багаття, яке рятувало від лютих морозів.

6 січня 2014 року я спустилася сходами потяга й понесла речі у напрямку виходу з вокзалу Києва. Удень я фотографувалася біля ялинки-смішинки, як я її називала, із кумедними політичними висловами, безліччю написів, що височіла над ТЦ «Глобус». Тоді було дуже холодно, здавалося, що вії притрушені сніжинками, а губи розіб'ються, неначе скло, якщо до них доторкнутися. Проте всі люди на Майдані не показували свого страху стати сніговиками, вони співали, грілися біля вогнища, продавали й купляли сувеніри, жваво щось обговорювали і... посміхалися. Незважаючи на ілюзію мирної атмосфери, були окремі місця, які нагадували про події попередніх незабутніх, страшних ночей. Під деревами стояли пом'яті щити, будівельні каски, розмальовані українською символікою, великі плакати з різними гаслами, неймовірні інсталяції й макети політичних діячів. Я почувалася там чужою, бо постійно згадувала те відчуття непереборного бажання покращити ситуацію, але пам'ятала про своє безсилля. Уся країна жила в невідомості, і вона читалася на обличчі кожного жителя Києва. Я повернулася додому, а через декілька днів почалося пекло. Сталося те, чого так усі боялися — пролилася кров і прозвучало слово «смерть». Того дня гідність нашої нації почала ламатися, але ми разом нашою спільною боротьбою і молитвами зуміли змінити ситуацію на краще. Небесна Сотня віддала свої життя задля нашого майбутнього, і ми не маємо права здаватися!

Дуже давно, пишучи перші сторінки історії України, наші предки обрали шлях боротьби, а не підкорення. Завдяки їхньому непростому вибору ми живемо в демократичній, вільній країні. Сучасні українці повинні продовжувати їхню справу, боротися за незалежність, створювати таку державу, про яку мріяли вони, у якій би хотіли жити. Нам слід пам'ятати, що таке гідність, якою ціною добувається свобода і хто ми є насправді. Будь-яка країна — це не просто чітко виражений кордон, великий бюджет і влада. Передусім це народ. І я вірю — ні, я знаю, що мої діти будуть жити у вільній країні і знатимуть свою історію, захищатимуть свою свободу. А поки ми повинні набратися сил і наснаги, бо боротьба за незалежність ще триває...

Єрощенко Анна

*учениця 10 класу комунальної установи
Миропільської селищної ради
«Опорний навчальний заклад
“Миропільська гімназія”»
Житомирської області*

І буде світ новим... І буде світ... І буде... А чи буде ще цей світ у майбутньому? Запитання риторичне, правда? Адже за останні роки наше життя так змінилося. Ми проживаємо кожен день — радіємо, плачемо, щось комусь доводимо, сваримося, миримося, будуємо плани на наступний, не замислюючись над тим, що, можливо, «завтра» може й не статися... Яким же буде світ через десять, двадцять, п'ятдесят років? Нова ера упаковки? Нафта залишиться в минулому? Онкологічні захворювання буде подолано? Ці та інші, не менш глобальні питання цікавлять багатьох, зважаючи на те, що живемо в епоху розвитку технологій, інновацій і винаходів, які рухають суспільство вперед.

Але новий світ, світ майбутнього починається тут і зараз, починається з кожного. Прийдешнє залежить від наших вчинків, прагнень і дій. Але чи стане новою моя Україна, якщо всі й надалі будуть такими байдужими? Польський поет і прозаїк Бруно Ясенський писав: «Не бійся ворогів — у найгіршому випадку вони можуть тебе вбити... Не бійся друзів — у найгіршому випадку вони можуть тебе зрадити... Бійся байдужих — вони не вбивають і не зраджують, але тільки з їхньої мовчазної згоди існують на землі зрада і вбивство!». Хіба це не про наших сучасників? Я впевнена, що колись України як держави просто не стане на політичній мапі світу, якщо не доберемо кожен у собі індивідуальних ліків від хронічної хвороби, що отруйним спрутом проникла в мозок майже кожного мого співвітчизника, — БАЙДУЖОСТІ...

Прикро, боляче чути навіть від ровесників: «Треба швидше звідси їхати, бо нічого доброго тут не дочекаєшся». Й українці справді масово виїжджають у пошуках кращого життя, своєю рабською працею наближаючи новий світ для інших країн. Я вже мовчу за тих горе-політиків, які, маючи по десять закордонних паспортів, обдерши свою державу, як липку, готові продати її, як продавали колись українських красунь на східних базарах... А якби не обікрали, то коштів, напевно, вистачило б на розбудову нової України і без траншів МВФ.

Але, на щастя, є ще в нашій державі небайдужі, які не базікають, а виконують свій обов'язок — працювати, творити, захищати. Їх ми називаємо патріотами. Саме таким патріотом був і мій тато, хоча десять років проживав на території Росії. Він полюбив Україну всім серцем і не хотів нікуди їхати. Він просто любив цю землю... Коли розпочалася страшна війна на Сході, пішов добровольцем захищати країну і сказав: «Я буду по коліна в цьому (вибачте!) л.ні, але це моя земля, і я її нікому не віддам». Тато не повернувся... Як не повернулося із зони ООС четверо моїх земляків — молодих хлопців, які б точно зуміли зробити цей світ новим. На жаль, не судилося... Але їхні життя, як і життя мого тата, є прикладом того, що ми повинні поважати, любити країну, в якій проживаємо, а якщо виникне потреба, то й захищати її, не шкодуючи найдорожчого — життя. Хто ж, як не ми?!

Чи може бути світ новим, коли нема кінця війні, коли зажерливість двоголовим орлом крає мою Батьківщину на шматки, жорстоко забирає сина у матері, батька у дітей, коханого у дівчини? Може, вже досить?!

Досить! Цієї ворожнечі, недолюбові один до одного, до Вітчизни. Досить зраджувати, відрікатися, вбивати, карати, ненавидіти! Я дуже надіюся, що, вкотре обравши нового Президента, ми не будемо шкодувати, а також почнемо діяти. Насамперед почнімо поважати свою державу, боротися за її суверенітет, за високі місця в рейтингах серед інших країн світу. Я хочу, щоб Україна асоціювалася не тільки з салом і шароварами, а стала привабливою для іноземців своїми самобутніми традиціями, туристичними стежками, цікавими історичними місцями. Усе це в нас є, тільки залишилося, здається, так мало: побудувати якісні дороги, створити сучасний сервіс, розвинути інфраструктуру. А ще — не нищити природу, не смітити, берегти навколишнє середовище, якщо ми хочемо справді бачити Українську державу новою. А почати необхідно з себе: вирвати з корінням бур'яни байдужості, почати мислити по-новому, працювати над собою, докласти всіх зусиль для реалізації своїх життєвих планів. І вони обов'язково повинні бути пов'язані з розбудовою нової України. У моїй уяві вона — це маленька дівчинка, яка потребує нашого піклування і любові не на словах, а в діях і щоденній праці.

Але оновити свою країну не можна без дружніх стосунків з іншими державами. Хіба можна спокійно жити, коли твою Батьківщину використовують у брудних політичних іграх, негативно впливаючи на її політичний імідж? Хіба можна спокійно спати, коли знаєш, що не тільки в твоїй країні, а й у різних куточках планети раз по раз спалахують

вогнища воєнних дій? Хіба можна спокійно їсти, знаючи, що є діти, які не мають змоги не тільки поласувати цукеркою, а й з'їсти краєць хліба?

Люди планети Земля, закликаю вас: схаменіться, зупиніться, озирніться навколо! Світ залежить від нас, а ми залежимо від нього. Оновімо ж його разом! Даймо нащадкам шанс побачити його красу і велич сповна!

Єфімов Денис

*учень 10 класу комунального закладу
«Ліцей з посиленою військово-фізичною
підготовкою “Патріот”»
Харківської обласної ради*

Мам, сьогодні їду на Майдан,
Якщо не повернуся, мене вбили,
Та знаєш, мам, я буду там не сам,
Там люди, у яких багато сили...

О. Копанчук

П'ять років тому мені було десять. Зрозуміло, я не був ще свідомим громадянином. Не дуже цікавився новинами, не переймався всерйоз турботами дорослих. З того часу пам'ятаю, мабуть, дві речі: батьки не дозволяли переключати канал, якщо показували Майдан, і дивлячись на їхні обличчя, я розумів, що відбувається щось поки що мені незрозуміле, але таке, до чого і моє мале життя також причетне. І друге — спогад, коли я просто на вулиці, випадково побачивши прапор на даху дев'ятиповерхівки, раптом відчув себе ГРОМАДЯНИНОМ СВОЄЇ КРАЇНИ. Я не знаю, хто додумався його туди прилаштувати, але синьо-жовтий клаптик на фоні безмежного блакитного неба справив на мене сильніше враження, ніж всі інші бачені мною (в основному на свята) прапори.

Пригадую, з усіх каналів тоді лунали заклики: БОРОТИСЯ, НЕ ЗДАВАТИСЯ, НЕ КОРИТИСЯ, НЕ ШКОДУВАТИ ВЛАСНОГО ЖИТТЯ... Мабуть, це прозвучить цинічно, але то були ЗВИЧАЙНІ для будь-якої революції гасла.

Люди тільки були НЕЗВИЧАЙНИМИ. Бо вони вірили в те, що робили, і не мислили, що можна чинити інакше... Вони гинули з вірою у серці!..

Минуло чотири роки, і я випадково опинився в Києві. Моя молодша сестра стала переможницею національного конкурсу, і я приїхав, щоб її підтримати. Нагородження мало відбутися у Жовтневому палаці аж у другій половині дня, тому ми мали вдосталь часу, щоб пройтися Хрещатиком, побачити Майдан Незалежності, спуститися Андріївським узвозом...

Особливо мене вразила алея Героїв Небесної Сотні. Безліч світлин та стрічок свідчили про те, що українці пам'ятають і шанують тих, хто віддав життя за ідеали демократії та свободи. Я поволі вдивлявся в фотографії, читав написи і усвідомлював, що історію творили звичайні люди, мабуть, такі, які зараз проходили повз мене. Вони були абсолютно різні — вік, професія, місце проживання, національність... Та щось їх об'єднувало. Я не відразу зрозумів, що це ПОГЛЯД — відкритий і впевнений у своїй правоті. Погляд людини, яка розуміє необхідність того, що робить, яка знає: якщо не він — то хто? Безліч імен та прізвищ пропливали повз мене. Сотні доль... Тисячі мрій... Мільйони сліз...

Я відчував гордість, що належу до нації, героями якої були сімнадцятирічний тернопільчанин Войтович Назар чи двадцятирічний Нагоян Сергій з Дніпропетровщини.

Потім побачив фото кримчанина Кемського Сергія. Він був журналістом (можливо, саме це привернуло мою особливу увагу, бо тоді теж мріяв писати). Загуглив. З екрана смартфона на мене дивилося молоде обличчя, а нижче напис «Банду геть!».

Зженемо зі сцени зрадливих шурів,
від кожної сотні оберем делегатів.
В Народній Раді буде народ
Вирішувать і виступати.
А потім — минуть гіркі часи,
Покарана буде кожна сволота.
Агов!
Майдане,
Всіх пригноблених
Клич до свободи!

(С. Кемський, «Маяковський — Майдану»)

Я сидів у залі на церемонії нагородження, а в голові лунало: «майдан», «свобода», «народ». Ці слова раптом перестали бути просто словами, вони набули якогось іншого значення, нових барв. Я думав: якщо

ми, українці, будемо настільки свідомі, як оті хлопці з Майдану, то жодна агресія (зовнішня чи внутрішня) нам не страшна...

А потім свято закінчилося, і ми рушили до метро. Вечір був теплий і святковий — Київ відзначав День міста. Ми знову йшли Хрещатиком, Майданом, які я майже не впізнавав. Українці святкували з усім розмахом душі. Мій погляд перечіпався через порожні пляшки, якісь клапти паперових пакетів; батьки фотографували своїх дітей просто на святкових клумбах, дехто хлюпав ногами у фонтані...

Раптом стало млосно. Невже те, що відбулося тут чотири роки тому, нас зовсім нічому не навчило?..

P.S. Особисто для мене світ уже став новим. Завдяки світлинам отих хлопців, що побачив на алеї... Це світ, за який варто боротися, і варто пишатися, що ти є його частинкою.

Заремська Юлія

учениця 11 класу

*Кам'янець-Подільського ліцею
Хмельницької області*

Солодкий світ! Кожен з нас засинає з незгасною мрією про те, що завтра буде краще. Запалають вогні, вийдуть на зголоднілі вулиці небайдужі з гордими свідомими головами, і врешті вільно вдихне на повні груди країна. Кожен із нас настільки вірить у наступний день, що щовечора заводить будильник, хоча не має гарантії, що прокинеться.

О, мрійники, вам належить світ! Але історія людства завжди крокує по спіралі. Згадаймо намагання титанів минулого століття створити вільну УНР. Та все кануло в лету на ціле ХХ століття, так, ніби не було тої віри, наче й не звучали тверді голоси, що віншували щастя в літерах чотирьох Універсалів, наче й не приходила та кривава повинь у бою під Крутами, ніби й не гриміли непоборні повстанські кулі. Заніміли навек льодяним могильним тлінням Петлюра, Грушевський і Винниченко. Та, як писав Павло Тичина, «одчинились двері — горобина ніч! Одчинились двері — всі шляхи в крові! Незриданими сльозами, тьмами дощ...» Чи віряться тепер нам у кращий світ?

І от історія, як той Уроборос, знову хапає себе за хвоста, намотуючи нове коло Сансари. І от знову бачу, як у летаргічному хворому сні, що диханням підводного човна важіє в легенях передсмертним кашлем: барикади, повстанські пісні відомих гуртів, військові після повернення діляться дикими яблуками і спогадами, що зривають їх на ноги уночі, як перший морозний вітер змітає горіхове листя з нагих дерев. За покришками чолов'яги з суворими землистими обличчями майструють коктейль Молотова; коло багаття в бочці закутана дівчина роздає гіркущий чай; грубі північні голоси сперечаються, перериваючись на найдешевші цигарки; молодь зграйками збирає каміння; хтось самими лише потрісканими губами читає розарій, несучи поранених. Сніги. І крики болю, змішані з мужністю, там, на барикадах. Відчайдушно тремтить Христос за червоною спітнілою пазухою повстанця, що кидає каміння. Потім їх виносять з поля бою, замотаними у лахміття, як понівечені тіла воронів, що все частіше знаходять на вимерзлих вилицях вулиць лютого Києва. А потім «Плине кача» висне слабким жебонінням голосу на невагомих нитках ледь жевріючих душ, що колишуть своїх померлих на дрижачих холодних вихудлих руках. Опісля — тиша, яку проривають чийсь собачий туберкульозний кашель і тріскотіння вогнища.

Я більше не вірю в утопію. І якщо в нас ще залишився той солод, то він витікає по вилицях, коли ховаємо близьких. А так би хотілося, як колись у дитинстві, побігти босому по зрошених травах, що здіймаються понад маківкою цілим вічно буйним лісом. Дідо усміхатиметься в сиві вуса, розкурюючи люльку на призьбі, залитій сонцем. І раптом — молоко, запашне, майже зелене від маяння трав навколо. Бабуся підносить кухоль до моїх вуст, та біле мереживо струмочками тікає по підборідді, по щочках. Навіть ллється за вухами. Світ такий безпечний, такий великий, що аж макітриться в голові від вражень, нічних ароматів зела, від дідової люльки і далеких сивих бувальщин, що стоять поторочами в кожному темному кутку хати, загаїлися в пучках сушених трав, гасаять вогнями у запилених шибках. І світ такий бентежний, чудний, непізнаний. Перші кілька років ти живеш у світі, що належить Любові, опісля ти сам мушиш творити власний Рай. Та що ми можемо, висхлі немовлята! Життя — війнушка, гра, де кожен корчить із себе невміле сліпе божа.

Усе солодке, що залишається нам, — це безтямне дитинство, коли навіть крізь пелену забуття не чуєш, не впізнаєш гаркаве тверде войовниче слово «революція». Бо в тому згущеному мареві ніколи не здригаєшся від пострілів у своєму лютневому ліжку; не молишся ночами за повернен-

ня брата з того триклятого аеропорту, ковтаючи той важезний солоний клубок невіри; не рахуєш копійки перед входом на спустілий мовчазний ринок; не цілуєш чужинців із свинцевим присмаком жалю опісля прощання; не йдеш згвалтована до бомбосховища, похитуючись від нестями; не перемотуєш пораних білим вітрилом розірваної сорочки; не проводиш дорогих на вокзал, затиснувши їх в обіймах, ковтнувши скупу сльозу; не виглядаєш посірілого брудного листа щоранку; не бачиш, як нутрощі запылюжених автобусів випльовують купки безхатніх голодних біженців; не замикаєшся у голодному засніженому череві будинку, де не опалювалося цілу зиму. Усе це стає ритуалом, пострадянськими жертвоприношеннями ідеології.

Я молюся самими лише висохлими платівками губ і порожніми обвислими цигарковими мішками легень: «Боже, Ти є у кожному страждаючому на цих руїнах століть, крахах імперій. Ми вже нагналися в божків. Ти ж визволи нас від нашого лукавства, братовбивства і всюдисущих лап смерті. Боже, ми виплакали усі сльози, оберни ж їх на патоку чи мед». Господь скрушно хилить тернову голову, свинцево важко мовчить, забутий і відкинутий на барикадах і в звисаючих шматках шпалер з розбомблених покинутих квартир.

Іваннікова Аліна

учениця 10 класу

Іванівського ліцею № 1

Іванівської селищної ради

Херсонської області

Яким міг би бути, або яким повинен бути світ, можна обговорювати довго, але не так легко сказати, яким він буде. З початку існування нашої планети людство завжди прагнуло змін на краще, воно «падало» і знову «підіймалось», аби йти лише вперед, утверджуватись і бути досконалим. Дуже важким і довгим шляхом йшла й моя країна до моменту утворення держави. І, можливо, якби не її минуле, не стала б вона незалежною, не мала б своєї назви — Україна. Вона багато витерпіла, йдучи до нового шляху. Але який він, цей світ, до якого вона йшла, був, є і буде?

Звичайно, якщо слухати багатьох політиків, то світ буде таким, що кращого собі годі й уявити. Однак якщо об'єктивно оцінити те, що чинять сьогодні окремі відповідальні посадовці, то дочекаємося, навпаки, чогось мізерного.

Упевнена, що майбутнє нашого світу та моєї країни зокрема залежить тільки від нас, а саме від того, наскільки ми готові докласти зусиль, щоб всенародне благо стало дійсністю. Не милозвучні слова, не пусті обіцянки, а конкретні вчинки — це основа нашого кращого нового світу. Звісно, багату й могутню батьківщину любити легко, і значно важче — слабку і незахищену. Але чому ж вона така? Чому люди дбають лише про свої блага і статки, а ніяк не про неї? Чому особисті інтереси таких людей підпорядковані не громадським? Адже ми потрібні їй, як і вона нам, бо Україна — це насамперед українці.

Кожен з нас неповторний і має особливі таланти: те, що може зробити одна людина, не зробить ніхто. Отже, щоб наш світ став новим, треба завжди починати з себе. Усвідомлення своєї причетності до великого народу — є усвідомлення себе самого, усвідомлення своєї значущості у світі. Думаю, що якщо громадяни України будуть мати щире бажання працювати чесно, підводити економіку країни, розвивати сільське господарство, рухати вперед науку, освіту й культуру, майбутнє нашого світу є більш ніж упевненим. Те, як ми живемо сьогодні, впливає на те, як ми житимемо завтра.

Для мене ідеальне майбутнє — це таке, в якому збуваються мрії. Хай не всі, але хоча б найзаповітніші, найбажаніші. Мені дуже важливо жити в такій країні, яка тримає курс на стабільність і розвиток, у якій є перспективи для молоді. Я хочу, щоб Україна стала успішною європейською країною, щоб люди хотіли не виїжджати з неї, а навпаки, повертатися назад, працювати на її благо. Я не засуджую тих людей, які залишили свою батьківщину у пошуках кращої долі, але думаю, що вони дуже нещасні. Можливо, матеріально вони себе і забезпечать, але втратять при цьому головне — українську землю, наймелодійнішу пісню, материнську мову, наші традиції і звичаї, оту стежину, яка знайома з дитинства, та і взагалі, можливість дихати рідним повітрям, яке, незважаючи ні на що, окриляє, лікує, надає сил і завжди несе віру тільки в краще. Мабуть, коли на чужині вони згадують про це, їм у грудях стає щемно.

Також ідеальне майбутнє неможливе без щасливої родини, тому я хочу, щоб були здорові мої батьки та рідні, щоб у них було якомога мен-

ше проблем та клопотів, а більше радісних моментів, щоб їхні очі усміхалися, а серце ніколи не відчувало болю. Я мрію, щоб винайшли ліки від таких страшних хвороб, як рак і СНІД, а діти, які живуть у дитячих будинках, знайшли б батьків, а разом з ними й родинний затишок. Тоді щасливих дітей стало б набагато більше. Адже у народі кажуть: усе купиш, лише тата і маму не купиш. Отже, людина, у якої є батьки, — щаслива. Мрію про мирне небо над головою кожного українця. Мені болючою є думка, як у ХХІ столітті не десь, а тут матері хоронять своїх синів, дружини — чоловіків, а діти — батьків. Знаю, що всі вони йшли обраним шляхом з непохитною вірою в майбутнє, яка жила в їхньому серці. Вони передали нащадкам зразок мужності та вірності, сили волі, любові до рідного краю і бажання йому прислужитися навіть ціною власного життя.

Перед тими я стану на коліна,
Героям тим подяку я зложу!

Я не чекаю ідеального майбутнього, бо знаю, що майбутнє в руках суспільства, бо розумію, що суспільство — це люди, а ідеальних людей не існує. Але я про це мрію, і мрії цієї мене не позбавить ніхто.

Здійснення кожної мрії — це один крок до змін у житті. Зміни в житті — зміни у світі. Треба багато працювати над собою, вдосконалювати своє життя та все, що нас оточує. Адже мій народ заслуговує найкращої долі. Вірю, що так і буде. Той, хто здобув незалежність, зуміє вийти з будь-якої кризи. І буде світ новим!

Істоміна Катерина

учениця 9 класу Вугледарської
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2
Вугледарської міської ради
Донецької області

Держава не твориться в будучині,
держава будується нині. Це люди...

Олег Ольжич

Наша велика й могутня, квітуча та барвиста Україна за весь час свого існування пережила чимало світлих і трагічних подій, які назавжди залишаться на сторінках історії. А ще — в серцях нащадків східних слов'ян, з яких почалося формування майбутньої держави. Саме вона, сповнена сумом і болем ще незабутих війн та репресій, здобула довгоочікувану незалежність та стала однією з найбільших країн Європи, відродилася, мов чарівний птах фенікс. Наша нація зуміла зберегти та перенести через покоління давні традиції наших предків, рідну та дорогу для кожного українця мову, жагу до вільного й щасливого життя.

За волю й честь наш багатостраждальний народ боровся завжди: довго, боляче, до останку. У ХХ столітті ми здобули омріяну незалежність, та чи зрозуміли, якою ціною? Десятками століть, мільйонами життів, незліченною кількістю мрій, бажань, сподівань.

На долю нашої незалежної країни випали дві революції, де народ вирішив поборотися за краще майбутнє, за реальність, де панують чесність і повага, свобода слів та думок, довіра до влади. Ці шанси ми використали. Хоча це було й боляче, та ми сміливі.

Першою була Помаранчева революція, або Майдан. Це кампанія великих протестів народу, акти громадянської непокори в ряді міст України на фоні результатів виборів президента країни. Відбувалася ця подія у 2004–2005 роках, коли я була ще маленькою, та знаю про це лише зі спогадів батьків, газет та інших інформаційних джерел. Учасниками були як прості люди, так і представники влади. В результаті президентом України став Віктор Ющенко. Відбулися зміни у владі. А чи змінилося життя звичайних українців?

Про розвиток подій другої революції я не тільки чула, а й дізнавалася з екстрених новин щодня, трагічно переживала кожную людську втрату. Ніколи не забуду сумні обличчя, сльози дітей та рідних загиблих борців,

що так сильно бажали відродження й нового життя для своєї країни, справжньої демократії для своєї України-неньки й не жаліли себе для досягнення власних сподівань, жодної секунди не вагалися у власному виборі, не відступали від своїх переконань. Світу подія знайома як Євромайдан, або Революція Гідності — національно-патріотичні акції протесту, які відбувалися в період між 2013 та 2014 роками. Учасники акції виступали проти корупції, свавілля правоохоронних органів та сил спецпризначення.

Одним з таких борців за свободу та справедливість був Сергій Кемський — український політолог, журналіст та громадський активіст. Він народився 15 листопада 1981 року у кримському місті Керчі у звичайній родині, закінчив філософський факультет Львівського університету ім. І. Я. Франка зі ступенем магістра політології. Журналістським доробком майданівця є статті для деяких інформаційних видань. Сергій перекладав з англійської пісні та твори. Ідейний анархіст за переконаннями, він із самого дитинства виявляв потяг до національного руху та щире бажання світлого майбутнього для України за будь-яку ціну. Стоячи на майдані з одностудцями, хоробрими людьми, що без остраху дивилися владі в обличчя, він шукав дієві механізми взаєморозуміння та кооперативної взаємодії, бажав контролю за діями політиків та співробітників правоохоронних органів, подолання хабарів у всіх їхніх проявах, завжди дотримувався ненасильницьких методів вирішення проблем. Як добра та віддана справі людина він усіма силами допомагав пораненим та виносив загиблих. На жаль, нещадна смерть забрала його різко й неочікувано. 20 лютого 2014 року снайперська куля влучила у шию Кемського, внаслідок чого він загинув. Посмертно він отримав медаль Героя України «За героїзм, патріотизм, відстоювання конституційних прав і свобод людини».

Лячно й сумно... У голові з'являється мільйон запитань. Чому загинула ця ні в чому не повинна людина, яка щодня, незважаючи на холод та погрози влади, обстоювала з іншими свою ідею? Чому через висловлювання своїх думок та прагнень люди повинні віддавати свої життя? Чому ми повинні боятися та страждати? Так, ви скажете, що я лише дитина і не маю своєї думки, що я нічогосінько не розумію. Але це зовсім не так — я бачила всі реалії, живучи на лінії розмежування, мені справді боляче спостерігати за сьогоднішнім моєю Батьківщиною, за цією військовою й боятися за своє життя, чути нерівне дихання у грудях та гучний стукіт серця. У моїй голові залишається одне питання, на яке я ніколи

не знайду відповіді. Чому саме ми? Біль за націю не полишає мене ніколи. Ми повинні здолати всі перешкоди на складному шляху до нового світу, в якому людство буде жити за законами та заповідями Божими, без насилля, примушування та принижень. Та я як справжня українка, що всією душею та серцем любить свою Батьківщину, бажаю своїй неньці світлого, щасливого та успішного майбутнього.

Я щиро сподіваюся на щасливий кінець цієї страшної та безкомпромісної гібридної війни, де з обох боків розмежування гинуть люди та страждає українська нація. Я мрію повернутися додому, насолоджуватися прогулянками рідними вуличками свого містечка, проводити свята в колі рідних та близьких, друзів та однокласників та створювати своє цікаве й успішне майбутнє, написати нову історію свого життя. Я не знаю, до кого звертатися, але молю, припиніть це! Мені хочеться нормального спокійного життя не тільки для себе, а й для всього народу, для кожного українця, відданного душею та серцем нашій Україні.

Мій Докучаєвськ — найпрекрасніше та найсвятіше місце на планеті. Це безмежні поля та безкраї луговини, чорне, мов брови дівчини, насіння соняшників та золоте колосся стиглої пшениці. Підведеш очі у височінь і побачиш бездонне блакитне небо, птахів, які кружляють над старою школою, сонечко, що вдень ласкаво сяє тобі в обличчя, і стаєш найщасливішою людиною.

Я згадую блискавичні зірочки на небі вночі, ті часи, коли можна побути наодинці з природою та собою. Тільки ти і рідна Україна. В душі дзвенить солодка пісня, народжена звуками навколо нас: співом птахів та течією джерел і річок. Вона є у лісах, озерах, рослинах, у кожній живій істоті, кожній клітинці, в обличчях людей навколо. Саме ми, люди, і є нашою країною, ми — її світле майбутнє.

Ми зможемо стати кращими, гідними, залишити свій слід у новітній всесвітній історії та стати сильною й успішною державою світу, адже «мир не можна утримати силою. Його можна досягнути лише через порозуміння» (*Альберт Ейнштейн*).

Казак Єлизавета

*учениця 11 класу Великоновосілківської
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2
Великоновосілківської районної ради
Донецької області*

Чи вільний буде світ? Над цим питанням можна думати багато часу. У кожної людини поняття «вільний світ» викликає свої думки. Для когось це — свобода слова, а для інших — право сповідувати свою релігію. Але світ не може бути вільним, якщо людина не має свободи. А хто така вільна людина? Це та особистість, яка чинить на власний розсуд, робить те, що вважає за потрібне, і сама перед собою несе відповідальність за свої вчинки. А також вона не відчуває будь-якого тиску й діє, спираючись на власні бажання. Людство повинно вирішувати — бути йому вільним чи ні. Саме тому ставлення особистості до того, що відбувається у світі, важливе. Ауербах Бертольд стверджує: «Тільки той вільний, хто самостійно мислить і не повторює чужих слів». Тобто свобода потребує вміння самостійно приймати рішення і не боятися висловлювати свої думки.

Я вважаю, що світ ніколи не буде вільним. Людина — це соціальна істота, яка залежить від інших. Ця залежність полягає в тому, що вона потребує спілкування, турботи тощо. Від самого народження люди вже стають залежними від своїх батьків матеріально, соціально, психологічно та економічно. На шляху свого зростання людина дедалі більше втрачає свободу. Вона стає заручником соціальних рамок, стає залежною від грошей. На свободу також впливає держава, тому що країна дає працю, житло та інші важливі аспекти життя. Нині у світі є багато країн, у яких придушуються права людей: свобода висловлювати власні думки, право на мітинги, на вільний виїзд в інші країни. Також величезний вплив на свободу людини має релігія. У деяких країнах вона впливає на подальше життя народу. Можу зробити власний висновок, що людина стане вільною тільки після смерті.

Головною передумовою становлення європейської цивілізації стала психологія вільної людини. У світі склалася така ситуація, що багато хто з людей є нащадками рабів. У період із тринадцятого по двадцяте століття на території Східної Європи діяла система кріпосного права, селяни мали працювати на пана, який давав право жити на своїй землі. Люди були вимушені працювати безкоштовно, якщо не хотіли опинитися

на вулиці або ж бути вбитими. А на території Західної Європи селяни мали працювати на знатні роди, такі як Бурбони, Габсбурги та Гогенцоллерни. Також вони повинні були помирати за своїх володарів на війні. Найяскравішим прикладом поневолення людей є трансатлантична работоргівля. Принцип цієї торгівлі полягав у тому, що з території південно-західної частини Африки європейці вивозили корінне населення цих земель на продаж у Центральну та Північну Америку. Після того, як рабів привозили, їх продавали заможним землевласникам. Африканці мали працювати в нелюдських умовах. І досі ці історичні події впливають на наші поняття свободи та рівності. Коли одна людина поневолює іншу, то це несе за собою жакливі наслідки.

У світі трапляється так, що людям треба починати революцію для того, щоб отримати свободу. Не можу не згадати приклад з історії Франції — Велика Французька революція. У цій країні тих часів була дуже нестабільна ситуація: люди були в поневоленні знаті і через це почувалися рабами, що мали кожен день працювати на королівську сім'ю. А також становище погіршувало те, що в селян та працівників не було місць у парламенті. Одного разу людям набридло терпіти це знущання. Революція розпочалася із взяття Бастилії. За десять років революції люди отримали своє. Вони створили республіку та написали нову конституцію, у якій стверджувалося, що кожна людина вільна й може жити, як вона вважає за потрібне. У нашому світі дуже часто траплялося так, що треба отримувати свободу кров'ю.

Генрі Бокаль стверджував: «Люди ніколи не можуть бути вільними, якщо не виховані для свободи. І це не те виховання, яке може бути набуто в школі або почерпнуто з книжок, а те, яке є наслідком самодисципліни, самоповаги і самоуправління». Я повністю погоджуюся з автором цієї цитати, тому що свободу потрібно заслужити. Люди не народжуються вільними, а мають навчитися бути вільними. Найбільшої свободи особистість досягає тоді, коли свобода є вибором самого себе.

Отже, виходячи з вищезазначеного, можу зробити висновок, що світ не буде вільним до того часу, доки люди не стануть вільними. Якщо людина хоче бути вільною, то вона повинна докласти багато зусиль для цього. Проблема свободи вічна, вона існувала в різних суспільствах і країнах. Неможливо створити алгоритм для вирішення цієї проблеми, який би підійшов для всіх часів і народів.

Каплунова Катерина

учениця 11 класу

Добропільської загальноосвітньої

школи I–III ступенів № 19

Добропільської міської ради

Донецької області

Чи зважали ви на те, як багато невдоволених громадян пропагують нищість власної країни? Наскільки часто нам доводиться чути про те, якою мірою наше життя спалпуюено владою? Усі ці люди, які щоранку прокидаються з негативом, набутим із власного досвіду, на жаль, керують нашою Батьківщиною, бо саме вони визначають основну чисельність голосів, що не в змозі щось змінити через власне упереджене ставлення та недовіру. Завжди легко критикувати чийсь дії, сидючи на дивані.

Я починаю поступ. Моє мислення стає екологічним. Захищаю природу, оберігаю близьких. Стаю краще духовно, нарошую м'язи мудрості. Прозрівайте й наслідуйте. Генетична пам'яте й національне коріння, проростають, квітнуть і даруйте плоди. Осанна!

І доки продовжуватимете хнюпитися, ваша рідна країна не матиме тієї рушійної споруджувальної сили, не матиме вас, хоча вона так потребує допомоги, аби стати краще. Хтось скаже, що від нього нічого не залежить. Та поки дехто говорить — інші змінюють простір навколо себе, а згодом виробляють енергію розвитку на вигоду Україні. Таким звитяжним прикладом є кожен мужній доброволець, який за покликом душі та серця пішов захищати рідну землю — служити в АТО. Ніхто з цих відважних бійців не схибив перед загрозою. Вони довели тобі, пасивний громадянине, що доки ви не зміните життя, доти нічого не робитимете.

Я — зелений пагінець радості. Всотую сонячне проміння й закодовую на активність. Я зростаю — і возвеличується праця людини, яка розвиває міць держави. Воістину будь сильним та мужнім!

Сльози тисяч матерів, безліч понівечених сіл та міст, сотні самотніх дітлахів без батьківського піклування та материнської любові — сучасна битва держави. Багато українських родин більше ніколи не побачать синів, чоловіків, татусів, таких сміливих і водночас вразливих захисників рідної держави. Ніколи вже не почують їхнього голосу донечки й дружини, не обіймуть, не зможуть поцілувати. Та сьогоднішня війна — це не тільки про скалічені життя, а ще й про боротьбу за економічно щасливу та духовно могутню державу.

Я — прогрес. ВІЙ НА Батьківщину концентрат добра своїх слів та дій. Стань вітром надії, лети на крилах довіри, сій нове життя. О стійкосте, тримай нас у Законі!

Війна, що зараз оточує кожного, — це можливість змінити себе, свою країну. Саме зараз ми як цілісна нація маємо змогу надати новітній і неперевершений образ нашій країні не тільки на державному рівні, а й на міжнародній арені.

Я — розум. Несу мир і потенціал змін. О серце, навчайся спілкуватися й практикуй завзяття! О інтелекте, будуй добробут!

Покоління Z прагне нових звершень і ніколи не скориться на важких тернистих дорогах. Із дитинства звикло до великої кількості інформації та навчилося не тільки приймати її, а й зберігати, опрацьовувати, аналізувати. Наскільки швидко змінюється світ, настільки швидко робимо це й ми, оскільки розуміємо, що тільки за допомогою постійних удосконалень зможемо стати сіллю землі української.

Я — енергія води й сила вогню. Зможу перетворитися й поведу за собою дорогою добродієності, поваги, єдності. О мудросте, возвелич справедливість!

Ми готові змінювати себе. Готові змінювати Україну на краще.

Усесвіте, зі зміною кожної пори року рухай уперед усяку істоту для збереження барв найціннішої реальності — ЖИТТЯ!

Так, буремних зламів чимало, це наш досвід — цеглини, що тримають поступ. Майдан у 2014 році приніс немало жакіть на долю нашого народу, але дякуючи тим, хто не злякався говорити про необхідні зміни, відбулася революція Гідності, що допомогла прокинутися від тиранії та довела необхідність змінюватися тут і зараз.

Я — фільтр, захист. О правдо, закарбовуй у скрижалі, щоб прийдешні творили новий світ!

Ковалінська Анастасія

*учениця 11 класу
Нетішинського навчально-виховного
комплексу «Загальноосвітня
школа I–II ступенів та ліцей»
Нетішинської міської ради
Хмельницької області*

Моя Україна... Вона не така, як інші землі, бо знана красунею у вишиванці, знана піснею співучою й барвінком духмяним, знана рutoю-м'ятою і духом гордим, незламним. Моя Україна скроплена кров'ю дідів і прадідів моїх, що з правіків боролися за волю, за правду й світ новий. Та чи прийде те нездолане шевченківське майбуття, чи «засіяє той світ тихий, невечерній»?

Для мене той новий світ розпочався з мудрого батьківського слова, що ніжною мелодією влилося в моє маленьке єство, з тихих матусиних повчань, що щиро линули зі сторінок «Кобзаря», прочитувалися в Лесиному «Як маленькою бувало...». Я купалася в звуках пісні, бо сам Бог велів мені ті слова виписувати на папері дрібними рядочками:

Я — це Україна, небо, сонце, роси,
Я її калина і вербички коси.
Я — краплинка моря й колоска насіння,
Я — це її пісня й тихе безгоміння.
Я така маленька і така щаслива,
Бо птахи співають: «Ти ж бо Україна!»
Джерельце туркоче, і хмаринка, й злива:
— Ти, мале дівчатко, — наша Україна!

Для мене світ тоді щодень був новим, я пізнавала його у стрімких висотах Говерли й Петроса, в мужніх мурах Кам'янця-Подільського, в мудрих лабіринтах Острозької академії. «Без минулого нема майбутнього, — щоразу говорили мені батьки й помірковано додавали, — будуйте новий світ, діти».

Щоб збудувати новий світ, потрібно стати цеглинкою Всесвіту. І я таки стала нею. Випадково, осіннім ранком жовтогарячої осені. Той ранок мене змінив на все життя. Той ранок 30 листопада 2013 року... Ранок, що зробив дев'ятирічну дівчинку дорослою назавжди, посіяв у її душі зернятко

боротьби. І нехай я спустилася в підземку метро зовсім випадково, лише тому, що їхала на зйомку новорічного концерту, але той ранок...

Будувати новий світ — це знати правду не лише з розповідей. Київська станція метро була всипана бинтами, подекуди стояли цілі калюжі крові, кров була скрізь. Кияни перекидалися уривками фраз на кшталт: «побили студентів», «це не люди — звірі», «вони покалічили дітей». У той момент я виросла, в одну мить і назавжди. Відтоді мене ні на мить не покидала думка, що я — українка й покликана відвойовувати свою державу так, як лише можна дев'ятирічній дівчинці. Піти на Майдан навіть тоді, коли наражаєшся на небезпеку, й чути «Слава Україні», співати гімн і готувати передачі туди — на фронт, у зону, звідки почасти не повертаються... Бачити очі юнаків і юнок, що в свої шістнадцять не оглядалися назад, а дивилися лише вперед у вічі смерті:

Буремність майдану і вибухи на барикадах...
Він поруч, студент він, а так, ніби вмилый вояк.
І раптом позаду страшний смертоносний спалах —
І куля підступна в худеньких юначих плечах.
Страху не було, у душі була лише пісня,
І думка остання летіла в дитинства мить,
Туди, де сонце, радість і мова українська,
Душа у матері, немовби струна, бринить.

Стояти поруч з цинковою труною батька твого однокласника, Героя України Сергія Карпенка, і, як мантру, промовляти слова:

Не вмирають герої.
Вони залишаються вічністю.
Їх чекають батьки.
Ними тужать птахи навесні.
Не вмирають герої.
Вони розтікаються ніжністю,
Як струмочки мелодій,
Як пісня п'янокі зими.

І буде світ новим... Так, буде! Бо ми, юнь українства, збудуємо його з правди й чесності. Кожен з нас уже взяв собі за девіз слова мудрого

Кобзаря: «Борітеся — поборете! Вам Бог допомагає! За вас правда, за вас слава. І воля святая!».

Щиро впевнена, що ніколи не покину рідної землі, бо не простять мені того янголи Небесної Сотні. Я будуватиму новий світ у пам'ять про всіх тих, хто загинув в окопах АТО, хто до останнього боронив сині хвилі Чорного моря в Криму. Кожен з нас, молодих, повинен пам'ятати минуле, щоб збудувати майбуття. Лише тоді буде світ новий...

Ковальський Дмитро

*учень III курсу
Андрушівського професійного ліцею
Житомирської області*

Ще не вмерла Україна!
І не вмере ніколи,
Бо не стануть на коліна
Українські соколи...

Оксана Радевич-Грабовська

1 листопада наш народ відзначатиме День Гідності та Свободи. Цього дня люди згадують про Героїв Небесної Сотні, бурхливі і криваві події Революції Гідності, або Майдану, як говорили прості люди. Ці події сколихнули весь світ, нікого не залишили байдужими...

Шість років тому звичайні люди різного віку і професій вийшли на майдан Незалежності у Києві з мирним протестом, щоб відстояти свої цінності та свободи. На Майдані всі були рівні, і мета у всіх була одна — постояти за себе, боротися з несправедливістю, відстояти незалежність України, її право на вибір свого життєвого шляху, свого розвитку. Люди хотіли, щоб наша держава по праву стала європейською, вийшовши нарешті з-під контролю Росії.

А далі були важкі місяці протистояння, жорстокі вбивства мирних громадян. Першими загинули два юнака: вірменин Сергій Нігоян, який запам'ятався своїм запальним і натхненним читанням поезії Тараса Шевченка, і білоруський активіст Михайло Жизневський.

Закатували львів'янина Юрія Вербицького. І це був тільки початок багатьох смертей Героїв, яких люди пізніше назвали Героями Небесної Сотні.

І ось не встигли люди оплакати загиблих на Майдані, як ще одна біда постукала в двері нашої «спільної хати» — російські війська підступно захопили спочатку Кримський півострів, а потім і Схід України (Донецьк, Луганськ). Тисячі добровольців стали пліч-о-пліч на захист Батьківщини. Згадаймо захист кіборгами Донецького аеропорту, бій біля Савур-могили, кривавий Іловайськ, Дебальцівський котел, бомбардування Маріуполя... І хоч офіційно уряд називав це антитерористичною операцією, люди відкрито говорили, що йде кровопролитна війна, і не з «шахтарями», а з озброєною, добре вимуштруваною російською армією. Скільки смертей, горя, сліз принесла ця війна за п'ять років! Скільки дітей залишилося сиротами! Скільки матерів не дочекалися своїх чоловіків, синів! Гине цвіт нації...

Слабкодухі вже шепечуться, що «краще б не починали», «якби не було "майдану", все було б по-старому». Але ж саме завдяки Майдану ми, українці, стали справжнім народом, ми об'єдналися як нація, ми нарешті згадали, «хто ми», «чиїх батьків діти», як писав славетний наш Кобзар. Саме завдяки цим подіям ми дізналися про справжніх людей, які проживали чи проживають разом з нами.

Мене особисто вразила сила духу, воля до життя вчителя з Полтавщини Володимира Доноса. Після бою під Іловайськом його, пораненого, санітар відтягнув до лісоструги і повернувся назад, на поле бою. Але лінія фронту змістилася, і поранений в ногу боєць залишився на ворожій території. Допомоги чекати було марно, тому він як міг рятував себе сам: перев'язавши джгутом ногу, Володимир довгих п'ять днів і ночей їв викопаних черв'яків, пив дощову воду, зібрану у каску, а ногу поливав сечею, щоб зменшити зараження, адже вже почалася гангрена. На шостий день його, змученого і знесиленого, відвезли до лікарні в місто Донецьк. І знову поневіряння: дев'ять лікарень змінив наш герой, бо не хотіли лікувати пораненого «укропа», «бандерівця». А далі — операція, підвал, допити і врешті-решт — обмін. Після довгих поневірянь Володимир уже вдома, але, незважаючи ні на що, він посміхається, не втратив своєї людяності і доброти. Я пишаюся своїм співвітчизником і хотів би познайомитися з ним ближче, мав би за честь мати такого вчителя.

Ми маємо пам'ятати ті дні, пам'ятати всіх, хто гідно вистояв у тяжкі дні під час Революції Гідності. Ми маємо зберігати пам'ять про загиблих Героїв Небесної Сотні і Героїв-АТОвців, які гідно віддали життя за нас,

за нашу незалежність і мирне небо над головою, за те, що не пропустили ворога далі, стримали. Ми завжди маємо пам'ятати, якою великою ціною український народ вистояв. Я вірю, що наш народ обов'язково переможе, адже ще в ХХ столітті український поет «сонячних кларнетів» Павло Тичина з упевненістю стверджував:

Я єсть народ,
Якого Правди сила
Ніким звойована ще не була.
Яка біда мене, яка чума косила! —
а сила знову розцвіла...

Я впевнений, що незабаром закінчиться війна, герої повернуться додому. Ми дійсно побудуємо справжню європейську державу, щоб наші нащадки пишалися нами, як ми пишаємося своєю історією і героями. Назад уже немає вороття, адже ці події назавжди змінили наші думки, наш світогляд, наші ідеали. Ми стали іншими. Тепер все буде по-новому і світ буде іншим, новим... Я вірю в це.

Козаченко Вероніка

*учениця 10 класу
Миколаївської загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 16
Миколаївської міської ради
Миколаївської області*

Думки весь час рояться в голові, відповіді іноді приходять запізно, деколи відразу.

Зізнаюся, що відкрила синонімічний словник, аби подивитися синоніми до слова «новий». І приємно здивувалася, що в душі та в серці носила ці самі слова з того часу, коли 21 листопада 2013 року в столиці України небайдужі вийшли протестувати проти рішення проросійського уряду призупинити євроінтеграцію. Страшно... Події перетворилися на масштабне повстання українців проти контрольованих Кремлем

урядовців України. Годинник невпинно рухався, а події в центрі Києва з кожною хвилиною загострювалися до кривавих протистоянь.

То ж за яке «нове» проливали кров? Це було досі невідоме, незнане, зовсім інше, не те, що було раніше, це те, яке наставало безпосередньо за чим-небудь... Це був початок боротьби за новий світ, це був старт справжніх перетворень країни. І коли ти розумієш це, то відразу згадуєш, як лукаво поведлося ХХІ століття з українцями. Народжувало правдолюбів, борців, давало їм крила для високого польоту, і тут же система ці крила стинала, самих же борців убивала, катувала...

Стратегічно нація була на правильному шляху. Мільйони учасників Революції Гідності та Свободи зрозуміли та визначили дорогу, якою країні йти в майбутнє.

Яким же був Майдан? Думаю, що різним! Кожен день, кожна ніч були особливими. Хвилини та секунди могли бути фатальними... Але передусім Майдан став випробуванням виміру людської гідності. А чи часто ми раніше задумувались над поняттям гідність? Напевно, ні! Ми, українці, мало часу відводили собі. Бракувало часу... Довгий час в історії держави нас морально пригнічували, з боку держави обкрадали... Не всі достеменно знали, що у Цивільному кодексі гідність визнано особистим немайновим благом (стаття 201); задекларовано право на повагу і недоторканність «гідності та честі» фізичних осіб (пункти 1, 2297 статті). Це все красиві, дуже красиві слова. Прикро, але дуже часто в нашій країні вони залишалися просто словами. Будь-який чоловік, будь-яка жінка могли кричати: «То безхатченки й нероби зібрались на Майдані», — і їм за цю брехню нічого не було.

А я разом з родиною пережила цю історичну подію, і думаю, що знаю, що таке гідність.

Боротьба за новий світ, на моє переконання, це не протистояння Заходу і Сходу, не протистояння України й Російської Федерації — це протистояння між тими, хто знає, що таке гідність, і тими, хто взагалі не розуміє, що це означає.

Я бачила гідність в очах бабусі, в очах тітки, що відправляли брата та онуку в ніч на Майдан і плакали, бо відпускати страшно, а не відпустити ще страшніше. Бо як потім поважати чоловіка, котрий спить удома тоді, коли інші боронять свободу?

Скільки їх, молодих, талановитих, безмежно люблячих світ і життя було зломлено психологічно в серці столиці — під час Революції Гідності та Свободи. Думаю, що не всі з них були занадто «голосними» в повсякденному житті. Але я переконана, що вони всі як один зрозуміли, що світ,

у якому вони живуть, це світ людоловів, неправди, приниження українця. З упевненістю можу сказати, що недарма з перших днів на Майдані звучали поезії Тараса Григоровича Шевченка (довічного вчителя), краяла серце та душу пісня Кузьми Скрябіна «Руїна». Рядки «А моя країна — суцільна руїна, Як можна не любити свою землю аж так?.. » стоголосою луною звучала в золотoverхому Києві.

Зрозуміло, чому так щеміло моє серце, коли додолу падали чорноброві, білолиці, такі ще юні сини та доньки неньки України. Я б порівняла їх із молодими орлами, які за покликом серця злетілися з усіх куточків України, аби змінити світ на краще... Але чорна хмара історії робила все по-своєму. Юнь, впевнена в собі у мирному житті та безстрашна в боях за світле майбутнє своєї держави, гинула від кулі снайпера, а, можливо, і вчорашнього товариша. Невблаганна смерть підкошувала Іванків, Андрійків, Сашків... у найпатріотичніші моменти їхнього життя.

Нещадно вбивають батьків і братів,
Змішалось в безодні все світло світів,
Ми в страху звершаємо кожен свій крок.
Який же жорстокий для нас цей урок!

(О. Денисюк)

Колеснік Дар'я

*учениця 8 класу Новодмитрівського
навчально-виховного комплексу
Костянтинівської районної ради
Донецької області*

Моя земля, моя країна, моя Донеччина, моя Україна! Тут усе моє, бо я народилася у вільній незалежній державі, де кожен зростає, міцніє і впевнено крокує до майбуття... Я люблю стежку, яка веде до школи, ставок, невеличкі струмки, пагорби, степ — все, що мені дороге й миле серцю.

Я — ще дитина, яка не розуміє всього, що, можливо, знають дорослі, але я знаю: важливіше за життя немає нічого.

Наді мною небо. Безбарвне небо. Скажете, такого не буває? Воно обов'язково має колір — блакитний, синій та навіть сірий? А я скажу, що буває, коли ти не бачиш його, бо не піднімаєш очі у височінь. Мені страшно, сьогодні дзвеніли віконні рами не від грому, то десь недалеко чулися чи то залпи, чи то вибухи. Я беру kota, міцно притискаю його до себе. «Не бійся, маленький. Все буде добре, це ж уже не вперше». Кошеня лагідно тупиться, і мені стає затишно. Мабуть, важко знайти людину, яка б не боялася війни. Так, ти можеш говорити, що боятися соромно. Ні! Це справжнє почуття, воно сильне, сильніше за твою волю, бо ти маєш думати не тільки про себе, а й про рідних і близьких тобі людей. Нікому не байдуже, коли помирає близька людина, коли ти втрачаєш того, кого любив, з ким тобі було тепло й затишно. А війна проклята всіма, бо несе смерть, страждання, біль, самотність і муку. Чи матері, що втратили синів, не благали долю бути милосердною, чи не молилися жінки за своїх чоловіків, чи не плакали діти гарячими сльозами, чекаючи татусів?

Я — ще дитина, не розумію, чого не вистачає для мирного життя? Є земля, небо, мама, тато, друзі, школа, вчителі... Все, що мене оточує, надзвичайно дороге! Я не хочу іншої Батьківщини, у мене одна-єдина — це Україна! Боляче дивитися, коли в моїй «хаті» горе. Українці — це великий, мудрий, щирий, сильний, волелюбний народ-патріот. Ми маємо нелегку долю на шляху до незалежності. Завжди доводилося за щось боротися. Боролися проти чужоземних поневолювачів, боролися з власними внутрішніми ворогами. А чи буде той час, коли не потрібно буде боротися? Коли замість війн народи почнуть разом боротися зі смертельними хворобами людства, коли, можливо, людина переможе СНІД, або будуть літати на Марс...

Люди, ви розумні істоти, схаменіться, досить воювати за «моя» і «твоя», бо соромно буде перед наступними поколіннями. Ми — діти, майбутнє нашої держави, ми хочемо миру, злагоди й щастя. А ви, дорослі, чого хочете ви? Ви забули, що щастя не в грошах, скільки б їх не було, а в усмішці дитини, поцілунку коханої, бабусиній казці, маминій пісні... Запитайте в нас, ми вам підкажемо. Тільки розум переможе війну, добро — зло. Гляньте навколо, скільки горя й лиха навкруги. За яскравою обгорткою не завжди смачна цукерка. Так і ми інколи бажане видаємо за дійсність, а гіркоти за ложку меду не помічаємо. Тому наша ненька Україна пережила й переживає чимало складних і суперечливих подій, які ведуть її то до злетів, то до падінь. А як же важко ставати на ноги, коли впадеш, а коли піднімешся — відчуваєш радість. Ти це робиш не сам, бо самому важко здолати перешкоди, тобі допоможуть однодумці.

Встань, Україно, досить падінь, досить злиднів, досить смертей та сліз! Ти маєш прекрасний народ, який любить тебе, який ладен боротися до останку, але досить кровопролиті і війн, досить материнських пекучих сліз! Життєдайна сила твоя відродить національну гідність, свідомість і віру в те, що в ХХІ столітті має перемагати не чиясь амбіція, а розум.

Шлях, яким сьогодні крокуємо ми в майбутнє, несе надію на те, що подальша доля України буде світлою, щасливою й довгою, бо не може бути інакше!

Я дивлюся з надією в майбутнє, знаю, що попереду мене й моїх ровесників чекає щаслива доля. Я здобуду освіту, буду чесно працювати, згодом матиму власну сім'ю, обов'язково розповім уже власним дітям мою історію, а разом з нею й історію рідного краю, Батьківщини.

Я обов'язково навчу дітей жити в мирі та злагоді, щоб вони були чесними, чуйними, доброзичливими, щоб не зазіхали на чуже добро, щоб вирішували проблеми мирно, толерантно, щоб цінували думку інших, а головне — берегли життя...

Над моєю головою небо. Яке воно буде завтра? Ви знаєте, дорослі? Я вірю, воно буде блакитне, ніжне й чисте. Ми всі разом щасливо будемо жити під його парасолькою.

Король Вікторія

*учениця 9 класу Станишівської
загальноосвітньої школи I–III ступенів
Житомирського району
Житомирської області*

День змінює ніч. Темінь, химерна, сиво-чорна, напинає плащ і виходить на прогулянку. Сьогодні ніч не випустила гратися зірки. Вона послала на землю дощ. Він періщив безжалісно, крижані краплі круком впивалися в обличчя людей, яких ще наздоганяв по дорозі. Темінь розпускала поли свого плаща, але не прикривала, не допомагала людям. Від холодного мороку туман застилав очі. А несамовита ніч лютувала диким звіром. Усе ближче і ближче підходила до людських осель, усі щілини заповнювала пронизливим свистом тривоги.

На зміну ночі прийшов день. Туман не зійшов із повік. Ноги вовтузились у багнюці... Чи ба?.. Ноги?.. Наша душа, повна мороку... Наше серце, заморожене криком крука... Але є ще голос! Є руки! Вони немов не належать собі, але підіймаються і пишуть м'яко медовим відтінком сонця: «Життя... тобі, Україно»...

Я... Я не знаю, що думає моя душа, що малює моя уява. Це щось незвичне. Думки переплітаються із пасмами посивілого дощу. Серце не калатає. Чомусь підозріло мовчить. Чого чекає? Яка наступна крижана крапля змусить його тремтіти?

Цей день був. Так, він став саме тією глибокою калюжею, у якій почали спотикатися люди — ні обійти, ні переступити, ні перескочити. Ціла багнюка, яка засмоктувала.

Цей день був. День, коли не було сонця, але прийшло прозріння. Бабуся підводить очі і дивиться на мене. У долонях перебирає кольорові нитки для нового светра і тихо складає думку: «Це тільки початок... Діти, хай благословить вас Господь...».

Наступний день прийшов швидше. Був трохи пригнічений, опущені плечі виказували втому. Але очі із сизих стали синіми. Боже, скільки волошок зацвіло водночас. І серед заледенілого листопада, серед бурого зморщеного осіннього листя уже падав синій дощ, а в душі народжувалися перлини синіх надій. Усе більше розмов про Революцію. Дивно — страху немає. Надія... Є тепла надія. І клаптики мого розуміння зшиває кожен день. Щось незвичайне оживає і в мені. Відчуваю, що там народився птах. Крила — за коврою переживань, повіки напіврозплющені, а серце гаряче...

Незчулася, як мої руки схрестились у молитві. Святі слова наснажували думку, зігрівали віру. Віру в тебе, мій народе. Молитва за тебе, Україно.

Я бачу, як у кожному домі запалюється свічка, як наростає велика пожежа. Ти бачиш цю пожежу?! Ні, не лякайся. Це рятівний вогонь для нашої землі, яку хочуть втопити у брехні і безчесті, в хижих очах і нестерпимій облуді.

Ця ніч була безглуздо мокрою. Чекали ранку. Але він не ступив на нашу землю. Зразу був день — обшарпаний старець, сліпий кобзар, якого покинув поводитир... Батьку, сьогодні вбивали твоїх дітей... Батьку, де наш світ, де ми...

Господи, захисти і відверни від нас цю тьму... Мое серце не шаленіє, ні. Воно стискається, скручується, присідає і готується до стрибка. Куди? У людську свідомість. А вони хіба люди?.. Господи, яка мати їх народила?

Яка сповивала? Яких пісень співала? Сьогодні вони стріляли у неї — Господи, у свою Матір! Сьогодні вони стріляли у себе — Господи, у її дітей!

Відчуваю гострий біль у руці. Підсвідомість підказує, що мій несильний кулачок міцно стиснутий і нігті до крові впиваються у тисячі шляхів моєї долоні, тисячі пройдених і нових стежок моєї України. Мені боляче. І я вперше відчуваю, як болить Україні. Я бачу її погляд за пеленою смутку і образ. А очі... глибокі, а ще вогненні... Здається, що бояться тільки совісті і Бога. Не заздрісні і не ворожі, а на яничар дивляться, як на грішників без роду, без племені, без своєї... України. Як мені врятувати їх? Я бачу, як Україна несе на спині тужливий відчай, а місяць тьмяними фарбами малює на її обличчі горе.

А де сонце? Де світло? Де день? Невже судилось ось так відпустити?

Мій мозок шаленіє. Як я раніше цього не розуміла, чому не бачила, не відчувала? Українці мої, встаньте з колін...

Більше не було ночей. Вони змінювались усе яснішими і світлішими днями. Волошки розквітали, до тендітного молодого букету додавався чубатий барвінок, міцний і витриманий. Серед холодного мороку стали пробиватися молоді пагінці, які наснажували землю сонцем. І квіти, і могутні дерева, й хиткі стебельця переплелися із сьайвом мрій. Здавалося, що разом вони ладні тримати небо, аби воно не впало на святу Матір.

Вони тримали небо. Спочатку по одному, по декількох, а через тиждень — сотня. Небесна сотня... Журавлі, журавлики... Як хутко ви полетіли... Ви струшували зі своїх зміцнілих крил українську правду, мою, твою, нашого народу. Це був голосний дзвін, який закликав до життя, берегти свободу. Чи наповнена чаша свободи нашою любов'ю? Ні! Її треба більше. Моєї, твоєї, народу.

День розправив плечі. Ступив уперед. І немає уже гадки оглядатися назад, роззиратися навсідч, притуплювати погляд, придушувати у горлі дзвінку ноту, з якої починається пісня Голосу Життя нового ранку.

День добре знав: це ранок долі його народу, його воля, його Україна. Відтінь світанкового обр'ю відбився у волошкових зіницях. Це поєднання вибухнуло вогненным сонцем, ясною блискавицею.

Ми не боялися. Ловили у серце осколки, збирали їх більше і більше; із поранених душ виростала здорова Свобода — СОВІСТЬ ЗЕМНИХ ЛЮДЕЙ. Вона обіймала і прикривала своїх зрілих дітей волею неба і давала їм силу українського хлібного поля. Із цим багатством любові народ відчув порив і наснагу, а ще мрії доволі...

Костюченко Світлана

учениця 11 класу

*Любимівського закладу дошкільної,
повної загальної середньої освіти № 1
Любимівської селищної ради*

Каховського району Херсонської області

Як звичайна людина я часто замислююся над майбутнім. Так хочеться намалювати у своїй уяві ідеальну картину того, що могло б статися. Мабуть, саме тому однією із моїх улюблених цитат є вислів Пітера Друкера: «Найкращий шлях передбачити майбутнє — створити його». У моєму, ще не надто досвідченому, житті було багато спроб вигадати щось фантастичне. В уяві завжди поставав світ, що колись вийде за межі мрій шістнадцятилітньої дівчини. Я, звісно, мало схожа на провидицю, та на декілька хвилин хочу поринути у мою вигадку, нехай місцями і дивакувату.

Я люблю свою країну, її родючі поля, що взимку виглядають засмученими. Люблю ліси і маленькі ярочки весною, коли птахи зустрічають гостей своїм співом. Здається, наче їхні голоси — поклик серця, гімн свободи і можливостей. Згадую і могутній Дніпро. Він навіть мені думки про нові горизонти, що чекають на іншому березі. Квітуча галявина для мене, наче барвиста вишиванка, на якій палахкотять маки, ромашки, мальви і чорнобривці... Люблю Україну всю до краплі, до найменших дрібничок: її мову, традиції, звичаї, літературу, пісні і, звичайно, самих українців. Знаю, куди б не поїхала, серце тужитиме за рідним краєм. Хочу для Батьківщини найкращого! Хочу стати для неї гідною донькою!

Обожнюю свіжу весняну траву. Може, того ранку моїм бажанням стане пофарбувати волосся в зелений?! Я обов'язково це зроблю, і жодна людина не осудить мій вибір. З'їм смачну шоколадку, а викидаючи обгортку, замислююся над проблемою сортування сміття. Придбаю книгу Беа Джонсон «Дім — нуль відходів» і знайду купу нових можливостей для переробки. Спонукатиму до цього рідних, сусідів, односельчан, а згодом і всю країну. Кожного тижня проводитиму лекції, розповідаючи співгромадянам про свої кроки до світлого майбутнього. У серці кожного зродиться думка, що від нього залежить багато. Більше не виникатиме сумнівів типу: «Навіть якщо я буду щось робити, це не допоможе планеті». Дії кожного — безцінні. І я допоможу всім повірити у цю просту істину. Придбаю яскраву тканину для екосумок, залучу

до їх пошиття маму, сестру і подруг. А коли раптом у магазині чи супермаркеті наштотхнуся на свій виріб, зрадію і щиро посміхнуся, думаючи: «Це не було марним». І вже захочеться здивувати людство ще чимось не менш важливим. А як не знайду натхнення, піду до ліска прогулятися. Глибоко вдихну повітря, відчую його свіжість і свободу. Воно надихне мене на нові задуми та ідеї.

Дивлюся навколо... Як раніше я не помічала цього бруду? Серед такої краси — купа сміття, порожніх пляшок, бляшанок... Прибрати б усе, та самій з цим не впоратись. Напишу в соцмережі запрошення до всіх небайдужих долучитися до корисної справи прибирання ліска. Сподіваюся, що мій заклик знайде відгук у багатьох людей. Ми очистимо не тільки невелике лісове насадження, а й власні думки. Станемо добрішими, уважнішими, візьмемо за правило слова одного з героїв Антуана де Сент-Екзюпері: «Встав вранці, умився, привів себе до ладу — й одразу ж упорядкуй свою планету».

Почну займатися благодійною діяльністю. Постараюся зібрати якомога більше іграшок і дитячого одягу — знадобиться у дитбудинку. Буду часто відвідувати його, щоб спілкуватися з дітьми і впевнити їх у тому, що вони зможуть зробити все, про що мріють. Стану волонтером, який буде діяти — допомагати хворим, нужденним. Поки наші серця не байдужі, нічого неможливого немає. Усе зупиниться тільки тоді, коли ми самі перестанемо в це вірити.

Тішуся результатом, бо завдяки згуртованості ми досягаємо значних успіхів. Кожного наступного разу, прокинувшись, як вперше, виказувати му свою подяку Всесвіту. Не знаю, чи почує хтось мене, та це і неважливо.

Коли захочеться опустити руки і покинути цю справу, згадаю новини про бідних китів, яких викинуло на берег з повним шлунком пластику. Я ніколи не задумувалася: може там, серед усього бруду було щось і моє, бездумно викинуте? Як не моє, то, може, ваше? Боляче думати про це. Але головне — у нас є вибір! Я обираю просте гасло: «Не нашкодь!». А що обираєте ви?

З дитинства запам'ятала чийсь слова: «Справжньою людиною мало народитися, нею потрібно стати». Ще тоді подумала: «Хіба я не людина? Як мені заслужити це звання?». Моїми путівниками в пошуках цієї істини стали книги, а викладачем — саме життя. Для мене книги — це світ, у який я пірнаю з головою, забуваючи про реальність і все, що мене оточує. Це вимір, що приймає мене такою, якою я є, з усіма недоліками і проблемами. Завдяки книгам я проживаю не одне життя, а тисячі.

Це світ, у якому немає неможливого, а мрії мають властивість збуватися. Книжкові історії надихають мене, допомагають повірити у себе, спонукають до самовдосконалення. Адже, щоб змінити світ навколо, варто почати з себе самого, пройти далі позначки «Старт», закликаючи інших до дії. Тільки у цій справі не буде окремих переможців і переможених, а буде одна спільна перемога — над байдужістю, лінню, невіглаством!

Мабуть, тепер варто повертатися до реальності. Мої мрії стосовно майбутнього не були надто фантастичними чи навіть неможливими. Я не вигадувала новітніх технологій, роботів, що працювали б замість людей, їжу, котра з'являтиметься з екрана смартфона, чи чогось у цьому роді. Для мене в пріоритеті — світ, наповнений людьми, мудрими і розважливими особистостями, що переймаються проблемами інших. Я мрію про світ, де немає обмежень, а суспільство не поділяється на «сірих мишей» і «білих ворон». Щиро вірю, що одного дня прокинуся з думкою: «Варто починати те, про що я написала», і мене підтримають люди, які теж готові до змін.

І буде день новий... І буде світ новим... Я готова! А ви?

Кулікова Яна

*учениця 11 класу Вугледарського
навчально-виховного комплексу
«Політехнічний ліцей –
загальноосвітня школа I–II ступенів»
Вугледарської міської ради
Донецької області*

У житті людини настає та мить, коли вона задумується над питанням, для чого народжена та який сенс її життя. Чому одні живуть у достатку й радості, а інші ледь заробляють на кусень хліба? Чи можна вплинути на своє майбутнє й майбутнє своєї країни або світу? Питань безліч, а відповідей, здається, обмаль.

Також мене завжди змушувало замислюватися те, чому така трагічна історія в моєї країні? Чому постійно ллються кров і сльози на рідній землі? Невже Батьківщина приречена постійно страждати й виборювати

свою незалежність? Для чого все це? Не думаю, що людина народжується для горя та сліз. Чому ж знову й знову повторюються трагічні події в житті українців?

Думаю, певною мірою ми самі винні. Коли на уроці історії мій однокласник не зміг назвати роки початку та завершення Другої світової війни, мені стало соромно. А ще ж живі свідки тих подій. Одразу спали на думку слова М. Рильського: «Хто не пам'ятає свого минулого, той не вартий свого майбутнього». Не повинно так бути. Не для того мужні запорожці давали відсіч ворогові, не для того наші прадіди захищали нас від німця, та й не для цього поклали свої життя герої Небесної сотні. Тому збереження пам'яті, традицій — це те мале, з чого ми можемо почати.

Також вважаю, що людина народжена для того, щоб вдосконалювати себе та бути корисною суспільству, країні, світу в будь-якій сфері життя. Навіть звичайна домогосподарка може подарувати світу якогось науковця чи реформатора, які у майбутньому змінять життя багатьох.

Люди так влаштовані, що їм завжди хочеться чогось більшого, ніж є зараз. Проте одних це спонукає до дії, до зміни себе й свого життя, а інших змушує постійно скаржитись і шукати винних серед близьких, сусідів, депутатів тощо. Тому часто, проходячи повз лавки в парках чи біля будинків, чую, як люди «навчають» лікарів, вчителів, продавців чи своїх директорів, як треба працювати, як треба керувати. Я вважаю, що все починається з себе самого. Можна, як маленька дитина, влаштувати істеріку й кричати про те, чого мені хочеться. А можна крок за кроком йти до здійснення своїх бажань. Хочеш добре жити — дій, а не чекай з моря погоди!

Як і багатьом, мені властиво час від часу занурюватись у світ фантазій та уявляти себе в майбутньому. І що ж я там бачу? Для початку, бачу себе студенткою філологічного факультету, оскільки з дитинства мене зачаровує краса й багатство рідної мови. Тому прагну вдосконалювати володіння майстерністю слова. Роботу в школі поки що не розглядаю, адже пошуки «ключиків» до нинішніх дітей мене мало приваблюють. Більше схильюсь до професії редактора чи журналіста.

Крім того, хочу реалізувати себе в ролі дружини та матері. Уявляю свої сімейні подорожі до моря чи лісу, й одразу стає приємно на душі. Хочу жити у вільній, мирній Україні, щоб я не боялася за життя своїх рідних та близьких, щоб мої діти не прокидалися від звуку пострілів чи гармат, як зараз відбувається на Сході. Такі мої найближчі плани та мрії. Чи можуть вони вплинути на майбутнє всієї країни? Звичайно, поки що не знаю. На якусь мить здається, що я — маленька крихітка у величезному Всесвіті,

тому не в змозі нічого змінити. Та це ж не так. Кожен робить внесок в історію держави та світу загалом. Упевнена, що дійсно щаслива людина, яка реалізувала себе у всіх сферах життя, може ошчасливити й інших.

Я — оптимістка, тому вірю, що моє майбутнє та майбутнє моєї країни буде світлим та квітучим. Усе в наших руках, треба просто сміливо йти до своєї мети. Тоді й буде світ новим, а слова Т. Г. Шевченка стануть пророчими:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

Луценко Юлія

учениця 11 класу

*Білоцерківської загальноосвітньої
школи І–ІІІ ступенів № 6*

*Білоцерківської міської ради
Київської області*

Чи можна йти в новий світ, якщо постійно озираєшся, шукаєш те, чого вже немає?..

«Завтра буде краще, ніж учора», «без минулого не віднайнеш майбутнього» — із такими думками крокує по життю багато хто з нас. Але листів минулому не пишуть. Воно не приїздить останнім потягом і не з'являється в негоду. Не телефонують минулому, а викреслюють його з кола найближчих друзів та ховають живцем у пам'яті...

Однак нав'язливе минуле приходиться небажаним гостем і безцеремонно всідається на порозі: ось дивіться, мовляв, я тут, а мною нехтують!.. І починаєш його проганяти... А коли все гаразд, то не розумієш, чому й досі озираєшся назад, сподіваєшся, що повернеться, наздожене, візьме за руку й поведе в колись... Та правду кажуть: майбутнє починається тоді, коли не жалкуєш за минулим, а віриш у новий день, у світле прийдешнє.

Кожен із нас стоїть на порозі щасливого майбутнього, сподівається на щось нове в цьому старому і грішному світі. Для багатьох завтрашній день — як «кліпова» картинка із фільму, де люди, на жаль, не переймаються життєвими негараздами. І, можливо, тому так упевнені, що нагальні проблеми з екологічною ситуацією, із забрудненням навколишнього середовища, з важкими захворюваннями, бідністю вирішаться самі по собі.

Та переконана: людська спільнота має можливість зробити все необхідне, щоб мешканці Землі дихали свіжим повітрям, жили в чистих і комфортних містах, споживали корисну їжу, а не модифіковану, не ображали одне одного брутальними словами й негідними вчинками. Головне — бажання. Воістину кажуть: усе в наших руках! Майбутнє починається сьогодні й саме з нас, адже поодинці ніхто не може оновити світ, зробити його кращим.

Не секрет, що щасливе життя, про яке кожен мріє, — це насамперед свобода вибору власного шляху розвитку, людська гідність і честь, на які не посягатимуть «заздрісники», мирне небо над головою...

Упевнена: не буде світ новим доти, доки з вуст наляканих дітей і жителів окупованих територій, стомлених вибухами снарядів військово-службовців та пересічних громадян лунатиме страшне слово «війна». Розруха, смерть, голод, скалічені долі людей — точно не картинка з майбутнього. На жаль, п'ятий рік поспіль питання «війни і миру» хвилює й серця українців...

Мимохіть на думку спадають рядки генія української нації Тараса Шевченка, який свого часу писав:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

Вірю, що пророчі Тарасові слова — ясний дороговказ у новий світ: не розбрату, а мирного співіснування, не насилля, а поваги до національної гідності кожної людини, не байдужості, а дбайливого ставлення до всього суцього. Щиро сподіваюся, що в подальшому люди стануть свідомішими, милосерднішими, а отже, і щасливішими.

Зрештою, якщо хочемо мати по-справжньому гідне життя, то вже зараз необхідно діяти. Тоді оновиться весь світ, а разом із ним зросте й нове покоління щасливих людей!

Мархель Анна

учениця 9 класу

закладу загальної

середньої освіти I–III ступенів № 5

Тростянецької міської ради

Сумської області

Вітер. Буря. Смерч... Нищать усе довкола. І їм байдуже — мале чи старе, з душею чи без... Сиджу на лаві, пригадую події рокового четверга, коли сотні людей вийшли на Майдан Незалежності із мирним протестом. Відчуття прагнення справедливості? Вітер змін? Думаю, саме це керувало ними.

Безліч пролитої людської крові, море сліз матерів, які так і не дочекалися своїх дітей. Юні дівчата та хлопці, чоловіки вже ніколи не повернуться додому, не обіймуть своїх рідних, не посміхнуться, не відчують тепла. У домівках загиблих героїв не перестануть литися сльози і завжди стоятимуть фотографії з чорною стрічкою — нагадування про ті страшні події та людську жорстокість. Безкарними залишилися ті, що забрали у інших найдорожче — життя.

А прагнути справедливості — це природньо? Замислююся і розумію, що це серйозне життєве питання. Майже всі війни велися заради справедливості і виправдовувалися боротьбою за неї. Здавалося б, з огляду на жертви, у світі вже давно мали б панувати мир і злагода. Та це далеко не так. Злочинці залишаються без покарання, процвітає рейдерство, корупція, панування сильніших над слабшими. Усе це, звісно, прояви несправедливості. Й на багато запитань, які кидає нам сучасність, у нас досі немає відповідей. І не тільки у нас.

Я вважаю, що справедливість дарує людям впевненість та почуття любові до інших, а коли постійно стикаєшся з протиправністю і беззаконням, то озлоблюєшся на весь світ. Тому щоб хоча б почати вирішувати якесь питання глобальної несправедливості, насамперед необхідно розв'язати власні проблеми, розібратися у цілях свого життя, бути чесним у родині, у стосунках з навколишніми. Адже думки, нав'яні вітром моральності та змін у країні, здатні не тільки на Майдан людей підняти.

Незважаючи на великі втрати після революційних подій 2014-го, живими залишилися справжні герої. Коли бачиш їх, розумієш, що вони — звичайні пересічні громадяни нашої країни. Особливі? Та ні. Просто політичний смерч обійшов їх чарівним чином. Залишив, щоб донесли

нащадкам отой вражаючий пекельний біль. Я знаю, що їхня місія на Землі не завершена. Вони, врятувавшись, ще напнуть «намети справедливості», і ніякий буревій їх не знесе...

Знову швидкі думки злітають, наче листя з дерев в осінню вітряну прохолодну днину... Хочеться жити... А що таке жага до життя? У самовідданих людей вона була надто великою, тому й доводили всім своїм еством, що справжній український дух не зламати, не залякати. На їхніх очах відбувалося все, що важко пережити. Деякі люди після побаченого калічили себе, навіть вчиняли самогубство, бо не могли забути про страшні картини смерті людей, які довго мучилися. Лише сильні духом особистості могли це пережити. Страшні випробування лишалися позаду, а попереду — тернистий шлях реабілітації. Каліцтво фізичне та психічне. І немало треба часу, щоб знову повернутися до нормально-го життя.

Проявляймо повагу та допомагаймо тим людям, які залишилися без близьких. Ми маємо пишатися тими матерями, які виростили синів, героїв своєї Батьківщини.

Ми — українці, які довели, що ніхто не позбавить нас гідності. Разом наш самовідданий народ здатний себе захистити. Як не в суді, то на вулиці, співаючи гімн України з коктейлем Молотова в руках.

Піднімаю очі, дивлюся у небо... Безмежне, чисте, блакитне. Небесна Сотня — збірна назва протестувальників, які загинули заради нашого миру. Саме туди відлетіли найсильніші, Люди... Там, з птахами і янголами парять їхні душі, розправляючи свої широчезні крила. Уявляю, як вони оберігають нас ними, відчуваю це. Адже країна на шляху змін на краще. Сподіваймося на це!

Дійсно, ті страшні події завжди житимуть у наших серцях. Молодь, у пам'ять людей, віднесених пекельним вітром тих днів, не даймо Україні знову стати на коліна! Змінюймо свою державу, щоб наші діти та онуки дістали змогу жити в нашій, але вже зовсім іншій країні. Смерчу, не повертайся ніколи!

Марценюк Максим

*учень 10 класу Корчівської
загальноосвітньої школи I–III ступенів
Красилівського району
Хмельницької області*

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра...

Ці рядки великого сина українського народу Тараса Шевченка дійшли до нас крізь століття, не втративши й краплинки своєї значущості. Багатуший світ сучасних технологій дає нам змогу, не виходячи з дому, насолоджуватися красою найвіддаленіших куточків нашої планети. Але та краса милує око, не торкаючи струни душі. І тільки коли споглядаю неприступну міць українських Карпат, таємничу, захovanу у століттях дрімучість кремезного Дніпра, вслухаюсь у шепіт ніжних і водночас хвилюючих українських дібров, поринаю у велич міста над Случем, щось трепетне, несміливе і водночас могутнє, непереборне, сповнене гордості, озивається у моєму серці.

Часто, зустрічаючи новий день, омиваючись ніжним сонячним промінням, я замислююся: скільки разів оце вічне джерело життя всього сущого на землі боялось сходити над нашим краєм? Чому? Бо страшно було глянути з небесної блакиті на українську землю, що потопає у крові, на людей, по вінця переповнених болем і стражданнями. Ці люди — мої земляки, далекі пращури, коріння нашої славної української нації, нації, яка ніколи не прагнула війни і цінувала мир і спокій. Мирне небо над головою і рідна земля під ногами сьогодні, як і тисячі років назад, є для нас у пріоритеті. Проте водночас кожний з нас, українців, не менше цінує людську гідність, правду, відкритість, чесність, справедливість, а особливо — єдність і цілісність нашої держави. Ми маємо всі підстави пишатися тим, що наша Батьківщина не раз переживала дні сили і слави, мужньо переносила найважчі випробування, коли гинули не сотні й тисячі, а мільйони її дочок і синів. І потім, як та казкова пташка Фенікс, відроджувалась, виростала з пожарищ і руїн, виховувала нове покоління закоханих у рідну землю лицарів правди і волі.

Доленосного 1991 року моя Батьківщина здобула незалежність. Збулася віковчна мрія мільйонів українців. Збулися пророчі слова великого Кобзаря:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі.

Народ піднявся з колін, розірвав пута, якими був прикований до чорних скель, високо підняв голову, як це нам одвіку було написано на роду. Кожному з нас, українців, молода держава стала водночас і матір'ю, і довгоочікуваним дитям, яке хочеться бачити успішним, сильним, могутнім, визнаним світовою спільнотою. У процесі становлення нашої країни, цілком природно, виникає чимало дискусійних питань, які потрібно вирішувати колегіально, толерантно, за юридичними законами і законами совісті. Одним з найгостріших питань стало питання мови. Воно було наріжним каменем і в минулому. Як хотілося можновладцям у всі часи перетворити українців на німих безсловесних рабів, на манкуртів, позбавлених мови, пам'яті, роду й родоводу. Споконвіку в нашій країні питання мови вирішувалося дорогою ціною, нерідко кров'ю. І це не тільки за часів кріпаччини. Хіба змінилася політика керівної партії щодо України і її мови в часи «непорушного союзу п'ятнадцяти республік-сестер»? Актуально це питання звучить і сьогодні. І серед нас є перевертні, які готові за тридцять срібняків продати найдорожче: землю, матір, мову, історію. Але таких одиниці. Час — наймудріший суддя — все розставить на свої місця. Не можновладців, не сильних світу цього уславляв і уславляє народ. На щастя, таких космополітів серед нас небагато. Ніколи не буде щасливою, праведною людиною, яка добровільно й легко зрікається рідної мови. Зректися мови — це зректися коріння свого, відцуратися батька-матері, стати «Іваном безрідним». Та й як можна зректися нашої мови, коли вона — ніжна й тендітна, вся із сонця й неба, як з води і роси. Сьогодні українське слово не просто заявило про своє воскресіння, а довело на повний голос, що не підвладне ні русифікації, ні полонізації, що воно — велике слово великого народу, не горить у вогні і не тоне у воді. Як ми були, є і вічно будемо, так і мова наша барвінкова житиме вічно, турботливо передавана з роду в рід для найвищого, повного довершення, що йому не буде кінця.

Ми, українці, сьогодні спрагло тягнемось до свого минулого. Як дерева під час бурі волають до свого коріння, так і народ у час небезпеки, щоб вижити, вистояти, апелює до свого минулого. Наша

земля — як ота вічна неопалима купина, а народ наш, як я уже згадував, ніби ота казкова пташка Фенікс, які знову й знову, порубані, понищені, потоптані, встають з попелищ, відроджуються і з новою силою стають на герць із поневолювачами. Думаю про нашу Україну, яка віками рухає хрест своєї долі, і вірю в її світле прийдешнє, бо мусить прийти спокута за все вчинене нам зло. Такої міри зла не зазнав, очевидно, ні один народ у світі. Вона заслужила благословення і щастя під сонцем.

Правдолюбивий дух українців, помножений на відважність і здатність за першим покликом стати на захист своєї Вітчизни, не дозволив сотням тисяч українців займати пасивну позицію, коли виникла небезпека втрати державного суверенітету і людської гідності. Київський Майдан Незалежності об'єднав у собі цвіт української нації, молодих і літніх, сильних духом, сповнених любові до своєї землі, прогресивно мислячих українців, не згодних миритися з диктаторським режимом. Як символ невмирущості і величі духу, високої жертвовності в ім'я свободи і процвітання рідного народу постають перед нами герої Небесної Сотні. Вони — пряме продовження подвигу безіменного листоноші з роману Юрія Яновського «Вершники», людини, яка ступила крок у безсмертя, поклавши своє життя на вівтар служіння Батьківщині. Вони — продовження подвигу юних дівчат, героїв роману Бориса Васильєва «А зорі тут тихі», для яких тихі зорі стали часом їхнього безсмертя в ім'я свободи Вітчизни. Вони — продовження подвигу героїв — ліквідаторів Чорнобильської АЕС, пожежників, які уберегли і нас, і світ від неминучої ядерної катастрофи. І зовсім юні, і зі скронями, посрібленими сивиною, герої Небесної Сотні

...триматимуть небо завжди,
Вони загинули, щоб ми жили.

Чи вважали вони себе героями? Думаю, ні. Вони пішли воювати — за правду, за свободу, за чесні і рівні права. Пішли, бо хто, якщо не вони? Не зловживали вони патетичними промовами, приправленими солодкавим патріотизмом. Вони не говорили — вони діяли. Діяли не заради портфелів, владних стільців. Не зловживали вони і словоблудством, як багато з наших нинішніх політиків, коли ті рвуться до влади. Я думаю, що герої Майдану могли б сьогодні звернутись до окремих наших можновладців словами поезії Івана Франка «Декадент»:

...твій патріотизм —
Празнична одежина,
А мій — то труд тяжкий,
Гарячка невдержима.

Хтось з великих людей сказав, що героями не народжуються — ними стають. Хіба ж у тих звичайних хлопцях і дівчатах, які живуть з нами по сусідству, яких щодня зустрічаємо вранці, на перший погляд, зовсім непримітних, бачили ми звитяжців-героїв, яких навіть вороги за їхню незбагненну непереможність прозвали кіборгами? А виявляється, герої живуть серед нас і здатні у критичну для країни годину залишити хтось — сім'ю, хтось — дім, налагоджений прибутковий бізнес, щоб стати нездоланим щитом на шляху російських інтервентів. Окупанти, очевидно, ще не зрозуміли до кінця, що ніхто і ніколи не зможе перемогти у війні народ, прадіди якого теж були непереможні. Не можучи відгадати джерела сили і духу наших далеких предків, завойовники приписували їм містичну силу.

Справді, то козаки-характерники з далекого Запорозжя, яким ніби допомагали потойбічні сили, то бійці-кіборги. Невловимі і невмирущі, з нашого сьогодення. Зв'язок поколінь? Голос крові? А може, любов до отчої землі? Звідки ж черпають вони наснагу? Мимоволі спадає на думку герой повісті Павла Загребельного «Дума про невмирущого» Андрій Коваленко. Звичайний сільський хлопець, закінчив звичайну сільську школу. У трагічному 1941 добровольцем іде на фронт, бо інакше не уявляє свого життя: «Якщо не я, то хто?». І отут у юнака виростають крила, коли він усвідомлює, що від таких, як він, залежить доля батьків його, односельців, — усієї держави. Війна підготувала Андрієві страшні випробування: поранення, полон, неодноразові втечі, знову полон. А як високо духовно підноситься Андрій, виснажений в'язень концентраційного табору, у смертельному словесному поєдинку з випещеним бундючним німецьким офіцером. Що змусило Андрія погодитись на цей герць? Зрозуміло, не обіцяна фашистом винагорода — буханка хліба і пачка цигарок. Ні, щось вище рухало юнаком. Що? Любов до рідної землі, усвідомлення обов'язку захистити її і, безперечно, засвідчити високий інтелектуальний розвиток слов'ян. П'ять складних питань з різних сфер життя і науки — і п'ять блискавичних відповідей. Німецький офіцер був шокований. На питання, звідки Андрій знає відповіді на такі складні запитання, юнак відповідає, що це уже шосте питання.

Двобій був виграний, виграний у нелюдських умовах. То звідки ж черпав знання, насагу, міць духовну Андрій Коваленко? Його вчили і рідна українська земля, і сивочолий Дніпро, односельчани — прості і мудрі трудівники, і, звичайно, учителі, звичайні учителі звичайної сільської школи. Сюди, до цих життєдайних джерел, він тягнеться у найскладніші хвилини свого життя — і звідси черпає насагу.

Події, описані у повісті, — не художня вигадка автора. Павло Загребельний сам пройшов через горнило війни і дав собі слово щороку писати по одному великому епічному творові. Писати за себе і за тих юнаків і дівчат, які пішли у вічність, виборовши нам мир та спокій. Світ дивувався, дивується і, я переконаний, буде дивуватися силі духу українців. Воістину історію творять не генералісимус із генералами, командувачі фронтів, президенти, а простий народ. Сьогодні проблема «вождь і народ» залишається актуальною. Я переконаний, що, незважаючи на імперські зазіхання окремих наших політиків, незалежна наша Україна ніколи не набуде ознак диктатури, ніколи не стане президентсько-парламентською.

Я нещодавно бачив по телевізору цікаву телепередачу про Північну Корею, країну з найстрашнішою диктатурою президента. Мене вразили кадри, в яких показано плач і вболівання жителів цієї країни з приводу смерті президента, який помер кілька років назад. Дорослі люди — вчені, військові, робітники — на майдані, серед вулиці падали на коліна і билися в конвульсіях плачу. А в натовпі обов'язково були спостерігачі, на яких був покладений обов'язок спостерігати, хто з людей плаче нещиро. Шість місяців тюремного ув'язнення тим, хто плаче не на повну силу. Жахіття, що це відбувається у двадцять першому столітті. Хіба не про це пише Дмитро Павличко в поезії «Коли помер кривавий Торквемада?». У далекому 1953 році, коли в СРСР помер «вождь усіх народів» Сталін, хіба наша країна не нагадувала тоді Північну Корею? Бо, як справедливо зазначив Дмитро Павличко, «умер тиран, але стоїть тюрма».

Я переконаний, що тепер, після Майдану, у нашій країні диктатура однієї людини не зможе уже обплутати народ. Люди відчули силу єднання, силу родини, навіть якщо ця родина ділиться на регіони.

Хтось із розумних людей відзначив, що революцію роблять герої, а її плоди пожинають користюлюбці. Чому я згадав ці слова? Готуючись до написання есе, я ознайомився з багатьма відеоматеріалами, літературними статтями, спогадами очевидців та учасників Майдану, документами, які вже ввійшли в історію, про Героїв Небесної Сотні, активістів

Майдану. Історія кожного з них — нова сторінка у новій історії нашої незалежної України. У мирному житті це були звичайні люди, які вчилися, працювали, будували плани на майбутнє. Ось і Сергій Кемський: дитинство провів у Криму; закінчив школу; захоплювався кікбоксингом, плаванням і читанням книг; у 1999 році стає студентом Львівського національного університету; у 2004 — учасником Майдану. Можливо, він досяг би успіхів у царині політології. Можливо, здобув би другу вищу освіту і здійснив заповітну мрію — став би журналістом. Можливо, якби не Майдан доленосного 2014 року. Він до нього йшов свідомо. Про це свідчить, зокрема, його програмна стаття «Чуєш, Майдане», опублікована в грудні 2014 року в «Українській правді». Автор ратує за те, щоб при владі стояли люди — виконавці волі громади, які ефективно координуватимуть суспільні ресурси для досягнення спільних цілей. Про це ж він говорить і у вірші «Агов, Майдане», написаному в лютому 2014 року:

В Народній Раді буде народ
Вирішувать і виступати.

Дві снайперські кулі обірвали життя героя. Винуватців його смерті буде покарано, я впевнений, якщо не тут, то на небесах, бо зло не має минати безкарно. Проте я переконаний, що і Сергій Кемський, і його полеглі побратими хотіли б, щоб ми сьогодні єдналися не навколо ненависті, а довкола любові і вищої мети. Вони пішли у вічність, щоб дарувати нам життя, щоб ми могли жити і працювати на рідній вільній землі, мирно і щасливо, на радість рідним і близьким.

А ми, покоління, яке тільки входить у самостійне життя, маємо прислухатись до голосу пам'яті нашої, до наших сумлінь, наших душ... Озираємось, подивімося на самих себе: хто ми? Звідки? Чиї ми сини і внуки? Сьогодні, якби спитали когось із моїх однокласників про його найсокровеннішу мрію, більшість, очевидно, відповіла б: «Хочу миру». Ще рік-два назад ніхто з нас не задумувався над цим. Війна — це було щось далеке, не з нашого життя, не з нашого сьогоднішнього дня. А зараз вона тут, поруч. Ще кілька місяців — і школа у нас за плечима. Так хочеться, щоб до того часу у минуле відійшли блокпости, обмін полоненими, страшні «гуманітарні» вантажі нашого північного сусіда. Може, так і станеться. Проте якщо війна продовжуватиметься, ми, майбутні випускники, не станемо осторонь, ми займемо активну позицію, бо якщо не ми, то хто? Слова великого Кобзаря, як ніколи актуально звучать сьогодні:

Свою Україну любіть.
Любіть її во время люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Моя багатостраждальна Батьківщина вкотре сьогодні обстоює свою свободу, демократію, гідність. І ми переможемо, бо за нами — правда і світле майбуття.

Михайленко Максим

*учень 10 класу комунальної установи
Миропільської селищної ради
«Опорний навчальний заклад
“Миропільська гімназія”»
Житомирської області*

Чи можна вважати, що ми живемо в модернізованому світі? На мою думку, сучасне суспільство ще не до кінця розвинулося, хоча деякі люди старшого віку гадають, що новітні інформаційні технології — вершина еволюції людства. Їхня позиція сформована на засадах великого життєвого досвіду та згадках про своє дитинство. Кожен має власне бачення цієї проблеми, я ж спробую пояснити особисту точку зору і запропонувати п'ять кроків до оновленого світу.

По-перше, соціальне життя повинне вдосконалюватися: люди мають допомагати одне одному та більш тісно взаємодіяти, оскільки кожна особистість може повноцінно розвиватися тільки у взаємозв'язках з іншими членами суспільства. Як на мене, саме навколишні впливають на процес формування унікального індивідуального «я» кожного з раннього дитинства. Хотілося б, щоб у такому соціумі в майбутньому зменшилося число егоїстів і відлюдків. Саме такі особи вважають, що все тримається на їхніх плечах, бо мають завищену самооцінку. Вони думають: «Відгородивши себе від інших, я цим змушу суспільство страждати й руйнуватися». Проте все відбувається навпаки: відсутність спілкування й інтелектуальний голод змушують їх першими йти на контакт,

хоча не всі бажають зробити їм крок назустріч. А кажучи про егоїстів, не можу не згадати міфічного самозакоханого Нарциса, котрий, окрім себе, нікого навколо не бачив. Через те я хочу, щоб у майбутньому таких осіб було якнайменше.

Другим кроком, я надіюся, стане підвищення рівня самосвідомості громадян України, адже ця країна є моєю колискою, тому я не можу не перейматися її майбуттям.

Якось я повертався зі школи і став мимовільним свідком суперечки між дідусем, якого добре знав, бо він жив неподалік, і двома юними бешкетниками, які реготали, кидаючи сміття поза сміттєвий бак. Старенький тоді сказав: «Не плюйте в криницю, з якої ще прийдеться води напиться». Ці слова я зрозумів тільки тепер, як дідуся не стало, а я подорослішав. Мені зараз дуже соромно за тих хлопчаків і за багатьох інших, хто викидає обгортку від цукерки, пляшку з-під напою під ноги, а не на смітник. Про який новий світ можна говорити? З таких, здавалося б, дрібниць і виникають екологічні проблеми нашої держави. Хочеться, щоб у новому середовищі люди з повагою ставилися до нашої біосфери.

По-третє, не можу уявити своє щасливе майбутнє без вільної України, на території якої не ведеться війна. Як не називають військові дії на Сході — АТО, ООС, військовий конфлікт — але це війна, справжня, з численними жертвами, війна за свою територіальну цілісність. Моя Батьківщина обов'язково стане мирною й незалежною від зажерливих сусідів, проте я завжди пам'ятатиму тих, хто захищав мене та мою родину.

Я вірю, що в майбутньому ніхто не зможе завадити процвітанню та розвитку моєї рідної країни, проте будь-яка мета може бути досягнута завдяки спільній праці задля блага суспільства. Саме це я вважаю четвертим кроком до створення нового світу. Працюючи чесно й відкрито, без корупційних схем і скандалів, з великою самовіддачею і вдосконаленням професійних навичок, кожен на своєму робочому місці закладе цеглинку в підмурівок нового життя для нащадків.

А п'ятий, останній крок — почни з себе, ровеснику. У твоїх руках — твій майбутній макро- і мікросвіт, твій Всесвіт навколо тебе чи всесвіт твоєї душі. Яким він буде — сучасним із його життєвим брудом і катаклізмами, навушниками у вухах і віртуальним колапсом, чи новим світом гармонії з собою й навколишніми, високого інтелектуального розвитку, здорового способу життя без хвороб і стресів, війн і природних руйнівних потрясінь, — це залежить від тебе, від мене, від нас із вами.

Підсумовуючи, хочеться сказати: екологічний стан душі — екологічний стан нації. Почнімо ж із наших душ, і світ навколо нас обов'язково стане новим! Як птах Фенікс, підніметься наша Україна, розправить крила і підніметься до не знаних досі висот. Тож «покажем, що ми, браття, козацького роду!» А зараз, як писав І. Я. Франко: «Берімось краще до роботи, змагаймося за нове життя!» А воно обов'язково буде!

Науменко Тетяна

*учениця 10 класу
Житомирської міської
гуманітарної гімназії № 23
ім. М. Очерета*

Кожен період часу має своїх героїв. Це люди, пам'ять яких ми повинні шанувати вічно. Це ті, хто віддавав своє життя заради свободи, заради сім'ї, а головне — заради рідної батьківщини. Вони сміливо дивилися у вічі смерті, знаючи, що їх жертва стане фундаментом мети. ХХІ ст. вже зазнало втрати невинних людей, які з вогнем у серці боролися та поклали тіла за те, щоб припинити несправедливість у країні, обкрадання народу, брехню та нездійснені обіцянки влади. Сучасники знають їх як Героїв Небесної Сотні.

У 2014 році сталася подія, яку ми ніколи не зможемо забути. Люди зі всієї країни збиралися на Майдані, щоб оголосити протест владі. Обурений народ жадав правосуддя. Найсміливіші намагалися щось змінити самі, бачачи, що, крім них, цього ніхто не збирався робити. Коли вогонь у грудях палає, коли несправедливість душить тебе зсередини, коли все тіло рветься у бій, ти не можеш залишитися байдужим, ти будеш боротися без страху принести щось у жертву. Але для одних цією жертвою був час, а для інших — життя. Скільки безвинних людей втратила країна! Скільки горя це принесло сім'ям! Матері втрачали дітей, діти — батьків, сестри — братів. А що може бути гірше, аніж втратити свою дитину? Мабуть, нічого гіршого в житті не існує. У кожному місті відчувалися страх і біль через жорстоке кровопролиття. Ніхто не знав, чим це закінчиться, чи є сенс у цій боротьбі, чи буде результат з усього цього. Але

що ж спонукало людей не зупинятися, не здаватися, боротися до кінця, з'їжджатися з усієї країни заради продовження повстання? Це була віра. Кожен знав: якщо не зупинятися, а продовжувати стояти на своєму, то це не закінчиться марно.

Моя сім'я завжди підтримувала людей, що виступали на Майдані. Для нас увесь час було законом шанувати пам'ять героїв, ні в якому разі не судити їх, а, навпаки, дякувати за їхню відважність, за зміни, що відтепер відбуваються в нашій країні. Адже саме завдяки їм Україна не стоїть на місці, не деградує. Хоча й зараз також триває боротьба на наших землях, але й вона не буде марною. Як ми вже бачимо, зміни не стоять на місці, а день за днем прогресують.

Героїв Небесної Сотні народ і досі не може просто забути. Ми бачимо на вулицях міст різні виставки, пам'ятники, що нагадують нам про відважність загиблих. Багатьом і зараз важко усвідомити трагічність тих подій, деякі навіть не розуміють мету тих людей, а сім'ї, що втратили своїх близьких та рідних, горді за їх вчинок, вони на сто відсотків впевнені у героїзмі полеглих.

Людство віками, поколіннями не боїться демонстрацій, страйків, революцій, віддаючи свої душі заради волі, свободи, незалежності та справедливості. Це складові тієї мети, до якої прагнув і прагне народ. Правосуддя повинне існувати завжди, оскільки заради нього тисячі жертв полягли у бою.

Раніше я сприймала цю подію, цих людей абстрактно, не знаючи нічого конкретного. Але все змінилося, коли я прочитала інформацію про це детальніше. Відтоді в моїй уяві почали з'являтися справжні, живі люди. Але найбільше мене вразив наймолодший загиблий.

Назар Войтович — герой Небесної сотні, коли він був жорстоко вбитий, йому було лише 17 років. Хлопець навчався у Травневській загальноосвітній школі Тернопільської області. Всі його знають як дитину-ангела.

Пам'ятаю, як я, йдучи додому, бачила батька з маленьким синочком. Їхні очі сяяли щастям. Але ж і той молодий хлопчина, певно, мріяв мати сина, він також хотів завести сім'ю. Назар міг стати справжнім майстром у тому, чим він хотів займатися в майбутньому. Але його доля не дала йому такого шансу.

Бувало, милуючись яскравим осіннім пейзажем, я усвідомлювала, що і він міг би ним насолоджуватися. Та я просто не розумію, чому він загинув? І кожного разу, коли я про це замислююся, туга та біль окутують мене ізсередини. Але я завжди себе заспокоюю тим, що це було не даремно.

Як же мені хочеться, щоб нарешті припинилося визискування українців сусідами з півночі і своїми олігархами, аби народ наш зажив життям європейців.

Так воно і буде, і за це кожен день молюся. Молюся словами відомої мені пісні нашого земляка Вадима Крищенка:

Я України син.
І щиро гордий цим.

Овсійчук Валентин

*учень 11 класу
Кулішівського закладу
загальної середньої освіти I–III ступенів
Ємільчинської селищної ради
Житомирської області*

На небо погляне вільна людина
З новими думками, творча, нестримна.
Ми стіни проб'ємо з міцного граніту,
Щоб тільки любов панувала у світі!

Сергій Кемський

Вся історія українського народу — це боротьба за незалежність. Нам доводилося боронити своє право на державність з часів монголо-татарської навали, обстоювати його у часи козаччини, у світових війнах.

Після розпаду Радянського Союзу ми нарешті отримали довгоочікувану незалежність як дарунок долі. Живучи в мирі, в добрі, ми стали безтурботними, і ніхто навіть подумати не міг, що незалежності України може щось загрожувати.

Але біда прийшла, звідки не ждали. Ворог виявився не за межами держави, а в самому її серці. Людина, яка мала б бути гарантом державності, стала зрадником. Знехтувавши інтересами свого народу, екс-президент В. Янукович позбавив українців мрії стати частиною демократичного світу і прагнув втримати нас у тоталітарній системі.

Тисячі студентів висловили свій протест, вийшовши на мирну демонстрацію. Але збройний розгін мирної акції змусив людей стати на захист демократії. До протистояння злочинній владі долучилися патріоти з різних регіонів нашої країни. І одним із них став Сергій Олександрович Кемський.

У мальовничому селищі Яблунець, що на Житомирщині, мешкала сім'я Кемських. В кінці 70-х років родина переїхала до Криму, де і народився Сергій. Отримавши середню освіту, юнак вступив до Львівського національного університету і став політологом.

Доля країни завжди була небайдужою для Сергія. Він був прихильником ненасильницького опору. Сам завжди наголошував, що зброя в його руках — неприпустима річ. Він не хотів воювати, але прагнув змінити на краще рідну землю. Це були не просто слова, а його життєва позиція. У дні Помаранчевої революції 2004 року він був на Майдані, обстоюючи право на свободу вибору, і коли у 2013 році виникла загроза демократії, одним з перших пішов на барикади.

20 лютого 2014 року в сім'ю Кемських ввірвалася страшна звістка. Пострілом снайпера було вбито Сергія. Він став ще одним Героєм Небесної Сотні, яка стала на захист України на небесах.

Коли відбувалися ці події, я був ще дитиною, мені було лише 11 років і я не повністю усвідомлював, що вершилася доля цілого народу.

А от коли плакала мама, дивлячись телевізор, і в її погляді були страх та розпач, я вже зараз розумію, що це була тривога за нас, дітей, бо на Майдані могли бути мої старші брати.

Сьогодні, подумки повертаючись до тих подій, я намагаюся зрозуміти, що керувало цими людьми, які, незважаючи на небезпеку, готові були жертвувати своїм життям заради майбутнього українського народу. Чим далі, тим більше я переконуюся, що ними рухав споконвічний український патріотизм, коли свобода важить більше, ніж життя.

Ще вчора Сергій займався спортом: плавав, катався на роликах, лижах, ходив у гори, мріяв пройти Карпати і Кримські вершини. Дуже багато читав, любив Маяковського, Шекспіра, Ахматову, Гете. Постійно перечитував історію України.

Сергій був успішним молодим чоловіком, перед яким розкривалися безмежні горизонти, було багато планів на майбутнє. Та майбутнє можливе було лише у вільній незалежній Україні. В Україні, де є свобода вибору. І заради цього Кемський став поряд з іншими протестувальниками, з іншими Героями Майдану.

Вони показали нам приклад стійкості, незламності духу, героїзму, вони дали надію на краще життя, вони допомогли зрозуміти нам, новому поколінню, що за світле майбутнє потрібно боротися, а мир та спокій — охороняти.

Я хочу бачити нашу країну щасливою і хочу жити та працювати тільки у своїй країні, бо це земля моїх батьків, дідів-прадідів. Це моя Батьківщина — Україна!

От уже 16-та осінь у моєму житті. До школи мене проводить ніжна хмаринка, шурхотить під ногами листя, летять у вирій журавлі... Вдиhaю повітря на повні груди і подумки кажу: «Будьте щасливі, люди!». І так би хотілося, щоб журналіст Сергій Кемський побував у нашій школі, порадив життю разом з нами, розповів би про свої плани...

Для моїх однолітків і для мене особисто Сергій Кемський став взірцем, прикладом для наслідування. Я з упевненістю можу сказати, що ми не зрадімо ідей Сергія і Майдану, будемо продовжувати їхню справу чесно і самовіддано. І тоді світ оновиться і стане кращим!

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

(Т. Г. Шевченко)

Олійник Олександра

учениця 8 класу Бердичівського
загальноосвітнього колегіуму № 14
Житомирської області

Я почну свою розповідь з рядків відомого українського поета І. Січовика:

Красивий, щедрий рідний край
І мова наша солов'їна.
Люби, шануй, оберігай
Усе, що зветься Україна.

Я щаслива. Щаслива від того, що народилася в чудовій родині, в дивовижній країні, і я вільна, вільна, як птах, який лине у вирій безкрайнього неба, летить, розправляючи свої крила, все вище і вище до своєї мрії. Мрії, які вони? У кожного вони свої. Хтось мріє про чорний мерседес, хтось про багатство, а я мрію, щоб нарешті прийшов такий очікуваний мир. Так хочеться жити в країні, де небо розривають салюти перемог, а не вибухи боєприпасів. Де білі голуби танцюють танок закоханих, а не сповіщають матері про загибель сина. Так хочеться жити та мріяти в країні, де співають солов'ї, а не плачуть діти від пострілів автомата.

Чорний ворон пролетів над моєю Україною. П'ять довгих років тече річка скорботи по нашій землі. Посивіли матері, подорослішали діти. З кожного містечка лине «Гей, пливе кача...». Ця пісня стала гімном «Небесної Сотні». Народ піднявся з колін. Високу ціну заплатила Україна за свою свободу і незалежність, за свій європейський вибір на Майдані й продовжує платити у війні на Сході. Ворог ділить українські кордони. Страждає вся Україна, бо болить роз'ятрена рана, з якої ллється невинна кров захисників. По один бік стали лікарі й учителі, будівельники й архітектори, письменники та музиканти, журналісти й історики. Головне, що всі вони — діти України-неньки. Її славні сини й дочки, які згуртувалися в одну мить на захист своєї рідної землі.

Одним із них був справжній син свого народу — Сергій Кемський. 20 лютого 2014 року він загинув від куль снайпера на вулиці Інститутській у Києві. Недалеко від Жовтневого палацу його вбили дві кулі: одна пройшла навиліт, друга застрягла в правій легені. Хлопця можна було врятувати, але не встигли. Сергій помер від великої втрати крові. Друзі прагнуть його врятувати, підхоплюють і несуть на руках. Але всі їхні старання марні. Немов блискавка, пронизує душу його погляд. Скільки болю, страждання та втрат довелося побачити герою. Багато вірних друзів наздогнала ворожа куля. Але віру не зломити. Такий погляд надихає на боротьбу. Полетіли небесною сотнею наші соколи у вирій. Скільки зруйновано мрій та сподівань одним пострілом.

Проростають на могилах волошки від жіночих сліз, а маки — від втрати коханого.

Скільки їх, вірних синів України, вже не повернеться додому, а якщо і прийдуть, то посивілими, хворими.

Нещодавно загинув учень нашої школи, колишній випускник Віталій Дульчик. Велике горе прийшло у родину. 13 травня 2014 року поблизу села Октябрське Слов'янського району Донецької області

десантники прийняли нерівний бій, загинуло 6 військовослужбовців та 8 отримало поранення. В результаті бою загинув і старший лейтенант Віталій Дульчик. На фасаді школи йому відкрито меморіальну дошку, де завжди живі квіти як символ пам'яті. Стоять мармурові герої на пагорбах. Вітер лагідно їх обнімає, сонячні промені зігрівають їхню кам'яну душу, бринить ранкова роса, ніби гірка сльоза на гранітних очах героя.. То жалоба за земним життям, за коханням, дитячим гомоном, материнською усмішкою та веселкою в небі, шумом дощу та свистом хуртовини, літньою спекою та весняною блискавкою, за новим життям, де буде світ новим, буде нова Україна...

Україно моя, скільки ти вистраждала, скільки виплакала, скільки раз намагалися тебе поставити на коліна, скільки раз топили у крові українську мову, але ти, немов фенікс, відроджуєшся з попелу. Стаєш кожного разу все могутнішою і величнішою. Твоя «Небесна Сотня» дала дорогу в майбутнє молодому поколінню, де буде світ новим...

Їх подвиги надихають нас, юне покоління, любити свою землю, свою родину, свою країну. І завжди пам'ятати тих, хто подарував нам щасливе дитинство.

Ми вклоняємось перед вами, герої!

Кожна людина прагне жити у вільній країні. Прокидатися вранці під спів солов'я, закохуватися у голубі очі Дніпра, зачаровуватися цвітом калини, милуватися безкрайньому небу. Так хочеться жити й мріяти, радіти, сміятися і пам'ятати слова нашого сучасника, поета Михайла Шевченка: «Одна вона у нас така — уся співуча і дзвінка, уся плачуча і гримуча, хоч без лаврового вінка».

Україно — ти, як жінка, маєш свою красу. Ти, як мати, маєш дітей. А в тебе, Україно, їх багато, вони — твоя радість і гордість. Скільки б у тебе нестріляли, ти завжди розпрямляєш крила і гордовито летиш до перемоги. Я маю віру в те, що війна, яка несе людям тільки горе і страждання, скоро закінчиться. І невдовзі знову засяє мирне небо над нашою Україною, і пророчі Тарасові слова здійсняться:

Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине...
От де, люде, наша слава,
Слава України!

Омельченко Дмитрій

*учень 8 класу Підлубівського закладу
загальної середньої освіти I–III ступенів
Ємільчинської селищної ради
Житомирської області*

Чи часто ми замислюємося над своїм життям? Воно таке швидкоплинне... Є миті, які приносять нам радість, надії, сподівання. Іноді життя ставить перед нами безліч проблем, які не завжди поспішаємо вирішити. Як часто ми задумуємося: чи варто лишити ці проблеми на потім? Крок за кроком ми йдемо вперед, але не помічаємо змін на краще. Хто ж має дбати про майбутнє, хто має розв'язувати наші проблеми? Саме ми, ті, що мріють бачити світ новим!

Наша історія — це історія віковичної боротьби українського народу за своє місце під сонцем. У цих змаганнях українство мало дві зброї — шаблю і слово. Коли ворог вибивав з наших рук шаблю, тоді на зміну їй приходило слово. Пригадаймо у Лесі Українки:

Слово, моя ти єдина зброе,
Ми не повинні загинуть обоє!

Сьогодні слово збирає Майдани, а наші побратими боронять цілісність держави зі зброєю в руках. Чому так сталося? Хто в цьому винен? Хто давав «зелене світло» пройдисвітам, що зрадили Батьківщину і бачать себе всемогутніми правителями держави? Чому з вуст матерів падають гіркою слова: «А ти, мій сину, так і не дочекався весни»?

Терпіння народу не безкінечне. І одного разу воно вибухнуло такою силою, що зупинити цей потік жаги до свободи, до справедливості, до вільного вибору свого місця в суспільстві стало неможливим.

Так, як ми живемо сьогодні, впливає на те, як ми житимемо завтра. Тобто кожного дня ми творимо новий світ. Його творили і творять патріоти України, а серед них — військові, журналісти, прості небайдужі до долі своєї Батьківщини люди. Ми навчаємося, працюємо, намагаємося змінити себе для завтрашнього нового, цікавого. А чи будуть зміни на краще, якщо мовчки за всім спостерігати?

Кожен повинен усвідомлювати свою відповідальність за події, що точаться навколо нас. Хоч я ще учень, але хочу бути не спостерігачем життя, а його активним співтворцем. Що я можу зробити? Принаймні,

вирости порядною, небайдужою людиною. Я хочу, щоб кожен мій одноліток, їхні наставники, батьки були небайдужі до долі України, а люди намагалися жити за правилом: не роби іншим того, чого не бажаєш собі.

За висловом відомого педагога В. Сухомлинського, людина народжується не для того, щоб щезнути безвісно, а щоб залишити після себе слід на землі, в думках, у серцях інших людей. Адже найпрекрасніші і найщасливіші люди — ті, хто прожив своє життя, піклуючись про щастя інших. Ці слова я адресую героям Небесної Сотні і низько вклоняюся їхній мужності, незгасимій вірі в щасливе майбутнє України, яке принесуть їм голуби у небеса, і вони порадіють, що віддали своє життя, там, на Майдані, марно.

Я вірю: буде світ новим, бо надто багато пролито безневинної крові, надто багато посивілих матерів. Яким я його бачу в майбутньому?

Це світ, у якому збуваються мрії. Можливо, ті, які вистраждані українським народом, напрацьовані сотнями поколінь. Це мирна держава, у якій є перспективи для молодих людей, їхнього саморозвитку, самовдосконалення. Я думаю, що всі підтримають цей напрямок на шляху до майбутнього.

Я — громадянин України — всім серцем волю бачити себе в успішній країні, яка впевненим кроком іде в Європу, твердо стоїть на збереженні своїх звичаїв і традицій.

Щаслива родина, в якій не гинуть сини і доньки, де немає заплаканих материнських очей і згорьованого серця батька, де вони можуть сказати: «А ми дочекалися весни!» Але є одна тепла жаринка в батьківських серцях, що зазнали чорної біди, — мій син чи донька загинули за те, щоб світ був іншим, досконалим, світом, де буде почутий голос кожного з нас.

Безумовно, своє майбутнє я бачу у власній щасливій родині. Мої діти та рідні будуть дбайливими господарями, житимуть у радості, в здоров'ї.

Я бачу свою країну такою, в якій немає війни, не гинуть люди, лунає безтурботний дитячий сміх. Хочу, щоб ми об'єдналися для нових проєктів, що дадуть змогу втілити в життя наші задуми, мрії. Тоді матимемо улюблену роботу і достойну оплату. Світ, за який полягли сотні українців, має бути без страшних хвороб, а діти просинатимуться під мирним блакитним небом...

Я впевнений, що не заростуть колючими тернами, травою безпам'ятства імена героїв Небесної Сотні, а задзвенять кришталем і будуть прикладом для тисяч майбутніх поколінь, а серед них буду я — вірний син своєї Батьківщини.

Розумію, що всі мої мрії не можуть відразу збутися, але майбутнє країни я уявляю без гірких сліз, зойків матерів, закривавлених майданів.

Зженемо зі сцени зрадливих щурів,
від кожної сотні оберем делегатів.
В Народній Раді буде народ
Вирішувать і виступати.
А потім — минуть гіркі часи,
Покарана буде кожна сволота.
Агов!
Майдане,
Всіх пригноблених
Клич до свободи!

*(С. Кемський,
«Маяковський — Майдану»)*

Орна Вікторія

*учениця 10 класу Южноукраїнської
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 3
Южноукраїнської міської ради
Миколаївської області*

Ми є. Були. І будем ми!
Й Вітчизна наша з нами

І. Багрянний

До рук мені потрапила книга М. Вітер «Літопис Революції Гідності». Правдивий опис подій, індивідуальні історії учасників Євромайдану не залишать байдужими жодну людину, адже крапка в історії Революції Гідності ще не поставлена. Українцям потрібно озирнутися назад, пригадати, запам'ятати, подивитися вперед і почати будувати нову Україну.

Згадую осінь 2014 року. Я прийшла додому після занять у школі в надзвичайно піднесеному настрої, бо сьогодні мене похвалив учитель музики. Школу мистецтв відвідую уже шість років, граю на піаніно,

люблю співати. А ще я велика фантазерка та мрійниця! Люблю писати твори і казки для молодшої сестри. Життя таке веселе, цікаве і насичене!

«Били студентів на Майдані! Що ж це за звірі такі? Як можна бути такими жорстокими до своїх людей?», — сказала мама, коли я зайшла до кімнати. «Молодь хоче жити краще, обирає європейське майбутнє, а владі цього не треба», — додав тато. Мій хороший настроїв десь дівся. Стало сумно.

У автора книги знаходжу: «Побиття людей зафіксували камери спостереження на Хрещатику. Бійці “Беркуту” били людей палицями. Зачистка студентського Майдану підлягає під визначення катування».

«Кияни несли студентам чай і бутерброди, медики-волонтери надавали допомогу пораненим протестувальникам» (М. Вітер).

Наступного дня я біжу з рюкзаком швидше додому, щоб увімкнути телевізор і побачити, що відбувається на Євромайдані. Мені не байдуже, я боюся і хвилююся. Я ще не бачила стільки людей! На протести зібралися звичайні люди, приїхали з різних куточків нашої України. Усі вони різні: студенти, заробітчани, підприємці, науковці... Дуже багато молоді. Показали (по телевізору) дівчинку — школярку, яка принесла в термосі гарячий чай людям, щоб погрілися. Всіх об'єднало бажання змін. Трагічні події, які сталися пізніше, дійшли до серця кожного українця. Герої Небесної сотні відійшли у вічність через секундний постріл у груди, спину, голову, а разом з тим у серце України. Плакали матері, плакала Україна...

Мої погляди на життя змінилися. Я стала більше цікавитися подіями, які відбуваються в нашому суспільстві, стежу за новинами про Україну у світі. Мені не байдуже, що відбувається навколо мене, я стала більш громадською активною.

«Мине ще чимало часу, поки ми сповна зможемо досягнути глибини і значення Революції гідності для розвитку України, усі її геополітичні наслідки. Євромайдан став логічною історичною крапкою у багатовіковому свідомому виборі українського народу — повернення в європейську сім'ю. Це — епохальна подія, адже більшість населення молоді держави серцем і розумом зробили рішучий цивілізаційний крок до європейської демократичної матриці життя. Небесна сотня навіки розписалася за нього кров'ю» (М. Вітер).

Я вважаю, що наша нація загартувалася, змінилася, бо Революція Гідності була за вільну проєвропейську Україну. Люди стали згуртованими, готовими прийти на допомогу. Після подій на Майдані волонтерство

стало у нас суспільним явищем. Небайдужі громадяни привозили і роздавали ліки, теплий одяг, вони діяли за покликом душі. Наша країна зможе подолати всі перешкоди: закінчити війну, побороти корупцію, повернути заробітчан, бо ми — українці. Ми маємо самі обрати шлях і відповідати за власне майбутнє. Я не хочу, щоб тільки шляхом протестів і майданів громадяни боролися за краще життя. Не повинні гинути люди, щоб змінити владу.

Україна стала епіцентром світової політики. Про нас знають у всьому світі, підтримують і допомагають. Відкриті кордони, підписано угоду про безвізовий режим. Я з родиною можу подорожувати! Для мене це — вже досягнення. Молодь може навчатися за кордоном. Кожен має право обирати свій шлях. Як писав Анатоль Франс: «Майбутнє у сьогоднішні, але майбутнє — і в минулому. Це ми створюємо його. Якщо воно погане, у цьому наша провина».

Українська нація талановита, розумна, трудолюбива. Світ для нас стає відкритим, а ми — для світу!

Островський Руслан

*учень 10 класу Дунаєвецького
навчально-виховного комплексу
«Загальноосвітня
школа I–III ступенів, гімназія»
Дунаєвецької міської ради
Хмельницької області*

На мою думку, цілком справедливим буде твердження, що сучасний світ розвивається та вдосконалюється в шаленому темпі. Та чи стає він новим? Наша планета нарешті досягла такого рівня, що практично всі держави можуть забезпечити своїх громадян майже всіма благами цивілізації...

Але я переконаний, що це тільки початок розвитку новітніх технологій для всього світового людства, а особливо — українського! Адже кожна країна вдосконалюється, рухається вперед, створюючи не тільки перспективні технології, а й штучний мозок — інтелект. Хоча в новітньому світі, переконаний, йому нереально зрівнятися з людським за духовними параметрами: співчуттям, милосердям, благородством,

взаємовиручкою — тим, що цінувалося завжди і буде нетлінним у новому технологічному світі.

Знаю, що найважливішими складовими розвитку нашої держави є національна ідея та цілковита зміна менталітету.

Повертаючись до першого аргументу, можна без сумніву стверджувати, що на шляху до оновлення та вдосконалення у кожного з нас, українців, повинна бути думка: «Працювати на благо нації!». Але мені здається, що вона не повинна насаджуватися людям примусово, як це було за радянської влади у ХХ столітті.

Звертаючи увагу на друге твердження, можна припустити, що саме наш новий менталітет допоможе збудувати сильну, нову економічно, інтелектуально розвинену Україну.

Ось чому його потрібно змінювати, починаючи з питань екології: викоренити повсюди в нашій країні поліетиленові пакети та пляшки, замінивши на багаторазові, одноразовий посуд заборонити у використанні. Сміття зразу стане в рази менше, і воно має сортуватися і перероблятися на предмети першої необхідності. Це пріоритетне завдання нашого покоління — врятувати наш навколишній світ! Він буде багатобарвним: не просто чистішим, а й новим — без пластику.

Подолання хабарництва в рідній країні, як на мене, — це найперший пріоритет, бо без цього не зможемо рухатися далі, розвиватися, бути конкурентноспроможними.

Можливо, багато хто й не погодиться зі мною, але з усією впевненістю хочу заявити, що тільки завдяки вище обґрунтованим аргументам та єдності ми зможемо колись сказати на повний голос, з гордістю в серці та радістю в душі: «І буде кращим світ новий...».

І саме тоді українці доведуть усьому світу, що слова Шевченка здійснилися: «І на оновленій Землі врага не буде супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люди на землі...».

Ми гідні жити краще, веселіше, багатше — для цього треба бути єдиними, адже, як писала Ліна Костенко: «... Чи нас Господь почує усіх разом, коли так просить кожен про своє?».

Отже, можна дійти висновку, що Україна зможе досягати економічного та національного піднесення, душевного оновлення лише завдяки зусиллям кожного громадянина. «І буде кращим світ новий...».

Пазюк Марія

учениця 11 класу Новоодеської
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 1
Новоодеської районної ради
Миколаївської області

Захмарні замки мрій... Вони наповнюють новими силами, мотивують, додають яскравих барв у сіру буденність, примушують працювати і боротися, відчувати кожен день на повну. Мрії переносять у майбутнє — у той, ідеальний і до кінця не відомий світ, де є все, що вигадує нестримна фантазія.

Взагалі, сьогодення майже ніколи не влаштовувало людей — вони хотіли кращого життя і покладали на майбутнє великі надії. Мабуть, прагнення до змін закладено в людях генетично — воно проявлялося й у предків, і в нащадків. Історія знає чимало прикладів «оновлення» територій держав, повалення правлінь династій, підняття бунтів: споконвіку люди намагалися поліпшити свій матеріальний стан, підняти соціальний статус — тобто реалізувати свої задуми про поліпшення життя в усіх сферах.

Світ постійно змінюється. Люди XXI століття мають багато того, про що їхні предки не могли навіть і мріяти. І все ж далеко не всі можуть сказати, що вони задоволені тим, що в них є. Наші сучасники прагнуть максимального комфорту, поваги до себе, високих статків, нових яскравих вражень і... приємних змін. Про що ж мріють люди XXI століття? Яким вони бачать новий світ? Яких змін очікують?

Я у середній школі дуже любила читати наукову фантастику. Мене дивувала і захоплювала машина часу, можливість спілкування з марсіанами, неймовірна космічна подорож і т. ін. Коли я почала роздумувати над питанням нового світу, то перше, що мені спало на думку, — техніка, інформаційні технології та письменники-фантасти, адже часто їхні вигадки стають пророчими і втілюються в життя. Наприклад, Герберт Веллс «допоміг» американському інженеру Роберту Годдарду змайструвати ракету своїм романом «Війна світів», а ідею підводного човна Саймон Лейк «вкрав» у Жюль Верна з книги «Двадцять тисяч льє під водою»; також у цього фантаста Ігор Сікорський «позичив» ідею вертольоту з книги «Робур-Завойовник». Тож можливо, що в творах сучасних письменників-фантастів криються ті довгоочікувані зміни сучасності, які дадуть поштовх розвитку інформаційним технологіям і новітній техніці.

Є люди, які мріють, щоб усю працю виконували роботи, а громадський і приватний транспорт заміняв літак чи вертоліт, але мені здається, що серед автоматизованих «розумних» сірих машин буде нудно і нецікаво. Хто буде робити все? Машини? Праця — розкриття людини. Коли робиш улюблену справу, отримуєш задоволення і радість. Тож навіщо позбавляти себе цього? Тому я хочу побачити в майбутньому не повну автоматизацію життя, а ті винаходи, які відновлять екологічний стан довкілля, а ще — допоможуть розвиватися людям, які мають розумові чи фізичні вади.

Мені дуже хотілося, щоб у новому світі ніколи не було війни, тому що ця «королева крові» забирає мільйони життів і залишає після себе розруху, ненависть, жорстокість і покалічені долі людей. Мир, взаєморозуміння між людьми і державами, привітність, справжню підтримку і взаємодопомогу — те, що я мрію побачити в недалекому майбутньому.

Іноді люди говорять, що мріють жити без труднощів і неприємностей, ніколи не робити помилок і не зустрічатися з проблемами. Невже так світ стане кращим? Мені здається, що на життєвому шляху кожен зіткнеться з випробуваннями; їх потрібно не уникати, не боятися і обходити стороною, а боротися і бути переможцем. Труднощі допомагають стати сильнішим, вони обточують характер, як морська хвиля — камінь, навчають нас людяності й допомагають жити. Вони дають можливість розкритися і показати, на що ти здатний, навіть тоді, коли все проти тебе. Без них — ніяк.

Нехай у світі моєї мрії кожна дитина буде мати сім'ю, у якій вона отримує любов, тепло, турботу і справжнє щасливе дитинство.

У новому світі не повинно бути різниці між багатими і бідними. Всі знають, що гроші — не головне, але, на жаль, вони багато чого вирішують. Расова чи релігійна нетерпимість також недопустима, тому що всі люди рівні.

Новий світ, у якому я хотіла б рости, жити і працювати — світ, де поруч завжди є той, хто зрозуміє і підтримає. Світ, наповнений щастям і любов'ю, світ, де кожен може відстояти свою думку, де немає страху і нікого не принижують, де всіма силами борються проти зла і несправедливості, де люди доброзичливі і в них завжди на вустах усмішка. У такому світі хочеться розвиватися і творити, хочеться по-справжньому жити.

Мріяти можуть усі — це не заборонено, а хто ж змінить світ? Хто зможе втілити в життя всі побажання і прохання людей? Якщо ви не знаєте таку сміливу людину, то я вам підкажу — навіщо це робити іншим?

Зробіть ви! Віддячайте усмішкою на виконане прохання, частіше говоріть «Дякую!», зробіть подарунок на Різдво сусідській дитині, допоможіть колезі на роботі, залиште під подушкою невеликий сюрприз брату чи сестрі, подаруйте квіти мамі у будній день — ось цей рецепт початку змін. У ваших очах засяють вогники доброти, і світ навколо вас буде дійсно мінятися.

Ми самі — творці свого майбутнього. Якщо ми безсилі змінити навколишніх — будемо міняти себе. Повірте, нам під силу змінити життя на краще, потрібно лише захотіти. Майбутнє приходить значно швидше, якщо йти йому назустріч. Воно — у наших руках, треба просто не опускати їх.

Парєєва Софія

учениця 11 класу

*Білокузьминівської загальноосвітньої
школи I–III ступенів*

*Костянтинівської районної ради
Донецької області*

І буде світ новим... Яке майбутнє нас очікує? Багато людей вважають, що новий світ — це постійний розвиток технологій, який ми навіть зараз не можемо уявити. Але давайте спробуємо.

Наше століття називають століттям технологій. Я так не вважаю. Чому? Бо ми зараз — на першій сходинці великого всесвіту робототехніки. Ми маємо багато технологій, які спрощують наше життя, розважають нас, лікують тощо. Кожного року вчені з усього світу винаходять нові можливості для нашого майбутнього. І це дуже добре, тому що так ми піднімаємося сходами до нового світу. Ви тільки уявіть новий світ, де все живе у гармонії. Гармонія... Дуже приємне слово. Для мене воно означає, що весь світ живе у взаєморозумінні. Це і є найвища сходинка нового світу. Але зараз ми поговоримо, як будемо йти до цієї найвищої сходинки.

Перша сходинка, як я раніше казала, — це розвиток технологій. Сьогоднішній світ перейшов на новий етап життя, де головну роль виконує інформація, а також економіка, що будується на ній. Сучасний розвиток

інформаційного суспільства безпосередньо пов'язаний із необхідністю збору, обробки і передачі величезних обсягів інформації, перетворенням інформації на товар, як правило, значної вартості. Це стало причиною глобального переходу від індустріального суспільства до інформаційного. Поява всесвітньої мережі Інтернет спричинила масштабне зростання міжнародного спілкування в різних сферах людського життя.

Інформація є одним з найцінніших ресурсів суспільства разом із традиційними матеріальними видами ресурсів, як-от нафта, метал, корисні копалини тощо. Тому процес переробки інформації, подібно до процесів переробки матеріальних ресурсів, можна сприймати як технологію. Інформаційні технології дуже швидко перетворилися на життєво важливий стимул розвитку не тільки світової економіки, а й інших сфер людської діяльності. Нині практично неможливо знайти сферу, в якій не використовуються інформаційні технології. Підбивши підсумок, можна сказати, що інформаційні технології глибоко проникли в наше життя і сучасне суспільство, яке не зможе в нинішньому вигляді існувати без них.

Друга сходинка — це розвиток ресурсів. Іноді ми говоримо про те, що в Україні недостатньо ресурсів для розвитку. Але яких саме ресурсів потребуємо? Золота, грошей, сировини, технологій, території?

Сьогодні світ змінився! Він став взаємопов'язаним, майже не залишилося ізольованих економічних систем. Існує глобальний ринок, який розподіляє природні та фінансові ресурси, спрямовує потік робочої сили, визначає міграційні процеси та структурну перебудову економік країн. Не є проблемою сьогодні знайти капітал на глобальному ринку, не стоїть питання покупки за певну ціну якоїсь сировини (нафти, газу чи чорнозему). Глобалізація, структурна взаємопов'язаність економік країн, відкритість кордонів та лібералізація міграційних процесів — це сьогоднішня, і ці процеси в майбутньому ще більш прискоряться та посиляться. Але є одне велике «але». Наш головний ресурс — це Земля. На жаль, велика кількість людей не розуміє цього. І що ми маємо? Глобальну вирубку лісів, які є домівкою майже для всіх тварин нашої планети. Деревина та рослини — це наше майбутнє, тому що вони — наші легені. Глобальне забруднення океанів, морів та інших водойм. Просто запитайте себе: чи загину я через те, що в моїй шафі не з'явиться новий светр або я не буду користуватися поліетиленовим пакетом? Відповідь дуже проста: ні. А тепер: чи постраждає населення від нестачі води? Звісно, так. Дуже прикро, що люди не навчилися розставляти пріоритети. Хоча це треба зробити передусім. Друга сходинка називається розвиток і забезпечення ресурсів. З неї випливає третя, і якщо ми опануємо другу, то і третя буде опанована.

Третя сходинка — це закінчення воєн. Війна — це велика катастрофа всього людства. Вона забирає мільйони життів. Дуже прикро, що в нашому «суперрозвиненому» світі досі існують країни, яких торкається ця величезна катастрофа. Війни починаються через жадобу, егоїзм, прагнення збагачення. Але ці якості не є частиною нового світу. Ми повинні зрозуміти, що живемо на кістках наших предків, які загинули заради кращого майбутнього світу, вони віддавали своє життя не заради розвитку технологій, не заради захоплення ресурсів та збільшення кордонів країн. Війна — це біль, сльози втрати, розлука з рідними, смерть. Це аж ніяк не новий світ... Вони мужньо жертвували собою заради найкращого на цій землі. Це сім'я, діти, любов, повага, позитивні емоції, свобода слова.

Свобода слова — це є четверта сходинка у створенні нового світу. Свобода слова — це права кожної людини на Землі висловлювати свої думки або ідеї, не боячись, що тебе можуть покалічити, нашкодити твоїй сім'ї, посадити за ґрати чи навіть убити. Нині ця сходинка дуже далеко, і прикро, що свободою слова керують гроші та впливова більшість.

Чому я повинна боятися висловити свою любов до країни? Чому я повинна мовчати, якщо я пишаюся своєю країною, людьми, які живуть у ній, героями, які її захищають? Усі ми маємо право на власні висловлювання. Свобода слова — це право людства. Це як право на воду та їжу.

П'ята сходинка — це любов до Батьківщини. Любов до Батьківщини не виключає справедливості та пошанування прав інших народів. Здоровий патріотизм дає здорове національне життя і творить життєздатні державні органи. Стати без застережень в обороні Батьківщини і її святих прав — це здорове і природне явище у житті кожного доброго громадянина. Байдужість до справ свого народу, Батьківщини — це брак шляхетних патріотичних почуттів, це брак християнської любові.

Великий син українського народу Т. Шевченко благав:

Свою Україну любіть!
Любіть її!.. Во врем'я люте,
В останню тяжкую мінуту,
За неї Господа моліть!

Нагадую: любов до Батьківщини — це не політика, це є обов'язок кожного доброго громадянина, кожного доброго християнина. Любов до Батьківщини впливає з четвертої Божої заповіді: «Шануй батька і матір своїх».

На мою думку, любити рідну землю означає ставитися до неї з побожністю і повагою. Кожна людина повинна не просто любити рідну землю, а й бути готовою захищати її від ворогів. І це не можливе припущення того, що може статися у невизначеному майбутньому. На жаль, війна прийшла на нашу рідну землю вже сьогодні. Тому священний обов'язок кожного свідомого громадянина України — встати на захист своєї Вітчизни та не допустити її окупації. Любіть рідну землю! Бережіть Україну!

І нарешті, шоста й остання сходинка до дверей у новий світ — це гармонія. Гармонія в моєму розумінні — це коли небо і земля зливаються в одне ціле. Гармонія — це взаємоповага до кожного, доброта, любов, радість. Поняття «гармонія» і в філософії, і в естетиці, і в музиці, і інших сферах життя означає об'єднання різних і протилежних сутностей (частин) в єдине ціле, в цілісність. При цьому єдине ціле — цілісність гармонії — обов'язково означає, що у цій гармонійній сукупності є Мета, й ця мета тільки одна. Це — Мета, заради якої ця гармонійна система існує. А існуватиме ця Мета заради найкращого життя.

Петля Ганна

*учениця 10 класу Красносільської
загальноосвітньої школи I–III ступенів
Красносільської сільської ради
Лиманського району
Одеської області*

Час від часу в різних країнах світу відбувається війна. Це велике горе для будь-якої людини. Найбільше від таких подій страждають діти, дружини, матері, яким не завжди щастить дочекатися героїв з поля війни.

На жаль, понад п'ять років тому наша держава теж зіткнулася з такою бідою. Велика кількість патріотів рідної країни пішла захищати свободу свого народу, спокій рідних людей, але не всім пощастило повернутися додому живими й здоровими.

Одним з таких героїв Революції Гідності був відомий політолог, журналіст, активіст Євромайдану та просто чудова людина, яка присвятила своє життя боротьбі за рівноправність, волю українців, — Сергій Кемський.

Дуже добре, що в Україні народився та жив такий патріот, герой свого народу, який ще раз зміг довести, що, якщо ми нічого не робитимемо, не боротимемося за свою свободу, за рідну землю, то нам має бути соромно називатися Людьми, справжніми українцями, які ні перед чим не зупиняться, крокуючи до поставлених цілей, як це робили з покоління в покоління наші пращури.

І буде світ новим, коли в ньому будуть панувати любов, злагода, розуміння і повага. Але про таке здійснення бажань не варто навіть говорити, тому що повністю досягти цього все одно неможливо. Отож, найкращий варіант — це спочатку чітко окреслити перелік бажаного, а потім намагатися втілювати його власними зусиллями. Яким би не було мое майбутнє, я хочу самостійно творити його та відповідати за свої вчинки, бо головним є не те, чого ми досягнемо в житті, а те, як ми це зробимо. Звичайно, в майбутньому мені хотілося б плідно працювати, приносити користь людям та своїй країні, і сподіваюся, що мені це вдасться.

Для того, щоб змінити світ на краще, нам потрібно об'єднатися групами, державами, а то й цілими країнами. Тоді ми зможемо його змінити. Допоки у багатьох людей не з'явиться така ціль, нічого глобально не зміниться у нашому світі. Кожна людина, напевно, зустрічалася з несправедливістю світу. Коли в нашому світі зникне несправедливість? На це запитання тяжко відповісти, але зараз потрібно вирішити те, що турбує всі народи світу. Потрібно, щоб у всіх була гарна робота, за яку люди будуть отримувати гідну зарплатню. Щоб людина не боялася, що в неї завтра можуть з'явитися проблеми і вона не зможе їх вирішити, а була захищена законами. Збільшиться тривалість життя. Буде назавжди покинчено з хабарництвом, корупцією і казнокрадством. А щоб це стало реальністю, ми повинні вже сьогодні почати над цим працювати.

Однією з проблем світу є те, що не кожна людина щаслива, а це дуже важливо. Сьогодні, на жаль, ми часто зустрічаємо багато розчарованих людей, чії мрії стати щасливими розбилися об гірку дійсність їхнього життя, тому вони змушені визнати свою невдачу.

Сучасні психологи вважають, що до щастя нас ведуть два шляхи: один пов'язаний з подіями зовнішнього світу, другий — з внутрішнім самовідчуттям. Дані щодо того, скільки людей у світі незадоволені своєю роботою, суттєво різняться. Але об'єднує їх те, що це переважна більшість населення планети. Звичайно, високий рівень безробіття дуже впливає на щастя громадян, але важлива не тільки наявність праці, а й її умови.

Як сказав Г. Сковорода: «Одна справа — знати витoki ріки Нілу і план лабіринту, а інша — розуміти суть щастя». Сенс щастя для сучасного світу — це здоров'я рідних, матеріальні цінності, престижна робота, стан країни. Щоб змінити світ, варто почати з самого себе. Неважливо, надихнете ви інших своїм прикладом чи ні. У будь-якому випадку ви станете кращими, а це — велике досягнення. Наприклад, Мати Тереза — відома монахиня — починала змінювати світ з того, що самотужки допомагала дітям у Колкаті. Вона приносила їм їжу, одяг, навчала їх. Пізніше до неї приєдналося багато людей, утворилася ціла організація, яка допомагала бідним у багатьох країнах.

Враховуючи, що здоров'я є важливою складовою щастя, можна сказати, що світ стане новим, коли буде здорова нація. Тому потрібна система, яка навчить людей стежити за своїм здоров'ям і дасть змогу швидше й ефективніше лікувати хворих. Слід також здійснити реформу швидкої допомоги, схожу на реформу поліції, — забезпечити лікарні новим інноваційним обладнанням, впровадити сучасну систему підготовки медиків і підвищити їм зарплатню. Люди роблять багато речей, щоб залишатися здоровими: бігають, їздять на велосипедах, вживають фрукти та овочі. Хотілося б усім нам нагадати, що є ще одна річ, над якою варто попрацювати, щоб здійснити вагомий вплив на фізичний та емоційний добробут, — стати чистою країною. Важливим чинником комфорту є екологічна обстановка, яка безпосередньо впливає на здоров'я нації. Стандарти в цій сфері повинні стати суворими. Необхідно закрити заводи, які не відповідають екологічним нормам, зменшити кількість відходів, що мають тривалий термін розкладання в природі, запровадити роздільний збір сміття і створити високотехнологічні потужності з його переробки. Багато активістів, подібних до Сергія Кемського, продовжують боротися з усіма цими проблемами, не звертаючи уваги на всі перешкоди з боку посадовців.

Таким людям, як Сергій Кемський, ми завдячуємо своїм вільним життям, мирним небом над головою, щасливими посмішками на обличчях наших дітей, які, сподіватимемося, ніколи не пізнають такої біди, не відчуватимуть страху за власне життя та життя своїх рідних. На жаль, серед нас є чимало і таких «патріотів своєї держави», які просто відсиджуються вдома, прикриваючись чужими тілами і душами, сподіваючись, що хтось відвоює їхню свободу замість них, а вони будуть вихвалитися — нібито й вони доклали до цього свої зусилля. Шкода, але це життя... І від його негараздів ніхто не може бути застрахованим.

Найкраще серед усього написаного вище — це те, що є такі герої, які, не шкодуючи власного життя, всіма можливими й неможливими способами йдуть до перемоги у цей важкий для нашої країни час. Слава Україні!

Присяжнюк Олена

*учениця 11 класу Львівського
техніко-економічного коледжу
Національного університету
«Львівська політехніка»*

Спочатку нам легше. Ми — маленькі рибки в такому ж маленькому акваріумі. Наш світ обмежений, захищений. Ми можемо лише бачити через прозорі стіни, як розбивається піною об каміння холодне море. Як хижі птахи виловлюють схожих на нас, як такі самі потрапляють у майстерно розставлені рибацькі сітки. Це лякає, та здається далеким маренням, не здатним нас досягнути. Однак, як виявляється, саме існування вакууму «безпеки» — очевидний обман.

Такими ми вже народжуємося. Тільки пізніше починаємо розуміти, ким є і де наше місце. З цього моменту горизонт фіналу перестає здаватися далеким, невидимі руки Випадку підіймають нас, із необережності розколюючи воду в акваріумі, та випускають у море. Ми стаємо безпосередніми учасниками подій. На тих, хто залишився на суші, дивимося з сумом. Подекуди із заздрістю.

Я була рибкою, коли у лютому 2014 року на Майдані розстрілювали людей. Мені було одинадцять. Про події я дізнавалася з такого ж далекого прозорого екрана телевізора, та цього було цілком достатньо, щоб дійти очевидного висновку — світ, у якому я жила, більше ніколи не буде таким, як був. Його сколихнула буря, яка накрила кожного. Яка затягла в солону безодню сотні тисяч людей, пробуджуючи всередині щось до цього примарне — віру в те, що ми можемо змінюватися і можемо змінювати.

Це був прорив у плані зростання патріотичної свідомості. Ми довго зкривали очі на корупцію, відверту брехню та безлад. Наші обличчя

губилися в натовпі тих, хто ще не міг говорити, і тих, хто вже не хотів. Але рано чи пізно ми повинні були зрозуміти, наскільки схожі в нас проблеми, наскільки ми всі однакові у прагненні жити гідно.

Одному покидати свій вакуум страшно, та з єдністю приходять сила та рішучість. Море холодне і небезпечне, тільки тримаючись купи, ми мали шанс вижити і таки це зробили.

Я вважаю: новим світ не буде, він є. Його механізм запустився Революцією гідності, даючи нам шанс стати кращими. Заради себе, заради своїх близьких, заради людей, що йшли пліч-о-пліч боротися за те, в що вірили. Події Євромайдану заплямовані кров'ю. Хіба після такого було можливим залишитись осторонь? Будівельні каски, якими активісти прикривали свої голови, вже стали експонатами музеїв. І те, що відбувалося з листопаду 2013 до лютого 2014 року, ми ніколи не зможемо ви-креслити зі своєї пам'яті.

Але минуло вже п'ять років.

Чим далі — тим більше втомлюється кожен з нас. Тисячі синьожовтих прапорів давно забрали з Майдану Незалежності. Тепер вони на Сході України, в руках солдат, які не знають, чи не помруть вони сьогоднішнім вечором за країну, в якій відповіді на запитання «А чи буде моїм дітям краще, ніж було мені? Чи не чекатимуть їх окопи і ворожі приціли?» залишаються досі непевними.

Хижакі продовжують на нас полювати, від сіток доводиться ухилятися навіть частіше, ніж раніше. Є речі, які змінилися на краще, та загалом хіба це те, чого ми прагнули? Риторичне запитання. «Так» чи «ні» — абсолютно не важливо, в нас немає зайвого часу ні щоб вітати себе, ні щоб жаліти.

Нам закрита дорога до берега, море — дійсність, від якої не втекти. І пасивно закриваючись від цієї дійсності, відгороджуючись один від одного знову або вважаючи, що зробили все можливе і більше нічим своїй совісті не зобов'язані, ми втрачаємо те, що було здобуто. Дні йдуть за днями, відмінності лиш у даті на календарі та в кількості померлих бійців.

Не всі можуть іти на фронт. Не всі здатні бути хорошими політиками і талановитими лідерами. Але кожен з нас може бути гідною людиною, яка мислить свідомо і розуміє свою відповідальність. Не можна порушувати свої ж закони, не можна засмічувати свої ж вулиці, не можна терпіти несправедливість до себе та до інших. Ніхто не прийде нам на допомогу. Скільки б не лунало обіцянок, усе залишається в наших руках.

У новому світі нам більше не потрібно грати за старими правилами.

Наш шлях досі повний перешкод, і поки ми не бачимо йому кінця. Та ми не повинні забувати ті почуття, які зародила в наших серцях Революція гідності. Поки ми не усвідомимо свою важливість як громадянина нового українського суспільства, фундаментальних змін не відбудеться. Поки ми не почнемо роззиратися навколо і вдосконалювати найперше себе — не зможемо зробити і кроку вперед.

На березі будуть з'являтися нові акваріуми з новими рибками, за якими буде те далеке майбутнє, яке ми, мабуть, уже не побачимо. І все ж хотілось би, щоб воно було світлим, щоб у ньому не існувало кривавих революцій та війн. Щоб не було неважливих і байдужих людей. Щоб там жили щасливо.

Підсумувати хочу цитатою Ліни Костенко, у яку вкладена ідея, сподірена з цим есе: «Так, держава — це я, а не те, що вони з нею зробили. І якби кожен усвідомив, що держава — це він, то досі у нас вже була б достойна держава».

Роман Наталія

учениця 8 класу

*Ужгородської загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 15*

*Ужгородської міської ради
Закарпатської області*

Новий світ... А який це новий світ? Часто чуємо слова: «Хочу жити по-новому!» А як це? Над цим питанням кожного дня працюють науковці, розмірковують учені та митці. У нас виникає бажання щось змінити, покращити навколо себе. А як рідко, на жаль, ми це робимо. Все залишається тільки усним словом або думкою на папері.

Можливо, достатньо почати з себе: змінити зачіску, стиль в одязі, позбутися пагубної звички, вести здоровий спосіб життя чи просто посміхнутися звичайному подорожньому. Та ні, страх перемагає нас. Раптом щось піде не так, раптом це мені не пасуватиме, раптом я стану не така як всі, а може, мене осудять чи засміють. І так нічого не змінюється. Усе буденне та сіре.

А достатньо прибрати вчасно за собою поліетиленові мішки, відпочиваючи на пікніку. Адже залишений одноразовий посуд та пластикові пляшки мають нищівний вплив на довкілля. Це не тільки неповага до тих, які прийдуть відпочивати після тебе, це неповага до себе самого. Достатньо не кидати сміття у водойми, і ми вбережемо себе та молоде покоління від різноманітних інфекцій та недуг. Не потрібно вирубувати ліси з метою наживи. А робиш це, то сади втричі більше. Плекай світ флори та фауни, бо це запорука щасливого та здорового майбутнього. Навколо нас неймовірна природа, яка вабить, чарує, надихає, тішить. Наші зелені Карпати, розлогі степи, синьовидні простори голосять нам про небезпеку. А ми глухі, сліпі, не бачимо нічого. А може, нам так зручно? Може, не хочеться виходити зі свого панцира, із зони свого комфорту? На мій вік досить. Ні, не досить! Бо саме ти є тим, хто сіє сумніви та темряву навколо. Почни з себе. І світ заграє всіма барвами веселки, відкриється по-новому. Все навколо в очікуванні. Тільки почни. Це сприятиме вирішенню не тільки екологічних, а й соціальних та політичних проблем.

Та що говорити про світ. Ми позбуваємося своїх улюбленців, які вже стали членами наших родин, виганяємо їх на вулиці, мордуємо, знущуємо і навіть вбиваємо. Живих істот, які мають серце, які беззастережно нас люблять, нам віддані. Де наша відповідальність та обов'язок перед беззахисними створіннями? А що ми робимо з рідними? Позбуваємося ненароджених немовлят, виганяємо на вулицю старших родичів, роблячи їх безхатьками. Підтримуємо наркоманію, алкоголізм та проституцію. Хіба про таке майбутнє мріють діти? Ті, які люблять свою країну, свій дім, свою родину, сім'ю, яка розпадається на очах. Сотні, тисячі українців змушені виїжджати за кордон у пошуках кращої долі, залишаючи вдома старих батьків, дітей, свого коханого чи кохану. А там — невідомість, наруга, свавілля. Забуваються традиції, руйнуються родини, втрачається цінність сім'ї. Це жах! Хіба про таке життя ми мріяли, про такий новий світ? Люди, схаменіться! Станьте добрими, уважнішими одне до одного!

А чому дорослі дозволили, щоб була війна? Біда, яка забрала сотні душ: батька, сина, брата, коханого. Це «чума», яка продовжує руйнувати не тільки стосунки, а й матеріальний світ. Світ, у якому є ми — діти. Які вам вірять, на вас сподіваються, які хочуть від вас тепла та підтримки.

Я хочу, щоб усе змінилося. Я вже міняюся, намагаюсь робити щось корисне. Нещодавно допомогла сусідці донести продукти харчування з вулиці додому, приготувала для мами вечерю, беззастережно виконую

свої, хоч і незначні хатні обов'язки, ходжу до місцевого притулку для собак «Барбос», щоб хоч якось підтримати цих невинних тваринок. Ще активно долучаюся до прибирання нашої прибудинкової території. Я знаю, що мої справи — це краплина в цьому життєвому океані, але вони здатні змінити світ. Бажання мінятися — це вже великий крок до успіху. Неважливо, надихну я кого-небудь своїм прикладом чи ні, у будь-якому випадку я стану кращою, і світ навколо мене оновиться. По-перше, я дуже сподіваюся, що зникнуть сирітство, жебрацтво, війна. По-друге, світ стане радісним, веселим та даруватиме щасливі роки життя. По-третє,

і запалає світ навколо,
зійде яскрава зоря.
І буде в всіх щаслива доля,
І оновиться вся земля.

Рязанов Андрій

*учень 8 класу
Вербівського закладу
повної загальної середньої освіти
Вербівської сільської ради
Нижньосірогозького району
Херсонської області*

Минулого року на шкільному заході мене зацікавила інформація про бій під Крутами. Пізніше дізнався про те, що відбулася ця подія 16 (29) або 17 (30) січня 1918 року поблизу селища Крути та села Пам'ятне. Одночасно з ним у Києві розпочалося третє більшовицьке повстання, яке змусило у вирішальний момент розвернути підкріплення, направлене на цей напрямок, на його придушення.

5 годин тривав цей бій між 4-тисячним підрозділом російської Червоної гвардії під проводом есера Михайла Муравйова та загоном із київських курсантів і козаків «Вільного козацтва», що загалом нараховував близько чотирьох сотень вояків.

У бою під Крутами оборонці української державності виконали наказ командування і зупинили стрімкий наступ. Ця затримка ворога дала змогу українській делегації укласти Берестейський мирний договір, який врятував молоду українську державність.

Сучасників особливо вразило поховання 27 сильних, у повному розквіті сил, хлопців, які потрапили після бою в полон до більшовиків і були ними страчені. На похороні в Києві біля Аскольдової Могили голова Української Центральної Ради Михайло Грушевський назвав юнаків, які загинули в нерівній боротьбі, героями, а поет Павло Тичина присвятив героїчному вчинкові вірш «Пам'яті тридцяти», в якому називає полеглих тридцятьма мучениками, цвітом нації.

Ці події відразу схилили мене до думки, що наша історія повторюється, наче витки спіралі, бо майже через сто років відбулося подібне.

Як усі ми знаємо, 20 лютого 2014 року під час Революції Гідності на Інститутській вулиці у Києві силовики розстрілювали протестувальників. Усього за день було до 100 жертв, яких назвали «Небесною Сотнею». Ніхто не міг і подумати, що в 21 сторіччі, після всього, що вже пережила наша країна, все повториться знову. Схоже, людство не квапиться вчитися на своїх помилках.

«Небесною Сотнею» називають героїв, які загинули в центрі Києва, на Майдані, на вулицях Грушевського та Інститутській. А найстрашнішими були ніч з 18 на 19 лютого — ніч Апокаліпсису, як назвали її пізніше, та «чорний четвер» — 20 лютого. Саме в ці дні влада розстрілювала свій народ на очах у всього світу: людей, які протестували проти злочинних дій режиму, які походили з різних регіонів України. Вони були різними і за релігійними вподобаннями, і за політичними переконаннями, і за соціальним статусом, але мали одне спільне: всі мріяли жити у незалежній, вільній Україні, де поважають закон і права, мріяли про європейське майбутнє своєї країни; були незгодні з режимом, що знущався й зневажав громадян, які бажали змінити наявний політичний лад.

На мою думку, Небесна Сотня — це не просто більше сотні людей, вбитих під час Революції Гідності. Це — герої, які віддали своє життя за всіх нас, за загальнолюдські цінності. Мені здається, що їхні душі потрапили до раю, і з неба продовжують охороняти Україну.

Я пишаюся тим, що такі люди народжуються на нашій землі — сміливі, свідомі, ті, які готові боротися за справедливість, ті, які у найважчих умовах до останнього виборюють благородну ціль.

Тому ми мусимо знати поіменно наших героїв, берегти в пам'яті їхні образи.

У країні вже з'являються перші вулиці та площі, названі на честь героїв Майдану.

А ще ми маємо підтримувати тих, хто залишився без найближчих людей: чоловіків і жінок, дітей та батьків, сестер та братів, рідних і друзів. Допомогати їм не раз на рік умовного 20 лютого, як у нас згадують про усіх потребуючих, а щоразу, за кожної нагоди. Не залишити їх з горем наодинці. Це найменше, що може зробити кожен із нас.

Мусимо пам'ятати не лише про родини вбитих, а й про скривджених і скалічених, чії долі зламав цей жадливий режим. Також повинні докласти всіх зусиль, щоб справедливе покарання понесли ті, хто винен у смерях, каліцтвах та інших злочинах проти нашого народу. Але гуртуватися маємо не довкола ненависті, а довкола любові та вищої мети. Бо тільки так можна побудувати нову державу, таку, якою бачили у своїх мріях загиблі герої, і за котру вони віддали життя. Ми мусимо зробити все, щоб таке більше ніколи не могло повторитися і ніхто не вмирав; щоб герої не відправлялися на небеса передчасно, а мирно й щасливо працювали, творили і жили на радість рідним та близьким.

Ці люди — справжні патріоти своєї держави. Вони загинули як герої і проводжають їх відповідно. У кожному районі, кожному місті й селі зупиняються процесії, що везуть домовини з тілами загиблих, і місцеві люди, навіть серед пізньої ночі, зі свічками в руках, в дощ і холод, зі слізьми на очах віддають їм останню шану. Але, впевнений, герої не вмирають! Вони завжди житимуть у наших серцях.

Я глибоко переконаний, що українська нація існуватиме доти, доки хоча б один українець буде готовий покласти своє життя в її обороні.

Та хочеться вірити, що шлях до щасливого майбутнього нашої держави не йтиме знову «по кривавій дорозі», і наші нащадки не повторять таких страшних помилок.

І буде світ новим!

Салюк Ліза

учениця 11 класу
Новоселицької загальноосвітньої
школи I–III ступенів
Полонської міської ради
об'єднаної територіальної громади
Хмельницької області

«Ідуть колони твердим кроком непереможе-
них. Не лякають їх тюрми, ні кулі, ні голод,
ні холод північних таборів. Полеглі борці —
воскресають в нових. Ідуть колони тернисто-
крававим шляхом — до ясної великої Мети.
Дорогу вказують їм могили тих, що на прапо-
рах мали: Воля — або Смерть»

(Із книги Юрія Горліса-Горського «Холодний Яр»)

Життя... Складне? Безумовно. Але яке бажане!!!

Кожна людина є цінною та неповторною. У житті зустрічається з чес-
ністю та підлістю, щастям та горем. Переживає не тільки радісні миті, а й
страждання, душу перевертають всепоглинаюча любов і почуття ненависті.
Бувають ситуації, коли потрібно відмовлятися від чогось і йти на жертву
задля блага людей, потрібно підвестися силою своїх думок, переконань над
почуттями та емоційними поривами. Усе це вимагає гідності. У найважчих
обставинах, навіть тоді, коли життя здається неможливим, не можна пере-
ступати ту межу, за якою кінчається володарювання розуму над нашими
вчинками і починається темна стихія егоїстичних бажань.

Свята Книга говорить, що Господь не дає людині більше випробу-
вань, ніж вона може витримати. Подолати гідно — значить стерпіти всі
життєві іспити та вийти переможцем. Таким, який зберіг людяність.

«Ви не повинні бути великими, щоб почати, але ви повинні почати,
щоб бути великими» (Зіг Ціглар).

Скільки часу потрібно для того, щоб змінити світ? Одна секунда,
десятки років чи може... декілька куль? На синьо-жовтому полотні чер-
вона кров, яка багряним цвітом майорить по вітах нашої історії, стає
клеймом пам'яті в наших серцях. Не було в нашого стражденного наро-
ду життя омріяного. Люди терпіли, чекали, набиралися сил, повставали
та зазнавали поразки. У чому ж причина програшів?

Надзвичайно мудрі слова Ендрю Карнегі: «Нема ніякого сенсу нама-
гатися допомогти людям, які не допомагають собі самі. Людину немож-
ливо змусити підніматися по сходах, якщо вона сама не бажає».

Истина полягає в тому, що більшість просто байдужі. Усі хочуть щось змінювати, але чекають, що це зробить хтось інший за них, а вони пройдуть уже по вистеленій дорозі, ніби так і має бути. Не зробивши висновків, ми знову ж робимо одні й ті ж самі помилки. Я точно знаю, що правильний вибір робить лише той, хто не думає лише за себе, а хвилюється й несе відповідальність за інших. Таку людину можна назвати гідною, це та, що творить сьогодні й веде за собою народ, стає на його захист. Особистість, яка тілом і душею віддана своїй меті, яку ніщо не зупинить. Чи існує така людина? Так. Кожного дня все більше тих, хто приєднується. Воїни, які борються за волю, за мрії. Не лише за себе і свою родину. За нас усіх, за нашу Батьківщину. Бійці — це не лише люди, в чийх руках зброя. Це ті, з-під пера яких виходять заклики; це ті, хто розкриває людям очі на справжні події. Таких відважних талановитих людей намагались знищувати в усі часи, адже вони були серцем народу, вісником правди. Це прості хлібороби й робітники, які виходять без зброї, вірять і намагаються змінити своє життя на краще. Це всі ті, хто хоче бачити посмішки на обличчях дітей і вільне небо над головою. Це ті, хто не байдужий і не може спокійно спостерігати за пеклом на землі, яке ми називаємо війною. Це ті, хто ніколи не опустить очі перед своєю совістю.

Який вибір обереш ти? Чи візьмеш зброю в руки? Чи вийдеш неозброєним? Чи віддаси життя за майбутнє, в якому не буде тебе? Вийшовши на Майдан, наш народ показав, що настав час змін.

Революція. День, коли маріонетки натягують залізні кайдани і творять правосуддя. Люди більше не хочуть бути під керуванням і скидають марево зі своїх очей. Одна людина не в силах вистояти, але коли збирається народ, то він, наче хвиля в океані, виходячи з берегів, знищує все на своєму шляху. Такою хвилиною став український народ, який колись мріяв, а тепер почав будувати свою казку на новому ґрунті.

Та чи знали вони, яку ціну їм доведеться заплатити? Не золотом платити, не золотом... А кров'ю, кров'ю, кров'ю... У холодний зимовий день зацвіли маки на снігу, сотнями діти України лежали на сирій землі, так і не зрозумівши, за що їм всадили залізну кулю в серце... Вони вийшли лише, щоб сказати, що не хочуть і не можуть мовчати, спостерігати, як країну перетворюють на колонію. Хотіли внести свою лепту в побудову держави та, на жаль, не знали, що нікому не потрібна їхня допомога. На їхній супротив їм відповіли зброєю, неначе людське життя для них було лиш іграшкою, грою, в якій головний суддя — Смерть. Гадали, що це злякає, змусить підкоритися знову. Та не цього разу. У пам'яті спалахнули давно забуті спогади

про волю, а в душах людей знову ожила козацька сила. Не слід забувати нашу історію, бо не вимер між людей той дух, який жив віками. І знову наша історія пишеться кров'ю. Але краще бути мертвому, ніж жити в кайданах. Такий вибір зробив український народ. Так як і сотні років тому, лише з одною думкою в серці воїни стали стіною для країни.

Молоді студенти, які тільки починали своє життя, не могли стояти осторонь, помиралі під синім небом. Останній подих і остання думка про щасливе майбутнє, яке б могло бути. Але рука смерті вже гравірувала його ім'я на долоні. Вмирати страшно, а ще страшніше не знати, за що ти віддаєш життя. Хтось питає, чи не дарма? Не дарма. Кожна людина, яка стояла там, заслуговує найвищої нагороди. Сьогодні можна побачити, як їхні мрії починають ставати дійсністю. Відвага цих людей пробудила в нас єдність, дала силу рухатись далі. Ми не можемо опустити руки, адже заплатили занадто велику ціну.

Просинаючись кожного дня, не забувай, хто захищає тебе, коли ти спиш. Спитаєте, за що помер? Я відповім.

За те, що був героєм...
За те, що був людиною...
І за те, що був українцем...
Зійде сонце — і стане світ новим...

Сич Валерія

*учениця 11 класу
комунального закладу
загальної середньої освіти «Лицей № 142
імені П'єра де Кубертена»
Дніпровської міської ради*

Чи існує ідеальне суспільство? Що таке ідеал? Чого постійно прагне людство і чи можливо цього досягти?

Зважаючи на те, що кожна особистість унікальна, на Землі існує сім з половиною мільярдів ідеалів, та, на жаль, вони не матеріальні. У статті політолога та журналіста Сергія Кемського «Чуєш, Майдане?»

написано: «Мене дивують вислови, що лунають останнім часом у соціальних мережах. Мовляв, Майдану бракує сенсів, лідерів, планів, мотивації чи ще чогось. Після спілкування з десятками мітингувальників Майдану особисто переконався, що в кожного є своє бачення подальших дій. Більше того, є можливість узагальнити всі ці бачення, адже вони не суперечать одне одному». Ця цитата доводить, що кожна людина має своє бачення подальшого розвитку, особисту думку, власний ідеал. Хоча, можливо, на Майдан вийшли лише невдоволені, ті, кого постійно все не влаштовує, люди, які просто не вміють насолодитися життям? Хтось уже живе у своєму «ідеальному суспільстві», а то просто бовдури, які не розуміють, що всі не можуть завжди бути задоволеними? Тому що у тому кабінеті, де перед дверима стоїть цілий легіон охоронців, сидить чоловік, повністю задоволений життям. Але, на мою думку, і той чоловік постійно бажає чогось більшого і кращого, його основна проблема лиш у тому, що його прагнення не збігаються з прагненнями більшості.

Отже, кождий прагне до вдосконалення: себе і світу навкруги. Та все ж таки, більшість революцій захлинулися через відсутність згоди між учасниками та скоординованих дій. У своїй статті «Чуєш, Майдане?» Сергій намагався узагальнити світобачення всіх учасників, сформулювати дієвий план. Але, видно, цю статтю не читала та злочинна влада, що не хотіла щось змінювати у своєму безхмарному житті, яка не бачила або не бажала бачити пропозицій народу. Серед запропонованих виходів з цієї ситуації нічого не було написано про масовий розстріл мітингувальників, але ж, як ми знаємо, вони просто не читали ту статтю. Ось у чому проблема, а ви тут витрачали свій час на якісь міркування. Я вважаю, що думки тодішньої влади можна порівняти зі словами французької королеви Марії-Антуанетти: «В них немає хліба?! То нехай їдять тістечка». Як ми всі знаємо з уроків історії, її життя обірвалося в жадливий спосіб, бо увірвався терпець народу. Але ніде не написано, скільки звичайних французів поклали там поряд свої життя за революцію. І це є величезною проблемою. Чому за зміни, навіть невеликі, доводиться платити людською кров'ю? Змогли ж українці якось отримати реальний результат від Помаранчевої революції, не втративши людські життя. Що ж відбулося під час Євромайдану? Чи люди у своєму «прагненні до вдосконалення» стали жорстокішими, адже ніхто не говорив, у який бік їм вдосконалюватися? Чи, може, ви скажете: «Як можна було порівняти такі зміни, не звернувши увагу на їхній масштаб?» У такому

разі я теж хочу поставити запитання: чи є щось, за що ви готові віддати хоч одне життя? Чи не є воно найвищою цінністю?

Нині в Україні вже змінилася влада, яка прийшла після Євромайдану з шаленою підтримкою народу. А вже на цих виборах, президентських і парламентських, вона отримала поразку, хоч і не нищівну, але все одно поразку. Постає запитання: що вони робили не так? Чи для українців був недостатній темп змін, які вони впроваджували? Що ж це: вічна невдоволеність чи вічне прагнення до прогресу? Я вважаю, що то було прагнення до вдосконалення в поєднанні з невдоволенням темпом змін. Наша країна є молодою демократією, але чи маємо ми право розпочати все спочатку? Є два виходи: продовжувати наш курс змін чи розпочати все кардинально по-іншому. На мою думку, для такого великого і складного механізму як країна, небезпечно стільки разів усе анулювати. Ми маємо пришвидшеним темпом іти до наших цілей. Для цієї думки знаходиться підтвердження в усій новітній українській історії: коли людське невдоволення переповнювало чашу, мітингувальники не влаштували збройних переворотів з метою захопити владу і почати писати свою нову історію. Навпаки, акції були винятково мирними і були покликані звернути увагу законотворців на проблеми, а жорстокість та свавілля з'являлися лише як вимушена реакція.

Але зміни вже відбуваються, і їх не зупинити, складно сказати, коли був запущений цей механізм chain reaction, але він працює. Звичайно, минулі помилки ще заважають нам, але є припущення, що саме вони допомагають нам згуртуватися та підвищувати рівень національної свідомості. Кожен має долучатися до цього процесу. І якщо кілька років тому я чула від друзів лише про бажання переїхати, втекти звідси, то зараз майже кожен, повернувшись із закордонної мандрівки, каже: «Так, мені дуже сподобалося там, але таке життя я хочу і тут в Україні і готовий працювати заради цього». Варто зрозуміти, що дух нації живе у кожному з нас, і розпочати зміни з себе можна хоч зараз. Так-так, саме зараз! Найпродуктивніше було б зробити так, щоб більшість народу зрозуміла, до чого нам треба рухатися, і потім приймалися відповідно до цього всі закони. Та цей вибір уже зроблений більшістю з нас. Скільки разів українці вже доводили свої євроінтеграційні прагнення! Ми гідні того, щоб побудувати власну сильну і незалежну країну. Ми маємо розвивати нашу державу прискореними темпами, бо вихідні дані не були найкращими, та я знаю, що ми маємо всі можливості для цього. На нашому боці багато впливових світових країн, які готові дати нам

пораду та підтримати. Зокрема, приклад з історії: під час Помаранчевої революції грузинські та західні партнери проводили з українськими активістами роз'яснювальну роботу щодо недопустимості насилля; і нам допомагають постійно, бо всі країни розуміють, що у світі не буде миру доти, доки не буде добробуту в кожній країні.

Усі, хто віддавав свої життя за незалежність України, за демократію в ній, були духом нашої нації. Духом, що прагне до вдосконалення і оновлення. Думаю, кожен з них тоді міг з гордістю сказати: «Я — дух нації, яка не припиняє свого розвитку!» Сподіваюся, так може зараз сказати кожен, і ваші зусилля не були марними. «Зміни мають і будуть продовжуватися», — це вам каже увесь український народ.

Слєпцова Ельвіра

*учениця 9 класу комунальної установи
Миропільської селищної ради
«Опорний навчальний заклад
“Миропільська гімназія”»
Житомирської області*

І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.

Т. Г. Шевченко

Крізь століття доноситься до нас могутнє щире слово Великого Кобзаря. У цих рядках — світлі мрії, великі сподівання поета на щасливе майбутнє українського народу. До останнього подиху Тарас Шевченко боровся своїм грізним словом за кращу долю своєї нації. Незважаючи на всі лихоліття, вірив, що буде світ новим...

Пролилося багато крові, поки збулася мрія Тараса. Не чути брязкоту кайданів. Україна стала вільною, незалежною державою. Замайорів жовто-блакитний стяг над головами українців, на весь світ гордо пролунала гучна пісня волі, загомонило рідне слово Тарасового народу. То чому ж і сьогодні ми мріємо про кращий світ? Чому наш вільний

славний край ніяк не засяє на весь світ? Коли ми нарешті опинимося в списку найщасливіших націй і наші матері подякують Богу за щасливе життя?

В. Борисов сказав такі слова: «Майбутнє залежить від того, про що люди думають сьогодні». Мудрі слова. Дійсно, гарне «завтра» залежить від розумного «сьогодні». Але, на жаль, мало хто про це пам'ятає. Дуже прикро, що ті, кому український народ довірив своє майбутнє, живуть лише своїм егоїстичним бажанням збагатитись і якнайдовше насолодитись владою. Конкуренція між політичними силами і власні амбіції наших політиків розривають Україну. Хочеться сподіватися, що українці таки матимуть владу, яка інтереси свого народу поставить вище особистих, і нам не доведеться, як завжди, розчаровуватися у своїх обранцях. Хочеться вірити, що ми таки матимемо політиків, які будуть продуктивно працювати і зможуть Україну перетворити на сильну, економічно розвинену країну світу. А працювати є над чим, проблем у нас багато. Скажімо, корупція і хабарництво, яких віками наш народ не може подолати. Це прокляття, котрого ніяк не вдається позбутися, робить нашу країну закритою для Європи. На мою думку, новим цінностям навчити дорослих неможливо, тому потрібно починати з дитинства.

Сподіваються українці на покращення рівня життя. Так хочеться, щоб не було в нашій країні убогих сімей, щоб бабусі і дідусі не думали над тим, чи купити собі ліки, а чи привітати онуків з днем народження. Щоб не помирили люди, не дочекавшись лікування. Щоб були робочі місця і гідна зарплата в Україні, і людям не доводилося шукати кращої долі десь у чужій стороні. Щоб рідні люди не розлучалися через брак коштів. Я мрію, щоб моя мама кожного ранку цілувала мене в щічку і ввечері бажала доброї ночі, а не працювала за кордоном. Я хочу, щоб за святковим столом збиралася вся сім'я, бо це те, що потрібно кожній дитині. І тому влада має зробити все, щоб повернути трудових мігрантів додому, зберегти українську родину і націю.

Надзвичайно гостро сьогодні стоїть питання екологічної ситуації, як в Україні, так і в усьому світі. Збереження природи — це те, що має турбувати кожного з нас: і малого, і великого. Світ нині на порозі великої екологічної катастрофи, і якщо людство сьогодні не почне вживати заходів, спрямованих на збереження лісів, води, повітря, то через декілька років буде пожинати плоди своєї недбалості. Бо вже сьогодні люди платять своїм життям і здоров'ям за те, що забули істину: «Людина — частина природи, а не її володар». Якою ми залишимо свою планету нашим

нащадкам, залежить від кожного з нас. Іноді здається, що змінити світ на краще одному не вдасться. Але якщо кожен буде так думати, хто ж врятує планету? Посадити дерево, навчитись економити воду, електроенергію, не засмічувати річки, ліси свого краю, зменшити використання пластикових пакетів та посуду, турбуватися про тварин, брати участь в екологічних акціях — це ті маленькі вчинки, які кожного дня робитимуть наше життя хоч трішки кращим.

Світ починається з людини, і всі проблеми на Землі починаються з людини. У сучасному світі процвітають зло, егоїзм і бездушність. Не оминули, на жаль, ці речі і українське суспільство. Люди готові на брехню, шахрайство і вбивство. Що врятує світ від руйнації? Лише доброта, милосердя, безкорислива допомога один одному. Зло побороти можна лише добром. Кожен з нас, кожного дня може зробити щось на благо іншого. Якщо любов і співчуття стануть нашими життєвими орієнтирами, то світ обов'язково стане кращим. Тому кожна людина повинна взяти на себе максимальну відповідальність за своє життя та за суспільство, частиною якого вона є.

Звісно, не можу не згадати те, що здатне, без сумніву, зробити весь наш світ гармонійним. Мир. Саме це слово здатне ошчасливити всіх людей на планеті. Мир — це мрія, яка сьогодні єднає українців. Мир — це молитва, з якою на устах засипають українські матері, це слово, яке найчастіше пишуть українські діти. Мир — це щасливе майбутнє, яке мужньо боронять наші славні воїни-захисники.

Я вірю, що настане день — і здійсняться світлі бажання українців — усіх, хто живе і працює на благо своєї країни, всіх, хто віддав життя за кращу долю свого народу. В Україні запанують спокій, законність і правопорядок. І стане світ новим: без зла, жорстокості і війн. Збудеться заповітна мрія нашого Кобзаря: «І на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люде на землі».

Сотнікова Неоніла

учениця 11 класу Тростянецької
філії № 1 I–II ступенів закладу загальної
середньої освіти I–III ступенів № 5
Тростянецької міської ради
Сумської області

Україна, Бог і гідність в серці —
негасима свічка на вітру:
(хай немало бід стоїть у черзі)
Я, мій роде, більше не згору!

Олександр Олехо

Чи можливо змінити світ? Як досягти того стану, коли все ідеально і люди щасливі, а в країні — лад і спокій? Відповідь проста — зусиллями самих громадян.

Споконвіку український народ прагне свободи, і весь час щось чи хтось намагається її забрати або посягає на неї. Це простежується від часів Київської Русі, в історії, літературі: «Слово про похід Ігорів», «Маруся Богуславка», «Захар Беркут», твори Тараса Шевченка чітко показують, як українці прагнули свободи, як захищали землю та незалежність. Їм це, на мою думку, вдалося: немає турецьких базарів, яничарів, панів, рабів, Соловків, «розстріляного відродження». Але лихо завжди поряд з Україною. Переживши дві Світові війни, будучи вже 28 років незалежною, Україна все ще не може отримати повного спокою. На нашу землю сунеться ворог, щоб привласнити свободу та землю нашої Батьківщини. Знову Україна віддає кращих синів та доньок, які героїчно захищають рідний край, свою свободу.

Листопад — це місяць двох знаменних і доленосних подій у новітній українській історії: Помаранчевої революції 2004 року та Революції Гідності 2013 року. Пам'ять про всіх, хто постраждав та вистояв на Майдані, на Сході, в окопах, на передовій. Цей слід гідності залишиться не тільки в документах та промовистих словах чиновників, а в пам'яті народу та скорботних табличках на меморіалах. Я говорю про тих, хто знає, що таке гідність. Той, хто має гідність, той має силу та совість. Гідність в очах рідних, які відпускають на Схід свою дитину, чоловіка, батька, доньку, жінку, а потім плачуть і моляться: «Повертайтеся живими». Гідність присутня у тих, хто несли під кулями їжу, медикаменти, одяг, робили перев'язки, правдиво висвітлювали події і не боялися дивитися в очі брехні.

Отже, життя та свою історію творять самі люди.

Я навчаюся в 11 класі і з впевненістю стверджую, що людям під силу змінити світ. Кожного цікавить своє: хтось захоплюється пензлями для малювання та фарбами, хтось хоче стати вченим, інший ночами пише вірші, а ще хтось мріє потрапити до архіву із секретними документами. Мені просто цікаво пізнавати людей, їхні думки, переживання, особливості характеру. Ще коли мені було 5–6 років, брала в руку олівець та бігала за батьками, щоб дізнатися про те, як у них пройшов робочий день.

Журналістика — одна з найцікавіших професій, як на мене. Не можна сказати, що ідея бути журналістом приходить в одну мить — це тривалий, поступовий процес приєднання до чогось особливого — до творчості. Я пишу те, що відчуваю, що малює мені моя уява. Пишу те, що бачу в житті, можливо, трішки корегуючи деякі моменти... Я зрозуміла, що хочу стати журналісткою, п'ять років тому, коли життя в Україні поділилося на до і після. Дуже хотілося знати ПРАВДУ про події, які відбувалися в Криму, знати все про події на Донбасі, чому нас називають «укропами» та «хунтою».

Журналіст — це правда, інформація, рух, знання, постійне перебування у центрі уваги, небезпека, спілкування, долі, життя, влада, відповідальність. Отже, чому я вибираю саме цю професію? Журналіст у собі вміщує тисячі інших професій: психолог, філософ, оратор, політик, турист, поет, учитель... Цей список можна продовжувати до нескінченності, і я впевнена, що, коли оберу саме цю професію, моє життя буде прожите не дарма!

Журналістика — це школа життя. І я обираю цю професію тому, що хочу пізнати світ таким, яким він є, і спробувати його змінити. Знаю, що робота у ЗМІ — не лише постійні відрядження та зустрічі з відомими людьми. Це безкінечні робочі дні, що не закінчуються навіть вночі, це повна віддача роботі і, як наслідок, практично відсутність приватного життя. Але це мене не лякає, бо я хочу бути не лише журналістом, а й сильною особистістю.

Звичайно, я розумію, що це складно, і навчання навіть після закінчення вишу триватиме, мабуть, усе життя. Але я зробила свій вибір! І вірю, що моя мрія стане реальністю. Я поповню ряди чесних, відданих своїй роботі журналістів (останніх, на жаль, сьогодні не так уже й багато).

Я хочу, щоб моя професія була не лише задоволенням, а принесла користь країні, де я народилася, живу, навчаюся. У журналістиці потрібно бути захисником інтересів народу і держави. Ця професія потребує

найвищих моральних якостей. І якщо людина не може впоратися з такими важливими завданнями, то їй не місце в журналістському середовищі. Наївно? Пафосно? Але це чесно!

Обираючи фах журналіста, я обираю стиль життя. Життя, яким, сподіваюся, зможу пишатися. Про журналістику говорять різне. Хтось каже, що це організоване злослів'я, інші — мистецтво перетворення ворогів на гроші. А австрійський письменник Карл Краус дав навіть таке визначення: «Не мати жодної думки і зуміти її виразити — ось так стаєш журналістом». Як би там не було, але журналіст — людина, котра володіє надзвичайним талантом щоденно заповнювати порожнечу. Я думаю, що журналіст — це невід'ємний елемент у системі «людина — суспільство — влада». Він повинен тлумачити, повчати, засуджувати, дорікати, хвалити, ганьбити, прославляти, але ніколи не уникати розв'язування питання, донести світло до тих, хто страждає від інформаційного голоду, розвіяти неправильні судження. Журналіст — це зв'язок між людиною, її серцем, суспільством і владою. Журналіст — це не фах, а покликання.

Я хочу створити молодіжний журнал. Сьогодні у підлітків багато проблем, які впливають на їхній характер, погляди, особисте життя. Через конфлікти або невдачі вони не думають про школу, про близьких, про своє майбутнє. Їх турбує ця проблема. І підлітки вибирають «єдине правильне рішення»: починають пити, палити, приймати наркотики, намагаються покінчити із собою. А журнал допоможе знайти дійсно правильне рішення. Крім того, я хочу допомагати молоді своїми порадами налагодити особисте життя в рубриці «SOS», для цього я хочу здобути освіту психолога. Це спало мені на думку вже давно, бо мої друзі часто звертаються до мене за допомогою. Я читаю книги з практичної психології й знаходжу в них відповіді на багато запитань, які допомагають мені в житті. От я й хочу, щоб мої поради допомагали вирішувати проблеми, адже часто так буває, що чужій людині легше «вилити душу», чим близькій.

Журналіст — це спілкування з людьми. Адже з кожним днем буду дізнаватися все більше й більше, брати участь у їхній долі хоча б тому, що вони просто довірили мені свою історію. Журналіст, на мій погляд, найцікавіша, найвідповідальніша, найчесніша, найдопитливіша, найакуратніша професія.

Коли стану журналістом, то спробую змінити світ, зробити його кращим, допомогти українцям.

Тому хочу крикнути тим, хто вперто доводить, що нічого не можна змінити, не треба витрачати сили. Якби українці впевнено йшли

до своєї мети, то не було б цих невдач і набитих гуль. Але... не треба опускати руки, бо помилки та невдачі — це теж досвід та історія. Якщо ми знатимемо, чого хочемо, все зміниться, війна закінчиться, технології йтимуть вперед, а світ стане новим.

Отже, треба навчитися любити себе, свою Батьківщину, і, як казав Скрябін:

Не стидайся — то твоя земля,
Не стидайся — то Україна.
Добре там є, де нас нема,
Стань для батька нормальним сином.

Спічак Дар'я

*учениця 9 класу загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 11*

м. Бердичева

Житомирської області

Україна — це не просто земля, це наша споконвічна земля, наш спадок, що дістався нам від предків. Блакитні плеса річок, сині моря, безкраї поля і розкішні багаті степи, зелені ліси та високі гори, спів солов'їв та курликання журавлів — це все моя Україна, єдина і неповторна. Українська земля свята. Кожна п'ядь її полита кров'ю і потом мільйонів і мільйонів наших пращурів, які віддавали свої життя, боронячи її від ворогів.

Протягом віків численні вороги зазіхали на українські землі та багатства, йшли війною, тільки те й робили, що шматували і топтали її простори, грабували й віками тримали у ярмі. Про це переконливо свідчить сумний список, у якому, зокрема, занепад Київської Русі і знищення держави Батиєм. Могутня Київська Русь перестала існувати, а для її народу почалася епоха двохсотлітнього татарського рабства, страшна епоха Золотої Орди. Страшний біль шматував Україну. Аркани на шию закидали її дітям ординці татаро-монгольських ханів, у неволю забирали її хлопців та дівчат, по-звір'ячому нищили села, поганили рідні домівки.

Хто тільки не зазіхав на українські землі! Віками наш волелюбний народ боровся з татарськими ордами, турецькими яничарами. А шляхта... Кров'ю та шибеницями позначено її шляхи, мечем і вогнем нищили наш народ польські пани, хотіли поставити Україну на коліна. Мужніми захисниками своєї землі стали козаки. Вони, не шкодуючи ані сил, ані самого життя, на суші та на морі, кінні та піші, невтомно воювали зі своїми запеклими ворогами — то татарами і турками, то клятими ляхами. Тримаючи високо свої знамена, вони ні перед ким і ні перед чим не відступали: не боялися ані вогню, ані морських хвиль, ані страшного голоду, ані катувань у ворожому полоні. Згадаймо хоча б Дмитра Вишневецького, що разом з козаками збудував на Хортиці фортецю — перший бастион захисту від завойовників. Саме Хортиця стала символом боротьби за незалежність. Майже три століття козацьке військо було армією, яка протистояла чужинцям, яка боронила свою землю, свою родину, свій народ від завойовників. Відшуміла козаччина. Стали історією її славні походи, славні бої. Але підрастають достойні нащадки козаків. І поки живе в народі пам'ять, він прагне волі, і хоч через століття, а все ж здобуде її.

Багато десятиліть Україна входила до складу Російської імперії. Саме Росія наказувала синам України, де вони мають служити, посилала їх на війни. Не було б цього всього, якби Україна тоді була вільною, незалежною, не послала б вона своїх дітей на муки та страждання, на смерть у чужій країні. І зараз Росія не хоче визнати незалежність України. Вона розпочала війну, яка продовжується вже не один рік. Звичайно, не з нашої вини нині творяться ті жахіття на Донбасі, але саме нам з цим жити і боротися за нашу свободу.

Пам'ять людська... Багато великих і малих подій заховала ти назавжди у своїх архівах. Та є сторінки історії, які ніколи не припадуть пилом забуття, бо перейняті болем не одного покоління.

У пам'яті постає 2013 рік. Революція гідності, без сумніву, змінила країну. Але вона змінила і кожного з нас. Ми навчилися брати на себе бодай маленьку, але відповідальність, навчилися не бути байдужими, егоїстичними, чим, чесно кажучи, раніше трохи грішили. Кожен у ті буремні зимові дні намагався бути хоч чимось корисний Майдану. Кожен хотів допомагати: одні завзято взялися за волонтерство і цілими днями та ночами готували канапки та гарячий чай, інші допомагали матеріально — хтось гривнею, хтось і сотнею гривень... Хто чим міг. Головне, не було, ну майже не було, байдужих. Саме молодь гостро відчула, що це

її шанс. Шанс змінити не тільки Україну, себе, а і своє майбутнє. Нехай не одразу, але з часом, жити не гірше, ніж наші однолітки у Польщі чи Німеччині. А чим ми, власне, гірші за них? Тож вибору у нас не залишалося. Ми мусили змінити країну на краще!

Саме молодь розбудила країну. І саме на ній лежить найбільша відповідальність за майбутнє країни. Шанс на зміни нам дістався дорогою ціною, ціною людських жертв, ціною втрати частини території. Ми повинні бути особливо пильними. Бо не маємо право змарнувати і цей шанс, як десять років тому наші батьки, які виходили на Помаранчеву революцію, змарнували свій шанс на зміни.

Якщо хочемо європейського благополуччя, європейського рівня життя, то маємо жити і працювати як європейці: віддавати державі більше, ніж брати та вимагати з неї. І щодня пам'ятати про тих, хто віддав своє життя за кращу Україну — за таку Україну, про яку всі ми мріємо...

Збереглися у пам'яті й події 20 лютого 2014 року.

Змужнілими і досвідченими, сильними, молодими і дужими зустріли цей день ті, кого ми називаємо сьогодні героями Небесної Сотні.

Вічними героями стали вони. Трагедія, що трапилася того дня, забрала життя багатьох людей. Тільки вдумайтеся: кожен з них мав свої плани на майбутнє, свої клопоти. У них були батьки, діти, друзі... Але в той момент, коли для України настали важкі часи і прийшов час обороняти Батьківщину, вони, не вагаючись, залишили свої справи і пішли на Майдан.

Про що ти задумався, патріоте? Які сторінки життя гортає твоя пам'ять? Від чого стікає кров'ю твоє серце? Не йдуть, напевне, з пам'яті ті довгі дні та ночі, не залишають серце полегли побратими. І гортає пам'ять свої скорботні сторінки...

Як же несправедливо, коли доля забирає кращих! Чому, чому загинули ті, хто боровся за світле майбутнє?! На жаль, минулого не змінити... У глибокій скорботі схилила голови вся Україна. Лише уявіть, як страждали близькі загиблих, коли за ними так щиро жалкували сторонні люди? Скільки болю, гіркого відчаю і безсилля було в їхніх очах!

Не стерти в пам'яті народній подвиг героїв Небесної сотні. Пам'ять пульсує незгасним вулканом, пам'ять тече в крові, у наших radoцax і болях, у всьому суцтoму на землі. Кожен, хто вийшов живим з випробувань, повинен прийняти відповідальність за дні, недожиті тими, хто загинув за нього. У нашій вдячній пам'яті — безсмертя героїв, які допомогли нам вистояти, зберегти наш народ і його добре ім'я. Нехай

біля їхніх пам'ятників нестримним полум'ям палахкотять яскраві квіти. Адже невмирущий той, хто жив для людей і віддав своє життя за щастя майбутніх поколінь.

Він ще живе. Вклонімося до ніг йому за мужність, честь, героїзм, за волю і незалежність, які він зберіг для нас.

Ці люди довели, що є справжніми патріотами своєї країни, адже, обстоюючи її і власну честь, вони віддали своє життя. Саме герої Небесної сотні повинні бути взірцем для всіх, і саме такі люди достойні вічної пам'яті і поваги. Тож усе, чим ми можемо віддячити їм, — це зробити все заради того, аби їхня жертва не була марною. Саме зараз наш український народ має єднатися і разом продовжувати розпочату боротьбу. Так, це буде нелегко, і не один рік знадобиться, щоб добитися якогось результату. На це піде чимало зусиль, і хтозна, чи вдасться обійтися без нових втрат... Але якщо сидіти склавши руки, їх може стати набагато більше. Якщо врешті-решт кожен усвідомить, що Україна — не лише клопоть землі, а наша Вітчизна, тоді ми зможемо згуртуватися і поступово подолати всі труднощі.

Герої Небесної сотні і всі інші учасники Євромайдану доводять, що в наших серцях все ж не помер дух патріотизму, і у нас є всі шанси покращити своє життя, варто лише цього прагнути... Нашим гаслом навіки має стати до болю знайома фраза: «Україна — понад усе!».

Отже, не забувайте: той, хто пам'ятає, завжди сильніший, бо озброєний досвідом минулого. Досвідом боротьби і подолання труднощів, самозречення і відданості, мужності і непокори. Ми мусимо пам'ятати тих, хто ніколи не прийде, їхній подвиг назавжди залишиться в наших серцях. Пам'ятаймо про смерть, щоб кращим було життя.

Тарасенко Ольга

*учениця 9 класу комунального закладу
«Нерушайська загальноосвітня
школа I–III ступенів»
Татарбунарської районної ради
Одеської області*

Якщо ти хочеш зміну в майбутньому —
стань цією зміною в сьогодні.

М. Ганді

Якщо порівняти теперішнє і минуле, можна знайти багато спільного і відмінного. Так, суттєво відрізняється рівень освіти, медицини, побут, зовнішній вигляд людей. Велика відмінність є у ставленні до наукових відкриттів. Згадаймо Середньовіччя. Багато вчених, науковців, філософів загинули за право знати істину. Серед них і знаменитий Джордано Бруно, якого було спалено живцем на вогнищі, і Галілео Галілей, який потерпав від нагляду інквізиції, та інші.

Неоднозначним було ставлення до деяких народів світу, їхніх традицій та звичаїв. Який тяжкий шлях пододала Україна до незалежності!

Віками український народ був поневолений то Російською імперією, то Польщею, то Великим князівством Литовським, то Османською імперією, то страждав від монголо-татарського іга. У складі СРСР він не міг вільно висловити власну думку. Було заборонено друкувати, читати, писати українською мовою. Кожен пересічний українець знав і чув те, що було вигідно владі. Раніше Україна — це була безкоштовна робоча та збройна сила, джерело корисних копалин, територія, де можна вирощувати сільськогосподарські культури, а не самостійна, незалежна держава.

А яким тяжким було життя євреїв! У Стародавньому Єгипті вони були рабами і змушені були будувати піраміди на пекучому сонці без відпочинку. А як тяжко було їм за часів фашистського нацизму! Євреїв катували, знищували, переслідували, відправляли до концтаборів.

Проте і в минулому, і в наш час існує поняття патріотизму. У колишньому Радянському Союзі дітей ще змалечку привчали, що за Батьківщину треба бути готовим віддати життя. У наші дні відважні воїни захищають територію України від ворога на Сході.

Дивлячись на ці зміни, можна впевнено сказати, що світ, як і людство, змінився в кращий бік, але що потрібно зробити, щоб рівень життя і благополуччя виріс ще більше?

По-перше, потрібно вчитися все життя. По-друге, ніколи не треба відступати від своєї мети. По-третє, як уже було сказано, бути патріотом. По-четверте, бути людиною, тому що багато хто зневажає закони моралі і це призводить до непоправних наслідків. Кожного дня по телевізору чи радіо можна почути або побачити, як когось вбили, обікрали, заарештували. Деякі зовсім забули про елементарні слова ввічливості, повагу до старших.

П'яте — не чекати, поки хтось прийде і зробить світ кращим. Потрібно пам'ятати, що все залежить від нас. Потрібно кожного дня наполегливо працювати для досягнення своєї цілі. І навіть коли зазнаєш поразки, не казати, що «це така моя доля», або «від долі не втечеш».

Шосте — поважати інших людей. На щастя, зі світових понять починає зникати слово «расизм». І це дуже тішить, оскільки характер людини не визначають колір шкіри, розріз очей, волосся, ріст, місце проживання, мова, маса тіла.

Мине ще багато часу. Можливо, з'являться телепортали, літаючі машини. Можливо, людина буде подорожувати між галактиками, але я з упевненістю можу сказати: якщо людство буде дотримуватися моїх порад, життя стане кращим.

Таргонська Софія

учениця 11 класу

гімназії імені В. П. Фількова

Лугинської селищної ради

Лугинського району Житомирської області

І буде світ новим...

Вибух, надпотужний викид енергії. Кінець перетворюється на початок, а початок знову стає кінцем.

Мільярди холодних цифр проносяться крізь матрицю часу. Можливо, пан Стівен Гокінг був правий, що ми існуємо всередині химерної комп'ютерної гри.

«На початку Бог створив Небо та землю». Світло і темрява поєднуються одним неподільним оксюмороном, аби породити щось набагато більше, ніж дві протилежні матерії.

Неперевершена ілюзія, гра нейронних зв'язків всередині досконалої машини — мозку. Існування у вакуумі власної свідомості не викликає ані найменшої підозри у людських індивідів.

Страшно? Страшно не знати, хто ти, що ти, звідки і навіщо? Мабуть, сама Нескінченність схилиє голову перед числом науково-філософських теорій створення та існування цього світу. Безсумнівно, є мільярди запитань без відповідей. Але Всесвіту потрібен баланс. Тому більшість людей твердо впевнені у відповіді на питання щодо свого призначення. Ким би ти не був, ти створений для певної місії.

Ілон Маск освоює космос. Вінсент Ван Гог підкорив стихію природи одним лише пензлем. Микола Хвильовий став невід'ємною частиною грандіозного національно-культурного перевороту. Індивідуальні людські місії, виконані на сто відсотків, завжди пам'ятатимуть як прояв геніальності. Тому геніями можна назвати не лише інтелектуалів, а й воїнів.

Нині людська цивілізація має конкретну форму соціального устрою. Принаймні, поки нігілізм і тотальна глобалізація не взяли керування на себе. Ліберал чи консерватор, правий чи лівий — кожен має власну державу. Державу, яка має своїх героїв. Звичайно, Сергій Олександрович Кемський є одним із них. Передова лінія фронту «радо» прийняла його того зимового дня. Цей ризик прагматичним особам важко назвати виправданим. Проте коли в жилах кипить благородна кров, буває важко втриматися від виконання своєї місії.

«Шляхи Господні несповідимі», — навіть зятим атеїстам слід довіряти цьому вислову. Але у випадку Сергія Олександровича вся його путь виднілася, як на долоні. Він здобув ступінь магістра політології, активно займався журналістською діяльністю, а незабаром брав участь у створенні «Чорної сотні» та допомагав виносити поранених на Майдані. Прихильник анархії, демократії, який боровся з корупцією. Хтось скаже, що він помер за Україну, пожертвував собою заради спільної мети, намагався змінити владу. Але чи знає цей вельмишановний «хтось», що таке анархія. Ця ідеологія згуртовує зовсім не тих людей, які виступають за владу людини над людиною. Де-факто, за владу апріорі. Рівність, свобода, кооперація, соціальна справедливість — підґрунтя анархії. Грубо кажучи — бездержав'я.

У Середньовіччі анархію порівнювали з безладом та розпустою. Смію заявити, що ця думка є жорсткою профанацією. «Природний» порядок речей ще ніхто не відміняв.

Отже, за що віддав своє життя Сергій Олександрович Кемський? Як би там не було — за Україну. Ні, тут немає ані найменшого дисонансу. Україна — це не територія в тисячі квадратних кілометрів; це навіть не верба і червона калина; це не безкраї степи і поля, як би нам не хотілося в це вірити. Україна, як і кожна держава, це — перш за все — люди. Україна — це кожен із нас. І я щиро впевнена, що саме так Україну уявляв собі Сергій Олександрович. Він пожертвував собою, показавши своєму народові гідний приклад. Тоді, коли куля пронизувала його тіло, він згадав теплу усмішку своєї мами, вологий блиск очей його коханої, найдивакуватіші жарти своїх найближчих друзів. Хіба ці люди і не були для нього Україною? Хіба не для них і для кожного з нас він покинув світ?.. Мабуть, настав час подякувати за це.

Найбільшою пошаною для воїна є не блискучі холодні медалі і не помертні ордени. Гадаю, українці можуть гідно вшанувати пам'ять своїх героїв, лише продовживши їх справу. Я пропоную не вести пусті розмови і виокремити конкретні пропозиції.

Перш за все, «змінити світ» — дуже відносно твердження. Чого бажає український народ наразі? Сталої економіки, довіри до влади і стабільності. Мрії середьостатистичних громадян є саме такими. Та для початку Україна має повернути минулу славу, свій могутній голос і властиву нам унікальність.

Скільки разів ми намагалися створити національний переворот, виграти визвольну війну, здобути незалежність... З історії знаємо, що на українському благородному шляху завжди виникали серйозні труднощі, які багато разів вели до поразки. А все тому, що якими б самотніми не були наші люди, вони завжди матимуть категорично різний характер. Хіба механізм може працювати злагоджено, якщо в самому його серці хаос? Національно-визвольна війна, «Червоний ренесанс», Друга світова війна... Завжди в час здійснення спільної мети в Україні існує кілька справді хороших, чудових організацій. Проблема в тому, що енергію вони витрачають на суперечки між собою, а не на воз'єднання зусиль і досягнення спільної мети. Ця помилка очевидна, тому вони має бути усунута.

Книга Джона Кехо «Підсвідомість може все» — світовий бестселлер, який змінює життя. Автор стверджує, що основою всіх подій є спосіб мислення. Випробувавши цей метод на власному досвіді, впевнено стверджую, що він працює. Українці мислять негативно. Кінець-кінцем, як може мислити громадянин держави, гімн якої починається зі слів

«Ще не вмерла Україна...». Значить, скоро помре?.. Це гірка правда, але, як би там не було — це помилка.

«Доброе утро, мои дорогие, как вам спалось?», — запитує гламурна українська блогерка у своїх підписників. «Очень хорошо, день сегодня просто чудесный!», — захоплено відповідають їй вони. Століттями українці грудьми лягали, аби суперечити Валуєвському циркуляру чи Емському указу. Російська мова — прекрасна, романтична, велична. Але хіба назва нашої держави «Росія»? Затяті гуманісти можуть посперечатися з цим. Але, заради всього святого, який сенс ховати своє і використовувати чуже? Не сумнівайтесь, замінивши хоч одне іншомовне слово українським відповідником ви не станете божевільним націоналістом, але внесете величезну лепту в нову українську державу. Одне слово, потім — одне речення, незабаром — любов і пристрасть до власної мови.

Насправді думки матеріалізуються з величезною швидкістю. Тому я пропоную почати шанувати власну самотність. Ми маємо достатньо прекрасних літературних творів, картин, а що вже говорити про пісні?! Але якщо ми не поважаємо свого, хто зробить це за нас? Прикрашайте стіни картинами Марії Приймаченко, читайте коханим лірику Павла Тичини й Івана Франка, слухайте «Океан Ельзи» та «Бумбокс». Ви не помітите ані найменшої різниці між ними та Пабло Пікассо, Вільямом Шекспіром і «Нірваною», а про ВАШУ Україну дізнається світ...

Для того, щоб створити новий світ, не потрібно збирати військову дивізію і завойовувати всі континенти. Достатньо маленьких конкретних кроків щодня. «Вода камінь точить», а ми точитимемо малесеньку гостреньку голку, якою з'єднаємо власну державу по клаптиках. А на яких нитках триматиметься Україна — той новий світ?.. Усе просто — на кожному з нас...

Терлецький Артем

учень 8 класу

загальноосвітньої школи I–II ступенів № 4

Мирноградської міської ради

Донецької області

І буде світ новим... Цікава назва телепередачі. Чому буде? Яким новим? Хто вирішив, що його слід змінити? Від чого це залежить? Врешті-решт, хто його змінить?

Сиджу перед телевизором, гризу насіння, біля мене сидить кіт. Знову новини. Набридло. Постійно повторюють одні й ті самі, для мене до кінця не зрозумілі, слова. Свобода. Гідність. Який зміст вкладають? Ці слова я знаю, але не можу чітко сформулювати визначення. Не завжди сприймаю їх у реченні. Google допоможе. Ага. Цікаво. Гідність... Свобода... Яюсь так я і уявляв.

Щодня чую з екрана, що світ швидко змінюється. А у мене все, як було: старий телевизор, звичний життєвий ритм. Зранку йду до школи, увечері спільна вечеря, уроки і телевизор. Тато дивиться новини, а разом з ним уся родина.

І буде світ новим... Знову всі біля екрана. Чому новим? Хто змінить світ? Коли? Чому щось необхідно змінювати? У мене є люблячі батьки, друзі. Я не голодую, у мене є одяг і все необхідне, є улюблений кіт, який завжди сидить поруч, де б я не був і що б не робив. А хіба цього не достатньо? Сьогодні по телебаченню сказали, що через тиждень Україна відзначатиме День Гідності та Свободи. Треба зауглити, чим цей день особливий. У школі про це щороку розповідають, але зазвичай я таким не цікавлюся, навіть не намагаюся вникнути, не пропускаю крізь себе, залишаюся осторонь. Таке враження, що це було колись давно і з нами подібного не станеться.

Ого, що відбувалося.

І буде світ новим... Бабуся завжди каже, що люди прагнуть кращого, завжди хочуть змін. Яким має стати новий світ? Заради чого люди стояли? Чого хотіли досягти? За рік до мого народження українці повстали та боролися за право бути почутим, за справедливість, за свої погляди. Помаранчева революція. Цікава назва для подій того часу. Чому не всі спромоглися встати і сказати: «Це мій вибір! Хочу, щоб мене почули!»? Як пережив би ті події я, якби жив у той час? Став би поруч із тими, хто прагнув щось змінити на краще, говорив би вголос про свої почуття

та прагнення, перешіптувався б на кухні, сидів би перед телевізором і коментував би події, а може, мені було б байдуже? Складно сказати однозначно. Думаю, що не зміг би залишитись осторонь.

Читаю далі... Неймовірно. Мене переповнюють емоції. Спітнів. Заради чого гинули люди? Як страшно. Тільки подумати, що у XXI столітті в цивілізованій країні відбулися такі події. А мені здавалося, що у 2004–2005 роках було моторошно. Помилився. То було ще не страшно. Пам'ятаю, десь у другому класі був, коли мама і тато цілими вечорами дивилися новини, коли тільки й говорили про те, що настав страшний час. Я тоді не розумів, що відбувалося. Лише зараз вибудовується цілісна картина подій. Матуся проганяла від телевізора. Говорила, що краще читати, ніж гаяти час на перегляд новин. Я йшов і вчився, не хотів її засмучувати. Після закінчення чергової порції інформації вона голубила мене, притискала до серця, хвилювалася. Наче вже й школярем був, а не усвідомлював всіх подій.

І буде світ новим... Він має змінюватися, адже в жертву принесені життя сотні людей. Небесної Сотні. Читаю і стає соромно, що так живемо, що для того, щоб тебе почули, необхідно, щоб гинули люди. Життя... Що може бути дорожчим? Що має статися, щоб люди у мирний час його втрачали? На телефон упала крапля, друга. Це сльози. Почуття болю і відчаю, розпачу і втрати, горя і... надії. Надії на те, що такі жертви більше не будуть потрібні.

Новини. Тато, як завжди, коментує те, що там розповідають. А я не можу прийти до тями, перед очима події 2013–2014 років. Пролітають фотографії минулих подій, очі тих, хто приніс себе в жертву. Заради чого стільки людей мусило загинути? Що потребувало такої ціни? Намагаюся оцінити свої думки і сили. Де було б моє місце під час таких рішучих подій? Не зміг би я всидіти вдома, не зміг би тримати ці події на відстані. Розумію, що моє місце було б поруч із цими героями, із людьми, які підтримали шлях до гідності нашої нації.

І буде світ новим... Перезавантаження української нації запущене. Тепер ми не зможемо мовчати і терпіти. Нарешті встанемо з колін і вголос скажемо, що ми — українці і для нас найбільша цінність — людина і її життя у вільній країні.

Фрагмент новин мене повертає до реальності: «21 листопада на честь Дня Гідності та Свободи у всіх містах України відбудеться покладання квітів до пам'ятників Героїв Небесної Сотні...». Точно, це саме те, що я зобов'язаний зробити. Це найменше, що можу зробити для тих, хто не пошкодував життя заради мого сьогоднішнього дня.

Вірю, що світ стане новим, що нація розквітне, що недарма люди загинули, що тепер правда на нашому боці. Нарешті я розумію, що військові на Донбасі стоять не лише за територію. Вони вірять в Україну та у наш народ, у майбутнє та у новий світ.

Турані Степан

учень 8 класу

*Квасівської загальноосвітньої
школи I–II ступенів*

*Берегівської районної ради
Закарпатської області*

У перспективі, можливо, пізніше, ніж через 50 років, я припускаю створення всесвітньої інформаційної системи (ВІС), яка і забезпечить доступ для кожного, в будь-яку хвилину, до змісту будь-якої книги, статті, отримання довідки. На відміну від телевізора, ВІС надасть кожному максимальну свободу у виборі інформації і вимагатиме індивідуальної активності. Однак найбільшою перевагою ВІС буде те, що зникнуть усі бар'єри обміну інформацією між країнами і людьми.

*А. Сахаров, «Світ через півсторіччя»,
1974 рік*

Питання майбутнього бентежило людство у всі віки. Однак те, яким буде майбутнє світу, залежить від нас самих. Те, як ми живемо сьогодні, впливає на те, як ми житимемо завтра. Кожного дня ми творимо своє майбутнє. Навчаючись або не навчаючись, працюючи над собою чи б'ючи байдики — кожної миті ми впливаємо на своє «завтра». Так і світ. Те, що він буде новим, не має сумніву. Від початку свого існування він еволюціонує, змінюється. Однак якою буде ця новизна?!

З початку існування людство намагається подолати голод, епідемії та насильство. Нашим сучасникам частково вдалося взяти під контроль ці явища завдяки економічному розвитку. Коли людина задовольнила

одну потребу, в неї з'являється прагнення отримати ще більший «шматок торта». Однак у XXI столітті це прагнення призводить до дестабілізації екологічної рівноваги на планеті. Адже при виборі між економічним розвитком і екологічною стабільністю людство обирає перше, не усвідомлюючи те, що екологічна катастрофа призведе до загострення вищезгаданих явищ.

У руках людей багато знань, можливостей і досвіду. Однак вони не завжди застосовуються з користю. Уже кілька разів ми мали можливість знищити все людство. Найяскравішим прикладом цього є ядерна зброя та біотехнології. На мою думку, винаходом, який може призвести до знищення людства, є і штучний інтелект. Людина ненаситна у своїх потребах. Нові технології ставлять людей в залежне від них становище. Глобальна комп'ютеризація та інформатизація призводять до того, що люди автоматизують свій побут і дедалі частіше заглиблюються у віртуальну реальність. За результатами численних досліджень, середньостатистичний житель європейської країни щодня проводить не менше двох годин «у смартфоні». Але, на жаль, тривалість перебування у віртуальній реальності має тенденцію до збільшення.

Соціальні мережі «Facebook», «Instagram», «Viber» і багато інших дають людям змогу дуже швидко знаходити однодумців у будь-якій точці Земної кулі і спілкуватися з ними. Пошукові системи в інтернеті надають швидкий доступ до інформації. Людина буквально зливається з цією технологією, щоб стати розумнішою. Це вже відбувається. Люди дійсно вважають, що гаджети роблять їх розумнішими. Ще кілька років тому вони не думали про свої смартфони в такому ракурсі. Технологія повільно входить в наше тіло і мозок, але не факт, що вона зробить нас розумнішими і цікавішими. Завдяки технологіям люди поступово перестають спілкуватися безпосередньо одне з одним. У їхньому спілкуванні з'являється проміжна ланка — будь-який гаджет і віртуальна реальність, із ним пов'язана. Відбуватиметься емоційна деградація й руйнування емпатії, тобто співпереживання щодо людей.

Це призведе до того, що у найближчому майбутньому людство побудеться провідної ролі у світі, технологічні компанії стануть новими правителями, а на передній план вийде нова релігія — датаїзм (поклоніння даним). Про це пише ізраїльський історик Юваль Ной Харарі в книзі «Homo Deus: за лаштунками майбутнього». Розвиток технологій штучного інтелекту, великих даних і алгоритмів допомагають людині вирішувати глобальні проблеми і тим самим перетворюють її на надлюдину,

вважає Харарі. Але водночас технології ставлять нас у залежність, а цінність людини визначається тільки тими даними, які вона генерує. Будь-який досвід людини сьогодні знецінюється, якщо ним не поділитися в соціальних мережах. Якщо тисячу років тому при виникненні запитань чи проблеми людина зверталася до церкви, то тепер вона шукає відповіді в інтернеті. Саме тут вирішуються питання, з ким зустрічатися, де жити і як вирішувати фінансові проблеми. Корпорації в цих умовах знаходять дедалі більший авторитет.

Дані (data) стають основою нової релігії — датаїзму (dataism). Датаїзм почав своє поступове перетворення на релігію людей майбутнього. Ця ідеологія визнає, що люди володіли значущістю й унікальністю, тому що колись вони були найскладнішою та ефективною системою обробки даних. Але сьогодні все змінилося. Людина іноді не в змозі так добре зрозуміти свої емоції і бажання, як це робить за неї алгоритм. У цих умовах люди стають зайвою ланкою в системі. Якщо ж ця тенденція зберігатиметься впродовж наступних десятиліть, то існує більша імовірність того, що у штучного інтелекту з'являться почуття, ніж того, що в людей ці почуття збережуться.

Розвиток штучного інтелекту став мейнстрімом технологічного прогресу ХХІ століття. Ще у 1980-х роках, коли обговорювали унікальну природу людства, за традицією, як перший доказ вищості людини, говорили про шахи. Вважалося, що комп'ютери ніколи не виграють у людини в шахи. Однак 10 лютого 1996 року програма DeepBlue від IBM перемогла світового чемпіона з шахів Гаррі Каспарова, а її «колега», програмне забезпечення AlphaGo саме навчилося грати в го, стародавню китайську гру, значно складнішу, аніж шахи, і у березні 2016 року перемогло чемпіона з цієї гри Лі Седола. Цими перемогами було розвінчано заяву про вищість людини. Дійсно, з плином часу стає дедалі легше замінити людей комп'ютерними алгоритмами, адже штучному інтелекту, щоб витіснити людей з ринку праці, треба лише перевершити людину у специфічних здібностях, які вимагає конкретна професія. Підтвердженням цього факту є те, що роботи можуть замінити адвокатів, лікарів, учителів, таксистів, менеджерів тощо. Підтвердженням цього є й інтерактивні алгоритми компанії Mindojo, які можуть навчати математиці, фізиці, історії, і система штучного інтелекту Watson, яка може замінити у діагностуванні лікаря, і людиноподібний робот-жінка Софія, яка за допомогою технології розпізнавання мови Google розпізнає запитання за ключовими словами та добирає найбільш слушну відповідь

і мімічну реакцію із визначеної бази і набору мімічних реакцій із 60 емоцій. Роботи замінять людей спочатку на найнебезпечніших і важких роботах, а далі й на всіх інших. Таку думку у 2013 році висловили два дослідники з Оксфорду — Карл Бенедикт і Майкл А. Осборн — опублікувавши працю «Майбутнє працевлаштування», в якій припустили, що різні професії будуть перехоплені комп'ютерними алгоритмами протягом наступних двадцять років. Алгоритм, розроблений Фреєм і Осборном для цих розрахунків, оцінив, що 47% професій у США перебувають у зоні великого ризику. Звичайно, можливо, до того часу з'являться нові професії. Але суть проблеми полягає в тому, щоб створювати не нові професії, а такі, де люди працюватимуть краще за штучний інтелект. Оскільки людство не знає, як буде виглядати ринок праці через декілька десятиліть, уже сьогодні ми, учні закладів освіти, не маємо жодних уявлень, що вчити і яку професію обрати.

Наше життя — занадто непередбачувана річ. І з досвіду історії ясно одне: за кілька років життя людей може змінитися на всі 360 градусів.

Усі стверджують, що неможливо точно спрогнозувати, що чекає на людство в майбутньому.

З іншого боку, невже майбутнє й справді таке неконтрольоване?! Адже якщо не враховувати природні катаклізми, майбутнє залежить лише від нас — людей.

Умерова Діана

учениця 8 класу

Херсонської загальноосвітньої

школи I–III ступенів № 37 ім. В. Дробота

Херсонської міської ради

Сьогодні мама прийшла сумна... На роботі у співробітників загинув син в АТО. Снайперська куля обірвала його молоде життя. І все! І кінець молодому життю!!! Але початок великого горя для його батьків, дружини і його дітей.

Початок III тисячоліття видався для України складним. Наша держава переживає важкі часи — гинуть люди... Гинуть на війні!!! За якихось

кільканадцять років XXI століття український народ уже двічі змушений був ставати на захист свого щасливого і мирного життя, відновлювати пограні свободи і права!

Трагічні події в Україні, починаючи з листопада 2013 року, тривожать та не залишають байдужими жодного громадянина країни. 21 листопада Україна відзначає День Гідності та Свободи, що об'єднав дві знакові події у новітній історії країни, — Помаранчеву революцію 2004 року та Революцію Гідності 2013 року.

Україна. Майдан. Війна.
Для чого люди вийшли на Майдан?
Що їхні душі розбудило?

(О. Крутий)

Першими вийшла на Майдан молодь, бо саме її непокоїть майбутнє.

Після Майдану на території нашої держави немає спокою: розпочалися і продовжуються військові дії на Сході України, під час яких було втрачено вже кілька тисяч життів солдат та мирних жителів, серед яких і наші земляки.

І жах, і кров, і смерть, і відчай,
І клекіт хижої орди,
Маленький сірий чоловічок
Накоїв чорної біди.
Це звір огидної породи,
Лох-Несс холодної Неви.
Куди ж ви дивитесь, народи?!
Сьогодні ми, а завтра — ви!

(Л. Костенко)

Україна — це територія гідності й свободи. Такими нас зробила не одна, а дві революції — наш Майдан 2004 року, який був святом Свободи, і Революція 2013 року — Революція Гідності. Це був надзвичайно важкий іспит для України, коли звичайні люди продемонстрували європейськість, гідність, своє прагнення до свободи.

Можна сказати: «Майдан був Революцією Гідності» або «Майдан був виступом за європейські цінності». Але це буде лише частиною великої

картини, окремим її фрагментом. Бо, крім гідності та європейських цінностей, тут були воля і справедливість, солідарність і хоробрість, війна проти системи і національно-визвольна боротьба, протистояння громадянина і держави та велика геополітична провокація, всенародний фестиваль креативу і вибух нової естетики спротиву. Зрештою, тут було щось значно важливіше, суттєвіше, щось таке, що стосувалося головно-го людського питання — боротьба за виживання з надією на нове життя. Бо від усього, що обіцяла нам майбутня історія, віяло лише руйнацією, тлінном і смертю.

Усім без винятку потрібна була лише свобода. І кожен у гасло «Слава Україні! Героям слава!» вкладав щось своє, маючи на увазі спільне. Саме тут було поламаано чимало стереотипів про український характер. З'ясувалося, що «моя хата скраю» — це вже зовсім не про нас, а про якийсь інший, доісторичний народ.

Літопис нашого народу нараховує чимало кривавих сторінок. І одна з них — війна на Сході, або АТО. Сотні справжніх патріотів віддали своє життя в боротьбі зі злочинною владою, зовнішньою агресією та сепаратизмом. В Незалежній Державі народилося і виросло нове покоління, яке має своє бачення та не боїться відстоювати свої переконання — жити у вільній Незалежній Державі.

Перебуваючи в безпеці, ми до кінця не усвідомлюємо всієї тієї ситуації, що відбувається. Все добре, допоки добре. А якби ні? А якби не було Майдану? Що тоді? Можливо, все залишилося б на своїх місцях, можливо, було б гірше, але краще не сталося б, безперечно. І в тому, що наша держава зрушила з місця, є заслуга всіх тих, хто полягли за наше краще життя. Пам'ятаймо це!!!

Мені дуже хочеться вірити у нову Україну! Це буде держава, де люди житимуть вільно, не боячись бандитів і злодіїв. Не буде корупції, а буде чесність і справедливість для всіх — і в суді, і в кабінеті чиновника. В Україні майбутнього зникне страх. Нас знатимуть і поважатимуть у світі, бо Україна буде справедливою країною: всі будуть рівні перед законом і державою, чесні люди отримуватимуть за свою працю гідну винагороду.

Україна буде відомою у світі. Її не будуть плутати з Росією чи колишнім Радянським Союзом. Для іноземців вона буде цікава насамперед своєю неповторною культурою. Ми будемо дійсно єдиним цілим, однією нацією з однією державною мовою — українською. Пам'ятатимемо власну історію, культуру. І світ нас знатиме не лише за вишиванками,

а за яскравими здобутками, зокрема в науці. Думаю, що в нас дуже великі можливості в кібернетиці, комп'ютерних технологіях.

Хотілося б, щоб майбутнє було кращим, ніж сьогодні. Думаю, все залежить від нас — молодого покоління. Нам головне — зрозуміти, якою має бути країна, і тоді діяти, а не просто критикувати і все спихати на владу. Який народ — така і влада. Хочеться вірити в те, що в нашій державі буде влада, яка дбатиме про народ.

Усе це наше майбутнє. І залежить воно тільки від нас! І ми завжди будемо пам'ятати Небесну Сотню і всіх тих, хто поклав своє життя заради нашого кращого майбутнього.

Небесній Сотні шана й молитви,
За чисті душі, що злетіли в небо.
Їм шлях високий, Боже, освяти.
І в мирі, Господи, прийми до себе.

(Н. Лавленцева)

Федоренчик Вікторія

учениця 9 класу

*Новаківського навчально-виховного
комплексу «Середня загальноосвітня
школа I–II ступенів –
дошкільний навчальний заклад»
Коростенської районної ради
Житомирської області*

Надворі осінь... Вересневі ранки і зовсім не осінні, бо не холодні... Йду до школи... Можливо, в моєму житті це остання шкільна осінь, у майбутньому мрію стати студенткою, буду вчитися і здобувати професію.

А поки йду до школи... Ступаю знайомою стежкою, і вересневий теплий ранок огортає мене ласкавим сонячним промінням. За мною поспішає до школи Назарчик. Це мій молодший братик. Він постійно кудись квапиться. Такий непосида, та й вчителька називає його вертійком... На душі спокійно і радісно... Ось такі ранки я хочу запам'ятати на все життя... У мріях я лину в майбутнє...

Я щаслива, тому що в мене є родина, яку я дуже люблю. Братики й сестрички, моя рідна матуся — це моя опора і підтримка, моя порада і затишок. Моя школа, вчителі, однокласники — це моє цікаве творче сьогодні з уроками, домашніми завданнями, з прогулянками, екскурсіями...

Я щаслива, тому що народилася в Україні, на древлянській землі. Древлянський край — один з мальовничих куточків України. Його історія сягає глибоких праслов'янських часів. Коростенці — не тільки мужні та сильні духом, а й гуманні, щирі й сердечні люди. У Коростені та на території району встановлено багато пам'ятників, присвячених героїчним подіям та видатним особистостям, які творили історію нашої держави... Князь Мал, княгиня Ольга, Малуша, Добриня... Історією тепер стали також події Революції гідності, Небесна сотня, анексія Криму, початок і продовження війни на Донбасі... Я буду пам'ятати ті трагічні дні 2013–2014 років і розповім своїм дітям і онукам про людей, які боролися і загинули за свободу, віддали найцінніше — своє життя.

А сотню Небесну вже зустріли небеса...

Летіли легко, хоч Майдан ридав...

І з кров'ю перемішана сльоза...

А батько сина ще не відпускав.

Небесна сотня — це наш біль і наша гордість. Сьогодні вони дивляться на нас із небес і промовляють: «Бережіть Україну, адже вона нині в сльозах. Не дайте ворогу зламати нашу незалежність». Сергій Кемський, наш земляк, мешканець міста Коростень, — один із сотні. Його душа відлетіла на небеса, коли йому було 33 роки. Він прийшов на Майдан одразу після розгону мирної демонстрації студентів і залишився там разом зі своїми побратимами — майданівцями. 20 лютого 2014 року на вулиці Інститутській його життя обірвала снайперська куля. Україна втратила свого героя, а родина — люблячого сина.

Наша держава живе в стані війни... Донецький аеропорт, Іловайськ, Дебальцеве... Сотні, тисячі полеглих за незалежність держави. Безіменні, маловідомі герої, скалічені долі... Моє серце сповнене сумом за завчасно полеглими і пропавшими безвісти. Новини з телеканалів щоденно повідомляють про втрати на фронті. Жоден з них не знає, чи повернеться додому живим. Але я вдячна тим людям, які воюють на Сході і захищають наше майбутнє. Ми переживаємо трагічні та водночас великі дні. Зараз народжується наше майбутнє.

Моє майбутнє пов'язане з долею моєї Батьківщини. Але здебільшого залежить від мене. Моя мама підтримує мене у навчанні та моїх творчих уподобаннях. Я навчаюся в музичній школі, гарно малюю, відвідую танцювальну студію, тому не можу зрадити її надії та сподівання. Свое майбутнє я бачу успішним. Звичайно, ідеальне майбутнє неможливе без щасливої родини. А ще я мрію і хочу, щоб у нашій країні не було війни, щоб не гинули люди. Хочу, щоб молодь не виїздила за кордон, а працювала в Україні. Щоб не було дітей-сиріт, не було онкохворих, щоб знайшли ліки від страшних хвороб. Розумію, що всі мої мрії не можуть відразу здійснитися, але своє майбутнє я уявляю саме таким: без горя, сліз і нещастя! І буде світ новим!!!

Федоришина Анастасія

учениця 10 класу

Вознесенської гімназії імені Тараса Шевченка

Вознесенської міської ради

Миколаївської області

«Жодна масштабна революція неможлива без персональної революції на рівні особистості. Вона повинна спочатку відбутися всередині», — Джим Моррісон.

Революція Гідності проходила з 21 листопада 2013 року по 22 лютого 2014 року не тільки по всій Україні, а й за її межами. Люди, бажаючи зупинити беззаконня, виступають проти тодішньої влади. Це була відповідь народу на відмову підписання угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом, низку протиправних дій. Висвітлюючи цю тему, я розумію, що зараз, через п'ять років після цієї трагічної події, вона є актуальною досі. Революція та її наслідки виступають у деякому сенсі мотивацією для рішучих дій задля змін на краще нашої країни.

У всі часи людина бажала забезпечити безтурботне й щасливе життя своїм рідним та близьким, намагалася зробити світ кращим для майбутніх поколінь. Що ж потрібно людині, щоб почуватися добре у суспільстві? Напевно, впевненість у завтрашньому дні.

Українці були, є і завжди будуть соціально-політично активним народом. У наш час долею України опікуються люди всіх вікових категорій:

підлітки, молоді студенти, люди похилого віку, працездатна частина населення. Прагнення до соціальної захищеності населення, забезпеченого життя спонукало їх вийти з домівок і мирно мітингувати, а згодом — хоробро боротися за справедливість і порядок.

Повертаючись до думки про зміни, я вважаю, що для будь-яких змін, невеликих чи глобальних, кожному потрібно починати з себе: з оцінювання власних дій, аналізу їх можливих наслідків; намагатися зробити все, щоб ваші дії, якщо не принесли б користь іншим, то хоча б не нашкодили навколишнім. Також, на мою думку, для людей немає нічого неможливого, і якщо всі дійсно об'єднуються з ціллю змінити світ, то в них усе вийде, головне — мати щире бажання цього досягти.

Революція Гідності є яскравим прикладом об'єднання зовсім різних людей однією метою. Бажання допомогти і небайдужість до своєї Батьківщини. Була залучена неймовірна велика кількість громадян, а все для того, щоб змінити Україну, її державну систему. «Бажайте великого. Треба бажати цього, щоб робити самого себе. Ми повинні показати свій намір і свою віру в те, що ми хочемо цього. Кожне покоління має своє революцію, і ви маєте щастя зробити це сьогодні. Не відступайтеся від своїх бажань, і тоді будемо жити добре!», — говорив Йосип Сліпий. Саме завдяки Майдану почалися кардинальні переміни: відставка уряду, усунення з посади президента, але це перетворення не тільки в політичному середовищі, а й у культурному. Відбувається формування української національної ідентичності та громадянського суспільства, що для нас вкрай важливо. Я пишаюся тим, що люди змогли вистояти, навіть важко уявити, наскільки це морально і фізично важко, скільки жаклих картин вони бачили, проте вони розуміли, що якщо зараз не діяти, то далі буде тільки гірше. Але ціною цього були людські життя. Небесна сотня — посмертно Герої України, наші янголи-охоронці, вони довели, що наш народ вільний і нескорений і український дух не зламати.

Ці події назавжди закарбуються у пам'яті українців і будуть нагадувати, що потрібно боротися. Важливим наслідком Майдану є демонстрація впевненості у своїй силі творити нову сторінку майбутнього самостійно.

«Разом ми — сила!». Щоб досягнути певної масштабної цілі, яка, на перший погляд, недосяжна, людям потрібно об'єднатися, діяти без суперечок, як єдиний організм, ніколи не зупинятися і пам'ятати, що вже сьогодні ми всі творимо завтрашній день. Якщо більшість населення Землі це зрозуміє та почне діяти, то людству не будуть страшні ніякі загрози. І буде світ новим!

Філіпова Уляна

учениця 11 класу

Дунаєвецької ЗОШ I–III ступенів № 4

Дунаєвецької міської ради

Хмельницької області

Я вважаю, що немає нічого більш важливого за гідність та свободу людини в житті та суспільстві. Кожній людині важливо чітко розуміти те, що вона є вільним громадянином своєї держави. Те, що її права захищені та безпека гарантована. Гідність та свобода як невід’ємні складові людського життя повинна іти пліч-о-пліч протягом усього людського існування. На мою думку, у світі існує лише одна річ, без якої не зможе прожити жодна людина. Це свобода. Можна бути неймовірно багатим, талановитим, мати безліч друзів, приятелів або навіть керувати цілою країною, але без волі неможливо радіти життю по-справжньому, відчувати всю його повноту та багатогранність. Лише свобода робить людину дійсно щасливою, бо надає кожній особистості право вибору, якусь альтернативу, допомагає почуватися впевнено, не залежати від думок інших людей. На тему свободи та гідності існують безліч думок та поглядів, адже тема є досить актуальною в сучасному світі та кожна людина розуміє ці два поняття по-своєму. Шукаючи відповіді на ці запитання, я збагнула одну річ: свобода буває різною. Наприклад, свобода слова, свобода вибору, свобода дій тощо. Це наштотувало мене на думку, що уявлення кожної людини про свободу залежить передусім від того, яка свобода їй потрібна. В історії нашої країни важливе місце займає боротьба українського народу за свободу та незалежність. За право мирно працювати на власній землі, зберігати її культуру та звичаї, розмовляти рідною мовою народ розплатився роками страждань та ріками невинно пролитої крові.

Я цілком впевнено можу сказати одну річ: я живу в чудовій країні, яка домоглася своєї незалежності завдяки неоціненній праці та стражданням свого народу. Називаючи важкі сторінки нашої історії, ми зовсім не хочемо закреслити те велике і світле, яке підносить наш народ до вершин цивілізації, визначає його заслуги перед людством. Адже на нашому славному історичному шляху були і могутня Київська держава Володимира Великого, Ярослава Мудрого, і перша християнська республіка в Європі — Запорізька Січ, і відчайдушний порив до свободи часів Івана Мазепи, і започаткування власної державності в Українській Народній

Республіці. Слід згадати найвидатніших з-поміж тих, чиї імена назавжди увійшли в історичну пам'ять, у душу народу українського.

Великого у звершеннях, у любові до землі предків і трагічного у помилках своїх Богдана Хмельницького, грізного вояка, оборонця вольностей козачих Івана Сірка. Мудрого будівничого й політика, відданого ідеї незалежності української Івана Мазепу. Творця першої української Конституції Пилипа Орлика.

Героїв народних повстань Івана Гонту, Максима Залізняка, легендарних Устима Кармелюка й Олексу Довбуша.

У дні найстрашнішої політичної та духовної руйнації, коли народові нащадки «На віки вічні!» відмовили у праві бути самим собою, прийшов у світ великий Кобзар з новим заповітом, з новою поезією, яка зміцнила підвалини української духовності.

У найважчі часи сміливо піднімали свій голос за волю і демократію, за Україну такі велети духу як Григорій Сковорода, Пантелеймон Куліш, Микола Костомаров, Маркіян Шашкевич, Іван Франко, Михайло Драгоманов, Леся Українка. Серед видатних діячів новітньої історії, історії кривавих, але і героїчних змагань за вільну і незалежну Україну віддамо шану Михайлові Грушевському та його сподвижникам, котрі привели Україну до поетапного проголошення чотирьох Універсалів.

Ось яких велетів духу народила наша земля, ось які люди торували державницький шлях до незалежності України, до сьогоднішнього дня.

За час своєї незалежності Україна пододала шлях від формальної республіки у складі колишнього СРСР до відомої у світі держави — 123 країни визнали нас, а майже з 90 країнами встановлено дипломатичні відносини. Шлях України — це шлях побудови самостійної демократичної незалежної правової держави, а не держави тільки етнічної. У цьому — джерело нашої внутрішньої стабільності і міжнародної злагоди.

На мою думку, кожен свідомий громадянин нашої держави повинен пишатися здобутками своїх предків, які важкими зусиллями здобували незалежність нашої славної держави. І я можу з впевненістю сказати, що всі зусилля, які були докладені до шляху незалежності нашої країни, не були марними. Кожна небайдужа людина, яка відчувала відповідальність перед своїм народом і країною, стала свідомим співзасновником нашої славної країни.

Незалежність нашої держави стала реальністю. Україна має свій герб, прапор, гімн і державну мову. Проте боротьба за національну культуру, за українську мову і за Україну загалом, на жаль, не припинилася,

а триває, з кожним днем набираючи дедалі страшніших обертів. Протягом тисячолітнього розвитку людства кожна країна виборювала право свободи. Адже в рабстві неможливий розвиток індивіда та суспільства загалом. Я вважаю, що свобода — це важлива складова умова життя не тільки однієї людини, а й усього народу. Адже тільки у вільному та демократичному суспільстві людина може почуватися захищеним та повноправним громадянином своєї країни. Свобода слова, думки, вибору вкрай важлива для кожного з нас.

Розуміючи це, наші недруги постійно вели боротьбу проти всього, що стосувалося національного відродження, гідності та свободи громадян. Україна — це територія гідності і свободи. Я так вважаю через те, що такими нас зробила не одна, а дві революції — наш Майдан 2004 року, який був Святом Свободи, і Революція 2013 року, Революція Гідності. Це був надзвичайно важкий іспит для України, коли українці продемонстрували свою європейськість, гідність, своє прагнення до свободи. Події, що відбувалися з нашим суспільством на зламі 2013–2014 років та відбуваються сьогодні, мають доленосне значення для України та українців. Це справді, як було сказано в назві фільму про Євромайдан, була «Зима, що нас змінила». І добре, що ці зміни йдуть у напрямі прощання країни зі своїм радянським та постколоніальним минулим, нарешті подолана невизначеність розвитку країни, виявлена європейська ідентичність нашої великої України як базова. Саме ці компоненти визначають ставлення до себе й позиціювання серед інших націй. На мою думку, національна гідність є похідним поняттям від поняття особистісної гідності.

Що таке гідність? Протягом життя ми всі робимо вчинки та приймаємо рішення. Деякі з них є правильними, деякі призводять до помилок. Так ми вчимося та розвиваємося. Є також певні орієнтири, на які ми маємо рівнятися, — морально-етичні принципи, затверджені суспільством. На мою думку, гідність — це вміння тримати себе та свої думки чистими, що допомагає вчинити правильно, навіть якщо для цього доведеться боротися з особистими емоціями та переступати через свої слабкості. Гідність — це внутрішнє відчуття благородства та відчуття власної відповідальності за своє життя та життя близьких. Гідна людина має чисті думки, адже саме від цього залежать її вчинки. Чесність, благородство, порядність, співчуття до навколишніх та доброзичливість допомагають людині стати гідною. Наше життя є складним. У ньому зустрічається все: радість і горе, нагороди та випробування. Ми стикаємося з підлістю, зрадою, ненавистю та болем. Це також невід'ємні

частини нашого життя, але тільки від нас залежить: чи гідно ми витримаємо ці складні життєві іспити та вийдемо з труднощів переможцем, зберігши людяність, чи зламаємося та втратимо єдине, що нам по суті належить, — свою гідність.

Гідність та свобода — це головні складові, якими обдарований наш народ. Народ, який стає проти ворога в страшній боротьбі за своє славне майбутнє. І Майдан Гідності став чудовим прикладом того, що українці — мужній та сильний народ, який не дасть образити свою честь. «Герої не вмирають» — саме цими словами Україна проводжала в останню путь своїх синів та дочок. Тих, хто загинув за свою країну, за свій народ. Тоді знову від нас пішли найкращі. Ті, для кого «справедливість», «гідність», «свобода», «Україна» були не просто словами, а сенсом їхнього життя. Нині знову прийшов цей час — час вибору між свободою та рабством, світлим майбутнім і темним минулим, справедливістю й тиранією. На Майдані пліч-о-пліч стали українці і євреї, росіяни та вірмени, грузини і білоруси. Їх об'єднала українська земля та бажання жити у вільній країні. Серед сучасних героїв неможливо не згадати про Сергія Кемського, що разом з другом заснував Інститут політичних та економічних ризиків і перспектив, писав статті для «Української правди», газети «День» та інших видань. Перекладав з англійської, створив портал для англійськомовних користувачів про Україну. Заснував сайт, де юристи надавали безплатні онлайн-консультації громадянам. Також він був засновником та адміністратором онлайн-ресурсів «Кооперативний рух» та «Народний форум». За своїми переконаннями він був анархістом. На Майдан приїздив часто, належав до «Чорної сотні». Допомігав виносити поранених. Загинув на вул. Інститутській у Києві від пострілу ворожого снайпера. Тіло виявили на подвір'ї біля Михайлівського собору. Саме такими людьми, на мою думку, варто захоплюватися. Людьми, що без вагань можуть віддати своє життя за щасливе майбутнє своїх дітей у вільній та щасливій країні.

Спочатку вони вимагали право вибору. Потім їм довелося вимагати право жити. І хоч кулі снайперів — це вагомий аргумент, але ані кулі, ані гранати, ані нелюдська жорстокість не змогли перемогти цих людей. Вони гинули, та не здавалися... Так на Майдані з'явилася ще одна сотня — Небесна. Для України це найголовніша, найвпливовіша сотня. Кожен із них заплатив за свої переконання найвищу ціну — життя. І для нас є святим обов'язком гідно вшановувати Героїв та завжди згадувати про їхній подвиг. Я вважаю, що важливо, щоб був день, у який кожен

українець згадав героїв нашої сучасної незалежної України теплим словом. Таким днем стало 21 листопада. Тож давайте будемо поважати наших героїв та не забувати їхні подвиги. Адже вони поклали своє життя за те, щоб ми з вами жили у вільній та щасливій країні. І вони по праву гідні того, щоб їх згадували як бійців за гордість та свободу України та її громадян. І хотілося б завершити свою думку такими словами: «Свобода — це вміння сказати “так” своїм мріям. Гідність — це вміння сказати “ні” своїм страхам» (С. Вакарчук).

Холошенко Валентина

учениця 11 класу

Білоцерківської загальноосвітньої

школи I–III ступенів № 6

Білоцерківської міської ради

Київської області

Україно, п'ю твої зіниці,
Голубі, тривожні, ніби рань.
Крешуть з них червоні блискавиці
Революцій, бунтів і повстань.
Україно! Ти для мене диво!
І нехай пливе за роком рік,
Буду, мамо, горда і вродлива,
З тебе дивуватися повік.
Ради тебе перли в душі сію,
Ради тебе мислю і творю.
Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з тобою говорю.

Василь Симоненко

Наше майбутнє — це свідомий вибір людини-громадянина. Але яким воно може бути в українців?

Дивно жити в новій Україні, де люди кров'ю виборюють собі свободу. Дивно тому, що ще п'ять років тому більшість громадян, котрі відчували любов до Батьківщини, не здогадувалася, що такі самі почуття плекають не лише вони, а разом із ними — мільйони свідомих українців.

За моїми спостереженнями, сили співвітчизників стали нездоланими під час подій Революції Гідності. На майдані Незалежності зустрілися незнайомці і, поглянувши одне одному у вічі, скували ланцюг, що довівку не зламати. Він не тримає силоміць нищих рабів, а об'єднує непереможних побратимів.

Революція Гідності — то було потрясіння, вслід за яким прийшло пробудження. Пам'ятаю, як плакала моя мати, слухаючи новини. Телеведучі стривоженим голосом розповідали про перших потерпілих від куль міліціонерів з підрозділу «Беркут». Слова застрягали у мозку, боляче шкребучи. Усе зрозуміло і водночас усе ніби в тумані. Поступово дізнаємося, що хтось, так само як ми, боляче все це переживає, а хтось підтримує міліціонерів... А я все згадую, як старий мудрий Захар, герой твору «Захар Беркут» Івана Франка, із невгамовним болем відмовився промінати життя жителів Тухольської громади на життя свого сина, якого любив так сильно, як тільки батько може любити своє чадо.

Ось вони, беркути! Батьки тих патріотів, що не втекли подалі від підлих куль зрадників, гордо зустрівшись зі смертю заради України. Але точно не ті міліціонери, що, поступившись людяністю й совістю, виконували брудний, страшний приказ вбивати. А що ще ганебніше, цілитися в беззбройних, по суті беспорядних людей. О ні, вони й близько не варті мати звання «беркутів».

Влада сильно прорახувалася, вважаючи українську націю свідомо паралізованою. Її дії спричинили зворотну реакцію. Нахабство пробувало в людях сміливість. В Україні не може бути диктатури. У генотипі української нації не знайти гену рабства — це умова нашого життя, інакше бути не може. Цього не розумів і «старший брат».

Через місяць після революції Крим заповнили «зелені чоловічки». За словами Путіна, Крим — російський; мовляв, ненавидять у нас тих, хто розмовляє російською мовою, та й загалом, усі в Україні — підлі фашисти і бандерівці. Необачно, занадто самовпевнено зі сторони президента РФ нападати на народ, що щойно переконався в наявності своїх незгасимих сил, що ладний рвати тих, хто посягає на його свободу, хто вважає його рабом. Безсумнівно, за планом ворога анексія Криму мала пройти так само швидко, як і анексія частини Грузії. Але нехай востаннє Росія дозволила собі підлість і зневагу до інших держав. Можливо, саме українці покладуть цьому край?

Майбутнє країни — за її громадянами, за поколіннями. Відома поетеса Ліна Костенко казала: «Жах не в тому, що щось зміниться, жах у тому, що все може лишитися так само». Але в Україні вже не «так само». Хоча

ситуація стосунків між Росією та Україною зі століття в століття повторюється, через описані вище події громадська свідомість почала формуватися чіткіше й швидше і в колах молоді. Це явно не допускає можливості підтримки східного сусіда у майбутньому. І якщо ще у XX столітті Володимир Винниченко писав: «Чудний наш народ — і сильний, і сумний... Мав героїв — і ніхто їх не знав... Усе життя любив волю — і все життя жив рабом... Утворив багатства пісні — і сам її не знає...», то нині ми вчимося бачити граблі на нашій дорозі й оминати їх. І знатимемо наших героїв, тому що вони нашої крові, боротимемося за волю, тому що остогидло вже бути рабом нашої ж влади чи сусідніх країн, і споріднимось з культурою України, оскільки лише з нею можлива цілісність нації, душі.

Я як представник молодого покоління хочу описати своє становлення як громадянки України. Спілкуючись з однолітками, помітила, що вони злегка кепкують над патріотичністю. І то не дивно, адже ми могли спостерігати пафосні промови з трибун, незчисленні неправдиві обіцянки депутатів, яких підтримує значна частина українського населення, приховану або й явну ностальгію за Радянським Союзом або й відверту проросійську позицію у програмах деяких охочих обіймати посаду президента. Спостерігали, як люди вчать любити неньку Україну, а потім радять виїжджати за її терени, адже «тут немає майбутнього». У таких умовах тяжко добитися цілісності, тяжко зрозуміти патріотичні заклики звідусіль, для недосвідчених людей це здається позерством, нещирістю, лицемірством. Спочатку я була такої самої думки, мене драгували спроби нав'язати дітям повагу до Батьківщини, коли я насправді геть не відчуваю ніякої прив'язаності, любові до неї. Здавалося, це просто земля, де я народилася, випадковість. Але становлення справжніх громадян — то дещо масштабніше і поглибленіше, ніж промови й заклики. Я почала розуміти це, коли виникли деякі запитання. Чому є добровольці? Чому вони такі молоді? Чому інтелігентні люди з минулого, думки яких мені до вподоби (зокрема поет Василь Симоненко, письменники Володимир Винниченко й Михайло Коцюбинський) і люди мистецтва сучасності (Ліна Костенко, Тарас Прохасько) часто підіймали тему України? Та все ж, коли потроху починає приходити зрілість, виникає розуміння, що не все ми обираємо, і що й не обирали, жити нам, чи ні. Так і казав Василь Симоненко: «Можна все на світі обирати, сину, вибрати не можна тільки Батьківщину». І що разом із людьми однієї мови, однієї культури, історії можна досягти вершин не лише як житель певного краю, а й як особистість.

Зараз я впевнена, що бути громадянином України — це передусім боротися за чесність і правду в тобі самому й навколо тебе, не боятися і виборювати справедливість там, де це можливо: не давати хабарі, чесно відповідати за скоєне тобою, повідомляти про порушення прав людини і, як це можливо, стежити, аби покарання правопорушника було виконаним.

Холявінська Анна

учениця 11 класу
опорного навчального закладу
«Петрівський начальні-виховний комплекс
«Дошкільний навчальний заклад –
загальноосвітня школа I–III ступенів»
Знам'янської районної ради
Кіровоградської області

«Війна є продовження політики іншими засобами», — опублікував прусський військовий реформатор Карл фон Клаузавіц у 1832 році у праці «Про війну». Вона — політика. Автор ототожнює ці явища, тим самим зводячи їх на один щабель. Прирівнюючи мистецтво управління масами й уміння керувати армією, стверджує, що вони дотичні до всіх, хоче того людство, а чи ні.

Думки вчених кардинально розділились у міркуваннях про природу війни. Чи це закономірність, унормованість, загальний інструмент взаємин? Чи війна — це всього лише результат конкретних дій і теперішніх умов? Чому одні створюють теорії перетворення природної агресії на ненависть до інакших націй, а інші відмовляються і засуджують збройні протистояння як інструмент зовнішньої політики? Якщо Дурбан і Боулбі передбачають, що уникнути війни не вдасться, тому що вона є невіддільною частиною людської натури, то як же пацифісти можуть вирішувати міждержавні суперечки в міжнародних третейських судах? Якщо під час Першої та Другої світових воєн країни-супротивники ослаблювали одна одну, використовуючи риторику миротворців, тоді антимілітаризм — це засіб ведення протистоянь?

Ці теорії ґрунтуються на думках більшості, та чи багато розмирів були наслідком волі народу? Ні. Населення втягується у глобальні конфлікти своїми правителями, які навмисно починають ворогувати. Македонський, Наполеон, Гітлер, Путін стали на чолі держав у період кризи, коли народ обирає очільника зі сталевою, на його думку, волею.

Отже, війна є інструментом політики, а прагнення миру можна обернути дієвим її засобом. Значить, це справа верхова та вибіркова, що не слухає думок і жадань демосу?

Чи можна розглядати багатоступеневий розвиток сварів? Свавілья породжує невдоволення, що переростає в протест, який перетворюється в революцію, котра стає сварою? Скільки гине на полі бою, стільки цвіту по всьому світу! А скільки убитих у процесі війни? Тих, хто почувався пригнобленими, зрадженими, обманутими? Ті молоді, що прагнули достатку і справедливості собі, рідні, країні, вийшли у 2014-му на підтримку європейського вектора зовнішньої політики України. Мітингували, проводили демонстрації, страйки, вболівали, перетворювали неєдино брουνівський рух закликів на односильну Революцію. Революцію гідності.

«Нам більше не потрібні пастухи — нам потрібні виконавці волі громади, які ефективно координуватимуть суспільні ресурси для досягнення спільних цілей», — писав Сергій Кемський у своїй програмній статті «Чуєш, Майдане?», і в ній, власне, і була закладена квінтесенція революції, прагнення, що сповнювали міццю всіх, хто ризикнув вийти на Майдан. Вони знали, що, потрапивши у вир національно-патріотичних рухів, можуть і не виборсуватися звідти. Та й навіщо? Хіба не за тим прийшли? Загинути? Чи думали про те? Полинули до неба, зав'язнув черговий оберемок «українського цвіту». Чи не задарма? Герої не вмирають — то байка. Все, на що залишається сподіватися, — що їхня смерть, як і смерті теперішні, східні, не порожня. Надія на те, що за Героя та за інших загиблих українців помстяться, а мрія про вільну державу здійсниться.

Людині властиво фантазувати, бажати, прогнозувати, мріяти, мариати. Вона описує утопію, сповідує ідеологію пацифізму, виховує громадянина в собі та помирає, виховавши. Чи можливо налаштувати генну програму так, щоб видалити ділянки агресії, ксенофобії й хворобливого себелюбства? Чи ймовірно змінитися, не змінюючи? Чи вдасться знищити демо (н)кратію, перейшовши до прямої демократії? Якщо переінакшити свідомість, я трансформуюся? Якщо переінакшити мене, світ хоча б трішки трансформується? І буде він новим? Чи давно забудим райсько старим? І буде мир?..

Червоняк Тетяна

учениця 10 класу

Кам'янець-Подільської спеціалізованої
загальноосвітньої школи I–III ступенів № 5
з поглибленим вивченням інформатики
Хмельницької області

Досить часто ми задумуємося над майбутнім. Думаємо про нову Україну, нове суспільство...

Наша Батьківщина нині є незалежною, суверенною державою. У нас є своя віра, своя мова, власні звичаї та традиції. Але якою ціною? Скільки сильних духом і відданих Батьківщині людей загинуло? Скільки крові пролилося? Дуже часто люди не знають, як вони щось отримали. Вони просто беруть і користуються цим.

Ще за часів панування Російської імперії українці прагнули свободи. Вони закладали фундамент для майбутньої держави. Вони змагалися не на життя, а на смерть, щоб їхні нащадки жили у мирі та злагоді.

Варто згадати видатних гетьманів: Богдана Хмельницького, в добу панування якого Гетьманщина досягла найбільшого розквіту, та Якіма Сомка, який прагнув самостійності.

Розповідаючи про відомих українців, не можна не згадати Василя Стуса — правозахисника, борця за незалежність України у XX столітті. Він — не просто людина з минулого, а й приклад для наслідування. Василь Семенович, активний представник дисидентського руху, у період репресій та радянської тиранії не здався, як це робили інші українські поети, оспівуючи у своїх творах злочинну владу. Він, порушуючи усі заборони, продовжував писав українською мовою, обстоював власні переконання щодо свободи, демократичності, сповідував ідею розвитку та збереження української культури. Вірші поета актуальні й сьогодні.

Події Майдану 2014 року торкнулися кожного громадянина України. Те, що трапилося тоді, гадаю, змусило кожного переглянути свою позицію і не залишитися байдужим. Але лише найсміливіші змогли протистояти гніту влади. Вони терпіли всі муки і страждання та до останнього захищали своє право на свободу у всіх її проявах, вимагали справедливості.

Одним із таких сильних особистостей був наш співвітчизник, кримчанин Сергій Кемський, якого обурювала несправедливість. Закликаючи до єдності, він вийшов на Майдан, де і був підступно вбитий. Але пам'ять про таких людей житиме вічно!

Майбутнє України мають будувати лише ті, кому небайдужа її доля. Ті, хто здатний обороняти її до кінця. Але варто не забувати, що це світле майбутнє залежить від кожного!

Тому бережімо рідне і дороге нам, будьмо єдиним народом, любімо Україну, і буде тоді світ новим!

Черв'якова Катерина

учениця 9 класу

комунального закладу

загальної середньої освіти «Лицей № 142

ім. П'єра де Кубертена»

Дніпровської міської ради

Дніпропетровської області

Згадаймо, як усе було спочатку, як починався бій за право голосу. 18 листопада 2013 року на засіданні Ради міністрів закордонних справ ЄС вкотре не було прийнято остаточного рішення — чи підписувати угоду про асоціацію з Україною на саміті у Вільнюсі 28–29 листопада. На той момент Київ виконав не всі умови для підписання угоди. 21 листопада — цього дня уряд Азарова оприлюднив рішення щодо призупинення процесу підготовки до укладання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Тільки згадайте, скільки ми йшли до цього, як старалися, як сподівалися. Просто уявіть, скільки готувалася ця угода — з 1998 року. Її повинні були підписати на Вільнюському саміті 28 листопада; на жаль, сподівання не справдилися.

Підняття людей на акції протесту допомогли соціальні мережі. Незабаром на Майдані Незалежності зібралось близько 1,5 тис. осіб. У ніч з 29 на 30 листопада була спроба розігнати людей, десятки людей були жорстоко побиті, бігли рятуватися від озброєних бійців до Михайлівського собору. 22 січня вже 2014 року на Майдані загинули перші активісти, невинні люди, які боролися за право голосу. Революція Гідності завершилася перемогою.

До чого може дійти влада, аби тільки люди мовчали, не висловлювали свою думку, не боролися за свою гідність. Зареєстрована тільки частина загиблих людей, а що, як їх було значно більше?! Люди помирали за те, щоб відстояти своє право. Ви тільки подумайте, наскільки український народ — сильна та волелюбна нація. Помирали студенти, журналісти, просто сімейні люди, помирали за те, щоб їхні діти жили у вільній країні, щоб вони не боялися висловити свою думку, не боялися жити далі, не боялися майбутнього.

Ми повинні пам'ятати своїх героїв, вони полягли заради кращого майбутнього українського народу.

Я вважаю, що всі ті люди, які там стояли та мерзли заради нашої гідності, — герої. Вони залишили відбиток на долі українського народу своєю мужністю, хоробрістю, волелюбством та щирим серцем. Не знаю, чи хтось пам'ятатиме ці події, але я це шаную та пам'ятаю, бо ці люди зробили багато для нашої самоідентифікації та майбутнього нашої держави.

У наш час мало людей, які будуть щиро обстоювати свої права не лише заради себе, а й заради інших. Вони не боялися, і ми будемо завжди їх пам'ятати як героїв нашого часу. Вони хотіли дати нам краще майбутнє, так ми повинні прожити гідно це майбутнє та вдосконалювати його.

Для кожного ідеальне майбутнє різне, це залежить від цінностей людини в житті. Для мене ідеальне майбутнє — це здоров'я моїх рідних людей, гарна освіта, майбутнє без страху висловити свою думку, з можливістю жити в мирі та спокої, в гарній та розвинутій державі, жити без війни.

Дуже хочу, щоб у найближчому майбутньому кожна людина мала право на освіту, навіть якщо вона не склала іспити. Щоб звертали більше уваги на неблагополучні сім'ї, на дитячі будинки, щоб допомагали багатодітним родинам, підтримували чистоту в країні. Нам цим потрібно опікуватися! Чи не за це боролися на Майдані?!

Також хочу, щоб кожний зараз сів і подумав: «А якого майбутнього хочу я?» або «Якого б майбутнього я хотів би для своєї дитини та сім'ї?».

Наприклад, я хочу, щоб моя дитина та сім'я жили у мирі та спокої, щоб ми жили та не боялися, жили та не переживали, як програвати себе та сім'ю. На жаль, зараз у нашій країні не дуже легкі часи. Багато людей докладають великих зусиль, аби просто заробити на їжу, і не помічають важливих речей, справжніх цінностей. Крізь призму фінансових незгод люди не помічають, який гарний малюнок намалювала їхня донечка або як гарно грає у футбол їхній син — здавалося, б, такі маленькі радощі... Але на фоні всіх цих проблем, клопоту, обов'язків, люди перестають

цінувати та помічати найголовніше, що в них є: турботу й теплоту наших рідних та близьких. Я так хочу, щоб усе це було у мене, у моїх рідних, у всіх... Щоб люди стали трохи добрішими і бачили барви життя, бо це найголовніше, що ми можемо зробити для себе та рідних. Якщо замислитися, то можна дійти висновку: як ми дивимося на життя, таким воно й буде. Тому завжди треба дивитися на все з позитивом та добротою, і світ стане трохи кращим. Завжди посміхайтесь, вам це так личить.

На мою думку, саме цього хотів Сергій Кемський, саме за цим він ішов на Майдан, аби боротися за правду, обстоювати честь свою та своїх близьких, гідність своєї країни. Він настільки щиро та добродушно висловлював свої думки і намагався втілити їх, що це, мабуть, варто вважати найкращою людською рисою. Допомігав у створенні організацій взаємодопомоги в Коростені та на Майдані, написав статтю «Чуєш, Майдане?», допомагав виносити поранених, брав участь у створенні анархістської «Чорної сотні». Тільки почитайте, скільки людина зробила для мене, для вас, для ваших рідних, бо хотіла гарного майбутнього не тільки для себе, а й для всього українського народу. Чи багато з нас могли б стільки зробити для своєї Батьківщини? Стояли б на морозі до останнього, але не зраджували собі та своїй думці?

На жаль, у наш час мало таких істинно благородних людей, які йдуть до останнього. А якщо б він сидів вдома, нікуди не ходив би і нічого не робив, може, був би зовсім інший результат? У Кемського була б сім'я, дружина, дитина, ЖИТТЯ, але він пішов туди заради нас, заради того, щоб ми жили та дихали на повні груди.

Я дуже багато прочитала про цю людину, і я дуже пишаюся тим, що ця людина народилася в Україні. Правду кажуть, що найсміливіші та найдобріші люди живуть в Україні. Ми всі повинні пам'ятати таких людей, як Сергій Кемський, бо він — справжній герой нашого часу. Помер він 20 лютого 2014 року від пострілу снайпера. Я пам'ятаю його хоробрість та пишаюся цією людиною.

Кожен із цієї розповіді зробить свої висновки: я — для себе, ви — для себе. Але ми повинні пам'ятати подібні вчинки і шанувати пам'ять усіх героїв Майдану. Українці — народ волелюбний. І події, які відбулися на Майдані, довели, що ми будемо боротися за свої права та свободу, бо лише від нас, від наших дій та від нашої громадянської позиції залежить добробут нас самих та добробут наших наступних поколінь.

Чілей Марія

*учениця 11 класу
Ставківської загальноосвітньої
школи I–III ступенів
Розквітівської сільської ради
об'єднаної територіальної громади
Березівського району Одеської області*

Україна... Країна гарячої любові до свого народу. Нам, українцям, нема життя без України, бо Україна — це мати, яку не вибирають, бо Україна — це доля, яка випадає раз на віку, бо Україна — це пісня, яка вічна на землі.

Святе письмо говорить, що коли Бог розселяв людей по всьому світу, то кожному народу дав землю. Богом дана земля є святою і рідною. Тому її захист — це найперший обов'язок.

Для українців такою землею є Україна. Вона полита потом і кров'ю багатьох поколінь наших працелюбних і героїчних предків, які зберегли для нащадків ніжну солов'їну мову, а нас самих наділили веселою вдачею, співучістю, працьовитістю та високою мораллю.

Історія України має багато трагічних періодів. Були часи, коли свобода і навіть сам факт існування українського народу опинялися під загрозою. Але завжди в такі моменти найкращі сини й дочки України ставали на захист своєї землі, своєї держави, своїх співвітчизників.

Так було і тривожної зими 2014 року, коли найкращі сини українського народу на Майдані Незалежності пліч-о-пліч виборювали право жити у вільній країні. Ні кулі, ні гранати, ні люта жорстокість не могли зупинити цих людей.

Сотні українців вийшли на Майдан, щоб узяти участь у мирній акції. А тут — постріл, другий, нестерпний біль, десятки смертей... За три місяці Україна пережила цілу історичну епоху. Страшні бої розгорталися в центрі Києва. На очах усього світу влада розстрілювала свій народ. Та люди не здавалися. Підтримували один одного, співали Гімн, промовляли молитви, читали патріотичні вірші.

Саме в цей час починає свій відлік Небесна Сотня. Гинув цвіт української нації — студенти, лікарі, вчителі, науковці, громадські діячі.

Спочатку вони вимагали права вибору. Потім їм довелося захищати право жити. І хоч кулі снайперів — це вагомий аргумент, але ані кулі, ані гранати не змогли зупинити вже нікого.

Революція Гідності підняла на п'єдестал безсмертя імена героїв Небесної Сотні. Тих, хто загинув за свою країну, за свій народ. Знову від нас пішли найкращі. Ті, для кого «справедливість», «гідність», «свобода», «Україна» були не просто словами, а сенсом життя.

Хто ці люди? Переглядаючи інформацію про загиблих Героїв, бачу, що ці люди зовсім різні: фермер, студент, учитель, пенсіонер... Віком від сімнадцяти до сімдесяти. Чоловіки та жінки. Практично з усіх областей України. Були і представники Вірменії, Грузії, Білорусі. Жителі міст і сіл. А об'єднувало їх те, що вони хотіли змінити країну для себе й своїх рідних, хотіли спокійно жити у щасті з коханими, дітьми та онуками.

Можу помилятися, але мені здається, що під час Євромайдану наш народ показав усьому світові, що ми — велика нація з власною історією і високим почуттям гідності. Тоді всі дружно зібралися та об'єдналися навколо однієї ідеї, відчули себе дорослими й відповідальними. Кожен намагався бути кращим, ніж був до того. Кожен дбав про майбутнє України, хотів бачити її процвітаючою в колі європейських держав.

Саме Майдан став випробуванням на цінність особистості людини, виміром людськості. Україна заплатила надзвичайно високу ціну за те, щоб гідність була першою з чеснот справжнього патріота. Яскравим підтвердженням цієї думки є слова відомого українського поета Василя Симоненка:

Живе лиш той, хто не живе для себе,
Хто для других виборює життя.

Подвиг Небесної Сотні засвідчив, що ми, українці, свободолюбивий, незалежний народ.

Хто, як не я? Здається, зовсім прості слова, але вони увібрали у себе багато надій і віри у світле майбутнє. Кожен з Героїв подумки йшов з цими словами на смерть.

Мені сьогодні важко усвідомити, що хтось, хто навіть не здогадувався про моє існування, про існування моїх рідних, близьких, покинув усе, що в нього було, для того, щоб зробити наше життя кращим.

Подвиг Героїв Небесної Сотні викликає в мене почуття гордості і вдячності. Ці люди не хотіли звання Героя, вони просто щиро любили свою Україну, вірили в її світле майбутнє. Я дуже хочу, щоб Україна процвітала, щоб вона стала такою, про яку мріяли Герої. Адже Україна — це не просто точка на карті світу, Україна — це вільна, незалежна країна, в якій проживає красивий, працьовитий народ, що має право на гідне життя.

Головне, що ми сьогодні маємо усвідомити: ми не пришельці на цій землі, наші предки ні в кого нічого не відбирали, ми, українці, господарі на своїй землі і маємо таке глибоке коріння, що його не вирвати нікому.

Герої Небесної Сотні назавжди змінили нашу Україну і самих українців, підняли наш національний і патріотичний дух. Ми ніби вийшли із небуття, прокинулися від сну тисячолітнього. Відкрили нарешті наше серця, повірили в силу власного духу, полюбили жовто-блакитний стяг кожною клітинкою своєї душі, з гордістю вдяглися у вишиванки. Бути українцем стало модно! Нам є чим пишатися і що показати світові.

Так, багато вдалося, але ще більше попереду. Нехай кожний українець запитає у себе: наскільки я сповідаю цінності Революції Гідності? Чи є я свідомим? Чи дію по совісті?

Мабуть, щоб втілювати в життя цінності Революції Гідності, мало мати одностудців. Вони є. Потрібно свідомо діяти: треба більше і краще працювати, здобувати гарну освіту, вчитися бути європейцями.

Чорнолуцька Анастасія

учениця 9 класу

навчально-виховного комплексу

«Чернеченська загальноосвітня

школа I–III ступенів – дошкільний

навчальний заклад»

Балтської районної ради Одеської області

Як добре, що не потрібно чекати ні хвилини,
щоб почати робити світ кращим.

Анна Франк

Як змінити світ? Для когось це питання так і залишиться риторичним на все життя, хоча і є досить актуальним нині. Не кожна доросла успішна та самодостатня людина може дати відповідь на нього, але кожен щось по-своєму робить, якщо це питання є мрією його життя.

Одній людині неможливо змінити світ, для цього потрібно об'єднатися, тоді можливий результат. Поки у багатьох людей не з'явиться одна спільна мета, на жаль, нічого глобального не зміниться. Адже як

говорить народна мудрість: «Один прутик зламати легко, а оберемок — неможливо».

Як змінити світ... Почати з себе, стати добрішими, допомогати іншим, тому що інколи від однієї хвилинки вашої уваги, від однієї розмови, доброї справи — всього того, що від душі, може змінитися життя іншої людини.

До певного часу я не замислювалася над цим питанням, мене ніби все влаштовувало; минав рік за роком, я дорослішала, почала глибше сприймати події, які відбуваються навколо мене. Певні проблеми та питання життя не давали спокою, було бажання щось змінити, але як ... Мої погляди на життя кардинально змінила виховна година у 8 класі, ми говорили про мрії: повсякденні, на майбутнє. Кожен висловлювався досить емоційно, майже кожен із нас, учнів, вбачав у своїх мріях щось матеріальне — виграти в лотерею, поїхати на відпочинок за кордон, модну мобілку, круту автівку. Вчителька, уважно вислухавши кожного з нас, запропонувала переглянути добірку відеороликів та запитала, чи змінимо ми свої мрії, коли переглянемо відео. Відповідь була однозначною: «Звісно, ні, чого б це!».

На перший погляд, це були звичайні короткі відеоматеріали, та і теми добре нам знайомі, але ці десять хвилин перегляду дуже змінили мої погляди на життя, і не лише мої, реакція однокласників здивувала також.

Вибух на Чорнобильській АЕС, події Революції Гідності, криваві кадри зі Сходу України, кадри полонених моряків, матір з онкохворою дитиною, заробітчани, які зараз далеко від дому, і паралельно — інтерв'ю з учасниками та очевидцями цих подій, в якому вони висловлювали свої мрії. Ніхто з них не мріяв про щось матеріальне, у всіх мрії та бажання були абсолютно різними, але було щось, що об'єднувало цих людей, і згодом я зрозуміла: це було бажання змінити світ на краще, зробити його новим, а це — жити в екологічно чистій країні, без кровопролиття, без братовбивства, де кожна людина здорова, де є стабільна робота і не потрібно покидати родину, аби заробити на прожиття, де ніхто не стріляє і кожен впевнений у завтрашньому дні. Ми всі переосмислили події минулих років та сьогоднішнього: чому щороку ми шикуюємось на лінійку пам'яті Чорнобильської трагедії, чому влаштовували флешмоб на підтримку полонених моряків та бранців Кремля, чому щороку пишемо листи та відсилаємо малюнки підтримки учасникам АТО та ООС, чому ходимо зі скриньками та роздаємо сердечка на підтримку онкохворих, чому так багато трагічних подій увірвалося в календар історії України

і ми долучаємося до їх осмислення та подолання... Так багато «чому» стали враз зрозумілими, а найголовніше — ми відчули себе маленькими чарівниками. Можливо, це дуже крихітний внесок у суспільство, який може зробити дитина, але якщо це зможе викликати усмішку на обличчі дитини чи дорослого, це вже щось...

Звісно, ми переосмислили наші мрії, вони виявилися такими «маленькими», несерйозними, надто пафосними та егоїстичними, деяким стало по-дитячому соромно за такі мрії. І така звичайна, на перший погляд, виховна година, виявилася таким важливим «уроком життя». Що є мрія про нову мобілку порівняно з мрією дитини, яка понад усе бажає подолати хворобу чи просто хоче жити там, де не стріляють? Чи можна порівняти мрію про тур у Єгипет із мрією малечі побачити матір, яка вже три роки працює в Італії? Такі мрії навіть порівнювати не можна! Але мріяти, втілювати мрії в життя, сподіватися на краще все ж потрібно, життя без цього не матиме сенсу...

Якою буде моя Україна в майбутньому?

Я вірю, що незабаром усе зміниться: я бачу країну заможною, демократичною та незалежною ні від кого державою, якою керують мудрі й відповідальні політики, сподіваюся тільки на краще і впевнена що нова влада не розчарує суспільство! Мрію, щоб у нас стали кращими умови життя, щоб не руйнувалися сім'ї через те, що люди масово їдуть на заробітки за кордон; хочу, щоб в Україні майбутнього не було страху — вбивств, війни, невиліковних хвороб; щоб усі поважали закони та Конституцію і кожен почувався захищеним, а медицина та освіта були на найвищому рівні.

Я мрію, а якщо мріяти і робити хоч щось, аби мрія здійснилася, то обов'язково все вдасться. Своєю чергою, я робитиму все, що від мене залежить, і буду не сама, а залучатиму однодумців, бо держава не стане кращою сама по собі, адже її будують небайдужі громадяни, а без наполегливої праці українців зміни не відбудуться!

Невже мої мрії надмірні? Сподіваюся ні, і світ таки буде новим!

Шайда Софія

учениця 11 класу

Львівської академічної гімназії
при національному університеті
«Львівська політехніка»

Коли я була меншою, а моя голова не була перевантажена підготовкою до екзаменів, нелегкими предметами та викликами, які кидає життя, я страшенно багато читала. Я читала абсолютно все, що потрапляло під руку, та була й, попри значно меншу кількість вільного часу, досі залишаюся справжньою книгоманкою. Моїми жанрами-фаворитами були пригодницькі повісті та фентезі, і з кожним днем я поглинала дедалі більше й більше слів, що перепліталися між собою, мов кольорові нитки на в'язаному светрику, гріли мою книголюбську душу та в'язали дорогу до нових світів. Часто я читала про події, як відбувалися в різні епохи минулого. Мене, малу, завжди цікавило, чому в Середньовіччі злочини каралися тортурами та хто придумував ідеї таких видів покарань, чому за Просвітництва жінок-красунь спаливали на вогні, чому у всі роки існування шкіл дисципліну тримали за допомогою різок? Приголомшливо і водночас моторошно було читати про такі явища, які у книжках майже завжди описувалися як буденні та нормальні, й нерідко використовувалися просто для того, щоб зробити сюжет яскравішим і правдоподібнішим. Десь у ті роки в мене вперше з'явилася думка: «Як добре, що я живу тут і тепер, у рідному ХХІ столітті». І донині вона не змінилася!

Багато людей із різних верств суспільства постійно нарікають на нинішній жорстокий і холодний світ з поганою екологічною ситуацією, втраченими цінностями та негідною зарплатнею. Тільки от лева частка їх може побитися за місце у книзі рекордів Гіннеса в номінаціях «найлінівіший», «найконсервативніший», «найбоягузливіший» чи «найантиініціативніший». Ці люди чекають, що одного дня світ зміниться, стане кращим та почне обертатися довкола них, даруючи успіх та статки. Безперечно, він зміниться, як робив і продовжуватиме робити ще мільярди років. Але справа в тім, що від нас, «homo», яких, мабуть, не просто так величають «sapiens», великою мірою залежить, у яку саме сторону — позитивну чи негативну...

У першому класі на святі букварика я була літерою «Т» і розказувала прислів'я, яке, гадаю, даремно придумав наш мудрий український народ: «Терпіння і труд все перетруть». Я запам'ятала це на всі шкільні

роки, проте лише недавно зрозуміла весь зміст цієї фрази. Часто ми прагнемо швидких змін і забуваємо про те, що нічого нізвідки не з'являється. Українці, буває, відвідуючи інші країни, замість того, щоб надихнутися їхньою розвиненістю, починають нарікати на свою Батьківщину, звинувачувати її у всіх проблемах — і соціальних, і навіть інколи особистих, мовляв: «Як же мені знайти свою другу половинку, якщо я живу у маленькій однокімнатній квартирі?» Але до чого тут, пробачте, Україна? Можливо, це вона зробила характер такої людини настільки нестерпним, що той відштовхує від неї всіх? Скаржачись на свою країну, ми не завжди встигаємо копнути глибше та проаналізувати, чому сусіди-європейці мають гідні зарплати, чому всі так прагнуть навчатися в університетах США та що зробили предки людей успішних країн задля їхнього щасливого й благополучного життя. Адже їм це просто так не впало на голову! Не можна чекати, склавши руки, поки хтось змінить світ. Кожен має робити якусь бодай невеличку дію, яка, в комплексі з іншими, поступово зрушуватиме буденність і мінятиме наше життя.

Звісно, існують і такі завзятці, які обіцяють взяти під свій контроль процес змін та прискорити його. Так, швидкість — величина досить корисна, але не слід забувати і про якість.

Адже, знаєте, коли людина хворіє, вона має два способи лікування. Перший — це сісти на антибіотики, вживати багато таблеток і порошків. А другий — це щодня використовувати природні препарати або ті самі таблетки, але за призначенням лікаря і не більше кількох на добу. Еге ж, перший спосіб виглядає простішим і дієвішим. Після невеликого проміжку часу з таким лікуванням людина одразу стане на ноги та продовжить працювати. Але буквально за місяць подує холодний вітер, і вона знову зляже. А за другим разом все буде вже не так просто, оскільки бактерії звикнуть до властивостей антибіотиків та перестануть їх боятися.

Безсумнівно, зміни потребують часу. І для того, щоб усі українці жили в достатку, слід почекати і сумлінно попрацювати ще з добрий десяток років. Числівник «десяток» комусь може здатися завеликим та недоречним, але, погодьтеся, на все варто дивитися об'єктивно, і так само об'єктивно слід розраховувати сили нашої держави. Адже з таким щирим, дружелюбним та гостинним народом її точно чекає щасливе майбутнє!

Але, знаєте, я щаслива, що живу в теперішній Україні та маю можливість спостерігати за її розвитком і робити свій внесок у творення нової історії. У ХХІ столітті мої права захищені, і ніхто не може заборонити мені висловити свою думку усно чи письмово.

Шевчук Катерина

учениця 10 класу

Дунаєвецької ЗОШ I–III ступенів № 3

Дунаєвецької міської ради

Хмельницької області

Життя кожної людини складається з секунд, годин, днів, місяців та років. Та яким буде наступний день, залежить від нас. Наше життя є неповторним, а його час — незворотним. Неможливо повернутися в минуле і зробити щось інакше або повторити приємну мить. Те, що ми вже зробили, залишається назавжди.

Кожного дня ми творимо своє майбутнє, адже те, як ми живемо сьогодні, впливає на те, що буде завтра.

Яке ж воно, наше майбутнє?

Воно невід’ємно пов’язане з майбутнім нашої держави. На історичному тлі Україна ще дуже молода, тому її майбутнє в наших руках. Якою ми зробимо нашу державу, такою вона і буде.

Українці — велика і могутня нація. Доказом цього була Революція гідності, яка залишила в історії країни глибокий, визначальний і незабутній слід.

З кожною річницею Євромайдану ми переосмислюємо те, що сталося. Протягом сімдесяти років з часів звільнення Києва від гітлерівських загарбників на цих вулицях не проливалася кров. Та вісімнадцятого — двадцять першого лютого 2014 року ми побачили порушення всіх міжнародних норм — спецпризначенці застосували проти мирного населення вогнепальну зброю. Усіх протестувальників, які загинули в ті дні на Майдані, назвали «Небесною Сотнею», а ці трагічні події увійшли в новітню історію України як Революція гідності. Загиблі на Майдані захищали ідеали демократії, обстоювали права і свободу людини, європейське майбутнє України.

Під час Революції гідності багато людей прокинулись як громадяни, адже в них з’явилося відчуття свободи і гідності як найдовершенішої цінності для людини і для суспільства. Творцями Майдану були прості люди, люди різного рівня достатку, різних професій. Проте вони з гідністю заявили кримінально-олігархічній владі «досить», заради свого майбутнього та майбутнього своїх дітей. Поки що ми не дуже відчуваємо різючих змін на краще, але вони обов’язково будуть. І ми, молоде покоління, збудуємо міцну державу.

Для молодих важливим є питання перспективи життя в Україні. Головним є те, щоб була можливість отримати якісну освіту, щоб були доступні міжнародні проекти, стажування, щоб можна було збагатитися досвідом, розширити свої знання. Дуже сподіваюся, що в майбутньому молоді перспективні спеціалісти не будуть мати проблем із працевлаштуванням в нашій державі. Для них буде діяти пакет соціальних послуг, куди входить кредит на житло, медичне страхування. Матиме можливість кар'єрного зростання кожна людина, яка прийшла на роботу. В Україні майбутнього будуть цінуватися знання та професійні вміння людини.

Я вірю, що Україна стане економічно розвинутою державою. Інфляцію буде подолано. У державі розвиватимуться сільське господарство, легка і важка промисловість. Також розвиватиметься малий та середній бізнес. Для відкриття власної справи будуть надаватися кредити з доступними відсотками. Населення буде отримувати гідну заробітну плату за свою працю. Діятимуть соціальні пакети послуг. Щодо соціального складу населення, то в державі буде наявний чітко сформований середній клас, який складатиме його основу. Припиниться вплив умів за кордон, тому що в Україні для людей розумової праці діятимуть гідні умови праці та буде гідна оплата. Щодо екологічної ситуації, то за викидання сміття в неналежному місті діятимуть штрафи, будуть діяти заводи з утилізації та перероблення сміття.

Весь народ України усвідомить себе єдиним цілим. Усі спірні питання нашої багатовікової історії буде вирішено. У країні буде єдина концепція історії. Народ консолідується навколо спільної державної ідеї.

Отже, в майбутньому я бачу Україну демократичною державою, у якій діятиме верховенство права. Економіка буде розвиватися, стабілізується державна грошова одиниця — гривня. Кожен буде впевнений у завтрашньому дні. Наша держава — це наша гордість, і ми повинні робити все, щоб вона такою стала в майбутньому, щоб її поважали як ми самі, так і громадяни інших країн.

Шевяков Андрій

*учень 11 класу Ямненської
загальноосвітньої школи I–III ступенів
імені Героя Радянського Союзу Мусієнка І. О.
Великописарівської районної ради
Сумської області*

Україно, моя Україно! Скільки ти вже життів прожила, скільки ти всього витерпіла...

Мабуть, до кожної людини все приходиться із часом, ось і до мене лише з часом прийшло розуміння таких понять, як воля, свобода, Батьківщина. Коли раніше я чув слово Україна, то уявляв собі місце на географічній мапі світу, обведене тонкою лінією. І мені було цього цілком достатньо, адже Україна — це ж просто країна, як Америка або Нідерланди. Проте декілька років тому, коли війна пришла на наші землі, я зрозумів: немає нічого важливішого за мир та єдність нашої країни, за життя наших людей.

УКРАЇНА — країна нескорених, вільних та сильних людей! Можливо, хтось скаже, що я перебільшую, але ні! Історія нашої величної держави доводить, що в нашому генетичному кодові закладені саме такі якості, як воля, дух, сила, нескореність.

Ще з часів Володимира ми боролися за незалежність держави, а Ярослав Мудрий довів усьому світові, що ми — народ не лише войовничий, а й дуже розумний, адже недарма саме в нашій країні з'явився перший вищий навчальний заклад в усій Східній Європі. А наші славні козаки! Мабуть, немає у світі іншого такого прикладу боротьби за волю та незалежність своєї країни.

Та не лише воїнами славна наша держава у боротьбі за честь і гідність. Тарас Шевченко, Григорій Сковорода, Іван Франко, Михайло Грушевський, Леся Українка та багато інших. Цей список може бути безкінечним. Я часом замислююся над тим, що якби зробити Енциклопедію борців за незалежність України, то не вистачить і десяти томів, щоб описати славетні подвиги наших земляків.

СРСР. Одна думка, одна ідея для людей усіх республік. Єдина ідеологія, відсутність свободи слова, нескінченні тортури і заслання. Та навіть у цей важкий час на нашій землі були люди, котрі не змогли змовчати, захищали свої права і свободи. Іван Драч, Микола Вінграновський, Василь Симоненко, Ліна Костенко, Сергій Параджанов та багато інших —

славні шістдесятники, символи незалежності в Радянській Україні. Вони не боялися висловлювати власні погляди, захищати свої права, за що багатьох з них закривали в радянських тюрмах, катували, знущались. Та ніщо і ніхто не зміг зламати їхньої жаги до волі, незалежності, свободи. Це все дає нам насагу продовжувати боротьбу, не сходити з нашого славного шляху.

Незалежна Україна. Ну ось, пройшовши всі тортури та поневіряння, наша країна стала незалежною. Та чи перестала вона боротися за свою свободу, чи перестали її гнітити? Відповідь одна — ні! З дев'яносто першого ми знову почали виживати, і це вже зовсім інша історія... Історія, в якій уже живу я, і на яку я маю власну точку зору.

Перед написанням цього тексту я задумався: «Хто для мене сучасний символ боротьби за Українську незалежність?». І одразу ж за цим постала відповідь, та про це дещо пізніше...

Сергій Притула, актори студії «Квартал 95», Святослав Вакарчук, Руслана Лижичко, Кузьма Скрябін та інші — зірки шоу-бізнесу, які підтримували та підтримують нашу армію останні 5 років та обстоювали інтереси людей, які були на Майдані. Та чи є вони символами? На мою думку, вони є їхніми прибічниками, але не символами...

Ми всі є учасниками нової історії нашої держави, людьми, які живуть у час боротьби за свободу, за нову Україну! Повертаючись до символів, я все ж розповім про мій образ сучасного символу незалежності України! А це все дуже просто — це простий хлопець з Волині, Закарпаття, Сумщини, Дніпра, Києва, Криму... «Хлопець з усієї України». Він є всюди, він добровільно йшов на Майдан захищати свободу наших людей, нашу Батьківщину. У нього русяве, чорне, світле, рівне чи кучеряве волосся, він може бути веснянкуватим, а може бути і смаглявим. У всіх нас, українців, він різний (брат, батько, дядько, сусід), але він точно хотів, щоб наша країна жила в мирі і злагоді, і робив для цього все, що в його силах. І я впевнений, що зусиллями таких людей, як той хлопець, одного ранку ми прокинемося в Україні, де не буде війни, в Україні, де живуть злагода та процвітання. І саме тоді світ стане новим...

Ви запитаете: «Який він, новий світ?». А я дам банальну відповідь: у кожного своє уявлення щодо цього питання. Я розмовляв зі своїми однокласниками стосовно цього, і вони вбачають дещо інший світ, не такий, як у мене. Проте в одному наші думки сходяться: це світ без війни. Світ, де Україна — не просто країна на мапі Європи, а повноцінна, одна з найкращих і найсучасніших у світі.

Ось уявіть, ви прокидаєтеся вранці задоволені життям, ідете на улюблену роботу, адже ваша робота — саме та, про яку ви завжди мріяли, вас цінують, дають можливість професійно зростати, а найголовніше — вам її добре оплачують. Або ж ідете на навчання в нову школу або університет, де є індивідуальний підхід до кожного, сучасне обладнання, чудові викладачі. Хіба це не круто? Звичайно, круто! Або ж, наприклад, у нас у селі не десять людей, а ціла купа дітвори бігає до школи, бо батьки мають змогу працювати, займатися землеробством, тваринництвом. Мені часто приходиться в голову думка, що одного разу я прокинувся і вийду на вулицю, а моя сусідка тітка Наталка скаже, що назаважди повернулася додому, та і всі, хто був там, на заробітках, уже повернулися... Назаважди. Навіщо жити там на чужині, якщо можна вдома? Мабуть, немає нічого кращого у світі, ніж насолоджуватися тим, що ти вдома. Я вірю, що світ буде кращим, Україна буде кращою, а разом з нею і ми будемо кращими. Наше життя стане новим та щасливим.

Проте не слід забувати і про тих, чії серця вже не б'ються, чії очі вже ніколи не побачать той, новий світ. Це ті, хто не побоявся віддати життя за нашу незалежність, за наше вільне і щасливе життя, вони дійсно билися до останнього подиху. Так, зараз я маю на увазі саме тих відчайдушів, які стали тими янголами Небесної сотні, героями Євромайдану, вічними воїнами АТО...

Ми повинні їх пам'ятати, ми повинні славити їхню пам'ять, адже завдяки ним ми живемо, завдяки ним ми дихаємо вільно... Нам інколи буває страшно, коли починаємо задумуватися про те, що з нами може статися щось страшне, — а що відчували вони, люди, котрі в листопаді 2013-го вийшли на вулиці Києва, котрі в січні-лютому 2014-го вже назаважди покинули цей світ? Їм також було страшно... Сергій Нігонян, Михайло Жизневський та ще багато сотень наших людей, яких уже немає з нами.

Сергій Кемський — журналіст, політолог, людина, яка не змогла залишитися байдужою до свавілля тодішньої влади, — також загинув за нашу незалежність. Він боровся за світле майбутнє нашої країни. Хтось колись поставив правильне запитання: «Чому найкращі з нас ідуть так рано?». Але ніхто ніколи не дасть відповідь на нього. Вони були кращими за нас у сто, у двісті разів, але, на жаль...

Починаючи з 2014 року, 21 листопада ми відзначаємо День Гідності та Свободи, і зараз, подорослішавши, я як ніколи розумію їхній величний подвиг, подвиг заради сорока трьох мільйонів.

І наостанок я хочу сказати, що коли зараз я чую слово Україна, то в моїй свідомості, в мої душі це — не просто місце на географічній мапі світу, обведене тоненькою лінією. Україна для мене багатогранна: з однієї сторони, я вбачаю в ній чорноброву дівчинку, з другої сторони — це степи, Карпати, Дніпро, Чорне море, з третьої сторони — весь наш народ, котрий мріє одного разу прокинутись саме в тому, «Новому Світові». Але навіть у новому світові ми повинні славити світлу пам'ять наших героїв, справжніх символів української незалежності.

Шпитецька Софія

*учениця 11 класу
Летичівського ліцею № 2
Летичівської селищної ради
Летичівського району
Хмельницької області*

У кожному з нас, глибоко в душі, живе герой, який бореться за незалежність своєї Батьківщини. Одним із нас був вірний захисник України — Кемський Сергій Олександрович, який допомагав у створенні організацій взаємодопомоги в Коростені та на Майдані в Києві. 19 грудня 2013 року в статті «Чуеш, Майдане?» він написав про завдання Майдану як постійного інструменту прямої демократії та громадського контролю. «Мамо, все тільки починається», — із словами герой вирушив на Майдан. Кемський Сергій був жорстоко вбитий пострілом у шию 20 лютого 2014 року на вулиці Інститутській у Києві. Вдома на нього чекали рідні, але так і не дочекалися.

Ми ніколи не зможемо висловити своєї подяки всім героям, які боролися за людську гідність, за незалежність, що їх виборювало не одне покоління українців. Тому в Україні щороку 21 листопада відзначають День Гідності та Свободи, вшановують славетних захисників України «з метою утвердження в Україні ідеалів свободи і демократії, збереження та донесення до сучасного і майбутніх поколінь об'єктивної інформації про доленосні події в Україні початку ХХІ століття, а також віддання належної шани патріотизму й мужності громадян, які восени 2004 року

та у листопаді 2013 року — лютому 2014 року постали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини і громадянина, національних інтересів нашої держави та її європейського вибору...» згідно з указом Президента України Петра Порошенка № 872/2014 «Про День Гідності та Свободи» від 13 листопада 2014 року. Хоча свято нове, запроваджене указом Президента, але воно має велике значення для українців, адже встановлене на честь початку цього дня двох доленосних подій у новітній українській історії: Помаранчевої революції 2004 року та Революції Гідності 2013 року.

Рівно п'ять років тому після рішення уряду про призупинення процесу підготовки до підписання Угоди асоціації України з ЄС українці вийшли на Майдан. Саме п'ять років тому розпочалася революція, яка переродила українську націю. Кожного року українці запалюють свічу, яка означає негасиму біль за всіх померлих, які віддали своє життя за нас, за щасливе і мирне майбутнє нашої країни. Ці люди — справжні герої. Слова відомого українського письменника Василя Шкляра з твору «Чорне сонце» є цьому підтвердженням: «Кажуть, герої не вмирають, але я хотів би, дуже хотів би, щоб вони замість бути героями жили. Тут, на землі, вони потрібніші, ніж на небі. Тут є багато такого, чого без них не зробить ніхто».

На Революцію Гідності за покликом серця виходили не тільки військові, а й студенти, науковці, громадські активісти, підприємці та всі охочі взяти участь у обстоюванні прав і свобод України. Ми не можемо допустити того, щоб про них забули майбутні покоління. Для кожного українця слова «Революція Гідності», або «Євромайдан» — це щемливий спогад про ті дні. Дні, коли звичайні люди різного віку, без зброї, вийшли на мирний протест, маючи за зброю слово. Прикладом є герой Небесної Сотні Сергій Нігоян, який читав вірш пророка Т. Шевченка: «Борітеся — поборете, Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава. І воля святая!».

Спочатку протест був мирним, і брали участь у ньому переважно студенти. Ця акція не вимагала зміни влади. Тільки впровадження європейських цінностей в українську культуру, прохання до Януковича підписати угоду про асоціацію України з ЄС. Але він так і не зробив цього...

Під час Революції Гідності загинуло 107 людей. Усі вони стали Героями України. «Небесна сотня — це перша кров і перші жертви російської агресії проти України», — зазначив директор Національного музею Революції гідності Ігор Пошивайло. Надалі буде більше крові, більше

втрачених синів, чоловіків, братів. Я не можу уявити весь біль, який відчувають рідні загиблих на Майдані і Сході України.

«Герої не вмирають» — цей вислів став досить популярним після подій Євромайдану. З цими словами в останню путь проводжали на Майдані Небесну сотню і дотепер прощаються із загиблими оборонцями України. Тими, хто загинув за свою країну, за свій народ. Знову від нас пішли найкращі. Ті, для кого «справедливість», «гідність», «свобода», «Україна» були не просто словами, а сенсом їхнього життя.

Вічна пам'ять Героям, які полягли в боях за нашу вільну, незалежну Україну! Вічна Слава Героям!

Штільгойз Олександр

учень 10 класу ліцею № 25

м. Житомира

Тіні згаданих героїв

Люблять батьківщину не за те,
що вона велика, а за те, що своя.

Сенека

Останні роки змусили багатьох українців гостріше замислитися над питанням історичного шляху нашого народу. Це важко помітити, це увійшло в повсякденне життя, злилося з нами в одне ціле, проте якщо придивитися, на мить зупинитися, то все набуває якогось особливого сенсу.

Сотні тисячоліть назад швидкий, проте вічний пан час не міг передбачити того, що історія України загартується своїм теперішнім, буде створеною ним, а не далекими відгуками минулого. Загартуватися наша держава почала після вирішального іспиту, який тягнувся з давнього і переломного 1991 року нових можливостей і тривав до нервових і сутужних 2014–2015 років. Колись тут були лише дикі простори степів і лісів. Як могутні гетьмани — легендарні провідники степового лицарства Іван Сірко, Дмитро Байда-Вишневецький, Остафій Дашкевич

та Богдан Хмельницький — пролетять мужніми соколами крізь вічні степи і стануть хоробрими та мужніми бійцями безмежного неба воїни Небесної Сотні. Сміливі громадяни показали, можливо і неочікувано, що вони гідні нести тягар цих подій, гідні своєї держави.

Мов спалахи світла, то тут, то там блисне кольчуга, вдягнена поверх короткого жупана, а там заграє брязкіт незламної шаблі, там просвітить, ніби крізь час, стріла з татарського лука і заграє переможну пісню, думу козацьку — кобзар на цілющій бандурі. Промине жива мелодія століття, долетить до нас грайливою, підбадьорливою піснею гітари, оживить теплий вогник людської надії і ніби віднесе у далекі простори пекучий сморід паленої гуми і гіркий присмак зневіри.

Ніби минуле стало майбутнім, а майбутнє — минулим. Ніби зараз 1648 рік, і тоді невідомий, уславлений зараз сотник Богдан Хмельницький очолює повстання, яке вже переросло у мову душі, заклик здобути себе, окреслити кордони держави, зламати старі кайдани і випустити вільного птаха. Ніби тоді був 2014-й, коли лунав один невідомий заклик знайти колись втрачені цінності, відновити силу своєї держави. Його заклик могутнім стогоном рупорів донісся до глибини душі, серця народу, об'єднав його в могутнє коло незламних бійців. І хоча послаблені кордони довелося боронити зброєю, життям і душею, це не зламало героїв, не знищило їхню віру. Ці події не зламали їх, а навпаки, донесли молитви єдиної душі, молитви про мир, свободу і гідність до безмежного неба. Ще більше зміцнили душу, зробивши її чимось більшим, світлішим, небесним.

І хоча лягли червоною плямою тіла могутніх героїв Небесної Сотні, марними були їхні намагання. Вони знову віднайшли забуту, втрачену міць і свободу, гідність і волю незламної держави. І це все — наша історія. Україна — це країна, в якій вирують бурхливі, строкаті події, країна, яка має серед учасників цих подій різні думки та оцінки. І це не є нашою слабкістю, а навпаки, могутньою життєдайною силою. Що віднайдемо в цих подіях? І що маємо знати? Що сила українців є нашою вічною зброєю. Наша зброя у пелені XXI століття — усвідомлена правда, віра та невтомний пошук істини. Усе це не просто частина історії — все це стосується життя кожного з нас.

Юдінцева Марія

учениця 9 класу

Криворізької загальноосвітньої

школи I–III ступенів № 86

Криворізької міської ради

Дніпропетровської області

Дуже давно я зрозуміла: країнам, як і людям, судилася різна доля. Важка чи легка, гірка чи щаслива, мирна, спокійна чи повна жорстоких поневірянь. Від чого це залежить, не знаю. Може, від обставин, від збігу певних чинників. А може, кожен народ повинен пройти свій шлях, несхожий, самотній, для якоїсь вищої мети, яка відкриється пізніше?

Неможливо жити в Україні і не замислюватися над її майбутнім. Тільки одні, думаючи про нього, вперто критикують владу, інші намагаються менше думати і тікають у пошуках кращого життя, треті працюють не покладаючи рук, щоб прекрасне майбутнє нарешті наблизити, четвертим байдуже. А для мене думки про майбутнє, про той «новий світ» нерозривно пов'язані з іменем Тараса Шевченка. Чому? Спробую пояснити.

Не хочу висловлюватися хрестоматійно, але для мене, як і для мільйонів співвітчизників, Тарас Шевченко є гордістю і славою України. Тільки кожен розуміє це по-своєму. Для багатьох він — геній народного слова, а хтось бачить перед собою талановиту людину, чий талант живописця через важкі життєві умови не зміг розкритися до кінця. Чиясь уява малює сільського юнака, який здійснив неймовірну для кріпацького сина кар'єру. Багато хто вважає, що поетові прийшлося покласти на олтар своє особисте життя, залишатися самотнім... Я ж згадую Шевченка, коли думки поринають у майбутнє. Чи буде світ новим? Думаю, поет знав відповідь. Він бачив нове життя крізь століття. Що йому в цьому допомогало? Талант? Інтуїція? Неймовірна любов до України? Ця таємниця криється у його творчості.

Відповідь на хвилююче питання дає нам не Шевченко-революціонер і борець за правду, не викриватель вельмож, а Шевченко-пророк. Читаючи давню історію зі Святого Письма, а саме главу 35, головним діячем у котрій виступає єврейський пророк Ісаїя, я бачу неймовірну схожість цього пророка з Шевченком. Я навіть уявляю їх схожими зовні, настільки вони близькі за духом, за прагненнями. Чому Шевченко постає у моїй уяві саме пророком? Усе просто.

Ісаія пророкував своєму народу світле, вільне, гідне та щасливе майбутнє. Пророкував тоді, коли єврейський люд зазнавав поразок та переживав страшні часи рабства, бідності, національного приниження. Передвіщав, що колись іудейський народ знайде свою землю, свій власний спокій, свою власну землю на цій великій, неосяжній Землі. Так і сталося, хоч не відразу, попри зневіру, попри перешкоди. Проте Господь не дав загубити свій народ, який багато-багато років тішився пророцтвами Ісаїї. Шевченко не побоявся заглянути у майбутнє. Мене охоплює хвилювання, коли відкриваю неперевершений його твір «Ісаїя. Глава 35 (Подражаніє)». Чому? Бо саме цей твір примушує читача поринути крізь роки у вже іншу, благословенну та прекрасну Україну.

Хоч це і єдина робота письменника-пророка, в якій майбутнє України висвітлюється та подається у позитивному руслі, та все ж таки у Кобзаревій творчості, в його роботах, словах, картинах можна прослідкувати незламний патріотизм, дух вірності й відданості своїй рідній землі. Тарас Шевченко пророкує нам омріяну свободу. Таку свободу, до якої він прагнув усе життя. Пророкував, що українська благородная, слава земля нарешті позбудеться зазіхання ворогів та ненависної неволі. «Се бог судить, визволяє долготерпеливих», — що ж такого рідного та близького до серця сховано у цих словах? А й справді, український народ ніколи не здавався ворогові, наш такий мужній та славетний люд завжди прагнув та мріяв про незалежність. Ця боротьба проти чужих на нашій землі продовжувалася днями, роками, століттями. Заради чого? Заради того нового світу, який прийде, який настане, який ми наблизимо. І буде світ новим у нашому краю, на нашій землі. Чужинці, які весь час намагалися зневолити наш волелюбивий, незламний народ, нарешті звільнить нас від їхньої докучливої волі. Письменник ніби заглядає в далечінь часів і бачить чудові картини:

Оживуть степи, озера,
І не верстовії,
А вольнії, широкії,
Скрізь шляхи святії
Простеляться; і не найдуть
Шляхів тих владики,
А раби тими шляхами
Без гвалту і крику
Позіходяться докучи,

Раді та веселі.
І пустиню опанують
Веселії села.

Шевченко бачив майбутнє. Тепер бачимо і ми. Ми вже багато подолали. Нас не знищили. Ми є. Ми живемо. Ми щасливі. Ми знаємо, чого маємо прагнути. І ми прагнемо і не скорюємося. Прибуде і до нас, до довготерпеливих, правда. Правда, якої ніхто не позбавить.

Ющик Дарія

*учениця 9 класу
Княгининівського ліцею
Волинської обласної ради*

І буде світ новим... Спершу здається, що на цю тему можна розмовляти довго. Але виявляється, все набагато складніше. Та все ж пропоную помислити, що ми маємо для «розв'язання» цієї нелегкої задачі.

- Люди не змінюються наперекір часу.

Людина... Яке ж містке це поняття. Людині властиво розвиватися, змінювати себе і все, що її оточує. Чи змінилася людина за вже не першу тисячу років свого існування? Зовнішність, одяг, місце проживання... Дороги, транспорт, техніка... Освіта, місце роботи, форми відпочинку... Так, щоразу це щось нове в історії людства. Але Людина так само, як і тисячі років тому, відчуває ті ж самі емоції: радість і щастя, смуток і печаль, співпереживання та співчуття. Вона дивиться на Сонце так само, як колись дивилися її предки. Людська природа незмінна. Ми, як біороботи з записаною всередині нас програмою, відрізняємося тільки за часом (періодом) нашого життя.

Комусь більше пощастило народитися в XXI столітті і мати можливість висловлювати свої думки, як душа забажає. Адже покоління наших сучасників має безліч можливостей: інтернет, соцмережі, доступ до інформації... Комусь із людей пощастило менше, якщо йдеться про добу Середньовіччя, де могли стратити за «підозріле» заварювання чаю, або ж можна було просто не дожити до старості, якщо ти був інакодумцем... Але такі висновки можу робити я — дитина свого часу.

- У суспільстві є інтелектуальні особистості, але переважно суспільство складається із сірої маси.

Нас виховують у бажанні стати особистістю, вартісною персоною. Ми розвиваємося, трудимося, досягаємо певних цілей — а який сенс цього всього, якщо вже за першої суперечки люди не думають своєю головою, а женуться за авторитетами, вірять їм на слово? Інакше кажучи, керуються правилами стада. Люди стають нерозумним стадом, яким, до речі, можна маніпулювати, яке можна контролювати, на жаль, а також — використовувати у цілях тих, хто знаходиться при владі.

- Світ — це або флора і фауна, або людина і все, що вона принесла у цей світ із собою, або ж громада *homo sapiens*.

Ми маємо багату природу, щедрі ґрунти, потужні людські ресурси, а що ж шукаємо? Наша мета — знайти те, що зробить світ новим. А що може змінити громаду? І тут ми майже потрапили в глухий кут, та справа от у чому: не можна змінити те, що не змінюється; не можна змінити природу. Ми керуємося конкуренцією, бажанням виділитися. Та з іншої точки зору, що ми скажемо про людей, які в тій чи тій ситуації перемогли? Переступити через банальні правила людського самовираження. Пам'ятаєте християн, яких били і катували, а вони раділи за шанс проявити свою віру, випробувати самих себе. Чи пам'ятаєте ви здивування язичників, котрі не могли зрозуміти, за що ці люди терплять такі муки. Це було щось нове в історії. Щось незбагненне.

Світ буде старим, допоки люди живуть за банальними законами самовираження, допоки людство не використовує повною мірою свої інтелектуальні здібності, допоки ми не змінимо свій погляд на світ як на осередок добра, щедрості та справедливості, існування яких передусім залежить від кожного з нас як індивіда, а не від сірої керованої кимось маси...

Світ буде новим, коли люди будуть виходити за рамки природного розуміння: не стоятимуть проти течії, яка рано чи пізно зносить, збиває з ніг, а вийдуть із води на сушу і спокійно дивитимуться, як повільно, але впевнено тече вода... Адже на березі ріки, як і в повсякденному житті, можна творити, працювати, бути відповідальним, чесним та справедливим і до себе, і до інших, не дублювати вчинків чужих авторитетів, а самими бути авторитетами у своїй країні, бути нацією однодумців, нацією сильних духом, тілом та розумом особистостей!

І буде світ новим... Переконана!

Янчишина Марія
учениця 11 класу
Шумського ліцею
Шумської міської ради
Тернопільської області

І буде світ новим... Так, безперечно, колись точно буде. Проте що таке «новий світ»? Хто сказав, що теперішній — «старий»? Нащо йому, як старому, то й мудрому, ставати молодим? А що має відбутися? Як він оновлюватиметься? Хтось в один момент, як Михайль Семенко у футуристичній поезії «Бажання», переверне його з ніг на голову і скаже: «Готово!»? Чи піде в магазин і придбає за акцією, викинувши «використаний»? Ні, це далеко не так. Хіба прозріємо, аби розвиднилось у свідомості...

Задумайтеся, після якої події можемо впевнено сказати, що цей світ став «новим»? Де та мірка, еталон? Від чого відштовхнутися, з чим порівняти ту «новизну» світу? Правильно, ні з чим. Не було дня в історії, який кардинально щось змінив. У світовлаштуванні, безперечно, так! У свідомості — ні. Дивлюся на свою бабусю, яка пережила війну і голод після неї, яка донині тримає про запас мило і сіль на горіщі, хліб підсушує на печі. Для мене війна — сторінки підручника і, як це не дивно у ХХІ столітті, новини з екрана, для неї — трагічні сторінки життя. Бабуся моя живе за принципами, закладеними в дитинстві і юності; хоча світ змінився для неї, проте найяскравіша подія в житті — вбивство сусіда німецьким автоматником, яке сталося в неї на очах. Я живу абсолютно іншим, хоча в ті самі дні, що і моя бабуся. У нас із нею «спільна галюцинація на двох» (*Ліна Костенко*). Тільки кожному — своє.

Що ж коїться зараз? Хтось віддає своє життя на порятунок України, одночасно хтось «скиглить», що нічого не змінюється. Зі зневірою дивимося на гірке сьогоднішнє, впевнено переконуємо себе та інших, що «завжди так не буде». Така вже та українська ментальність. Що б не відбувалося, ми все сприймаємо скептично і як щось неправильне, ніби нічого доброго немає. Та ні, якраз є, але, може, не для нас. Безперечно, сподіваємося, що новий світ — це майбутнє. Якою б новою не була наша країна, ми будемо в тій самій. Діти, які не бачили процесу розбудови, житимуть у новому для нас, та вже у старому для себе світі.

Чи не найкраще про це написала Ліна Костенко: «Просто в мого покоління ще є відчуття змарнованого життя, а в цього, можливо, вже не буде. А втім, хтозна. Кожному поколінню сняться свої кошмари...». Це саме те, про що я говорю.

А ще, знаєте, ми все сприймаємо надто складно. Прагнемо філософських пояснень та глибоких думок. Знову процитую мудру Ліну:

...і якби на те моя воля,
написала б я скрізь курсивами:
— Так багато на світі горя,
люди, будьте взаємно красивими!

Своїм осмисленням летимо до захмарних вершин, а істина завжди під носом. Ми народ не такий, ми насправді прості, хтозна-де понабиралися надуманої «мудрості» й зайвого пафосу. «... Чому канадський прем'єр-міністр може проїхати до парламенту на ковзанах по замерзлій річці через всю Оттаву, а у нас людей розкидають мало не в кювети, коли їде якесь цабе...» (Ліна Костенко). Де вони такі беруться? Були ж колись такими, як ми, а стали зовсім іншими, чужими. Ми далеко одне від одного, поділені-розділені неприродно, штучно. Заберіть цю межу і додайте трохи любові. Тоді жити тут стане легше. Це, напевно, я хочу побачити в «новому» світі — природну простоту і щирість. У тому шарм: у людяності, відкритості і одночасно приземленості. Тільки нам бракує цього. А де ж його взяти? Гадаю, немовля приходить у світ, наділене такими якостями, але потрохи губить їх у потоці реальності. Бережіть у собі отой дар Божий. Мусимо пронести його крізь життя. Гадаю, саме цього бракує і людині, і родині, і суспільству, і моїй країні.

То як прийти до тої новизни? Дивно, але треба просто йти. Жити день у день, приймаючи обдумані рішення. Пам'ятати, що наші мізерні думки формуватимуть суспільство, націю. Базове завдання — не зробити гірше. Новий світ повинен бути змістовним, зміни мають бути необхідними. Знайте, що «помах крил метелика в Бразилії викличе торнадо в штаті Техас». Сьогоднішнє необережне слово наздожене наших дітей.

Отож не буде місяця, тижня, дня, який перетворить цей світ на новий. Обличчя землі прокидатиметься іншим щоранку, тільки б це побачити, інакше зникнемо в тому світі, в якому народилися, бо творимо його у своїй голові. Якщо ж вдасться проснутися з іншим баченням, даровано буде прозріння. Ми — не жертви нового майбутнього, а його творці.

Чи янголи нам свічі засвітили
По довгих муках безсердечних літ,
Чи ми самі прозріли й зрозуміли
Солодкий світ?

(М. Рильський)

Усе як є — дорога, явори,
усе моє, все зветься — Україна.
Така краса, висока і нетлінна,
що хоч спинись і з Богом говори.

(Ліна Костенко)

Наукове видання

**Збірка робіт переможців
Всеукраїнського конкурсу есе
імені Сергія Кемського
до Дня Гідності та Свободи**

Частина 2

Відповідальний за випуск *О. В. Лісовий*
Редагування *Т. П. Чернецька*
Верстання тексту *Л. В. Северенчук*
Дизайн обкладинки *Б. Л. Лісовський*

Формат 60×84 1/16. Папір офс. 80 г/м².
Друк цифровий. Ум. друк. арк. 15,23.
Наклад 300 прим.

Видавництво: Національний центр «Мала академія наук України»
Кловський узвіз, буд. 8, м. Київ, 01021

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6999 від 04.12.2019.